

ITALIJA / ZARADI PODKUPNIN ANAS

Tudi Forlanijev tajnik v zaporu

V Irpinii za zapahi De Mitov svak, v Neaplju pa aretirali misovca Labocetto

VOJMIK TAVCAR

RIM - Na »frontah« podkupninske preiskave je se vedno zelo vroče: po ponedeljkovih jamstvenih obvestilih bivšemu premieru Giuliju Andreottiju in bivšemu tajniku KD Arnaldo Forlaniju, so včeraj sodniki, ki vodijo preiskavo o podkupninah cestnega podjetja Anas, odredili aretacijo Forlanijevega osebne tajnika Gaetana Amendole. V Irpinii je bil zaradi izsiljevanja podkupnin aretiran svak bivšega predsednika KD Ciriaca De Mite Francesco Scarinzi, v Neaplju pa so aretirali kopico občinskih in deželnih svetovalcev vseh strank, med katerimi tudi misovskega svetovalca Amedea Labocetto, ki je pred

nekaj dnevi z vedri vode »pral« sejno dvorano neapeljskega občinskega sveta. In končno so v Milanu artirali poverjenega upravitelja podjetja Snam Goffreda Giulianija. Med vsemi včerajšnjimi razpleti je se najbolj odmevna aretacija Forlanijevega tajnika Gaetana Amendole, ki je obtožen posesti ukradenega blaga in kršitve zakona o javnem finansiranju strank. Gre za ista kazniva dejanja, katerih je osumljen tudi bivši tajnik KD Arnaldo Forlani. Amendolo in Forlanija obtožujeta bivši direktor cestnega podjetja Anas Antonio Crespo in podjetnik Mario Gregoratti, ki je leta 1991 zma-

gal na natečaju za dela na cestah v Toskani. Pogodba je bila vredna okoli 30 milijard lir, v zameno pa naj bi Gregoratti odstel milijardo in 200 milijonov lir podkupnine. Denar naj bi izsilil bivši minister za javna dela Gianni Prandini, ki naj bi nato Crespu in Gregorattiju naročil, naj ga neseta v zasebni Forlanijev urad in ga izročita Amendoli. Za Prandinija so rimski sodniki ze naslovili »tribunalu ministrov« dovoljenje za aretacijo.

Arnaldo Forlani je včeraj izjavil, da ga jamstveno obvestilo preseneca, ker ni bil nikoli vpleten v zadeve, katerih je osumljen. Za danes so napovedali svoj prihod v Rim milanski sodniki, ki raziskujejo drugi del podkupninske afere podjetja Anas in ki so v ponedeljek naslovili jamstveno obvestilo senatorju Giuliju Andreottiju. Sodniki bodo zaslislali podjetnika Giuseppeja Ciarrapica, ki je bil aretiran zaradi druge podkupninske afere, ki zadeva državno družbo Efim.

In s podkupninske fronte velja omeniti se, da bo takoj po referendumih poslanska zbornica 22. aprila razpravljala o usodi bivšega socialističnega tajnika Bettina Craxija, ki je osumljen izsiljevanja podkupnin. Odbor za odvzem parlamentarne imunitete je zbornici priporočil, naj dovoli sodni postopek proti bivšemu liderju PSI.

Bivši tajnik Krščanske demokracije Arnaldo Forlani (AP)

BALKAN

Clinton primerja Miloševića s Huseinom

Sporazum o premirju med Hrvati in krajijskimi Srbi - Konvoj iz Srebrenice odpeljal prazen - Pogajanja v Sarajevu neuspešna

Lakota je prignala ljudi na smetišča (Telefoto: AP)

WASHINGTON, SREBRENICA, SARAJEVO, ZENEVA - »Srbov lahko življenje otežimo se na več načinov,« je izjavil ameriški predsednik Clinton. »Vendar Amerika tega problema ne more rešiti sama. Mislim, da tega niti nihče ne pričakuje od nas.« S temi besedami je Clinton zavrnil Miloševića, ki je v intervjuju za Washington Post hvalil Clintonovo politiko do Balkana. Clinton je Miloševića primerjal s Sadamom Huseinom, ki je prav tako pel hvalospeve Clintonu ob njegovi izvolitvi.

Konvoj Združenih narodov s človekoljubno pomočjo, sestavljen iz devetih tovornjakov, je včeraj prispel v Srebrenico, vendar so mu Muslimani prepredili, da bi iz mesta odpeljal begunce, ki so se

v Srebrenico zatekli iz drugih mest. Iz sarajevske enote modrih celad so sporočili, da so vkrcanje potnikov preprečile lokalne oblasti, ki so sicer vedele, da je bosanski predsednik Izetbegović odobril evakuacijo, vendar se z njo ne strinjajo in je ne bodo dopustili, ker so srbski tanki le se dva kilometra oddaljeni od obleganega mesta.

Iz Srebrenice so umaknili ze pet tisoč ljudi in bosanske sile se bojijo, da bo mesto postalo prevec ranljivo za srbske napade, ce bodo evakuirali se 15 tisoč ljudi, kolikor nacrjujejo ZN.

Hkrati so v Sarajevu potekala pogajanja o premirju, vendar jih je muslimanska stran hitro prekinila: castnik bosanskih oboroženih sil je prebral izjavo, v kateri bosanska

stran obtazuje Srbe, da so krsili prekinitev ognja v Srebrenici in okolici: »Ne bomo se pogajali z agresorjem, dokler ne ustavi napadov na Bosno in predvsem na Srebrenico.« Bosanski castnik je nato odkorakal ven. General Wahlgren je po pogajanjih izjavil: »Muslimanska stran ni bila zastopana pravilno.« in dodal: »Kakorkoli, vsega ni mogoce resiti na enem samem sestanku. Upam, da je bil to prvi v seriji sestankov.«

Mirovna pogajanja v Zenevi pa so bila uspešnejša od sarajevskih: Hrvatje in krajijski Srbi so podpisali sporazum o premirju. Po vec kot šestdesetih pogajanjih so hraske sile privolile, da se bodo umaknile s položajev, ki so jih zavzeli januarja letos, ZN pa bodo

prevzeli nadzor nad tezikim orožjem Srbov. Krajijski zunanji minister pa je po podpisu sporazuma novinarjem dejal: »Sporazum bo stopil v veljavo, ce ga bo sprejel parlament. Nimamo mandata, da bi sporazum sprejeli takšen, kot nam je bil predstavljen.« Uradnik ZN je te besede zavrnil, ces da sporazum velja, ko je podpisan. Sporazum določa tudi predajo strateske pomembnih točk, kot so Maslenicki most, jez na Peruci in letališče Zemunik. Po sporazumu bosta obe strani prekinili ogenj ob polnoči stiri dni po končni odobritvi sporazuma. Takrat se bodo tudi zacela pogajanja o t. i. roznatih območjih okoli srbskih položajev, o dolgoročnih političnih rešitvah in vrnitvi beguncev. (A. K. in agencije)

LJUBLJANA / SLOVENSKI POGLED NA ES

Predsednik Janez Drnovšek o luksemburškem sporazumu

MILOŠ EKAR

LJUBLJANA - O sporazumih, ki sta jih v Luksemburgu v ponedeljek podpisala Janez Drnovšek in Lojze Peterle s predstavnik ES, državni zbor pred tem ni razpravljaj. Sporazumi bodo sli zdaj skozi običajno parlamentarno proceduro. Najverjetneje jih bo ze ta mesec obravnaval odbor državnega zbora za mednarodne odnose, na redni majski seji pa bo o ratifikaciji razpravljaj se zbor. Sporazum odpira Sloveniji nove možnosti gospodarskega sodelovanja, obenem pa naso državo odpira Evropi, za zdaj predvsem v pogledu prometa. O pomenu sporazuma smo za kratko pojasnilo prosili premiera Janeza Drnovška

»Se vam ne zdi, da so vsaj nekatera določila sporazuma, recimo tisto o prometu, do Slovenije diskriminatorna? Mislim, da je takšen sporazum normalen. Glede prometa ni bilo možnosti, da bi dosegli kaj drugega. Mi smo sicer predlagali, da bi ta sporazum locili

od trgovinskega, finančnega in drugih, vendar skupnost na to ni pristala. Oni presojajo vse skupaj kot celoto. Nas interes je, da se skupnosti približamo, da lahko prodajamo na evropskem trgu in da nam skupnost z ugodnimi krediti pomaga financirati gradnjo cestne infrastrukture. Mislim, da je to največ, kar smo lahko dosegli. Sporazum vsebuje več določil, ki so v korist Slovenije. Vecino proizvodov lahko prosto prodajamo v ES.

»Kaj menite o bojznih, da skusa Skupnost Slovenijo, recimo z določilom o vzpostavljanju gospodarskih stikov z republikami nekdanje SFRJ, spet poriniti v nekakšno novo Jugoslavijo? Ze dejstvo, da je Skupnost podpisala sporazum, nas izloca iz jugoslovanskega paketa. V tem je tudi temeljni politični pomen tega sporazuma. Gre za prvi samostojni sporazum Slovenije kot samo-

stojne države z ES. Skupnost skusa se naprej ohraniti politiko nagrad in kazni za nekdanje jugoslovanske republike, ki so v vojni. Tako zeli pokazati, da tisti, ki izpolnjujejo kriterije in se obnašajo konstruktivno, lahko pridejo do statusa, ki ga je dobila Slovenija. Ce bo prišlo do umiritve na jugoslovanskem prostoru, nam bo obnovitev normalnih gospodarskih odnosov samo koristila. Veckrat smo poudarili, v odnosu do skupnosti in do drugih, da ne pride v postev institucionalno obnavljanje vezi ali drugačno trdno povezovanje, gospodarski in trgovski interes pa vsekakor. Tudi po pogovorih z najvišjimi predstavniki ES lahko potrdim, da ni namenov vračanja Slovenije. V tem primeru bi nam tudi ta sporazum zablokirali.

»Katero od stopenj na poti do pridruženega članstva pomeni ta sporazum? Institut pridruženega članstva je bil vpeljan za nekdanje vzhodne socialisticne države. Slovenski sporazum vsebinsko kotira više kot sporazumi, ki jih imajo vzhodne države s skupnostjo. Po podpisu tega sporazuma se bomo začeli pogovarjati o asociacijskem sporazumu. V teh pogovorih bomo ocenili, kaj naj bi naredili kot naslednji korak, ki bi ze pomenil odpiranje Slovenije v ES in umikanje trgovinskih ovir, ki se obstajajo, za varstvo našega trga. Tempo tega pa je odvisen od konsolidacije našega gospodarstva. Od tega, kako hitro ga lahko izpostavimo brez varstva evropski konkurenci v celoti. Mislim, da bomo ta korak sicer hitreje naredili kot katerakoli druga vzhodno- ali srednjeevropska država. Menim, da bi bila v petih letih Slovenija sposobna postati polnopravna članica ES, pridruženo članstvo pa bi lahko sprejela ze zdaj.

RAZOROŽITEV / ZAPLET

Ukrajina za vse krivi Rusijo a noče dati jedrskih konic

Od tega hoče čimveč iztržiti, ker je orožje tudi njeno

MOSKVA - Ukrajinski predsednik Leonid Kravcuk je včeraj obtožil Rusijo, da je sama kriva, ce so rusko-ukrajinski odnosi glede usode strateske oborožitve nekdanje SZ na ukrajinskem ozemlju zasli v slepo ulico. Na srečanju s skupino članov ameriskega kongresa je Kravcuk vso krivdo za zastoj zvalil predvsem na ruskega obrambnega ministra Gračova in na zunanjevega ministra Kozirjeva. V Kijevu so na srečanju z ameriskimi kongresniki obenem zanikali, da bi obstajalo »ukrajinsko jedrsko vprašanje« in niso hoteli komentirati ponedeljkovih izjav ruske vlade.

Ta je predvčeršnjim na podlagi sklepov vanouvverskega vrha navedla, da si ukrajinske oblasti odkrito prilascajo jedrsko oborožitev nekdanje SZ na ukrajinskem ozemlju, kar dokazuje, da Kiev »hoce ohraniti zase jedrsko oborožitev«. Clinton in Jelcin v Vancouveru nista skrivala nezadovolj-

stva, ker Ukrajina se ni podpisala sporazuma Start 1 o zmanjšanju jedrske strateske oborožitve, kar bo pogojevalo tudi izvajanje sporazuma Start 2, s katerim se ZDA in Rusija obvezujeta, da bodo do leta 2003 za dve tretjini zmanjšale jedrsko oborožitev. Belorusija in Kazahstan sta namrec ze podpisala ta sporazum in pristopila k Sporazumu o nesirjenju jedrskega

orožja. Ukrajina trenutno razpolaga s precejšnjim jedrskim arzenalom nekdanje SZ. Na njenem ozemlju je 176 medcelinskih jedrskih raket in 30 strateskih bombnikov s 416 jedrskimi konicami. Te oborožitve Ukrajina noce izrociti Rusiji, da bi jo unicali, ker hoce od tega cimvec iztržiti, saj je tudi sama prispevala za njeno uresnitve.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Odobrili poročilo komisije za boj proti mafiji

Parlamentarna komisija za boj proti mafiji je skoraj soglasno odobrila poročilo predsednika Violanteja o odnosih med mafijo in politiko. V njem se med drugim potrjuje vez mafija-Lima-Andreotti.

stran 2

Na Deželi o vpisu dijakov iz Slovenije v slovenske šole v Italiji

Deželni odbornik za šolstvo Antonini je včeraj odgovoril na vprašanje listarja Gambassinija o vpisovanju »tujih« dijakov v italijanske šole. Deželni upravitelj je poudaril, da je vpisovanje študentov z tujine vsekakor pozitivno.

stran 2

Dežela podpira slovensko televizijo

Deželni svet se je včeraj jasno izrekel za čimprejšnjo uvedbo slovenskih televizijskih oddaj. Stališče so podprle vse politične sile, z izjemo nacionalistične desnice.

stran 3

Referenduma o Jugu in o finansiranju strank

V nedeljo, 18. aprila bomo glasovali tudi o referendumih o ukinitvi državnega finansiranja strank in zakona za izredne posege v južnih deželah.

stran 3

Med kulturnimi dogodki tokrat kraljuje glasba

V ospredju je predvsem lahka glasba, saj sta ob koncu tedna v tržaškem gledališču Rossetti nastopili dve zvezdi italijanske scene, kantavtor Fabrizio De André in popevkar Gianni Morandi.

stran 6

Gorica - Nova "ekološka" avtobusa za mestni promet

Mestno podjetje v Gorici je v soboto prevzelo dva nova "ekološka" avtobusa, ki bosta v prihodnjih mesecih, kakor hitro bodo začeli izvajati načrt preureditve prometa, povezovanja primestna parkirišča s centrom. Avtobusa sta opremljena s posebno katalitično izpušno cevjo, peljeta pa lahko največ 35 potnikov. Kupili so ju s prispevkom Dežele.

stran 7

V GORICI OD LETA 1897
ZLATARNA URARNA
Šuligoj
POPUSTI DO 50%
NA VSEH ARTIKLIH Z IZJEMO ZLATA
UL. CARDUCCI 49 - Tel. 0481/535657

RIM / SKUPŠČINA DEMOKRŠČANSKIH PARLAMENTARCEV

V KD močni odpori na poti resnične prenove

Strankini voditelji se nočejo odreči tezi o »zaroti«

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Italijanska Krcanska demokracija morda ne dozivila tragedije, kot zagotavlja bivši naceinik senatorske skupine Antonio Gava. Preživlja pa nedvomno hud pretres, trdo soocanje med mlajšimi perferimimi silami, ki bi hotele, da bi stranka odločno stopila na pot prenavljanja, in starejšimi oblastniki, ki jo zavirajo na tej poti, ker branijo svoje pozicije. To je prilo do izraza tudi včeraj med nadaljevanjem skupščine demokrcanskikh parlamentarcev.

Dve temi sta bili v ospredju razprave: prijava, ki sta jo prejšnji petek naceinika poslanskih skupin Gerardo Bianco in Gabriele De Rosa naslovlila rimskemu sodstvu in v kateri omenjata možnost kompota ter zahtevata, naj sodstvo preveri, ali kdo manevrira in zlorablja mafijske skesance; in prenavljanje stranke, ki je postalo izredno zgoce vprašanje, odkar je Mario Segni izstopil in se zlasti odkar se je v nedeljo na lastno pobudo zbralo v Modeni okoli 500 pripadnikov in soglasno zahtevalo prenovev KD: ce Rim ne bo poskrbel da to, bomo sami organizirali med-

Gerardo Bianco (levo) in Giuseppe Gargani med sedanjem demokrcanskikh parlamentarcev (AP)

dezelni prenovitveni kongres.

Glede prvega vprašanja se je stranka razdvojila. Dober del poslancev je podprl pobudo Gerarda Bianca in Gabrielleja De Rose, nekateri pa s sodno ovadbo niso soglasali. Med temi je tudi podpredsednik visjega sodnega sveta Giovanni Galloni, ki je med drugim poudaril, da »izjav poslancev ni mogoce ocenjevati, ce prej niso bile preverjene. Za to je potrebna raz-

skava, ki pa je ni mogoce zaceti, ce sodstvo ni prej poslalo jamstvenega obvestila«.

Prav tako se je stranka razdvojila glede procesa prenavljanja. Bivši tajnik Arnaldo Forlani je v polemiki z udelezenci shoda v Modeni dejal, da »v procesu prenavljanja ne iscimo argumentov drugih, ki teziyo k delegitimiranju KD«, naceinik senatorske skupine De Rosa je opozoril na nevarnost »prehitvevanja casov«, Guido Bodrato

pa je menil, da »ne dopustimo, da bi nam vsilili drugi probleme za interno razhajanje«. Naceinik Martinazzolijeva politicega tajnistva Pierluigi Castagnetti je edini bil pozoren do baze: »Treba je ovrednotiti vse, kar sili k prenavljanju«.

Poslanka Lucia Fronza Crepaz je bila zato razocarana nad razpravo, »saj se stranka, ki je imela na 30 odstotkov glasov in sedaj tvega redimenzioniranje na 8 odstotkov, zgublja samo v modrovanju o sodnih vprašanjih. In kar zadeva udelezenca shoda v Modeni? Ali jim bomo zaloputnili vrata v obraz? Samo Castagnetti je rekel nekaj njim v prid, kar je po mojem dokaz, da je tajnistvo osamljeno«.

Michele Agrusti je primerjal KD medvedkom v luna parku, na katerega vsi streljajo z vseh strani, dodal pa je, da je »medo cil in zdrav« in pribil, da je »KD kot rjavi medved, ki je prav tako mocan kot beli, vendar veliko bolj simpatichen«. Toda v mehanizmu, ki poganja medvedka in mu omogoca, da se kljub strelom podi med umetnimi drevesi luna parka, je marsikaj zaskrta. In stari del KD ne dovoljuje mehaniku, da bi kolesje popravil.

TRST - Doslej se nista niti ministrstvo za solstvo, niti zunanje ministrstvo se izrekli o vpisu tujih dijakov v italijanske sole s slovenskim ucnim jezikom, dosedanja vpisovanja in samo solanje pa so potekala v skladu z veljavnimi zakonskimi dolocili. Tako je v kratkem odgovoril dezelni odborik za solstvo Silvano Antonini listarskemu svetovalcu Gianfrancu Gambassiniju, ki ga je - ze drugic v zadnjem letu - povprašal »o rasti vpisovanj hrvaskih in slovenskih dijakov v slovenske sole vseh vrst in stopenj v Furlaniji-Julijjski krajini«.

Zadeva je znana. Sredi preteklega solskega leta je listar zagnal vik in krik zoper vpisovanje »tujih« dijakov na sole s slovenskim ucnim jezikom. Namignil je, da so bile solske oblasti dotlej zelo tolerantne do vpisov solarjev iz Slovenije, Hrvatke in iz drugih krajev bivse Jugoslavije tudi zaradi emotivnega aspekta pomoči prebivalstvu, ki ga je pretresla vojna. Po drugi strani pa je dal jasno razumeti, da se slovenska sola v Italiji »okoriscica« s prilivom »tujih« studentov, kar bi lahko »spremenilo etnicno ravnotežje v teh krajih«. Obenem je pridal, da naj bi

Skupina dijakov iz Slovenije, ki obiskuje poklicni zavod Stefan (foto Ferrari/KROMA)

predstavljalo solanje »tujih« dijakov velik strošek za Dezelno in italijanske davkoplacevalce.

Dezelni odborik Antonini je ze lanskega julija odgovoril na njegovo vprašanje, Gambassiniju pa to očitno ni bilo dovolj. V zacetku tega solskega leta je dejansko »ponovil« vprašanje, tri dni potem, ko ga je vložil, je pridal svoj pis-ker (beri: vprašanje) se misovski veljak Giacomelli.

Antonini jima je sko-

rajda telegrafsko, a zelo podrobno odgovoril sledece.

V letošnjem solskem letu obiskuje sole s slovenskim ucnim jezikom skupno 365 solarjev z onstran meje (223 na Trzaskem, 142 na Goriskem). Na Trzaskem uci v slovenskih solah 400 solnikov-italijanskih drzavljanov, na Goriskem pa 156. Od suplentov je le pet solnikov, ki niso italijanski drzavljeni, njihovo imenovanje pa je pooblastil

vladni komisar. Od 21 verouciteljev na Trzaskem, jih ima 11 italijansko drzavljanstvo, preostali so »tujci«. Dne 30. novembra lani je delovalo na Trzaskem 65 slovenskih solskih sedezev, na Goriskem pa 17.

Glede »domnevnih prispevkov za tuje studente«, o katerih je namigoval Gambassini, je Antonini odgovoril, da dezelni zakon o pravici do solanja ne predvideva nobenega podobnega prispevka.

Listar je zelel tudi »pojasnila« o »150 milijonih za nakup ucenikov v Sloveniji in za tiskanje slovenskih tekstov v tiskarni Villaggio del Fanciullo«. Antonini mu je pojasnil, da predvideva dezelni zakon prispevek v visini 50 milijonov lir za delovanje zbornih in sindikalnih organov sol s slovenskim ucnim jezikom za prevode uradnih aktov, dopisov, dokumentov in za tiskanje sporocil. »Preostalih 100 milijonov pa mora Dezela prispevati v sklad za slovenske ucenike, kot to predvideva zakon Belci-Skerk. V tem primeru torej sploh ne gre za »nakup ucenikov v Sloveniji«.

Ob koncu je Antonini ponovil Gambassiniju (in Giacomelliju), kar mu je bil odgovoril ze prvič, lanskega julija. »Dejstvo, da tuji dijaki obiskujejo italijanske sole, je pozitivno, pa ceprav gre za

Listar Gambassini je med drugim sprasaval dezelnega odborika za solstvo o vpisu »tujih« dijakov v sole s slovenskim ucnim jezikom. Antonini je k včerajšnjemu odgovoru priložil kopijo prvega odgovora istemu svetovalcu iz lanskega julija. V njem je tudi seznan »tujih« dijakov, ki so v lanskem solskem letu obiskovali sole na Trzaskem. Teh dijakov je bilo skupno 145. V seznamu so porazdeljeni po stopnjah in vrstah sol, med katerimi sta tudi »jezikovni licej« in »likovni zavod«. To pa sta italijanski soli, saj ju Slovenci se ne premoremo. Iz seznama torej jasno izhaja, da se »tujci« dijaki vpisujejo tudi na italijanske sole na Trzaskem; niso torej v izključnem »zakupu« slovenskih sol. Ce je res, kot trdi Gambassini, da krepijo slovensko solo, je pa prav tako res, da mnogi klopiti tudi v italijanskih solah. A tega Gambassini v svojem drugem vprašanju ni omenil...

sole s slovenskim ucnim jezikom. V prvem odgovoru sem omenil, da bi nekateri krogi morebiti vso zadevo instrumentalizirali. Le-tem odgovorjam, da ima vpis tujih studentov na italijanske sole svojo podlago v kraljevem dekretu št. 653 z dne 4. maja 1925, to je v vsekakor »nesumljivih« casih«.

NOVICE

RIM / CARRARO V ŠKRIPCIIH

Danes pride v Trst minister za prevoze Tesini

TRST - Dezelna vlada Furlanije-Juljske krajine je uradno potrdila, da je takoj pripravljena prispevati k finančni sanaciji pomorske družbe Lloyd Triestino, ki je na robu gospodarskega propada. Dezelna naj bi posegla s svojo finančno družbo Friulia, njen poseg pa bo zacasen in bo lahko le delno omilil krizo Lloyda, ki krvavo potrebuje novih svežih kapitalov. Zadnja beseda pripada vsekakor drzavni pomorski družbi Finmare, ki nacrtuje privatizacijo Lloyda, a glede tega se ni izdelala jasnih razvojnih projektov. Danes pride v Trst minister za prevoze Giancarlo Tesini, ki bo uradno umestil nova izredna komisarja trzaskе luke. Med obiskom pa se bo srečal s predsednikom dezelne vlade Vinicio Turellom in morda tudi s sindikalnimi predstavniki Lloyd Triestino, ki se ze vec tednov krcevitno borijo za ohranitev pomorske družbe in hkrati seveda za ogrožena delovna mesta. Predsednik Lloyd Michele Lacalamita je medtem včeraj znova ocenil krizno situacijo pomorske družbe. Predsednik je med zagovorniki privatizacije, ki predstavlja po njegovem edino resitev za razvoj italijanskega pomorskega sektorja. Privatizacija pa je lahko izvedljiva le ob prilivu zasebnega kapitala, ki ga trenutno zal se ni videti na obzorju. Trzaski dezelni odborik Dario Tersar, ki v imenu odbora osebno spremlja to zapleteno zadevo, se bo medtem danes v Rimu sestal z glavnim direktorjem družbe IRI Tedeschijem, ki je preko Finmareja glavni delničar trzaskе Lloyda.

Odslej nekoliko lažja posvojitev otroka v tujini

RIM - Od včeraj je posvojitev otrok iz tujine nekoliko lažje. Vrhovno kasacijsko sodišče je namreč z razsodbo odpravilo določilo veljavnega zakona, po katerem posvojitelji ne smejo biti za več kot 40 let starejši od posvojenca. Na kasacijo sta se obrnila trzaska zakonca, katerima je sodišče za mladoletne odredilo posvojitev hrvaske deklice, rojene leta 1977, ker je bil oče za dva meseca in pol starejši od zgornje zakonske meje. Zdaj je kasacija ugodila trzaskima zakoncem in določila, da je posvojitev možna, ko je razlika med starostjo posvojenca in posvojitelja v mejah bioloske normalnosti, kar je seveda lahko tudi več kot 40 let.

Umestitev stalne komisije za nemško manjšino v Bocnu

RIM - Na sedezu italijanske vlade so včeraj umestili permanentno komisijo za vprašanja nemške manjšine na Južnem Tirolskem, ki jo predvideva takomenovani »paket« zascitnih norm za tamkajšnje manjšino. Komisiji predseduje podtajnik pri predsedstvu vlade Fabio Fabbri.

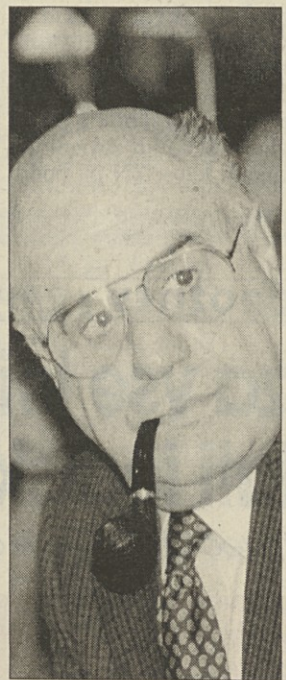
Občinski odbor: odstop dveh podžupanov

Vse bolj osamljeni šupan Carraro vztraja na svojem mestu, drugi zahtevajo samorazpustitev skupščine

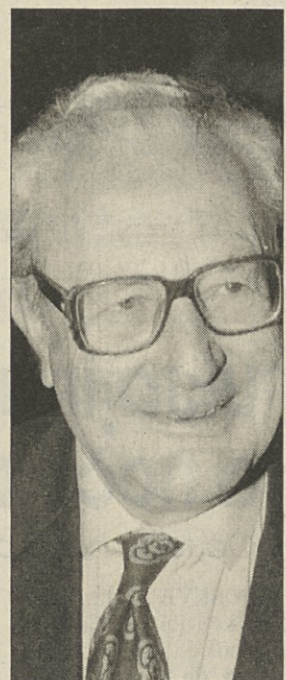
RIM - Rimska občinska uprava je vse bolj v vrtincu. Le nekaj ur po tretji izvolitvi Carrara za prvega meščana, sta podžupana Oscar Mammi (PRI) in Enzo Forcella (Neodvisna levica) najavila svoj odstop. Podobno se je odločil tudi odborik Adolfo Gatti, ki ga je bil Carraro dan prej na vrat na nos preprical in ga kot zunanega izvedenca vključil v svojo občinsko upravo.

Mammi je novinarjem izjavil, da je sedaj razpustitev občinskega sveta neodločljiva. To naj bi bila sedaj najboljša rešitev, saj bi glavno mesto dobilo v 48 urah novega upravitelja - komisarja - ki bi bil v obeh občanov gotovo bolj zaupanja vreden kot pa sedanje umetno upravno skrupulacijo.

Carraro se je včeraj popoldne sestal z naceiniki svetovalskih skupin. Od tega srečanja je v mnogocem odvisna budocnost njegove uprave. Zupan je se dopolne zagovarjal tezo, da mora uprava nadaljevati delo, sklicati nekaj sej, na katerih naj bi sprejeli neobhodno potrebne sklepe o nadaljevanju nekaterih javnih del. S tem naj bi »resili« vec sto delovnih mest. Drugi so bili mnenja, da je tacas najboljša samorazpustitev občinskega sveta. Zanj se mora izreci najmanj 40 svetovalcev. Ce bi do tega prišlo, bi sedanjo majavo upravo zamenjal izredni komisar, ki bi razpisal nove volitve, na katerih naj bi Rimljani izvolili svoje nove predstavnike v občinskem svetu.

Oscar Mammi (levo) in Enzo Forcella (AP)

RIM / PARLAMENTARNA KOMISIJA ZA BOJ PROTI MAFIJI ODOBRILO POROČILO PREDSEDNIKA VIOLANTEJA

Vez mafija - Lima - Andreotti je nesporna

RIM - Parlamentarna komisija za boj proti mafiji je skoraj soglasno - proti so se izrekli samo predstavniki MSI-DN in antiprobibicionisti Marco Taradash - sprejela zaključno poročilo, ki ga je pripravil predsednik komisije Luciano Violante. Končno besedilo vsebuje pripombe, ki so prisle do izraza med razpravo. Spremenjen je bil tudi odlomek, ki se je nanašal na senatorja Giulia Andreottija. V zacetnem besedilu je bil namreč stavek: »Na osnovi dokumentov, ki so na razpolago komisiji, je pre-

verjenje morebitnih kazenskih Andreottijevih odgovornosti dolžnost gesta.« V sprejetem dokumentu pa piše, da je komisija trdno prepričana, da je bil Salvo Lima povezan s predstavniki Cose nostre. In se: »On (Lima) je bil najvisji predstavnik na Siciliji struje KD, ki ji je naceloval Giulio Andreotti. Glede morebitne politične odgovornosti senatorja Andreottija, ki bi izhajala iz njegovih odnosov s Salvom Limo, se bo moral izreci parlament.« Ime dosmrtnega senatorja se pojavi tudi v

zvezi s prošnjami za sprožitev postopka proti Mairi, Occhipintiju, Culicchi in samemu Andreottiju, pri tem so navedene tudi posamezne obtožbe in odločitev senata, da se glede Andreottija izreče cimprej. Dopolnil je bilo precej, saj je poročilo z zacetnih 71 naraslo na 102 strani.

Obsežnejši je tudi del, ki se nanaša na sodnika Corrada Carnevaleja in na sekcijo Kasacijskega sodišča, ki ji je predsedoval do oktobra '92. Glede Carnevaleja dokument opozarja na dejstvo, da je Visji sodni svet

ze sprožil postopek o njegovi prisilni premešitvi, njegovo vlogo pa opredeljuje takole: »Na osnovi znanih dejstev so bili njegovi odnosi s političnimi predstavniki v glavnem usmerjeni v zagotavljanje nezakaznosti preko »popravljanja« procesov na ravni Kasacije.« Dokument osvaja tudi obtožbe, ki jih je na račun Carnevaleja navedel Visji sodni svet in ki se nanašajo na devet »hudih procesov proti mafiji«.

V Violantejevem poročilu pa je tudi nekaj ugotovitev-razmisljanj o

delovanju Visjega sodnega sveta. In seveda se dokument ni mogel izogniti vprašanju skesanec, glede katerih zatrjuje, da ni prišlo do nikakršne zlorabe njihovih izjav. Pohvalno se je Violante izrazil o zavzetosti parlamenta v boju proti mafiji v obdobju, ko je bil notranji minister Scotti, pravosodni Martelli, Giovanni Falcone pa je prevzel vodstvo kazenskega oddelka pravosodnega ministrstva. Odobritev poročila je po oceni Violanteja velikega pomena, ker ga je podprl širok lok sil.

Sen. Giulio Andreotti

POLITIKA / POMEMBNO STALIŠČE

Deželni svet zahteva slovensko televizijo

Neupravičeni politični napadi na deželni sedež RAI

SANDOR TENCE

TRST - Deželni svet Furlanije - Julijske krajine je za takojšen začetek televizijskih oddaj v slovenskem jeziku. Skupščina je včeraj poverila mandat deželnemu odboru, da nemudoma poseže pri rimski vladi ter pri odgovornih telesih RAI (v Rimu in v Trstu) za čimprejšno izvajanje znane konvencije med RAI in vlado o slovenski televiziji. In to z ustreznimi tehničnimi rešitvami, ki bi po vzoru tridentinske in južnotirolske stvarnosti potrdile večjezičnost državne radiotelevizijske ustanove. To stališče je doživelo široko politično soglasje, saj so proti dokumentu osamljenim glasovali le nekateri furlanski demokristjani in seveda predstavniki MSI in LpT.

O nujnosti takojšnjega izvajanja konvencije RAI-vlada o slovenski televiziji je v razpravi spregovoril Milos Budin (DSL). Obnovil je trnovo pot tega vprašanja, z željo, da pristojna telesa preverijo vse možne rešitve, tudi v zvezi s kocijivim vprašanjem frekvenc, ki danes ovira začetek oddaj. Dežela FJK mora pritisniti, da slovenska manjšina dobi čimprej svojo televizijo.

To pravico je treba priznati tudi beneskim Slovincem, medtem ko danes npr. v Terski dolini ne morejo tamkajšnji prebivalci niti gledati normalnih oddaj RAI. Budin je to stališče vnesel v resolucijo, ki so jo predložili svetovalci Zelene liste in ki je bila - kot receno - nato odobrena.

Tudi predsednik deželne vlade Vinicio Turello se je med razpravo jasno opredelil za televizijske oddaje v slovenscini in v furlanscini in izrazil upanje, da se bo to zgodilo v okviru nactovane cetrte televizijske mreže na deželni ravni. Resolucijo je podprl tudi zastopnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar, ki pa se kot novinar oziroma uslužbenec RAI ni hotel spuščati v probleme, ki neposredno zadevajo deželni sedež radiotelevizijske hise. Prav temu vprašanju je bil posvečen osrednji del včerajšnjega zasedanja deželnega sveta.

Svetovalci MSI, zelenih in Furlanskega gibanja, katerim se je pridružil LpT, so namreč predložili zelo ostro in polemično resolucijo ne samo do delovanja deželnega sedeža RAI, ampak tudi do poklicnih

zmogljivosti zaposlenih novinarjev. Po njihovem mnenju je trzaski RAI podvržen zelo hudim pritiskom vladnih strank in zaradi tega ni več sposoben resno opravljati svojega poslanstva in vloge javne službe. Podpisniki tega dokumenta so celo predlagali, naj Dežela podpiše z RAI konvencijo, ki bi obvezovala deželni RAI, da do volitev 6. junija prekine vsakršno obravnavo političnih in institucionanih vprašanj (!).

Prica smo bili ne- verjetni zahtevi po cenzuri, ki jo je večina svetovalcev upravičeno zavrnila, tako da so jo njeni podpisniki kasneje sami umaknili iz razprave. Turello in skoraj vsi, ki so se oglasili v razpravi (vključno z DSL) so bili mnenja, da je dokument provokatorski in po svoje tudi zelo žaljiv. To gotovo ni način, s katerim se rešujejo problemi deželnega sedeža RAI, ki ga je treba nasprotno okrepiti in mu nuditi vse pogoje, da najbolje opravlja svoje delo. Treba je seveda omejiti (kvami) vpliv strank na javno informacijo, a ne s cenzurami in z neverjetnimi zahtevami po neke vrste informacijskem molku.

Stroga pravila za volitve

TRST - Deželni svet je soglasno odobril zakon, ki ureja volilno kampanjo za deželne volitve. Zakon med drugim prepoveduje plačano volilno kampanjo v javnih obcih (izjema so le strankarska glasila) trideset dni pred volitvami. Dva meseca pred glasovanjem pa bodo morali vsi deželni uradi in oddelki prekiniti vsakršno javno promocijo svojega delovanja. Ta prepoved je že veljavna (volitve bodo namreč 6. junija), prepoved za kampanjo v tisku in po televiziji pa bo začela veljati 6. maja.

Dežela Furlanija - Julijska krajina se je z odobritvijo tega zakona poslednjo prilagodila državnemu zakonu o volilni kampanji za politične volitve, ki ga je pred kratkim uzakonil rimski parlament.

TEČAJI EGS / TROJICA V ZAPORU

Tudi Ressi iz Trsta obtožen korupcije

Danes bodo zaslišali bivšega deželnega funkcionarja in oba osumljenca iz Brescie

TRST - Danes zjutraj bosta državni pravdnik Federico Frezza in sodnik za predhodne preiskave Alessandra Botton Griselli zaslišala trojico, ki je vpletena v poverbe glede tečajev Evropske gospodarske skupnosti. Za resetkami so se znanli 45-letni deželni funkcionar Fulvio Ressi iz Trsta, 37-letni Claudio Cucchi iz Brescie, upravnik družb »Lara« in »Consulitur« ter njegova tajnica, 31-letna Giovanna Pigozzi, prav tako iz Brescie. Ressi je na primer bilo, da tečaji trajajo določeno obdobje, kasneje pa se je izkazalo, da so se zaključili prej, a stroški so ostali nespremenjeni. Preiskava se je usmerila v deželni urad v Ul. sv. Franciska, ker je prav ta urad pregledoval prošnje, ki so jih vlagala razna podjetja, združenja, itd., da bi se lahko posluževali tečajev, za katere je bilo namenjena veliko denarja. Kaze, da so v tem uradu marsikaj spregledali in sprejeli prošnje, ne da bi zatele tudi preverjali, ce so se tečaji redno odvijali in ce je na njih predavalo usposobljeno osebje. Po prvih izsledkih vseakor kaze, da osumljenci niso neposredno prejeli denarja, temveč na primer drage predmete.

Afera z laznimi tečaji EGS je izbruhnila ze prve dni marca, ko so finančni stražniki pregledali deželne urade v Ul. sv. Franciska v Trstu ter stanovanja nekaterih deželnih funkcionarjev ter uradnikov kot tudi odgovornih pri raznih institutih, ki se ukvarjajo z usposobljenostnimi tečaji. Tedaj so Fulvio Ressi in se osem funk-

cionarjev in uradnikov Dezele prejeli varnostni nalog. Med njimi je bila tudi Gelsmina Cozzarini, ki je sele pred drugim mesecem prevzela deželni urad za profesionalno usposabljanje. Pred njo je urad vodil Ressi, ki je bil obenem pristojen za upravo »Evropskega socialnega sklada«.

Preiskava se je začela ze pred časom, potem ko je skupina uslužbencev skedenjske železarne opozorila na nekatere nepravilnosti: predvideno je na primer bilo, da tečaji trajajo določeno obdobje, kasneje pa se je izkazalo, da so se zaključili prej, a stroški so ostali nespremenjeni. Preiskava se je usmerila v deželni urad v Ul. sv. Franciska, ker je prav ta urad pregledoval prošnje, ki so jih vlagala razna podjetja, združenja, itd., da bi se lahko posluževali tečajev, za katere je bilo namenjena veliko denarja. Kaze, da so v tem uradu marsikaj spregledali in sprejeli prošnje, ne da bi zatele tudi preverjali, ce so se tečaji redno odvijali in ce je na njih predavalo usposobljeno osebje. Po prvih izsledkih vseakor kaze, da osumljenci niso neposredno prejeli denarja, temveč na primer drage predmete.

Kot smo dejali, tečaje financirajo s prispevki, ki jih daje na razpolago Evropska gospodarska skupnost. Posamezne mesece brez dela in pa tisti, ki niso se dopolnili 25. leta starosti. Tako so bila tudi navodila EGS, ker je bilo tedaj okrog 5 milijonov brezposelnih pod 25. letom starosti. Tezaje običajno organizirajo podjetja, združenja podjetij, instituti, družbe v dogovoru s podjetji. Posamezne prošnje pregledajo pristojni uradi (odgovarjati morajo pač smernicam, ki jih je določila EGS), v glavnem pa jih skoraj vse sprejmejo, saj sredstva običajno zadoscajo: vsako leto je namreč na razpolago od 20 do 28 milijard lir. Ta vsota se spreminja: delno jo namreč krije socialni sklad EGS, delno pa vsedravninski rotacijski sklad. Kontrolo nad regularnostjo tečajev izvajajo funkcionarji, ki sodijo v strukturo samo, kot tudi družba, ki ima konvencijo z Dezelom. Kaze pa, da je v Trstu ta kontrola močno pesala...

PATRONAT INAC SVETUJE

Zavarovanje družinskih sodelavcev

PISE BORIS SIMONETA

»Od leta 1980 upravljam trgovino z živili z regularno licenco, vpisom v REC in plačevanjem prispevkov za INPS. Ker gre za družinsko podjetje, razdelim tudi zeni del dohodka, vendar pa ni socialno zavarovana. Pred nekaj dnevi je INPS zeni poslal pismo, s katerim jo opozarja, da ni plačala prispevkov in da lahko z odpustom od leta 1985 dalje uredi svoj položaj. Zakaj od 1985 in je sploh dolžna plačati zavarovanje kot občasna družinska sodelavka? A.K.«

Italijanska zakonodaja na področju socialnega skrbstva je prav v zvezi z obsevnim zavarovanjem obrtnikov in trgovcev v marsicem nedorečena in kar pogosto normativna dopolnila so ustvarila velike interpretacijske dileme. To velja predvsem za družinske sodelavce in družabnike, ki so tako ali drugače soudeleženi pri podjetniškem poslovanju. Na osnovi zakonskega predpisa morajo biti obvezno zavarovane osebe, ki redno (ne le občasno) dajejo svoj doprinos v podjetju in tudi z ozirom na proizvedeni dohodek je to njihova prevladujoča dejavnost. Ta svoj status pa mora sodelavec sam izrečno opredeliti in izjaviti. Vse dvome je odpravil zakon »Visentini-ter« st. 17/85, ki je vnesel v davčno prijavo tudi izjavo, ki jo je podpisal družinski sodelavec-nosilec participacijskega deleža, »da je v podjetju redno in pretežno opravljal

dejavnost«. Na podlagi te izjave INPS upravičeno zahteva regularizacijo zavarovalne pozicije, ker obstajajo na papirju pravno neovrgljivi elementi, ki narekujejo obvezen vpis v obrtniški oziroma trgovski seznam samostojnih delavcev. Pred letom 1985 pa sodelavci niso podpisali te izjave in torej lahko po lastni uvidevnosti ocenijo svoj prejšnji položaj. INPS nima elementov, da bi za leta 1982 (prejšnja obdobja so »zastarela«), 1983 in 1984 terjal socialne davke.

Vasa žena bi potem takem morala poravnati prispevke najmanj od leta 1985 dalje, ker je podpisala davčno izjavo, da redno sodeluje v podjetju (»con continuità«) in izgovor o občasni pomoči pravno ni osnovan. V kolikor bi imela interes, se lahko posluži do 30.4. 1993 precej ugodne možnosti zavarovalnega odpusta in poravn, lahko tudi v treh obrokih, socialne davke za pokojninski sklad INPS od leta 1982 dalje oziroma mora to storiti od leta 1985 vse do konca leta 1992. Seveda mora od leta 1986 plačati tudi davek na zdravje, ce tega ze prej ni storila. Ker je INPS z računalniško obdelavo na podlagi podatkov davčne uprave »evidentiral« nepokrito pozicijo vase žene, bo skoraj zanesljivo sprožil veliko dražji postopek za poravnavo obveznosti, ce ne bo predložila prošnje za odpust in sanirala svojega položaja.

REFERENDUMI 18. APRILA

Škandali postavili v dvom javno finansiranje strank

Ali je prav, da država finansira politične stranke? Tudi o tem bomo odločali v nedeljo, 18. aprila, ko bomo na glasovnici rjave barve izbirali med ukinitvijo nekaterih členov tozadnega državnega zakona in med njegovo ohranitvijo. Italija je zakon o finansiranju strank dobila pred devetnajstimi leti, ko je velika večina strank uzakonila mehanizem dodeljevanja javnih prispevkov strankam oziroma njihovim parlamentarnim skupinam. Za takratne razmere je bil to pomemben dosežek (podobne zakone imajo skoraj vse države v Evropi), po katerem so proračuni vseh strank postali javni, zakon pa je udeležil demokratično nacelo proporcne razdeljevanja državnega denarja. Stranke z majhnim številom parlamentarcev so dobivale manj sredstev kot velike stranke, razdeljevanje denarja sta nadzorovala senat in poslanska zbornica.

Referendum predlaga ukinitvev dveh členov zakona iz leta 1974, ki govorita o finančnih podporah parlamentarnim skupinam. Ukinitvev teh dveh bistvenih določil predlagajo radikalci, ki so ze leta 1978 zbrali podpise za referendum, na katerem pa so, čeprav s tesno razliko (DA je dobil 46 odst. glasov), prevladali zagovorniki tega zakona. Za NE so se takrat opredelile vse večje stranke (posebno KD, KPI in PSI), ki so bile mnenja, da je javno finansiranje

strank največje orozje proti podkupninam in proti korupciji v javnem ter političnem življenju. Casi pa so se danes spremenili, saj so dogajanja zadnjih mesecev dokazala, da javno in nadzorovano finansiranje strank ni zaustavilo korupcije. Prav nasprotno!

Stranke, ki imajo svoje zastopnike v parlamentu, so lani dobile od države 83 milijard lir. Kljub temu so njihove blagajne prazne in skoraj vse imajo velike dolgov. Tajnik Giorgio Benvenuto je npr. priznal, da ima PSI 180 milijard dolgov in da bo morala stranka - ce se bo hotela izogniti bankrotu - prodati vsu svojo imovino in vdostopiti več del osebja. Tudi ostali niso na boljsem. DSL in KD sta tako ze pred meseci začeli krčiti osebje v Rimu in v lokalnih sedežih, na prodaj je tudi del njune imovine.

Zmaga DA bi pomenila takojšnjo ukinitvev javnih prispevkov za parlamentarne skupine. Ostali bi le členi zakona, po katerih država povrne strankam (dokazane) volilne stroške. Z zmago NE bi vse ostalo pri starem. Stranke so sprva zelo previdno spremljale ta referendum, podkupovalne afere pa so jih prisile, da so se opredelile za ukinitvev spornih členov. Zagovorniki NE v bistvu ni. Nekateri pravnik vsakekor opozarjajo na nevarnost zakonskih praznin in pozivajo parlament, da v primeru (pricakovane) zmage DA takoj uzakoni nova določila na tem področju.

Kljub temu, da manjka do referendumov le še 11 dni, so panoji za volilno kampanjo marsikje še prazni... (telefoto AP)

Sporne podpore južnim deželam

V nedeljo, 18. aprila bomo na voliscu dobili kar devet glasovnic za enako število referendumov. To bo seveda ustvarilo precejšnjo zmedo, tudi zato, ker ljudska glasovanja zadevajo zelo različne argumente, o katerih bi se lahko stranke mirno sporazumele v parlamentu. Zviniti po toči pa je danes popolnoma nepotrebno!

Na voliscu bomo dobili tudi rdečo glasovnico za referendum o izrednih finančnih posegih za južne dežele. Odbor Corrid, ki ga vodi pravnik Massimo Severo Gianni-

ni, je zbral ustrezno število podpisov za ukinitvev skoraj vseh členov zakona st. 64 iz leta 1986, ki določa izredne finančne posege za vse predele južno od Rima. Parlament je leta 1992 ze močno omejil finansiranje južnih dežel, nova zakonska določila pa niso zadovoljila Gianninija in predlagateljev tega referenduma. Ustavno so dajale dalo prav odboru Corrid in zato je prizgalo zeleno luz za ta v resnici popolnoma nepotreben referendum.

Vlada in parlament sta namreč v preteklih me-

secih pokazali veliko politično voljo za »rešitev« tega vprašanja. Njunjo delo pa ni obrodilo konkretnih rezultatov, zato je bil referendum pravno gledano povsem neizogiben.

Zmaga DA bi dejansko ukinitila vse izredne podpore za gospodarske dejavnosti na italijanskem Jugu, ki so po mnenju Corida samo ustvarjale kintelizem, niso pa nudile južnim deželam konkretnih pogojev za resno ekonomsko rast. Zmaga NE bi prispevala k ohranitvi spornega zakonskega določila.

NOVICE

Nov mesečnik naravovarstvenikov

TRST - Svetovni sklad za zaščito narave (WWF) iz Furlanije - Julijske krajine bo odslej imel svoj mesečnik, ki se bo imenoval Konrad. Ime je prevzel po Nobelovem nagradjencu Konradu Lorenzu, etologu in ambientalistu, ki je v svojem življenju s svojim vztrajnim delovanjem skušal združiti razvejano dejavnost zelenih in ambientalističnih organizacij. Uredniki mesečnika so si zastavili nalogo, da bi sprotoma obveščali javnost o vprašanjih, ki zadevajo okolje in njegovo zaščito. Pobudo so predstavili včeraj na tiskovni konferenci Roberto Valerio iz ekološkega centra ANITA, Paolo Angiolini iz vodstva iste organizacije ter direktor Miramarskega parka Graziano Benedetti.

Mesečnik bo v začetni fazi namenjen (brezplačno) ambientalističnim organizacijam. Gre za glasilo, v katerem bodo naravovarstveniki izrazili svoja mnenja o raznovrstnih vprašanjih. Prinašal bo informacije iz vse dežele v povezovanju z vsemi, ki se ubadajo z okoljem in z njegovo zaščito. Glasilo bo na razpolago v ambientalističnih organizacijah ter v kioskih.

Na tiskovni konferenci je bilo tudi poudarjeno, da ambientalistične organizacije morajo imeti "moe-nje" besedo v glasilih, obenem pa so pobudniki tudi podčrtali, da morajo biti upravitelji (na vseh ravneh) pozornejši do problemov, ki zadevajo okolje. Mesečnik bo začel izhajati v 3.000 izvodih, razdeljevali pa ga bodo v Trstu, Gorici, Trzinu in Kopru.

Rodila se je Lista za Videm

VIDEM - Listi za Trst in Listi za Nadiske doline se je pridružilo novo gibanje: Lista za Videm. O namenu novonastale liste govori njen duhovni oče, Arrigo Trevisanello, bivši pristav MSI in kasneje Zelenih marjetice. Lista za Videm, kot piše v tiskovnem sporočilu, je nastala z namenom, da dokončno odrine s prizorišča zastareli strankarski sistem, ki nosi največjo krivdo, da je prislo v nasi deželi do dualizma Trst-Videm. Zaradi tega bo videmska lista takoj vzpostavila stike s trzaskimi melonarji, da bi ustvarili skupno deželno strategijo tudi v vidiku bližnjih deželnih volitev.

Kam pes taco moli, je povsem jasno. (R.P.)

Danes v Čedadu okrogla miza o referendumih

CEEDAD - Referendumska preizkusnja 18. aprila je v središču pozornosti tudi znotraj nase skupnosti. O referendumih, volilnem zakonu in Slovincih bo tekla beseda na današnji okrogli mizi, ki jo kulturno društvo Ivan Trinko iz Čedada priredi ob 18.30 v dvorani delavskega združenja (Società operaia) v Čedadu v Ul. Foro Giulio Cesare 15. Na to temo bodo spregovorili Milos Budin, predsednik slovenske komisije DSL, Ivo Jevnikar, deželni tajnik SSK, Stojan Spetic, predsednik slovenske komisije SKP, in Rudi Pavsic, predsednik slovenske komisije PSI. Okroglo mizo bo vodil Marino Vertovec, predsednik kulturnega društva Ivan Trinko.

Podkupnine: podjetnik iz Pordenona v zapor

PORDENON - Afera o podkupninah v pordenonski pokrajini se iz dneva v dan bolj širi. Po izdaji naloga o hisnem priporu za bivšega zupana Alvra Cardina je tamkajšnji namestnik javnega tozilca Raffaele Tito odredil aretacijo 44-letnega Roberta Albonica, vodjo gradbenega podjetja Achille Fadalti iz Fontanafredde. Po nepotrjenih vesteh naj bi bil vpleten v podkupninsko afero v zvezi z gradnjo avtoceste in z oddajanjem del v zakup. Podjetje Achille Fadalti v Pordenonu pravkar končuje podhod za pešce. Po vsej verjetnosti naj bi Albonica vpletel v celotno zadevo prav bivši zupan Cardin.

Včeraj se je medtem sestel pordenonski občinski svet, da bi proučil položaj po aretaciji zupana in nasel pot, da bi se izognili predcasnemu razpustu občinske skupščine in predcasnim volitvam.

Dijaki Zoisa obiskali deželno skupščino

TRST - Dijaki petega razreda Državnega trgovskega tehničnega zavoda Ziga Zois so včeraj obiskali deželni svet Furlanije - Julijske krajine, kjer jih je sprejel predsednik svetovalske komisije za kulturo, deželni svetovalec SSK Ivo Jevnikar. Maturanti, ki jih je spremljala prof. Magda Zupancic, so najprej prejeli obširno informacijo o delovanju deželnega sveta in njegovih kompetencah, nato pa so prisostvovali delu včerajšnjega zasedanja skupščine.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PR.A.E. d.d. — Družba za založništvo pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715
Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796690, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NLA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506
Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796690, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943
Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (siriin 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT.
financni in legalni 120.000 LIT. ob praznikih povečani 20%; mvali oglaš
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%
Cena: 1.200 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373
Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948
Clan italijanske zveze casopisnih založnikov FIEG

NOVICE

Staffieri pogreša ameriške ladje

Zupan Staffieri se je sešel z generalnim konzulom ZDA v Milanu Sharon Mercurio, kapetanom bojne ladje iz sklopa 6. brodogradilnice Cumminsom in konzularnim predstavnikom v Trstu Bearzom, da bi se pomenili o aferi okrog zakupa službe za odvoz tekočih odpadkov z ameriških vojnih ladij. Kot je znano, je nastal kriz zaradi nepravilnosti pri zakupu, tako da zdaj te službe ni. Zupan bo danes posredoval pri ministru za prevoze, naj poseže pri komisariju lusk ustanove Vinciju Giacchiju. »Kajti prisotnost ameriških ladij v Trstu ima vsedravnopravni pomen.« Afera je razjezila vrhove ameriške mornarice, ki so se odločili, da ladij ne bodo več pošiljali v trzasko luko. Gospa Mercurio je vzela na znanje zupanova besede in dejala, da bo poveljstvo ameriške mornarice spet vzelo v poštev možnost vrnitve ladij v Trst, ko bo problem rešen.

Pokrajina: do 15. t. m. prošnje za kolonije

Pokrajinska uprava sporoča, da bo 15. t. m. zapadel rok za predložitev prošnje o podelitvi prispevkov (na osnovi zakona 23/65) občinskim upravam, institucijam, ustanovam in združenjem, ki skrbijo za otroke, ki so brez primerne pomoči; prispevki bodo namenjeni za udeležbo v kolonijah in v vzgojnih institucijah. Interesenti se lahko obrnejo na sedež pokrajinske uprave na Trgu Vittorio Veneto, št. 4 in v Ul. S. Anastasio, št. 3, kjer jim je na razpolago okrožnica z vsemi podrobnostmi. Za podrobnejše informacije pa se interesenti lahko ob delavnikih obrnejo na pokrajinsko upravo (v urade socio-skrbstenih služb) v Ul. S. Anastasio, št. 3, od 10. do 13. ure (tel. 379-8544, ali 379-8465).

Muzej Revoltella odprt v ponedeljek

Občinski odbornik za kulturo Alessandro Perelli je v dogovoru z ravnateljstvom muzeja Revoltella in občinskim odborom sprejel sklep, po katerem bo muzej Revoltella ostal odprt tudi na velikonočni ponedeljek; predvidevajo namreč, da bodo gosti v tem prazničnem dnevu množično obiskali muzejske prostore.

Italijanski konzulat išče učno osebje

Pokrajinsko tajništvo SNALS sporoča, da italijanski generalni konzulat v Frankfurtu išče učno osebje (ki ni v staležu) za poučevanje na tečajih italijanskega jezika in kulture v osnovnih in srednjih šolah. Interesenti morajo razpolagati z eno naslednjih diplom: učiteljska diploma, univerzitetna diploma iz književnosti in tujih jezikov, diploma pedagoške fakultete. Poleg tega pa morajo vsaj poprečno obvladati nemški jezik.

NESREČA / VČERAJ ZJUTRAJ NA DRŽAVNI CESTI POD KATINARO

Tovornjak izgubil del tovora in treščil ob obcestni drevesi

Šofer iz Pontelonga blizu Padove je hudo ranjen

Včeraj zjutraj okoli 9.45 se je zgodila na državni cesti 202 (znani tudi kot Trbiški cesti) v neposredni bližini katinarskega mosta nesreča, v kateri je bil človek hudo ranjen in ki je povzročila dokajšnje prometne težave. Enatridesletni poklicni šofer Giovanni Cavezzano iz Pontelonga v padovanski pokrajini je vozil s trzasko smeri navzgor s cementom natovorjeni TIR, namenjen v znanstveno-raziskovalni center pri Padricah. Ko se je znesel tik pred odcepom za Katinaro oziroma Ricmanje in Borst, se je del tovora nenadoma prevrnil na cesto; to je spravilo težko vozilo v ravnotežje, tako da je zavozilo s cestisca na desno in drugega za drugim področilo dve drevesi.

Šoferja, ki je ostal vključen v razbiti kabini, je rešilo osebje službe za prvo pomoč 118 nemudoma odpeljalo v katinarsko bolnišnico, kamor so ga sprejeli s pridržano prognozo. V trku najprej v prvo in potem se v drugo drevo je zadobil močne udarce v prsni koš in v trebuh, poleg tega pa si je zlomil več reber.

Takoj po nesreči se je privozila na kraj nesreče uslužbenka našega časopisa in nas s tem seznanila. Na prizorišču se seveda takoj približalo osebje Rdečega križa, poleg njega pa se karabinjerji, ki so si zapisali okoliščine nesreče, ter gasilci, ki so morali odstraniti oziroma odpeljati v odpad popolnoma razbiti tovornjak.

Takole je izgledal tovornjak po trčenju v drevesi (foto Krizmančič)

PREDSINOČNIM / PRI FERNETIČIH

Avtomobilist iz Zgonika do smrti povozil tovornega šoferja z območja Macerate

Sedemtridesletni Giuseppe Romitelli iz Monte Granara v pokrajini Macerate je bil pri prici mrtev, njegov devet let mlajši prijatelj Giampiero Cortese iz Vicenze pa je bil laže ranjen in ga niso niti sprejeli v bolnišnico.

Gre za tovarna soferja, ki ju je povozil pozno predsinocnim v bližini tovarnega avtopostajaliska pri Fernetičih in le kakih sto metrov pred mejnim prehodom avtomobil fiat panda s trzasko registracijo, ki ga je upravljal petdesetletni Ma-

rio Milic iz Zgonika, tudi sam laže poskodoval (zdravniki so mu vpisali petdnevno prognozo).

Zgodilo se je malo pred 23. uro. Giuseppe Romitelli in Giampiero Cortese sta pesčila po glavni cesti, ki vodi do mejnega prehoda, in bila namenjena v gostišče kampinga Europa, da bi tam povečerjala. Vse kaže, da sta hodila cisto na robu ceste, ki pa je tam, kakor dobro vemo, zelo slabo razsvetljena, in naenkrat je treščil vanju od zadaj omenjeni avtomobil - očitno ju

voznik zaradi teme ni pravčasno zapazil.

Na kraj tragedije je brz prihitelo osebje službe za neposredno pomoč 118, poleg tega pa se agenti prometne policije in karabinjerji iz Nabrezje.

Romitelliju ni bilo več mogoče pomagati, ker ga je panda zbila kakšnih dvajset metrov daleč in je bil, kot rečeno, pri prici ob življenje. Corteseja pa so prepeljali v ambulanto katinarske bolnišnice, kjer so mu nudili prvo pomoč in ga kmalu zatem odslovili.

INDUSTRIJA / VENDAR KORAK NAPREJ PRI REŠEVANJU OBRATA

Škedenjski železarni so zagotovili premog

Posredovala naj bi deželna družba Friulia Factor

Premog, ki je potreben za nemoteno nadaljevanje proizvodnje v škedenjski železarni, bodo priskrbeli s finančno zaslombo deželne vlade Furlanije-Juljske krajine. To je sad včerajšnje sestanka med komisarijem železarne Gianpaolom de Ferro in predsednikom ter podpredsednikom deželnega odbora Viniciom Turello in Ferruccio Sarom. S povolnim rezultatom srečanja je seznanil predstavnike sindikatov CGIL, CISL in UIL sam prof. de Ferra, ki je izrecno poudaril zasluzno vlogo deželne uprave. Kakor je pojasnil Saro, bo za nakup pre-

moga poskrbela družba Friulia Factor, ki deluje v sklopu deželne finančne družbe Friulia. Dezelni upravitelji, je nadaljeval v razgovoru s sindikalisti, bodo ustrezno podprli škedenjski obrat, seveda pa je tudi potrebno, da se nemudoma registrira zakonski odlok, s katerim zakladno ministrstvo pooblašča bančni sistem za posojilo železarni in ki ga je računski dvor zamrznil. Nacrtovati je treba perspektivno in daljnovidno, je se naglasil podpredsednik deželne vlade Saro, kajti misliti je potrebno na bodočnost. Med instrumenti, s katerimi naj bi dali ponovnega zagona

železarni, ki predstavljajo za te kraje in zaledje pravo zgodovinsko tradicijo, je omenil trzaski konzorcij za jamstvo nad krediti Congafi, vendar se je treba o tem sele pogovoriti. Z druge strani pa je bil predsednik družbe Friulia zadolžen za to, da poisce tako na italijanskem kakor na inozemskih trziščih podjetnike, ki bi bili pripravljeni odkupiti železarno.

Zgornje smo povzeli iz tiskovnega sporočila, vprašanje pa je, če je delavstvo železarne s tem zadovoljno. Gre za 1.700 ljudi, ki so na prepihu, z njimi pa njihove družine. Osrednje vprašanje

ni niti v tem, kdaj bodo sprostili jamstvo za bancno posojilo v višini 34,5 milijarde lir (prvotno se je glasilo natanko se enkrat več - 68 milijard), čeprav je to seveda nujno, pač pa v sprejemu zahteve, ki jo postavljajo delavci in sindikalisti že dolgo časa: da se škedenjski obrat vključi v vsedravnacrtovanje na področju jeklarstva. Prvic, ker je ta panoga izrazito strateška, drugic pa, ker razpolaga tukajšnja železarna s sodobno tehnologijo in torej ne more spadati med tako imenovane suhe veje, ki da jih gre posekati.

Uslužbenci ze nekaj mesecev upravičeno očitajo pristojnim krajevnim in deželnim krogom, da se niso dovolj potegnili za železarno in da so pod pritiskom zunanjih podjetniških, pa tudi političnih interesov. Toliko bolj, ker predvideva Evropska skupnost nacrtno skrcenje jeklarske proizvodnje za več kot 6 milijonov ton in oklestenje števila zaposlenih za dobrih 10.000. Srz problema je torej v tem, da se omogoci italijanskemu jeklarstvu in z njim škedenjskemu obratu povečanje proizvodnosti in obenem seveda konkurenčnosti na mednarodnem trgu.

TRG UNITÀ / PREPOVED

Tržaški občinski odbor si lasti pristojnosti občinskega sveta

Takšno je stališče pokrajinskega odbora za kontrolo krajevnih ustanov

Prof. Samo Pahor je bil v nedeljo znova na Trgu Unità, navkljub prepovedi Občine, ki je za »koriscenje« trga in bližnjega Nabrezja padlih za italijanstvo Trsta (tako so 11. februarja letos poimenovali bližnji del Nabrezja) postavila ostre omejitve, s katerimi je dejansko Pahorju prepela dostop nanj.

Za sprejemanje takih omejitev pa Občina ni pristojna. Takšno je stališče pokrajinskega kontrolnega organa pri Dezelu Furlaniji-Juljski krajini, ki je zelo jasno povedal, da sklepi o koriscenju javnega prostora sodijo v pristojnost občinskega sveta. Občinski odbor, ki ga sestavljajo listarji, KD in PSI, si torej lasti pristojnosti, ki jih nima.

Kontrolni organ uvođa zahteva kopijo pisma, s katerim je trzaska prefektura svetovala splošno prepoved uporabe trga z izjemami, ki bi jih preverjali od primera do primera in ki ne bi veljale ob volilnih kampanijah (prefektura se pri tem sklicuje na pismo, ki ga je prejela od kvesture). Zatem pa od občinskega odbora zahteva utemeljitev samega sklepa, ki je bil sprejet 4. marca letos: na podlagi 32. člena zakona št. 142/90 in 59. člena občinskega statuta so namreč dovoljenja o uporabi javnega prostora v izključni pristojnosti občinskega sveta. Poleg tega sprasuje Občino, če je zaprosila za mnenje rajonske svete, kot je predvideno v občinskem

statutu ter v statutih rajonskih svetov.

Občinska uprava je odgovorila: dejansko vtraja na tem, da je ravna la v skladu s svojimi pristojnostmi.

Glede sklepa Občine se je na kontrolni urad že obrnil bivši občinski odbornik Paolo Parovel. V zelo razčlenjenem prizivu utemeljuje trditve, da je občinska uprava daleč presešla svoje pristojnosti, saj samovoljno omejuje pravice, ki so zapisane v Ustavi: Občina namreč lahko odloča le o prometu in o načinu morebitne zasedbe javnih tal.

Parovel se sklicuje tudi na »priporočilo« kvestorja, ki je prišlo preko prefekta in pravi, da tako priporočilo nikakor ne more razširiti pristojnosti Občine, dokazuje pa, da je prišlo do sporazuma in hude odgovornosti kvestorja in prefekta, ki sta svetovala Občini, da sprejme ukrep, ki je sodil v njuno pristojnost. Parovel nadalje trdi, da Občina krši nacela o nepristranskosti, ker odloča o političnih, družbenih in kulturnih ciljih posameznih manifestacij. Sklep pa je dejansko uperjen proti slovenski narodnosti skupnosti, ki naj bi s svojo prisotnostjo zalila »dostojanstvo« trga, a njegovo diskriminacijsko naravo pa dokazuje tudi to, da so ga začeli nemudoma izvajati, samo da bi preprečili napovedano manifestacijo predstavnikov slovenske narodnostne skupnosti.

SDGZ / OBČNI ZBOR TRGOVINE NA DROBNO

Mali trgovci pod vse večjim udarom

Prodoru velike distribucije odgovoriti s specializacijo in pomladitvijo vrst

BORIS SIMONETA

Egon Meden (prvi z leve) bere poročilo. Ob njem V. Kocjančič in B. Siega (f. KROMA)

Razmere, v katerih so se znašli trgovci na drobno, so vse prej kot roznate, vendar pa je tudi v tej fazi negativne konjunkturo možen izhod iz trenutne poslovne stiske. Ta kategorija samostojnih delavcev je pravzaprav pod dvojnimi pritiski: po eni strani prevzema tezo gospodarske in družbene krize, ki pretresa vsi Italijo, po drugi strani pa občuti globoko krizo, ki je prizadela posebno trgovski sektor na Trzaskem zaradi znanih dogodkov v bivši Jugoslaviji, in novi kupci iz Madžarske oziroma Poljske ne morejo zapolniti teh vrzeli.

Na ponedeljkovem obcnem zboru sekcije trgovine na drobno pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju je predsednik Egon Meden v svojem poročilu med drugim ugotovil, da »se je sklenilo dolgo srečno obdobje, ko je bil Trst s svojimi tisocerimi velikimi in malimi izloz-bami, blagovnicami, saloni in stacunami edini emporij za 20-milijonsko armado kupecev, ki so polnili Ponteros, Nabrezje in sploh vse mesto«. Sedaj je nujna faza usklajevanja trgovskih obratov z razbremenitvijo prenasicene ponudbe in upoštevanjem potreb novega tipa kupecev, obenem pa je treba reagirati na proces preustroja v celotnem trgovskem sektorju, saj velika distribucija pridobiva ce dalje večji delež trzisa

na skodo tradicionalne male trgovine.«

V tem kontekstu je trgovskim podjetnikom v veliko oporo sindikalna in strokovna pomoč SDGZ, ki rešuje perece probleme in isče sodelovanje tudi z drugimi trgovskimi dejavniki, preko izvoljenih predstavnikov v raznih občinskih in drugih komisijah pa štiti interese posameznih kategorij.

»Neustavljivemu prodoru veletrgovine in velike distribucije moramo odgovoriti s specializacijo in svežim pristopom pomalajenih vrst«, je naglasil Meden.

Razprava, v katero sta posegla tudi predsednik SDGZ Boris Siega in ravnatelj Vojko Kocjančič, je pokazala, da sicer ni takojšnjih receptov za premostitev težav, vendar pa obstaja volja, da se ubere prava pot za izhod iz slepe ulice. Posamezne branše male trgovine seveda tal-rejo različni problemi z ozirom na tip blaga, ki ga ponujajo, zelo pomembna pa je tudi lokacija prodajalne, ki lahko racuna na takšno ali drugačno zaledje in vrascenost v družbeno tkivo.

Poleg kritik na nevzdržno davčno obremenitev pa so veliko pozornost posvetili izvajanju razvojnih nactov. Pri obnavljanju, sirjenju oziroma novi gradnji trgovin naj bi se slovenski trgovci v večji meri posluževali ugodnega kreditiranja preko ustanove CON-

GAFI, ki članom krije 3,5 odstotka obrestne mere bancnega posojila, možno pa je koristiti tudi sredstva iz deželne proračuna in za večje posege je možen najem posojila pri Mediocredito. Tudi slovenski denarni zavodi so pripravili zanimiv paket ponudb za stimulacijo gospodarstva.

Zanimivo utegne postati osvajanje novih trzišč, poskuse nekaterih podjetnikov, ki so odprli trgovine v Sloveniji, pa bi kazalo posnemati. V trzaski gospodarski stvarnosti, ki je prežeta z zastarelo in vase zaprto miselnostjo, vse bolj pa občuti padec demografske krivulje, je treba sprožiti mehanizme za preseganje tega mrtvila in pritegniti kupce tudi z učinkovito propagando. S pametnimi izbirami in podjetniškim pristopom si lahko tudi mali trgovci zagotovijo boljšo bodočnost.

Na obcnem zboru so soglasno potrdili Egon Medena za predsednika sekcije trgovine na drobno, tajniške posle je prevzel Ervin Mezgec, člani odbora pa so: Renato Carli, Marina Cibic, Sergio Ferluga, Ivan Gabrovec, Karlo Grgic (Fernetici), Pino Grdina, Federico Hrvatic, Drago Kukanja, Marcello Malalan, Giorgio Mocialnik, Vinko Ozbic, Elvi in Livia Sedmak, Borivoj Svagelj, Andrej Udovc, Fabrizia Unusi, Drago Vremec, Renco Zerjal in Oskar Zuzek.

25. APRIL / SVOJEVRSTNO PROSLAVLJANJE

Dijaki in upokojenci iz Bologne skupaj na »lekciji zgodovine« v tržaški Rižarni

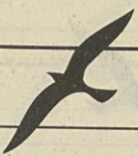
Trzaski občinski odbornik za kulturo Alessandro Perelli je včeraj sprejel delegacijo enotnega sindikata upokojencev CGIL, CISL in UIL iz Bologne, ki je prišla v naše mesto z zanimivim in hvalevrednim predlogom. Bolonjski sindikat upokojencev namerava namreč v okviru svojih kulturnih dejavnosti ter specifično v okviru proslavljanja 25. aprila, dneva vstaje italijanskega naroda, prirediti obisk v trzaski Rižarni in zeli v ta namen ustrezno sodelovanje pristojnih trzaskih

občinskih organov. Vendar ne gre za običajen izlet upokojencev, temveč za skupen obisk upokojencev in dijakov tretjih razredov srednje sole Panzini - Zappa iz Bologne, kar je sicer se petletna praksa sindikalne organizacije, ki se povezuje s solami z namenom, da bi studirajoči mladini posredovala s taksnimi pobudami nekaj več znanja o polpretekli zgodovini. Tokrat so za poučni izlet izbrali trzasko Rižarno in njen muzej, da bi mladi rodovi vedeli, ljudje starejše generacije pa da ne bi

pozabili, kaj se je dogajalo pred pol stoletja v teh krajih in kaj sta sploh pomenila nacizem in fašizem.

Bolonjski upokojenci in dijaki bodo Rižarno obiskali 28. aprila. Ob tej priloznosti jim bo na razpolago za ustrezno zgodovino osvobodilnega gibanja prof. Marina Rossi. V bistvu bo slo za pravo učno uro, med katero bodo dijaki skupaj z upokojenci prisluhnili predavanju, si ogledali diapozitive ter zastavljali vprašanja.

PRIREDITVE / V GLEDALIŠČU S. PELLICO

Šegava čarodejstva Vikja prevzela občinstvo

Nastopil je tudi narečni popevkar Damiano Vitale

BOJANA VATOVEC

Skoraj nepričakovano bogata in zivahna ljubiteljska gledališka dejavnost, ki prepleta tudi kulturno udejstvovanje italijanskega Trsta, je nasla svojega glasnika v združenju Armonia in svoj prednostni sedež v gledališču Silvio Pellico v Ulici Ananjan. Tu namreč združenje Armonia prireja kar dve reviji amaterskega gledališča. Prva je posvečena predstavam v narečju in ima precej uspeha pri občinstvu, saj sezona šteje kar 1.000 abonementov, medtem ko si vsako predstavo ogleda približno 1.500 ljudi, kot nam je povedal predstavnik združenja Giuliano Zannier. Ljubiteljska gledališka dejavnost sloni na iskreni gledališki strasti, ki je ne pogojuje nikakršna zahteva "trzišča", je se poudaril.

Da bi dalo možnost tudi tistim gledališkim skupinam, ki v svojem repertoarju nimajo narečnih del, združenje že drugo leto prireja Festival ljubiteljskega gledališča, ki se je začel prejšnjo soboto. Prireditelj je letos povezana s tekmovalcem med mestnimi rajoni, ki si ga je zamislila Občina Trst.

Čarodej Vikj s svojo plavalaso pomočnico

ceprav niso vse predstave vključene vanj. Spored je kar se da raznolik in obsega različne vrste od srednjeveskih religioznih pesnitev Jacopona da Todi do sodobnega angaziranega gledališča Arthurja Millerja in neangaziranih kriminalk Agathe Christie poleg eksperimentiranja Eugena Ionesca in ironičnih komedij Achilleja Campanileja.

To raznolikost so organizatorji poudarili že na začetku in izbrali posebno predstavo, tudi v želji, da bi privabili

li čimveč ljudi. Tako so združili prijetni kabaretno popevkarski repertoar Damiana Vitaleja s komicnimi čarodejskimi točkami Vikj Showa. Nostalgicne narečne popevke in parodije Damiana Vitaleja ter njegovi spomini na Trst iz ne tako oddaljenih, pa ceprav v neznatno kopreno vseodpuscajoče pozabe očitih starih časov so se spajale s segavnimi in včasih zafrkljivimi skeci čarodeja Vikja in njegove plavalase pomočnice, ob katerih se tudi odrasli gledalci pustijo od-

peljati v otroško nedolžni svet, kjer so pravljice resnične, in se obenem prepustijo hudomušni poetičnosti nemogočih pogruntavscin. Občinstvo se je do solza nasmejalo ob prigodah nerodnega, a iznajdljivega planinca, ki je iz prazne vrečke pricaral jajca, nato pa jih se spremenil v sendvič, da sploh ne govorimo o prigodah na avtobusni postaji in o drugih nenavadnih spretnostih, s katerimi si je prislužil marsikatero mednarodno nagrado.

KOMIČNI TEATER

Dvanajst žensk oz. Lucia Vasini

Lucia Vasini v vlogi avtorice in izvajalke komične lepljenke »Jaz sem zadruga« (lo sono una cooperativa) je druga ponudba kratkega niza sodobnega italijanskega komičnega teatra, ki ga jutri zvečer v miljskem gledališču Verdi ponuja združenje Globogas. Igralka, ki je zaslovela predvsem kot članica pisane drusline enega trenutno najbolj znanih in priljubljenih italijanskih komikov Paola Rossija, bo predstavila 12 povsem različnih ženskih likov. V predstavo se bo vključil tudi Maurizio Milani, mlad komik, ki mu je zaslužen sloves prineslo sodelovanje v eni najboljših satirčnih televizijskih oddaj RAI 3 zadnjega obdobja »Dvignimo glavo« (Su la testa).

DSI / SREČANJE S TEOLOGOM FLORJANČEM

Odgovori na vprašanja za velikonočni teden

Mnogi pojmujejo Kristusovo križanje in vstajenje zgolj kot zgodovinski dogodek in ne kot sad osebne vere

HELENA JOVANOVIC

Prireditelji večerov v Društvu slovenskih izobražencev so v ponedeljek povabili v svojo sredo teologa Ivana Florjancja, ki je podal nekaj osebnih misli o času Kristusovega križanja in vstajenja. Predvsem je dejal, da mnogi po njegovem vstajenje pojmujejo vse preveč kot zgodovinski dogodek, ne pa kot sad osebne izkušnje in vere.

Nekaj misli je gost DSI povedal tudi o obdobju in okoliščinah, v katerih je nastalo Jezusovo razodetje. Poudaril je, da je židovska vera grajena na transcendenci in se vprašal, zakaj je med pravevernimi Židi in Kristu-

som prišlo do razkola, ki ga je kasneje privedel na križ. Tudi izdajo je treba razumeti v tem ključu: Juda je namreč bistroumno doumel »nevarnost«, učenikovega nauka za zidovsko vero, je med drugim dejal Ivan Florjanc.

Drugo vprašanje, na katerega je zelel gost DSI odgovoriti, je, zakaj je Kristus izgnal trgovce iz templja. Dr. Florjanc je menil, da zato, da bi katoliška postala osebna vera, brez posrednikov. Predavatelj je opozoril tudi na to, kako se vero prevečkrat izrablja. Moralne in politične izbire, je dejal, so le in izključno sad človekovega uma in razuma.

Teolog Ivan Florjanc

KINO

ARISTON - 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Sommersby«, r. Jon Amiel, i. Jodie Foster in Richard Gere.

EXCELSIOR - 18.00, 20.00, 22.15 »La moglie del soldato« r. Neil Jordan, i. Stephen Rea, Miranda Richardson.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.00, 19.30, 22.00 »Casa Howard«, r. James Ivory, i. Emma Thompson, Anthony Hopkins, Vanessa Redgrave.

NAZIONALE 1 - 15.30, 17.45, 20.00, 22.15 »Gli spietati«, i. Clint Eastwood, Gene Hackman, Morgan Freeman, Richard Harris.

NAZIONALE 2 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Trauma«, r. Dario Argento, i. C. Rydell, A. Argento.

NAZIONALE 3 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Fuga dal mondo dei sogni«, i. Kim Basinger.

NAZIONALE 4 - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »Arriva la bufera«, r. Daniele Luchetti, i. Diego Abatantuono, Margherita Buy, Silvio Orlando, Angela Finocchiaro.

GRATTACIELO - 17.45, 19.50, 22.00 »Ero per caso«, i. Dustin Hoffman, Geena Davis, Andy Garcia.

MIGNON - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »La notte e la città«, i. Robert De Niro in Jessica Lange.

EDEN - 15.30, 22.10 »Analemente tua, Jacqueline«, Tracy Lords, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 17.30, 19.45, 22.00 »Guardia del corpo«, Kevin Costner in Whitney Houston.

LUMIERE - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Il grande cocomero«, r. Francesca Archibugi.

ALCIONE - 17.30, 21.00 »Malcom X«, r. Spike Lee, i. Denzel Washington, Angela Basset, Spike Lee.

RADIO - 15.30, 21.30 »Frenetico rodeo del sesso«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA,
7. aprila 1993
NINO

Sonce vzide ob 6.34 in
zatone ob 19.40 - Dolžina
dneva 13.06 - Luna vzide
ob 21.02 in zatone ob 5.29.

Jutri, CETRTREK,
8. aprila 1993
VELIKI CETRTREK

VREME VČERAJ: temperatura zraka 13,8 stopinje, žranci tlak 1011 mb rahlo raste, brezvetrje, vlažna 60-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 8,7 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Melinda Cassotta, Leanne Prampero, Jessica Gangale in Moreno Ellero.

UMRLI SO: 87-letna Stanislava Turko, 71-letna Stefania Bassanese, 66-letna Leonora Falzari, 85-letna Maria Cral, 85-letna Milena Mermolja, 83-letna Irma Busetto, 66-letni Carlo Klun, 71-letni Alfredo Mozzi, 80-letni Pietro Schipani, 81-letni Edoardo Devetta, 80-letna Nidia Perna.

LEKARNE

Od ponedeljka, 5., do
nedelje, 11. aprila 1993
Normalen urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od
16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od
13.00 do 16.00

Trg Giotti 1 (tel. 635264), Ul. Belpoggio 4 (tel. 306283), Zavljje - Ul. Flavia 89 (tel. 232253).

ERNETICI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnужnejše primere.

Lekarne odprte od
19.30 do 20.30

Trg Giotti 1, Ul. Belpoggio 4, Istrska ulica 35, Zavljje - Ul. Flavia 89.

ERNETICI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnужnejše primere.

parket

Symet
Frittili-parchetti
Edini akkordisti
zaopustiti v Trstu
Ul. S. Zenone 6
Tel. 763429

416212) - samo po telefonu za najnужnejše primere.
NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od
20.30 do 8.30
Istrska ulica 35 (tel. 727089).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TE-LEVITA
Urad za informacije KZE-USL - tel. 39911.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure - tel. 39911.

Zdravstvena dežurna služba
Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 399-111, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

PRIREDITVE

DRUSTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV - Trst prireja predvajanje filmov Aljose Zerjale danes, 7. t.m., ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani. Predvajani bodo filmi: Stiri zlata dekleta s Krasa, Tibet in tibetanske steze ter Avignone - evropski teater.

DANES, 7. APRILA, bo ob 20.30 v Finzgarjevem domu na Opcinah predavanje z naslovom MLADI, DRUZINA IN SMISEL ŽIVLJENJA - problemi in perspektive. Predaval bo priznani evropski strokovnjak za logoterapijo prof. dr. Eugenio Fizzotti. Poskrbljeno bo za prevod v slovensčino. Vabljeni!

SKD TABOR - Opcine - Prosvetni dom - Ob 25. letnici društva razstavlja MARIO SOSIC - kipar. Odprtje razstave danes, 7. t.m., ob 20.30. Predstavitelj Damiana Ota. Na večeru sodelujejo MePZ Primorsko-Mackolje, MePZ in ZPZ Tabor. Vabljeni!

OBVESTILA

SK BRDINA sporoča, da nagrajevanje drustvene tekme in zaključek sezone je preneseno, ker je tekma odpadla.

ZADRUGA »NAS KRAS« vabi clane na redni letni občni zbor, ki bo v petek, 23. aprila 1993 v Kraski hiši z začetkom ob 20. uri. Dnevni red obsega poročili upravnega in nadzornega odbora ter odobritev bilance.

FOTO KROZEK TRST 80 vošci članom in prijateljem vesele praznike in sproščenosti. Obenem sporoča, da odpade običajno petkovo srečanje. Dobimo se v petek, 16. aprila, ob 20. uri.

IZLETI

DRUSTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV priredi izlet v Idrijo, Divje jezero, Klauze in Vojsko v sredo, 14. aprila. Vpisovanje bo danes, 7. aprila ob 9. ure dalje na sedežu društva, Ul. Cicerone 8.

SINDIKAT UPOKOJENCEV SPI CGIL - občine Dolina organizira v soboto, 17. aprila izlet v Kobari. Ogledali si bomo rojstno hišo S. Gregorčica na Vrsnem in obnovljeni muzej prve svetovne vojne v Kobaridu. Vpisovanje na tel. s. 228597, 228387 in 228909.

POKRAJINSKA ZVEZA CGIL-SPI NABREZINA priredi enodnevni članski izlet v petek, 14.5.1993 na izliv reke Pad ter križarjenje s colnom po delti. Rezervacije in vpisovanje pri Zvezi upokojencev SPI-CGIL, Trg sv. Roka 103 v Nabrezini, tel. 200036 in Ida Bortolotti, tel. 200007.

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE obvesca nestalno imenovane profesorje visjih in nižjih srednjih sol, da 30. aprila zapade rok za vložitve prošnje (za vstop v pokrajinske lestvice, ki so izcrpane), za poučevanje v prihodnjem šolskem letu. Morebitna navodila in obrazci so vam na razpolago na sedežu sindikata, Ul. Carducci 8, tel. 370301, v torek 11.30-13.00, sredo 17.00-18.30, četrtek 9.30-11.00 in petek 15.30-16.30.

MALI OGLASI

OSMICO sta v Logu st. 243 odprla Maks in Doriano Komar. Tocita belo, crno, malvazijo in vitovsko.

OSMICO je odprl Maks v Samatorci.
BERTO TONKIC je v Doberdolu na Trzaski ul. st. 25 odprl osmico. Toci belo in crno vino ter nudi domac prigrizek.

PRI PISCANCIH ima odprto osmico Sergio Ferfolja.

OSMICO je odprl Juri Stubelj v Sempolaju.

LADA NIVA 4x4, bele barve, letnik 1990 v odličnem stanju prodam. Draga 31 - tel. st. (040)228932.

PRODAM alfa Giulietta 1.6 I.E. v odličnem stanju. Cena po dogovoru. Tel. st. 225742.

Y10, rdece barve, prevozenih 33.000 km v odličnem stanju, prodam. Tel. st. (040) 226180 od 13.30 do 15. ure ter od 19. do 20. ure.

PRODAM fiat 127, letnik 1986, v dobrem stanju, prevozenih 59.000 km. Tel. st. 226274.

PRODAM alfa 33, 1.3, letnik '87 po ugodni ceni. Tel. st. (040)367273 ali v večernih urah na st. 225058.

VESPO 125, automatic PK, letnik '87, modre barve prevozenih 2.960 km, v dobrem stanju, prodam po ugodni ceni. Tel. st. 575145 ali 369989.

DVE KNJIZNI POLICI, rabljeni, velikosti 350x200 orehova imitacija ter velikosti 315x265 jesenova imitacija, prodam. Tel. st. 575145.

UGODNO prodajamo iz družinskih razlogov dobro vpeljano trgovino sadja in zelenjave na obrobju mesta. Tel. st. 828988.

PRODAM 60 m pocinkane železne ograje. Tel. st. 226294.

KOZLICKE prodam. Franko Zerjal, Male loce 16 - Podgrad.

NA FERNETICAH prodam hiso z vrtnom. Tel. st. 826084.

ZARADI preselitve prodam moderno crnobelo lakirano dnevno sobo: miza s stiriimi stolicami, omaro z vitrino, z naslanjajem, dve mizici. Tel. st. 767724 ali 390558.

NUDIM lekcije iz matematike in fizike za visje sole. Tel. 040/43176.

NUDIM lekcije iz matematike in slovenskega jezika za nizje srednje sole in bienji. Tel. 312935.

PROFESORICA daje instrukcije iz latinscine. klicite ob uri kosila na st. 040/948080.

NUDIM lekcije iz slovenscine, italijanscine, prava in matematike za nizje stopnje. Tel. st. 213837 ali 371019.

ZIDARSKI MESALEC, rabljen, majhen, iscem. Tel. 575145.

ISCEN raznovrstno opeko, tudi rabljeno do 10 kub. m. Tel. 575145.

MLADO 21-letno dekle z veliko voljo do dela isce kakrsnokoli zaposlitev. Tel. st. 200542, 200882 in 273645 ob uri obedov.

PRISPEVKI

Popravek: V spomin na Anico Trobec daruje hci Marina z družino 50.000 lir za popravilo cerkve na Kontovelu.

V spomin na prof. Nives Tenze, ki je poučevala na slovenskih solah v povojnih letih daruje Nada Pertot 100.000 lir za Licej France Prešeren.

V počastitev spomina Mire Lavrencic-Stoka darujeta Alba in Erminio Sudic 25.000 lir za cerkev na Katinari in 25.000 lir za Kulturni dom Lonjer.

V spomin na Genio Susteršic darujeta Marija in Boris Sker 30.000 lir za Vaško skupnost Prapro.

Dijak Aleksij Cosma daruje 50.000 lir za Sklad Josipa Tavcarja.

V spomin na Genio Susteršic darujeta Marija in Vittorio Milic 25.000 lir za SK Kras.

V spomin na Miro Stoka Lavrencic daruje Uco Fadini 100.000 lir za opensko cerkev in 100.000 lir za cerkev na Katinari.

Namesto cvetja na grob drage sestrice Mire Lavrencic darujeta Oskar in Vanda 100.000 lir za cerkev sv. Trojice na Katinari.

Namesto cvetja na grob Romana Stoke daruje Dora z Grada 30.000 lir za spomenik na Kontovelu.

Namesto cvetja na grob Romana Stoke daruje družina Marino Brischia z Grada 30.000 lir za Skupnost Družina Opcine.

V spomin na drago Miro Stoka darujeta Lucana in Aldo Colja 50.000 lir za cerkveni pevski zbor z

Opcin.

V spomin na Anico Trobec darujeta Darko, Anica, Zdenka in Mira Starc 100.000 lir za SD Kontovel.

V spomin na Miro Lavrencic Stoka darujeta Darko, Anica, Zdenka in Mira Starc 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na Evgenijo Susteršic darujeta uciteljci Sonja in Franka s COS Sempolaj Slivno 40.000 lir za Sklad Mitja Cuk in 40.000 lir za COS Sempolaj-Slivno.

Namesto cvetja na grob Mire Stoka darujeta Milojka in Boris 40.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

Namesto cvetja na grob Marije Valencic, Barbare Gregoric in Borisa Zobca darujeta Gabrijela in Aleksij 30.000 lir za SKD Barkovlje in 30.000 lir za TPK Sirena.

V spomin na Barbaro Gregoric darujeta Magda in Bogdan Stanic 20.000 lir za SKD Barkovlje.

V spomin na Barbaro Gregoric darujeta Stojan, Alma in Sandra Pertot 40.000 lir za SKD Barkovlje.

V spomin na Miro Lavrencic-Stoka darujeta Ludmila in Kladjiv Batic 30.000 lir za cerkev na Katinari.

V spomin na Stefanijo Lorenzi daruje družina Gunnella 30.000 lir za Skupnost Družina Opcine.

V spomin na Marijo Kocman darujeta družini Gergic in Iskra 30.000 lir za SKD Vigred.

V spomin drage Genje Zidaric darujeta družini Gergic in Iskra 100.000 lir za Center za rakasta obolenja.

Namesto cvetja na grob Mirke Lavrencic por. Stoka darujeta Drago in Diomira Bajc 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na Barico Kralj por. Gregoric darujeta Drago in Diomira Bajc 50.000 lir za SKD Barkovlje.

Namesto cvetja na grob Mire Lavrencic Stoka daruje teta Marija 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V počastitev spomina nase drage Mire Lavrencic-Stoka darujeta Karla in Gigko 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na Lilino mamo, Ljetoza Sosica in Anamarijino sestro daruje Stanka Hrovatin 100.000 lir za vzdrzevanje spomenika NOB na Opcinah.

V spomin na drago Barico darujeta družini Bisjack in Hocevar 100.000 lir za SKD Barkovlje.

V spomin na Marijo Maver Markon darujeta družini Markon-Risegari 150.000 lir za vzdrzevanje spomenika padlim v NOB na Opcinah.

V spomin na Brunoto Krizmančica daruje Lucko Krizmančic z družino 30.000 lir za SD Primorec.

+

Zapustila nas je naša draga mama, sestra, babica in prababica

Marija Kralj

vd. Kalc

Pogreb bo jutri, 8. t. m., ob 12. uri iz mrtvasnice glavne bolnisnice v gropjsko cerkev in nato na bazovsko pokopališče.

Za njo zalujemo sinova **Karlo in Maks z družino**, brat Maks z družino, sestra Roza, vnuka Sasko in Aleks z družinama ter ostalo sorodstvo.

Gropada, Katinara, Trebce, Mislinja, 7. 4. 1993

KD in GZ Skala izrekata svojemu predsedniku Sasku in družini iskreno sozalne ob izgubi drage none.

Uprava in uslužbenci Občine Dolina izrekajo iskreno sozalne odborniku Sandyju Klunu in družini ob nenadni izgubi dragega očeta.

+

Zapustil nas je naš dragi

Carlo Klun

(DRAGO)

Pogreb bo jutri, 8. t. m., ob 12.15 iz mrtvasnice glavne bolnisnice v boljunske cerkev in na domače pokopališče.

Zalostno vest sporočajo zena Zeljka, sinova Sandy s Ksenjo in Miran z Danico ter vnuka Tadej in Aljek.

Namesto cvetja, darujete v dobrodelne namene. Boljunc, 7. 4. 1993

Ob smrti dragega Draga se pridružujejo zalovanju svojecev

svaki in svakinja z družinami

Ob prerani izgubi dragega očeta izrekata Miranu Klunu in družini iskreno in najgloblje sozalne

direkcija in kolektiv
Adriatherma

Ob izgubi dragega očeta izrekata Miranu Klunu občuteno sozalne

direkcija in kolektiv
Adriaimpexa

Ob bridki izgubi predragega očeta Carla izrekajo iskreno sozalne uslužbencu Sandyju Klunu in svojemc

upravni in nadzorni odbor, ravnateljstvo in kolegi Hranilnice in posojilnice na Opcinah

Ob izgubi dragega Draga Kluna izrekata družini iskreno sozalne

družini Canziani in
Corradini

Ob prerani izgubi dragega očeta izrekamo isk

LAHKA GLASBA / V TRŽAŠKEM GLEDALIŠČU ROSSETTI

Odličen nastop Fabrizia De Andreja Zmagoviti čar Morandijeve simpatije

Na obeh koncertih je bilo gledališče popolnoma zasedeno z navdušeno (drugačno) publiko

ANDRO MERKU

Na prvi pogled nimata Fabrizio De André in Gianni Morandi prav nič skupnega: vendar sta oba konec prjšnjega tedna privabila skupno več kot dva tisoč gledalcev v trzasko gledališče Rossetti in, vsak po svoje, navdusila najboljše razpoloženon občinstvo.

Po približno petnajstih letih, ko je koncertiral z legendarno zasedbo Pfm prav v Rossettiju, se je torej triinpetdesetletni Fabrizio De André vrnil v Trst. Gre za podaljšek uspešne, izključno gledališke turnee, ki je startala 11. januarja iz Bologne. Sobotni natop, prav gotovo najboljši letosnji koncert na Trzaskem, je bil v prvem delu posvečen ženskem svetu oziroma ženski kot simbolu žrtvovanja, ki ga poosebljata materinstvo in prostitucija. Pesmi v tem delu so odsevale De Andréjevo zamisel o ženski: iz albumov La buona novella, Volume VIII, Rimini, L'indiano in Le nuvole smo prislunili pravim poezijam kot so npr. L'infanzia di Maria in Tre madri (ti dve pesmi je De André prvič javno izvajal prav na tej turneji), Giovanna D'Arco, Jami-na, Franciska pa seveda stare uspešnice Via del

Campo, La canzone di Marinella in Bocca di Rosa.

Drugi del nastopa pa se je osredotočil na moski svet: poleg očitnih spolnih razlik, pravi De André, se moski genetsko razlikuje od žensk. Kako naj torej obrazložimo statistično djstvo, da so v glavnem moski krivi najrazličnejših prekrskov od umorov do izsiljevanja? Tudi v tem primeru so bile pesmi tesno v zvezi z osredjo zamisljo. Vedinoma je slo za pesmi iz LP plošč, Cruza de ma in Le nuvole (to je zadnja De Andréjeva plošča, ki je izšla 1990, za katero se vsi kritiki strinjajo, da je prava umetnina): izstopale so narečne pesmi, obogatene z raznovrstnimi slogovnimi prvinami (od tarantelle, opere buffe, dunajske tradicije prejšnjega stoletja do splošno sredozemskih atmosfer). Kot že v prvem delu, smo tudi v drugem prislunili stari madalad, ki spadajo povsem upravičeno v zgodovino italijanske lahke glasbe: naj omeni-mo La guerra di Piero, Il pescatore in La ballate del Michè.

Režiser Pepi Morgia je razgibal in ovrednotil De Andréjev nastop z suge-

Fabrizio De André med sobotnim nastopom v gledališču Rossetti (Foto KROMA)

stivnimi igrami in gigantografijami slik Dalija, Toulouseja Laureca in Rousseaua, ki so se direktno prilagale vsebini zanimivejših pesmi.

Tudi glasbenikom, ki so spremljali genovskega kantavtorja, gre velika pohvala. Kljub temu, da je nedvomno izstopal akustični zvok kitar, so se prav vsi izkazali: ne moremo namreč pozabiti, da uporablja De An-

drè v svojih pesmih pit-sana folklorna glasbila: od lutnje do buzukija, od raznovrstnih pihal do stvilnih tolkal. Velja omeniti, da je bil de-lezen posebnega aplavza bivši leder skupine Pfm Mauro Pagani (spremljal je De Andréja na violino, lutnjo, kitaro in buzukij) in je sam avtor, skupaj z de Andréjem, stvilnih pesmi.

Pri tretjem zaključnem

bisu je genovski kantavtor ponudil občinstvu se uspešnico Andrea, ki je posvečena vsem tistim, ki so »različni«, se pravi homoseksualcem. Da bi se tega ne sramovali, je De André zapel pesem s prizganimi reflektorji nad publiko: vsak ima pač pravico biti to, kar je, ne da bi se pri tem sk-rival, zato z lučjo na obrazu. To je bila kar lepa in učinkovita poteza.

Fabrizio De André ni samo ponovno zadel v crno, marvec dokazal, ce je bilo sploh potreba, da ga njegova genialnost krepko povzdigne nad normo italijanske boljše glasbe.

De Andréju je v nedeljo zvečer sledil vecno mladi Gianni Morandi. Ce je genovski kantavtor sinonim kreativnosti in originalnosti, pa je bivši mongidorski »enfant prodige« (sinonim komunikativnosti in simpatije. Z rezijskega vidika je bil koncert povprečen: rezija Ombrette Colli se je v bistvu omejila na idejo, da se Morandi in njegovi glasbeniki pripeljejo v gledališče z avtobusom, tako da postane oder avtobusna postaja s kioskom.

Ker pa je Morandi izkušena odrska zival in izredno sposoben interpret, je polagoma vendarle prevzel občinstvo: slo je za voznjo skozi njegov razsežni, več kot tridesetletni repertoar, v katerem je zaradi promocijskih razlogov očitno privilegirani pesmi zadnje LP plošče Morandi Morandi. Novost tega albuma je v tem, da se je tu poskusil tudi v avtorski vlogi in to s kar dobrim uspehom. Tako smo v teku večera prislunili sedmim novim pesmim (Ma tu chi sei, Che cos'è, Oh mamma mia, Il presi-

dente, Credo, Banane e lampone in Domani) in seveda priljubljenim uspešnicam kot so npr. Occhi di ragazza, Vita, Mondo d'amore, Canzoni stonate, Bella signora, Uno su mille idr...

V prvem delu nastopa nam je posebno ugajala Morandijeva interpretacija Dallove pesmi Caruso. V drugem delu pa moramo pohvaliti solistko Barbaro Colo, ki je odlično izvedla z Morandijem pesem Grazie perché in se naknadno izkazala z zahtevnim solom. Sele v tem drugem delu se je Morandi končno sprostil, duhovito kramljajal o težki italijanski stvarnosti, pripovedoval pa je tudi o svojih glasbenih zacetkih.

Seveda se ni mogel Morandi posloviti od navdušenega trzaskega občinstva brez bisa, v katerem smo prislunili medleyu uspešnic Si può dare di più, Scende la pioggia, Fatti mandare dalla mamma, Non son degno di te, In ginocchio da te, La fisarmonica in drugi navi poskočni, brazilsko obarvani pesmi Banane e lampone.

Morandi dolguje svoj dolgoletni uspeh svoji človeški toplini in komunikativnosti, ki ju podpirata strokovna sposobnost in priprava. Stalni odziv občinstva mu je s tem zagotovljen.

LAHKA GLASBA / JUTRI V TRŽIČU

Priljubljeni Nomadi se vračajo

ALES WALTRITSCH

»Pred tridesetimi leti sem spoznal fanta, kateremu je bilo ime Augusto. Skupaj sva sestavila skupino Nomadi. Zgradila sva nekaj, sam ne bi vedel točno kaj, z glasbo, z besedami, z ideali. Peli smo radost v šestdesetih letih, jezo v sedemdesetih, dolgas in nevoljo v osemdesetih. Leto 1992 je bilo grozno, a vendar ni uničilo vsega. Ostala so čustva, ostale so misli, ostale so pesmi, glasbeni stil in predvsem življenje, ki je treba nadaljevati. Skupaj z mano so ostali stari prijatelji, pridružila sta se nam dva nova in predvsem ste vi, dragi poslušalci, ki ste nas, z vašimi čustvi in z vašimi pismi prepricali naj nadaljujemo nase delo.«

Tako je Beppe Carletti pred par tedni sporočil to, kar so zares številni fani Nomadov pričakovali. Kljub dvema hudima nesrečama, ki so doletele priznani italijansko skupino Nomadi v minulemu letu (spomladi je v prometni nesreči umrl basist Dante Pergreffi, oktobra pa jih je za vedno zapustil vodja in ustanovitelj skupine Augusto Daolio, ena med

najpomembnejšimi osebnosti italijanske avtorske popevke), so se odločili nadaljevati zacrtano glasbeno pot.

Pred koncem leta so izdali ploščo s posnetki spomladanskih koncertov, katero so naslovili »Ma che film la vita« in ki je seveda v celoti posvečena Augustu. Nomadi so prav s to ploščo dosegli prvič v tridesetih letih zelo plodne kariere tudi prodajni uspeh in se povzpeli na vrh top le-stvic.

Sama zelnja Augusta je tudi bila, naj bi Nomadi, tudi po njegovi smrti, nadaljevali zacrtano pot. Beppe Carletti (klaviature), Daniele Campani (bobni), Cico Falzone (kitara) in Elisa Minari (bas), ki je aprila meseca zamenjal Pergreffija, so v teh mesecih skupaj z novima članoma Danilom Saccom (glas in kitara) ter Francescom Gualerzajem (sax, flauta, violina in glas) pripravili program, ki ga bomo lahko poslušali jutri v diskoteki Hippodrome v Trziču ob 21. uri. Kdor bo zamudil cetrkov koncert, lahko »nadoknadi« 14. maja, ko bodo Nomadi nastopili v Vidmu.

OPČINE / RAZSTAVNA DEJAVNOST

Nekdanji smrtonosni kovinski fragmenti zaživijo kot kipci

Drevi bodo v Prosvetnem domu
odprli razstavo Maria Sosiča

DAMIANA OTA

Nocoj, ob 20.30, bodo v openskem Prosvetnem domu odprli razstavo izdelkov domačega umetnika Maria Sosiča. Pobudo SKD Tabor bo pozdravil najprej openski MePZ Tabor pod vodstvom Sveta Grgica, priložnostni koncertni utrinek pa bo ponudil MePZ Primorske iz Mackolj pod vodstvom Antona Baloha.

Mario Sosić prihaja iz openske družine, tesno je soudeležan pri vsem vaskem kulturno-prosvetnem snovanju, svoj prosti čas pa že dolgo let posveča tudi kiparski dejavnosti. »Nisem poklicni umetnik,« zatrjuje Sosić, »vseč pa so mi ročne spretnosti.« Ob pogledu na njegove kipe ugotovimo, da nikakor ne gre zgolj za »ročno spretnost«, temveč tudi za dokajšnjo umetnost: obrtniško zato, ker jo ustvarja neizsolana umetniška roka, a vsekakor nič manj vredno pozornosti od drugih likovnih izrazov. Sosićeve figure nastajajo iz skrotovcenihih železnih ali jeklenih delcev, fragmentov, ki jih je preteklost raztresla široko po okolici Opčin. Iz raztrganih, večjih in manjših delcev vseh mogocih oblik se nato sestavljajo predmeti, ki jih Sosić sprti oblikuje po trenutnem navdihu. Tako se nam predstavljajo abstraktne sestave in figure iz

zive stvarnosti: iz zivalskega sveta predvsem ptice, s človeškimi potezami pa vojsk vodje, vojskaci, obo-rozeni črni junaki. Na prvi pogled so namreč Sosićeve kipi predvsem »črni«: skrbno sestavljeni iz raztrgane kovine, zvarjeni v oblikovno gmoto, nato pa preliti z gosto črno barvo. Ko je v njih vtkan svetlejši element, gre za podstavek iz kraskega kamna ali pa prav tako kamniti drobci sredi črne zelezja. Kar najbolj prevzame ob Sosićevem pripovedovanju o svoji dejavnosti, je prav gotovo misel o namembnosti teh umetniških izdelkov. Ustvarja jih namreč z željo, da bi nekdanji smrtonosni kovinski fragmenti zaziveli v drugi, pozitivnejši razsežnosti.

Na tokratni razstavi bo na ogled približno dvajset izdelkov, ki jih je Mario Sosić izbral iz svoje domače stalne zbirke: običajno jih namreč ne daje na prodaj, kot sam pravi, »se na svoje stvaritve globoko naveže, da bi mu bila locitev skorajda težka«. Veliko njegovih del pa je »vrazirjenih« povsod, kjer sta domači zbor ali opensko društvo bila v gosteh. Mario Sosić pa se je občinstvu predstavil že na številnih razstavah: ob skupinskih gre omeniti se samostojno razstavo na Opčinah leta 1986.

PESNIŠKI VEČER / ZLOBČEVA LJUBEZEN DVOEDINA

Ljubezen vesoljno pravilo življenja

Zbirko je v Gorici predstavil Matjaž Kmecl

NEVA KLANJSKEK

Ciril Zlobec ima v sobodni slovenski poeziji posebno mesto. Prvic se je pojavil s tremi pesniki v Pesmih starih in ze tedaj je njegov pesniški glas opozoril nase s svojim svojevrstnim prizvokom samostojnosti in nekonvencionalnosti. Zlobec, ki se nam s svojim ustvarjalnim opusom predstavi predvsem kot pesnik spomina, ljubezni in eksistencialnih tem, se je v svojem najnov-nejšem delu Ljubezen dvoedina osredotočil na motiv ljubezni, ljubezni med mozem in zeno kot izraz njunega trajnega obstoja, kot plodna in osrečujoča moc. Knjigo, ki je izšla ob koncu januarja pri založbi Mihe-lac, je v dvorani pokrajinskega muzeja na goriskem gradu predstavil Matjaž Kmecl na srečanju, ki ga je priredil

Kulturni dom Gorica (foto Studio Reportage). Kmecl je v svojem posegu poudaril, da je znal Zlobec vedno ločevati dvoje vsakebnih sfer: javno-politično in intimno-izpovedno. Njegovi pesniški kolegi so mu radi očitali politično življenje, Zlobec pa se je zavedal, da je v novonastali državi prav tako vazen političen nastop kot pa zvestoba liricnemu pesniškemu poklicu; pesniška ustvarjalnost mu pomeni namreč zavez-anost, da ostaja slovenstvo zvesto svoji kulturnosti in človekoljubnosti. Zbirka Ljubezen dvoedina je popolnoma intimna izpoved, kakršno je Zlobec pisal vse življenje. V njej ni besedice o politiki, ce izzamemo tri sonete, ki jih je pesnik objavil ob koncu knjige kot pripis, saj je za Zlobca le

ljubezen aksiom, vesoljno pravilo življenja, to, kar daje življenju smisel; ljubezen do zene, a tudi do sirše in ože domovine, do Krasa, do človeštva kot celote.

Zlobec se je v svojih najnovejših poezijah vrnil h klasični zaprti formi, predvsem k sonetu, je se dodal Kmecl, medtem ko se je s svojimi prejšnjimi zbirkami zapisal v slovensko literaturo kot inovator z uporabo svobodnega verza. Vendar prav zaprta oblika odpira njegovi poetiki nove možnosti.

Zlobec je zatem predstavil poslušalcem nekaj pesmi iz Ljubezni dvoedine; zazivela je podoba ljubezni, v kateri se bijeta človeška blizina in od-tujenost, dvom in vera, moc in nemoč, ob kateri ostaja pesnik »osupel in zamaknjen hkrati.«

MLADI GLASBENIKI / FINALNI KONCERT NA OPČINAH

Ob splošni kakovostni ravni vrsta izstopajočih koncertantov

Na petkovem finalnem koncertu gojencev osmih glasbenih šol Primorske se je predstavilo več zelo obetavnih interpretov

JOZE KOREN

Po lepem uspehu prvega finalnega srečanja gojencev glasbenih sol Primorske, ki je bilo v sredo v Postojni v znamenju gesla »Mladi talenti« in na katerem so sodelovali tudi stiri gojenci sole M. Kogoj Glasbene matice iz Trsta, je bil v petek zvečer drugi finalni nastop v Prosvetnem domu na Opčinah, ki je potekal pod geslom »Mladi koncertanti«. Iz-bira naslova je bila, kot je pokazal večer v celoti, zelo posrečena, saj so ob splošni več kot zadovoljivi izvajalski ravni, nekateri nastopajoči bili res z pravi koncertanti.

Večer je s kratkim nagovorom uvedel v.d. ravnatelj sole GM iz Trsta prof. Bogdan Kralj, ki se je posebej zahvalil SKD Tabor, ki je dalo na razpolago svojo dvorano, saj GM primerne za take večje nastope zal nima. Hranilnici in posojilnici na Opčinah za finančni prispevek ter trzaskemu sedzu RAI-Radiu Trst A za posnetek koncertnega večera in njegovo kasnejše oddajanje. Ob kratki obnovitvi letosnjega poteka Srečanja glasbenih sol Primorske pa je posebej izpostavil prvo prisotnost na teh srečanjih gojenca trzaskega konservatorijaTartini in izrazil upanje, da bo sodelovanje med Tartinijem in GM v bodoče se tesnejše.

Prvi se je na Opčinah predstavil kvartet saksofonistov iz piranske sole (Kristjan Kalaba, soprav sax, Matija Grubešić, alt sax, Kristjan Miroš-nicencko, tenor sax, Mat-jaz Ujčić, bariton sak-

sofon, mentor prof. Robert Stanic), ki je zaigral dve kratki Cowlesovi skladbi. Pianistka Patra Bratina iz postojnske sole (prof. Neda Nanut) je zelo solidno podala Bravnicearjevo Etudo. Kot talentiran trobentac z lepim tehničnim znanjem se je predstavil Lean Ravalico Pegan (prof. Leander Pegan) iz sezanske sole, ki je ob klavirski spremljavi Mojce Rozaj zaigral Balayev Andante in Allegro. S čistim zvokom in naravno muzikalnostjo je flavtistka Katarina Prekovič (prof. Bozica Ambrožič) iz novogoriške sole zaigrala Ibertovo Entr'acte. Pianistka Michela de Castro (prof. Helena Plesnicar) iz sole Centra E. Komel iz Gorice je Chopinov Nocturno op. 27 st. 1 interpretirala s potrebno sproščenostjo.

Rudi Grbec (prof. Marjan Kocjancić) iz koprške sole je ob klavirski spremljavi Nadje Zerjal na klarinet lepo in zanesljivo zaigral Lefevrovo Fantasie-Caprice op. 119. Prvi vrhunec večera je poslušalcem ponudil Trio sole GM iz Trsta (Erika Buzecan, flauta, Marko Stoka, klarinet, Aljosa Starc, klavir) mentorja prof. Petra Filipčica, ki je Bottesinijeve skladbe Andante in variacije podal s pravo koncertantno suverenostjo (na sliki Ferrarija flavtistka Erika Buzecan).

Pianistka Mirjam Brozina (prof. Nadja Zerjal) iz koprške sole je z velikim občutkom podala Lovce Preludij st. 2, violinistka Raffaella Petronio (prof. Marko Biteznik) iz sole GM iz Trsta, pa je ob klavirski spremljavi

Aljose Starca dovršeno zaigrala zelo zahteven 1. stavek (Allegro moderato) iz Bruchovega Koncerta op. 26 v g-molu. Renata Jures (prof. Umberto Radokovic) iz piranske sole, je ob klavirski spremljavi Bojana Glavine zaigrala na rog Lovcevo Intrado z lepim obvladanjem instrumenta.

Za drugi vrhunec večera je poskrbel kot gost gojenec konservatorija Tartini pianist Federico Consoli iz sole priznane pedagoginje prof. Giuliane Gulli. Lisztov Mefistovalek je podal ne le z velikim tehničnim znanjem marvec tudi z izvajalsko vehementnostjo in ritmično preciznostjo. Tako za njim pa sta se za tretji vrhunec večera poskrbel harmonikar Igor Cante in Aleksander Ipa-vec (prof. Loredana Coceani) iz sole GM. Z izvedbo Gridinove skladbe Novlety Russe sta kar z mojstrsko preciznostjo, uigranostjo in ritmično brezhibnostjo demonstrirala kaksne vrhunske ucinke je mogoče doseči s koncertno harmoniko.

Večer je učinkovito sklenila instrumentalno-vokalna skupina sole Centra Emil Komel (prof. Franka Zgavec in prof. Peter Filipčić) z izvedbo Beethovne skladbe Charlie-Charlie is my darling, Seus lindos Olhos. Vo-kalni del so z lepo oblikovanim glasom izvajali sopranista Mirjam Pahor, altistka Nadia Cere-cere in basist Rudi Gorjan, instrumentalni pa violinist Milan Devetak, violoncelist Dorian Devetak in pianistka Michela de Castro.

OBČINSKI SVET V GORICI

Kriza uprave in predlogi glede Osima

MARKO MARINIC

Ceprav je vse kazalo, da bo večji del seje posvečen prav obravnavi tega vprašanja, goriski občinski svet predstojni ni razpravljati o dopolnjevanju Osimskih sporazumov ter o predlogih Gorice s tem v zvezi. To vprašanje v zadnjih dneh ponovno v ospredju tako zaradi dogajanja na meddržavni ravni (na drugem mestu poročamo o pozitivnih novostih glede perspektiv Gorice) kakor zaradi prizadevanj, ki jih koordinira predstojnik Trgovinske zbornice, da bi goriske gospodarske in družbene sile nastopile z enotnimi predlogi.

Prav dokument, ki so ga oblikovali na Trgovinski zbornici naj bi bil osnova za skupno stališče široke večine v občinskem svetu, kjer pa se je zataknilo: sam zupan Tuzzi je namreč predlagal, naj bi ta vprašanja dodatno poglobili in predložila odločitev na sejo, ki naj bi bila že kmalu po veliki noči. Razpravo naj bi združili tudi z obravnavo predloga dnevnega reda DSL za realizacijo mešane proste cone.

Zupanovemu predlogu predstavnik političnih skupin niso nasprotovali, saj so mnogi med njimi ugotovili, da je glede tako pomembnih izbir potrebna primerna poglobitev. Nekaj polemik pa je izzval poseg nacelnika skupine Per Goričia Nicolaja Fornasirja, ki je strateske izbire glede Osima povezal tudi z reševanjem krize na občini. To reševanje se je pravzaprav sele zacelo. Prav včeraj je zupan Tuzzi imel s predstavniki Zveze industrijskega prvega od vrste sestankov s političnimi in družbenimi silami, na katerih naj bi preučili možnost oblikovanja široke koalicijske in nove uprave, v katero bi morda vključili tudi t. t. tehnike oz. "zunanje" ne-strankarske odbornike. Fornasir je v bistvu zahteval zamenjavo sedanjega, po njegovem nesposobnega uprave z novo, ki bi bila v stanju uresničevati zahtevne naloge glede vloge Gorice v novih sporazumih med Italijo in Slovenijo. To stališče je iz vrst večine izrazilo nekaj udeležencev, ki so se, čeprav ne brez jasnosti o tem, kdo in kako bo vodil občino, ni mogoče zastavljati daljnosežnejših namer.

PROMET / NOVA PRIDOBITEV OBČINSKEGA PODJETJA

"Ekološka" minibusa za mestno središče

Posodabljanje obstoječega voznega parka

VLADO KLEMSE

Občinsko podjetje za avtobusni prevoz je te dni prevzelo dva nova avtobusa. V primerjavi z vozili, ki jih se zmeraj uporabljajo sta to pravzaprav dva "minibusa", saj lahko sprejmeta na krov le do petintriideset oseb. "Gre za prvi korak k racionalizaciji prometa v mestu", nam je te dni pojasnil inž. Mistrretta, ravnatelj mestnega podjetja. Avtobusa naj bi v prihodnje služila prevozu potnikov od parkirišč v predmestju, v mestno središče. Dokler to ne bo urejeno, (do konca leta naj bi sele izdelali nacrt preureditve prometa) pa bodo avtobusa uporabljali na drugih

progah, zlasti ob času, ko je promet manjši. Glede novih vozil velja posebej poudariti, da sta opremljena s katalitično izpušno cevjo. Za nakup je občina uporabila prispevek Dezele. Dezelci prispevala okrog 80 milijonov lir za vsak avtobus, razliko, do 110 milijonov lir, pa je zagotovila Občina, oziroma podjetje. Avtobusa veljata namreč po 110 milijonov lir, nakup pa je bil časovno vezan, sicer bi izgubili delni prispevek. Pomembna pridobitev torej, ki nekako časovno sovpadajo z razširjenjem storitev tudi na območje sosednje občine Mos.

V pogovoru z ravnateljem mestnega podjetja smo izvedeli, da so v podjetju v zadnjem času odločneje stopili na pot racionalizacije in posodabljanja prevoznih sredstev, ne glede na to, da finančno stanje ni najboljše. Zeliho namreč zavrniti obtožbe, da so med tistimi, ki v mestu največ prispevajo k onesnaževanju zraka. Avtobuse, ki so že v obtoku namreč opremljajo s posebnimi napravami, ki bistveno zmanjšujejo emisijo. Gre za takime, ki pospešujejo izgorjevanje plinskega olja in s tem vplivajo na zmanjševanje emisije plinov in drugih spojin. Za stiranje naprav so porabili nekaj nad deset milijonov lir. Pravzaprav skromen denar, za doseg pomembnih rezultatov. "Ugotovitve so zadovoljive" pravi inž. Mistrretta. Po tej poti bo treba seveda nadaljevati. Kakor bo treba, po drugi strani, strniti napore za ovrdenotenje javnega avtobusnega prevoza. Ta cilj bo mogoče doseči z izboljšanjem uslug, pa tudi s spreminjanjem miselnosti. Zlasti glede slednje se premiki odvijajo s polzevo hitrostjo. V tej zvezi velja omeniti, da mestno podjetje od prejšnje sobote skrbi za prevoz oseb tudi na območju sosednje občine Mos in to na podlagi posebne pogodbe. Kako so krajin reagirali na novost? Inž. Mistrretta pravi, da je se prežgodaj za ugotovitve, kajti vsaka nova stvar pač terja določen čas. Racuna pa na to, da bodo krajin znali izkoristiti ponujeno prilžnost in se bodo namesto zasebnih vozil posluževali predvsem javnega prevoza.

Nova miniavtobusa, ki ju je nabavilo občinsko podjetje (foto Studio Reportage)

REDARJI

Enaki kroji v vseh občinah

V teh dneh se po goriskih ulicah kot tudi v manjših krajih občinski redarji pojavljajo v novi preobleki. Gre za nove enotne uniforme na deželni ravni, ki so enake za vse občine v deželi. Videzu novih uniform temno modre barve z belimi vrhnjim delom cepice se bo seveda treba se privaditi, neposredni interesi, tj. mestni redarji pa so z njimi videti kar zadovoljni, zlasti v občinah, kjer so doslej imeli težave z dobavo uniform.

Na sliki (foto Studio Reportage) mestni redarji v Gorici

NOVICE

Nemčija in združevanje v širšem evropskem kontekstu

Evropeistična akademija vabi danes ob 17.30 na predavanje prof. dr. Bernarda Hildebranda o družbenih in gospodarskih problemih Nemčije po združitvi. Dr. Hildebrand, ki je predsednik Evropeističnega združenja v Schwarzbecku v Schleswig-Holsteinu bo govoril o položaju v Nemčiji s posebnim ozirom na proces evropskega združevanja. Predavatelja bo predstavil prof. Pio Baissero. Po predavanju, ki bo na sedežu akademije v ulici Brass 22, bo skupščina članov Akademije.

Garavini v Trzinu in Gorici

Med strankami, ki se zavzemajo za NE na referendumu o uvedbi večinskega sistema pri volitvah za senat, je na Goriskem zelo aktivna SKP. Danes bo o razlogih za NE na tem referendumu spregovoril vsedržavni tajnik stranke za komunistično prenovo Sergio Garavini na shodu v kinodvorani Excelsior v Trzinu ob 20. uri. pred tem bo Garavini ob 17. uri govoril pred ladjedelnico Fincantieri, se prej pa bo na sedežu SKP v Gorici sodeloval na srečanju z novinarji.

Strelske vaje nad Selcami

Doberdobska občinska uprava nas je seznanila, da se bo tudi v aprilu odvijala na strelišču nad Selcami, zivahna vojska dejavnost. Strelske vaje bodo od danes do 9. t.m., od 13. do 16. aprila, od 19. do 21. aprila in 26. in 27. aprila in sicer od 8.30 do 17.30. V omenjenih dneh je dostop na ožje in širše območje strelišča prepovedan in ustrezno zavarovan ter označen. Občanom priporočajo naj opozorilo dosledno upostevajo.

Uslužbenec prijavil župana ker ni poskrbel za varnost

Bivši goriski zupan Antonio Scarno in dva občinska tehnika, vodja tehničnega urada inž. Ignazio Spanò ter vodja službe za občinske storitve Lino Konjedic, so se včeraj na preturi morali zagovarjati zaradi kršitve pravil o varnosti na delu in povzročitve nenamernih telesnih poškodb. Dogodek, ki jih je pripeljal pred sodnika, se je pripetil 27. novembra 1990, ko je občinskemu uslužbencu Bernardu Antoniju na stopnicah, ki vodijo v urade občinskega ekonomata, kamor je bil namenjen po plačo, zdrsnilo. Pri tem si je zlomil stegnenico. Sedem mesecev je bil na zdravljenju in rehabilitaciji in seveda omejen pri gibanju. Župana in oba tehnika je prijavil z zahtevo po odškodnini, ker da v okviru svojih pristojnosti na spolkah stopnicah niso poskrbeli za namestitve primernih varnostnih pripomočkov. Proces se včeraj ni zaključil, pač pa so ga odgodili, zaradi zaslusanja dodatne price.

FILM / TE DNI JE BIL NA OBISKU NA ŽUPANSTVU

Režiser Franco Giraldi v žiriji natečaja Amidei

Predsednik združenja sen. Bratina je zaželel, da bi s tem obnovil vezi z Gorico, kjer je preživel mlada leta

Režiser Franco Giraldi je bil te dni na obisku na goriskem županstvu, kjer so ga sprejeli predsednik in direktor združenja Amidei sen. Darko Bratina in Giuseppe Longo ter odbornik za kulturo Rodolfo Ziberna. Giraldi je pristopil v žirijo natečaja za najboljši filmski scenarij Sergio Amidei, ki ga prireja vsako leto na gradu. Mimogrede naj povemo, da bo letosnji pregled nekoliko prej kot lani in sicer predvidoma od 30. julija do 7. avgusta.

V pozdravu je sen. Bratina poudaril zadovoljstvo, da je Giraldi sprejel ponudbo goriskega združenja, in željo, da bi na tak način spet navezal tesnejše stike z Gorico. Režiser se je namreč rodil na Komnu leta 1931, solal se je v Gorici, nato pa se preselil v Trst. Kot režiser se je solal pri Gilla Pontecorvu in Sergiu Leoneju. Snemal je številne filme, med temi dva iz naših krajev: »La rosa rossa« po povesti Quarantotti Gambinija in »Un anno di scuola« po Stuparichu. Slednjega je delno snemal tudi v Gorici. Tako v filmskem kot v gledališkem delu - trenutno se ukvarja prav s postavitvijo nove glasbene igre, ki jo bodo uprizorili v trzaski dvorani Tripovich - je pokazal vedno veliko resnost, zavzetost in navdušenje, zaradi česar so ga goriski organizatorji poklicali, da v žiriji, ki jo sestavljajo znana imena italijanske kinematografije nadomesti pokojnega producenta Franca Cristaldija.

Režiser Franco Giraldi (drugi z desne) med srečanjem z organizatorji natečaja Amidei (foto Studio Reportage)

Zaključil se je 8. Film video monitor

S predvajanjem sicer ne navdušujočega vendar vsekakor »vidljivega« novega slovenskega filma Zrakoplov režiserja Jureta Pervanje, ki so ga tokrat prvič uprizorili v javnosti (premiera v Sloveniji bo najbrz sele čez kak mesec) se je predstojni sklenil 8. Film video monitor.

Po petih intenzivnih dneh se je kino Vittoria ze včeraj vrnil k rednemu programiranju (z dobitnikom zlatega leva '92 v Benetkah filmom »Qiu Ju«, ki ga ne gre zamuditi), filmski, televizijski in video ustvarjalci ter novinarji in kritiki iz Italije in Slovenije pa so se vrnili vsak v svoje okolje, kjer bo letosnji Monitor kot vsi dosednji gotovo se odmeval.

Kritikom prepisujemo vsebinske ocene manifestacije, ki pa je zanesljivo bila zanimiva in dragocena tako zaradi ponujenih programov od Handkeja do manjšinskih TV, vojne na Balkanu in seveda do novih slovenskih filmov, kakor zaradi prilžnosti za razpravo.

ZBORNICA / SPORAZUM MED EGS IN SLOVENIJO

Zmeren optimizem in rahlo zadovoljstvo

Zelena luč za avtocesto Razdrto - Gorica

Goriska Trgovinska zbornica izraza zmeren optimizem po ponedeljkovem podpisu sporazuma med EGS in Slovenijo v Luksemburgu. Zadovoljstvo in optimizem izhajata iz dejstva, da je bilo besedilo sporazuma, v delu, ki se nanaša na financiranje prometnih povezav, v končni obliki nekoliko spremenjeno. Besedilo sporazuma namreč navaja med prednostnimi posegi izgradnjo avtoceste na osi jug-zahod/sever-vzhod in torej poveza med slovensko-italijansko mejo ter slovensko-avstrijsko in slovensko-madžarsko mejo. S tako formuliranim besedilom sporazuma bo mogoče financirati oba avtocestna odseka in sicer Razdrto - Sezana in

Razdrto - Nova Gorica. V prvotnem besedilu je bila med prednostnimi gradnjami predvidena avtocesta v smeri Ljubljana - Sezana - Koper.

Predsednik Trgovinske zbornice Bevilacqua ugotavlja, da je zdaj na potezi italijanska vlada, ki da mora od Slovenije doseči, da začne gradnjo nujno potrebnih prometnic. Moznosti za doseg konkretnih rezultatov je več, ugotavlja Bevilacqua, ki omenja že razpoložljiva finančna sredstva iz zakona za obmejna področja.

Predsednik Trgovinske zbornice je pred časom odločno posegel pri zunanjem ministru Colombu ter pri ministru za prevoze Tesiniju in ju opozoril na dejstvo, da je

besedilo, tako, kakor je bilo prvotno sestavljeno, z izrecno omembo Kopra in Sezane, omejevalno za Gorico, saj denarja namenjenega izgradnji avtocest, ne bi mogli uporabiti za odseka med Razdrtom in Sezano in Razdrtom in Gorico.

Ena od težav je bila premočena, vendar pa bo potrebno se veliko prizadevanj in naporov, preden bo prišlo do dejanske gradnje za Gorico tako pomembnih prometnic.

Tako meni Predsednik trgovinske zbornice in podobnega mnenja so menda tudi na stalnem sedežu italijanske delegacije - Italrap - pri Evropski gospodarski skupnosti, s katerim je zbornica v stalnem stiku.

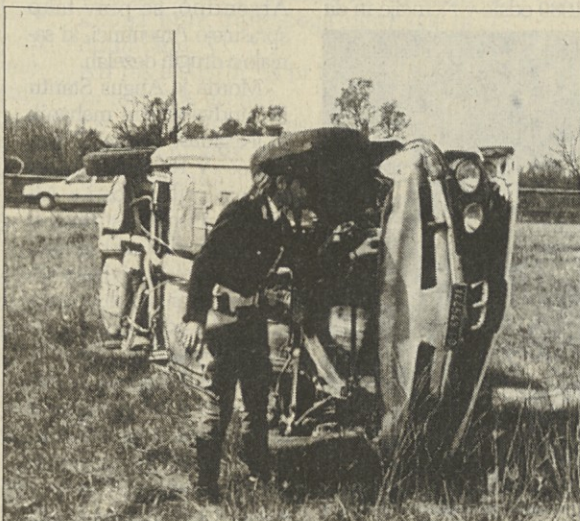
KRONIKA / SREČA V NESREČI

Mercedes zletel na travnik

Nesreča se je zgodila včeraj pri mirenem letališču

Z manjšimi telesnimi poškodbami in zvrhano mero strahu se je v prometni nesreči izmazal 52-letni Roberto Luciano Caldinaro iz Gorice, Diazova ulica 1. Avtomobil v katerem se je peljal iz Gorice proti Trstu, je dobesedno zletel s ceste, v bližini mirenkega letališča, mercedes je nekajkrat prebrnilo, potem pa je obstal na levem boku, kakih petnajst metrov od roba ceste. Nesreča se je zgodila nekaj pred 13. uro.

Kljub na prvi pogled hudi nesreči, voznik ni utrpel hujših poškodb.

Prevrnen avto sredi polja (foto Studio Reportage)

OBVESTILA

SLOVENSKO PLANSKO DRUŠTVO vabi na pomladanski pohod na velikonočni ponedeljek. Zbirališče pri pevmkem mostu na goriski strani ob 9.30. Pohod bo preko Kalvarije do Valerishe. Družabnost bo v osmici pri Darinku, od 13. ure dalje, tudi v slučaju kislega vremena.

DRUŠTVO KRVO-DAJALCEV IZ DOBERDOBA prireja izlet v Spanjo od 26. junija do 2. julija letos. Pojasnila in prijave samo do 20. aprila v gostilni Pri Pericu v Doberdobu.

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV prireja tradicionalni velikonočni izlet v ponedeljek, 12. aprila, z obiskom vojnega muzeja v Kobaridu, nato kosilo in zabava v Fojdi (Faedis). Vpisovanje pri poverjenih in ob sredah na sedzu samo se danes, 7. aprila.

7. 4. 1993

Aleš Kumet

Danes jih je petdeset! Iskrene čestitke in se na mnoga leta.

Toni, Jerica in Marko

GLEDALIŠČE

OBČINSKO GLEDALIŠČE V TRZICU, danes in jutri ob 20.30 Arthur Miller: »Morte di un commesso viaggiatore« (Smrt trgovskega potnika). Režija in glavna vloga: Enrico Maria Salerno. Predstava zaključuje abonmajsko sezono 1992/93.

KINO

GORICA VITTORIA 20.00 - 22.00 »La storia di Qiu Ju«. Zlati lev na festivalu Benetke '92.

CORSO 17.30-19.45-22.00 »Eroe per caso«.

VERDI 18.00-20.00-22.00 »Sommersby«.

TRZIC COMUNALE 20.30

Gledališka predstava.

EXCELSIOR Jutri:

17.30-22.00 »Transanal weekend«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

PROVIDENTI, Travnik 34, tel. 531972

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU

S. ANTONIO (Vittori),

Ul. Romana 147, tel. 40497

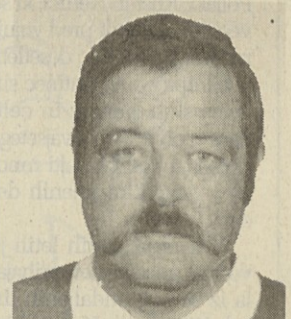
POGREBI

Danes v Gorici: ob 9.30 Olga Nussdorfer vdova Zucchiatti iz bolnišnice sv. Justa v cerkev sv. Justa in na glavno pokopališče, ob 10.30 Maria Mesaglio vdova Palumbo, iz hise zalosti v ul. della Bona 15 v Cervinjan, ob 11. uri Odorico Cline iz splosne bolnišnice v cerkev Srca Jezusovega in na glavno pokopališče, ob 12.30 Jordan Zavadlav iz splosne bolnišnice v cerkev v Standrezu in na tamkajšnje pokopališče.

Zapustil nas je nas dragi mož in tata

Jordan Zavadlav

Zalostna vest sporočajo žena Klara, hči Raffaela, sin Marko z zeno Monica in malo Greto.

Pogreb bo danes ob 12.30 iz splosne bolnišnice v cerkev in na pokopališče v Standrez.

Standrez, 7. aprila 1993

Združena goriska zenska odbojarska ekipa izreka Raffaeli Zavadlav in družini obcuteno sozale ob izgubi očeta.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL

GLASBENA MATICA

GORICA

SOLISTI BELORUSKE FILHARMONIJE

JURIJ LIKIN - oboa
SERGEJ GROMOV - violina
ILJA ZUROVSKI - violončelo
JURIJ GILDJUK - klavir

Sponsored: Sergej Rahmaninov, Galina Gorelova, Jurij Falik, Felix Mendelssohn-Bartholdy

KATOLISKI DOM
Drevored XX. septembra 85 - GORICA
danes, 7. aprila 1993, ob 20.30

NOVICE

Major in Kohl tudi o razmerah v nekdanji Jugoslaviji

BONN - Britanski premier John Major se je na neformalnem srečanju v avstrijskem mestecu Bad Hofgastein sestal z nemškim kanclerjem Helmutom Kohlom, je sporočil tiskovni predstavnik nemške vlade Dieter Vogel. Oba predsednika vlad sta se zavzela za čimprejnejši uspešni zaključek pogajanj v okviru Gatta, ki naj bi spodbudila rast svetovnega gospodarstva. Tiskovni predstavnik Vogel je dejal, da sta se Kohl in Major pogovarjala tudi o vprašanjih, ki zadevajo evropsko združevanje, ter o zaostrenih razmerah na ozemlju nekdanje Jugoslavije in v Rusiji. (Reuter)

Demonstracije ribičev

KIEL - Baltički ribiči so v torek zaustavili norveške ladje z ribami, s čimer so protestirali proti uvozu cenejših rib iz vzhodne Evrope, je sporočila policija v Kielu. Nemski in ribiči iz drugih držav Evropske skupnosti že več tednov protestirajo zaradi olajšav, ki jih je pri uvozu rib dala Evropska skupnost vzhodnoevropskim državam.

Aretiran vodja sudanske opozicije

KAIRO - Sudanske oblasti so aretirale voditelja sudanske opozicije Sadka-al-Mahdija z obzbo, da je deloval proti državnim oblastem. Al-Mahdi je bil zadnji demokratično izvoljen predsednik sudanske vlade, leta 1989 pa ga je z oblasti vrnila vojska. Sudan je danes fundamentalistična država, ki jo vodi voditelj islamskih skrajnežev al-Turabi. (Reuter, STA)

Novi šef japonske diplomacije

TOKIO - Japonski premier Kišiji Mijazava je za novega japonskega zunanjega ministra imenoval 66-letnega Kabuna Mutoja, ki je bil nazadnje minister za mednarodno trgovino v vladi Tosikija Kaifuja, že leta 1979 pa je vodil ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in ribolov. Po imenovanju je zunanjji minister Muto izjavil, da bo nadaljeval politiko svojega predhodnika Micia Vatanabeja. (Reuter)

Blokiran zairski parlament

KINSASA - Oborožene enote zandarmerije so obkrožile poslopje zairskega parlamenta in poslanci ter uslužbenci najvišjega zairskega zakonodajnega organa ne morejo ne vstopiti niti zapustiti poslopja. Po mnenju opazovalcev je za najnovejšo zaostrenost razmer krivo nasprotje med avtokratskim predsednikom Zaira Mobutujem Sesejem Sekojem in prozahodno usmerjenim predsednikom vlade Etieenom Cikendijem. V Zairu so zaprte tudi vse javne ustanove, kot poročajo, pa doslej oboroženi spopadi se niso izbruhnili. (Reuter)

AZERBAJDŽAN - ARMENIJA

Baku obtožuje Moskvo

Azerbajdžanci menijo, da bi moral proti Armeniji ukrepati VS

MARK TREVELYAN / REUTER

MOSKVA - Podpredsednik azerbajdžanske vlade in azerbajdžanski veleposlanik v Moskvi Hikmet Gadži Zadeh je pozval VS OZN, naj uvede politične in gospodarske sankcije proti Armeniji, saj Armenija po njegovem mnenju izvaja oborožen napad na azerbajdžansko ozemlje. Zadeh meni, da Armenija sodi med države, kot sta Irak in Srbija, ki kršijo vsa načela mednarodnega prava in si zato zaslužijo izobčenje iz skupnosti civiliziranih držav. Zadeh je obtožil Armenijo, da sistematično spodbija vsa prizadevanja Azerbajdžana, da bi dosegel mirno razrešitev spora med državama. Podpredsednik azerbajdžanske vlade je obtožil tudi enote ruske vojske, ki so namešene na Kavkazu, da »po-

magajo v orožju in sanitetnem materialu armenskim napadalcem, nekatere enote pa se tudi aktivno borijo na armenski strani.« Zadeh je povedal, da je dokaz o tem že podal ustreznim ruskim organom, predvsem zunanemu in obrambnemu ministrstvu. Armensko-azerbajdžanski konflikt zaradi Gorskega Karabaha traja že od leta 1988 in je doslej zahteval vsaj 2.500 človeških življenj. V ofenzivi, ki se je začela prejšnji teden, so armenske sile zasedle že več kot deset odstotkov azerbajdžanskega ozemlja. Uradni Erevan zanika vpletenost v spopade, saj trdi, da v njih ne sodelujejo enote redne armenske vojske, ampak samo armenski prostovoljci iz Gorskega Karabaha. (Reuter)

ISTRA / VLOMI V POČITNIŠKE HIŠE

»Nemočna« policija

Zagreb je policiji v Istri poslal okrepitve, a tudi to ni zmanjšalo števila vlomov - V Maredi 266 vlomov in 71 nasilnih vselitvev

GORAN MORAVEC / REKA

lo manj. Ministrstvo za notranje zadeve Hrvaske navaja, da je bilo od 1657 stanovanj v Cervaru do srede februarja vlomljeno v 314 stanovanj; iz njih so bili ukradeni predmeti, registrirali pa so tudi 260 nasilnih vselitvev. Položaj je se huji v Maredi, kjer so od 504 stanovanj vlomili v 266 in pokradli predmete, nasilno pa so se vselili v 71 stanovanj. Potemtakem v teh dveh turističnih naseljih, kjer je v poletnih mesecih najpogostejše slišati slovenščino, policija prizna 580 ropov in 331 vlomov v stanovanja. Učinkovitost policije je več kot neznatna, saj se jim je posrečilo prijeti le 31 ljudi oziroma odkriti storilce samo 16 kaznivih dejanj.

V nasprotju s takšnimi »uspehi« pa na hrvaškem ministrstvu za notranje zadeve trdijo, da gre v Istri za »visoko stopnjo varnosti«. Navajajo, da je prišlo do »vidnega upadanja storjenih kaznivih dejanj«, pomočnik ministra Josko Morić pa je pred kratkim v Pulju dejal, da je treba samo se zaustaviti vlomilce v Cervaru. Prepričan je, da »bomo tudi to nalogo uspešno izpeljali«. Na zalost se plima kriminala in vlomov nadaljuje, čeprav je poslal Zagreb policiji v Istri okrepitev. Tukajšnji prebivalci že sami živijo v strahu in zahtevajo, naj v policijskih postajah Poreč in

Umag uvedejo posebno upravo.

Dr. Mate Granić, podpredsednik hrvaske vlade, je v pogovoru za Republiko dejal, da bo policija učinkovitejša kot doslej. Oboroženi vojniki ne sodijo v turistična mesta Istre, poudarja dr. Granić. Hrvaske oblasti so, kot pravi, sprejele odločitev, da se begunci iz Istre, med katerimi so tudi Vukovarčani, ki jih obtožujejo za največ ropov, izselijo iz hotelov nazaj v notranjost države. Na območju Poreča je bilo do pred kratkim približno 1800 izgnancev iz Vukovarja, Iloka, Korenice, Plitvic, Slunja in drugih hrvaških zasedenih krajev. Iskali so si streho nad glavo in nekateri so začeli uporabljati

pocitniške hiše, kar je na začetku oblast molče odobraval. Zdaj pa Marija Trošelj, direktorica Centra za socialno delo v Poreču, pravi, da bodo »iznajdljivi« izgubili status beguncev. To pa ni zaustavilo brezvladja in v Istri vsi begunci kljub obljubam niso odšli v druge dele države, da bi se lahko pripravili za turistično sezono. Podobne težave imajo tudi lastniki pocitniških hiš v Dalmaciji. Lansko leto je bilo na splitskem območju vlomljeno v 960 hiš in stanovanj, v prvih dveh mesecih letos pa so tatovi obiskali 186 stanovanj. Pocitniško naselje Stari Trogir ima 300 oropanih hiš.

Nenad Buble, pomočnik načelnika policijske uprave

Koliko Slovencev se bo še odločilo letovati v Istri, če se bodo vloni in kraje nadaljevali? (Foto: Ales Fevžer)

ŠVICA / AFERA

Nedolžna šolska letala lahko postanejo pravi bombniki

V času blokade JAR so Švicarji šolali njihove pilote

ZVONE PETEK / BERN

Skandal so v Nidwaldnu rešili precej preprosto: pred vrata so postavili direktorja Gublerja, ki je »moralno odpovedal« in prodajal letala, čeprav je vedel, da bodo letala uporabljali v vojaške namene. V nevarnosti je namreč veliko narocilo iz Južne Afrike, vredno 250 milijonov frankov - gre za 60 šolskih letal PC-7. Nadalnjih 20 PC-9 je naročila Južna Koreja, vse skupaj pa naj bi pomagalo financirati razvoj novega enomotornega PC-12, od katerega si gospodarsko precej naceto podjetje obeta nov zagon.

Pilatus se bo verjetno se neko izmotal, tudi z južnoafriškim naročilom, slabše pa se bo verjetno godilo sefu letalske obsevalne službe Regliju, ki je med leti 1983 in 1988, torej v času južnoafriške blokade, pošiljal švicarske pilote v JAR in v Švici gostil južnoafriške pilote mirageov. Do te izmenjave je menda prišlo brez vednosti sicer civilnega obrambnega ministra. Obrambno ministrstvo je pisanje Tages Anzeigera potrdilo. Danes je pod vodstvom novega ministra Villigerja kaj takega nemogoče, je dodal tiskovni predstavnik EMD.

Toda Kaspar Villiger (iz znane švicarske družine - proizvajalcev koles in cigar) ima zdaj povsem drugačne skrbi, kot so piloti mirageov. Čeprav je švicarsko vojno letalstvo pred kratkim za 330 milijonov frankov moderniziralo floto 54 lovcev Mirage III S, nacrtuje minist-

stvo nakup nove moderne flote vojaških letal: 34 F/A-18. Cena: 3,5 milijarde frankov. 50 milijonov je švicarska vlada že dala kot predplačilo. F/A-18 naj bi zamenjali zastarelo floto 130 hunterjev, o tem pa bodo odločili švicarski volilci na referendumu 6. junija.

Nacrtovani nakup najmodernejših, a dragih F/A-18 ze lep cas razburja švicarsko javnost in jo deli na dva dela - pri tem je nasprotnikov ta čas precej več in bolj kot raste nezaposlenost, bolj se množijo protesti proti razmetavanju denarja davkoplačevalcev. Združenje za Švico brez vojske (-GSOA), ki je že lani zbralo dovolj podpisov za referendumsko pobudo, nasprotuje tudi povečanju števila vojaških poligonov, ki jih je v Švici zdaj 40. Sodeč po udeležbi na referendumu s podobno iniciativo, slo je za odpravo ali ohranitev švicarske vojske, pred nekaj leti, ki je pobudo ovrgel z nepričljivo večino, bo 6. junija zelo vroče.

Ce so se pred nekaj meseci domala vsi Švicarji postali specialisti za evropsko združevanje in se na koncu odločili proti, potem se zdaj obeta zelo razburljivo in strokovna debata na vseh ravneh in v vseh medijih o švicarski »zračni luknji«. F/A-18 - da ali ne? Pobudniki referenduma zahtevajo moratorij za nakup kakršnihkoli vojaških letal do leta 2000, zagovorniki pa utemeljujejo nakup s poslabšanim me-

dnarodnim političnim in varnostnim položajem (razpad Jugoslavije in SZD). Pri tem ima vlada, ki je predlagatelj nakupa, čisto drugačne zaveznike kot med izgubljeno bitko za Evropski gospodarski prostor. Za nakup ameriških bojnih letal so predvsem konservativci iz meščanskih strank, proti pa seveda zeleni, socialisti in - nezaposleni.

Vlada je pred nekaj dnevi presla v ofenzivo. Verjetno noče ponoviti napake in pustiti preveč praznega prostora nasprotnikom, kot je to storila ob »evropskem« referendumu.

Predsednik Adolf Ogi je pri tem nastopil s cudnim argumentom: »Kakšno mnenje neki bosta imeli Evropa in Amerika o dezeli, ki se sama prostovoljno razorožuje?« Precej tanka argumentacija, ki ji tudi obrambni minister Kaspar Villinger ni dodal tehtnejših razlogov: »Nase hunterje smo kupili 1958. leta. Avtomobilov, ki smo jih tedaj kupovali, danes tudi ni več na cestah.« Se najbolj je nasprotnike pozegecal prejšnji obrambni in sedanjji gospodarski minister Jean-Pascal Delamuraz: »S kompenzacijskimi posli bomo za 20.000 ljudi zagotovili enoletno zaposlitev. In ne pozabite, ameriško gospodarstvo je v vzponu!«

Kakorkoli ze, do 6. junija bodo debate se zelo vroče. Kako bodo odločili švicarski volilci, pa si ne upamo napovedati. Ze tolikrat so glasovali tako samosvoje, da je celo pavabilo v lastni davčni zep povsem moogoce.

PISMO IZ BUENOS AIRESA

Je Argentina obljubljena dežela ali dežela obljub?

ALEJANDRO BRINER

Washingtonu ponovno izrazil pripravljenost. Končno je vabilo ponovil se leto januarja na Madžarskem. Tokrat pa se je novica začela siriti kot s smodnikom potresena sled. Najbolj navdušeni so bili, morda niti ni pomembno zakaj, v Romuniji. Navdušenje je bilo tako, da so Romuni čez noč prenatrpali telefonske zveze s tamkajšnjim majhnim argentinskim veleposlanštvom.

Veleposlanik Oscar Torres Avalos ni bil kos navalu in je takoj poklical v Buenos Aires. S tresočim se glasom je komaj utegnil vprašati: »Kaj naj zdaj počnem?« Odgovor je bil takojšen in on je ukaz nemudoma izpolnil. Naslednjega dne je romunsko časopisje na zelo

vidnem mestu objavilo oglas, s katerim je Argentina seznanjala bralce s svojo zgodovinsko pripravljeno stjo, da sprejema priseljence brez rasnih, verskih ali političnih diskriminacij.

Od tedaj je pred številko Strade Dobrete 11 v Bukaresti pravi pek. Vsako jutro se na tisoče Romunov že zgodaj poteguje za vselitvene obrazce in povzroča ne-rede, tako da je morala poseči posebna policija. Mnogica Ciganov (v Romuniji jih je blizu stiri sto tisoč) si je, sodeč po vnemi, najbolj zelela izkoristiti prilžnost, ki se ji je odpirala. Hrupni kandidati so v pravem boju razbili številne sipe.

Ko je število oddanih prošelj preselo sedemnajst tisoč, je argentinska vlada

spoznala, da mora ukrepati. Najprej je pojasnila, da ne more financirati take množice in da je, tako pravijo nekateri, vzpostavila stike z Evropsko skupnostjo in Združenimi narodi ter zahtevala dvajset tisoč dolarjev za vsakega migranta. Argentina je na stečaj odpirala vrata, a tega ni delala zastonj.

Ministrstvo za zunanje zadeve je nato pojasnilo, da bo vsako prošnjo natančno preučilo in da bo moral vsak vseljenec prevzeti potne in druge stroške za naselitev. Novica je padla kot mrzla voda na cigansko skupnost. Vedeli so namreč, da je približno sto tisoč njihovih bratov po romunski revoluciji v letu 1989 odšlo v Nemčijo in da

tisti, ki niso dobili službe, dobivajo danes šeststo dolarjev mesečne državne podpore.

Hkrati pa se je tudi v argentinski družbi nekaj porajalo. Statistike kažejo na najvišjo brezposelnost v zadnjem desetletju in nihče ne bi mogel praznovati prihoda številne in poceni delovne sile. Nastalo pa je še drugo vprašanje. Sedemnajst tisoč prošelj! Koliko casa bo slavna argentinska birokracija potrebovala, da jih bo pregledala? Pred nekaj dnevi je Migracijski institut sporočil, da poskusa uzakoniti položaj pol milijona Bolivijcev, Paragvajcev, Urugvajcev in Cilencev, ki ilegalno bivajo v državi.

Najbolj pronicljivo pa je zadnje vprašanje na obseznem obrazcu. Tam dobesedno piše: »Zakaj se hočete vseliti v Argentino?« Tudi Romuni gledajo prezirljivo na svoje rojake, ki se želijo izseliti in se gnetejo pred argentinskim veleposlanštvom. »Odihi hočejo najslabši, pravijo, najnižji sloji, cigani.« Seveda to ne drži. Med kandidati so tudi zdravniki, inženirji, kmetje, računalnikarji, specializirani delavci. Zakaj pa si želijo v Argentino, se prav tako sprašujejo Argentinci, ki sanjajo o drugih deželah.

Morda je Angus Stantu (stiriindvajsetletni mehanik in telegrafist) odgovoril pravilno: »V Romuniji mladi nimajo prihodnosti.« Ali Nikolas Heresci (stiriinpetdesetletni zdravnik): »Želim si dostojnejših življenjskih razmer za svojo družino.« Ali pa tisti odgovor kar v samem človekovem bistvu: tistem, zaradi katerega se človek nikdar ne sprijazni s svojo usodo in se zato zmeraj znova odloča za neizbrano in posvečeno pustolovščino, da bi dosegel boljše življenje.

Tisoči Romunov čakajo vizume pred argentinskim veleposlanštvom v Bukaresti (Foto: Reuter)

KNIN / VOJNA

Se hrvaška vojska pripravlja na ofenzivo?

Razmere na nekaterih bojiščih kljub temu nespremenjene

KNIN - Konec prejšnjega tedna je Glavni stab srbske vojske v Kninu objavil dramatičen razglas, v katerem obvesča, da se je začela hrvaška ofenziva na Krajino s skrivnim naslovom Modras 2. Novo hrvaško ofenzivo Srbi povezujejo z 10. aprilom, obletnico ustanovitve Nezavisne države Hrvatske (NDH), in z izjavami »nekaterih politikov iz Zagreba«, da bodo ta praznik proslavili v Kninu. Če bi sodili po silovitosti spopadov, ki so potekali na severnodalmatinskem bojišču v zadnjih 5 do 6 dneh, se ni nič bistvenega spremenilo glede na čas pred začetkom operacije Modras 2. Okrog Obrovca, Benkovca in Novigrada poteka »mrtva pozicijska vojna« večinoma topniških dvobojev. Nekoliko intenzivnejše spopade so opazili na Velebitu, nad Obrovcem, ki je zelo pomembna strateška točka - saj je z nje mogoče nadzorovati celotno področje Maslenice, Rovanske (ki je pred začetkom vojne pomenila tudi srbsko-hrvaško mejo, zdaj pa je pod nadzorom hrvaških sil) ter Obrovca. Tudmanove izjave o tem, da Hrvaška sploh ne načrtuje nobene spomladanske ofenzive, razlagajo kot poskus, da bi Srbe zavabili, saj so se, po besedah predstavnikov vojaškega poveljstva v Kninu, vse

PETAR DAMJANIĆ / KNIN

hrvaške sovraznosti začele prav takrat, ko je bilo to najmanj pričakovati, zlasti pa po dogovorih o premirju.

V prid nadaljevanju vojne govori tudi dejstvo, da Hrvaška na severnodalmatinskem bojišču in v Liki niti delno ni uredila svojih strateških načrtov. To potrjujejo tudi hrvaški vojaški analitiki. V časopisu Slobodna Dalmacija (24. 3.) avtor članka z naslovom Streljanje za zeleno mizo Duško Topalović začena z

ugotovitvijo, da potekajo v zadrskem zaledju boji za prihodnjo mejo med hrvaškim in srbskim (etničnim) prostorom. Hrvaška vlada je spoznala, da so zanjo npr. Novi-grad, Skabrnja in Zemunik pomembnejši kot Zeneva in New York, piše Topalović. Meni, da ima za Tudmanov režim velik pomen velebitsko območje, ki se ni zavzelo, in železniska proga Knin-Benkovac, hkrati pa dodaja, da »doseg sovražni-kovega topništva, rake-

tnih sistemov in letalstva odstranjuje vse dvome o tem, ali je bilo potrebno iti do Knina«. Tisto, kar je po njegovih besedah glavni adut za nadaljevanje vojne, pa je dejstvo, da »ne glede na to, ali bo tam, kjer je zdaj Krajina, prej prišlo do oblikovanja Zahodne Srbije ali do avtonomnih srbskih okrajev na Hrvaškem. Hrvaška mora uresničiti določene ozemeljske predpostavke, da bi v končna pogajanja prišla s čim močnejšimi aduti.

Podobna misel, da je probleme mogoče rešiti samo s silo, prevladuje tudi v kninskih vojaških in političnih vrhovih. Resolucija številka 815 VS, s katero je se enkrat potrjeno, da leži Krajina pravzaprav na Hrvaškem, je v kninskih komentarjih rabila kot se en dokaz zato, da je avtoriteta ZN v tem spopadu popolnoma odveč. Po besedah Martića, policijskega ministra, ti namreč vselej, kadar se jim svoje avtoritete ne posreči vsiliti Hrvaški, skusajo Srbe na silo potisniti nazaj na Hrvaško. Zato so kninske oblasti odkrito razočarane. Predstavniki Unproforja pa so svetovali, naj »zaradi lastne varnosti ne zapuščajo centrov, v katerih bivajo«. Raje naj počakajo, da se bo vsa zadeva razpletla - na bojišču.

General Radko Mladić v Kninu (Foto: Nikola Damjanić)

BEOGRAD / OBISK GRŠKEGA PREMIERA

Grško - srbsko politično barantanje

Micotakis se je sestal z Miloševićem, Čosićem in patriarhom Pavlom

DRAGO FLIS / RADIO SLOVENIJA

Beograd v zadnjem času pogosto obiskujejo edinole ruske in grške delegacije. Ali to pomeni novo politično os od islama ogroženega pravoslavja? Micotakisova srečanja v Beogradu vse- kakor dajejo slutiti kaj takega, vsaj kar zadeva vertikalno balkansko pravoslavno druženje: grški premijer se je srečal s Čosićem, Miloševićem in patriarhom Pavlom. Vsi trije srbski sogovorniki menijo, da Srbijo, ki stoka pod krivičnimi sankcijami mednarodne skupnosti, lahko reši le solidarnost

med pravoslavni narodi in njihovimi cerkvami. Vsekakor ima Beograd vsaj srečo, da je Grčija edina pravoslavna država v Evropski skupnosti. Atene zastopajo Beograd v Bruslju skoraj odvetniško. Seveda Grčija skuša svoje prizadevanje oviti z nasprotno trditvijo: ni Grčija odvetnik Srbije v ES, ampak so Atene odvetnik ES v Beogradu. Micotakis naj bi dopovedal Miloševiću in Čosiću, naj odločno pritisneta na bosanske Srbe, naj podpisajo Vance-Owens nacr. Seveda iz te

moke ni moglo biti kruha, pa ne le zato, ker so se srbski deputati iz Bileće že razšli, ampak tudi zato, ker Grčije prav Bosna posebej ne zanima, navsezadnje pa je vse jasno že po Čosićevi poslanici Bruslju, v kateri je v pisateljsko vzvišenem tonu zapisal, da skupnost glede bosanske krize izhaja iz napačnih predpostavk, predvsem kar zadeva »prezgodnje« priznanje BiH kot neodvisne države.

Grčija si je vlogo pogajalca v imenu ES nadela sama. V sodelovanju s t. i. ZRJ ima predvsem gospodarske račune. Beograd in Atene sodelujeta prek Makedonije, obseg tega, mednarodno gledano, nezakonitega poslovanja pa ni znan. Grški računi so tudi strateški: Srbija je kljub vojaškemu umiku iz Makedonije tam ohranila precej svojega vpliva, v Atenah pa ocenjujejo, da Srbija vsaj del Makedonije lahko spet zasede; potem bi bili Srbija in Grčija, ti večni balkanski zaveznici, spet tudi sosedi.

Grško-srbsko politično barantanje ne more mimo skupnega strahu pred albansko »nevarnostjo«. »V kati zatreji poskuse združevanja Albancev,« zveni skupno srbsko-grško geslo. Naravnih težej albansega naroda po združitvi pa se utegne Grčija v prihodnosti bati podobno kot Srbija.

Prijateljski sprejem pri Čosiću (Telefoto: Marlin)

NOVICE

Vojna v BiH načenja nemško vladno koalicijo

BONN - Sabine Leutheusser-Scharrenberger, zvezna ministrica za pravosodje, je izjavila, da bo FDP resno razmislila o prekinitvi koalicijske pogodbe s Kohllovo CDU, če bo Vrhovno sodišče presodilo, da sodelovanje nemških letal pri nadzoru prepovedi poletov nad BiH ni v nasprotju z nemskim temeljnim zakonom. Po mnenju vodstva nemških liberalcev je sodelovanje nemških sil v tej akciji neprimerno predvsem iz zgodovinskih razlogov. (Reuter)

Večina ljudi na Kosovu na robu lakote

PRISTINA - Po zadnjih podrazitvah osnovnih živil je življenjski standard prebivalstva na Kosovu drastično padel. Ocenjujejo, da kar milijon ljudi živi na robu lakote in siromastva. Tudi promet na Kosovu je zaradi pomanjkanja naftnih derivatov ohromljen, saj avtobusi skoraj ne vozijo več, hudo pa je prizadet tudi železniški promet. Zaradi nevdzdržnih razmer na Kosovu so albanske politične stranke že poslale apel mednarodnim človekoljubnim organizacijam, v katerih jih pozivajo, naj za ogroženo prebivalstvo priskrbijo hrano in zdravila. (Reuter, STA)

Slovenija navezuje stike z Makedonijo

SKOPJE - Predsednik sobranja Republike Makedonije Stojan Andov je sprejel odpravnika poslov veleposlanstva Republike Slovenije v Makedoniji Borisa Jelovska. V sporočilu za javnost je receno, da sta se sogovornika pogovarjala predvsem o načinih sodelovanja med državama, se posebej o sodelovanju med parlamentoma obeh držav. Izmenjala pa naj bi tudi poglede na vojno na področju nekdanje Jugoslavije in o možnostih, da bi jo zaustavili. (STA)

BIH / PO LETU DNI

Obletnica razčlovečenja

Velik del Bosne in Hercegovine kot tudi njeno glavno mesto sta že vse leto na milost in nemilost prepuščena srbskim granatam, ostrostrelcem, klavcem in posiljevalcem

ZEKERIJAH SMAJIĆ / SARAJEVO

je prepuščeno večji ali manjši proclivnosti teh »analitikov«. Prav zato krožijo številne različice o »sarajevski zaroti«, slišati je glasove o namerni oziroma nenamerni izdaji glavnega mesta in njegovih prebivalcev, veliko časopisnih strani je popisanih v zvezi z vojnodobickarskimi razlogi, zaradi katerih je Sarajevo v osami.

Doslej je bilo izrečenih vsaj 100 uradnih izjav o tem, da bo »Sarajevo deblokirano v 7 do 10 dneh«, oziroma »v dveh do treh tednih«, »do konca avgusta« in »do konca oktobra«. Potem so obljubljali, da bo mesto »deblokirano do bozica« in tako naprej. Sirile so se dezinformacije, sejali so lažno upanje, napihovali iluzije tudi z najvišje državne in vojaške ravni!

V sarajevskem obroču in tem politično-vojaškem okolju sem preživel 330 dni, v istih razmerah kot vsi drugi moji somesanci. Mogoče se v težjih, saj sem moral zaradi novinarskih nalog živeti več zunaj kot v kleti. Vse skupaj so nas povezovali podobni ali zelo sorodni občutki. Prvi občutek je neubranljivo vodil k sklepu, da bi Srbi z lahkoto lahko zavzeli Sarajevo. A tega nočejo.

Drugi neubranljiv občutek je bil: da vojska BiH in domoljubne sile lahko in tudi morajo - deblokirati nase mesto. A tudi tega nočejo. Takšni so bili duševni občutki izmučenih ljudi, ki so si zeleti vode in kruha, tople postelje in suhega poda in... nekdanjega miru. Težko je dokazati z dejstvi, kdo in zakaj ter do kdaj misli zavestno držati Sarajevo v tej osami in trpljenju?

Tudi moje zadnje ponovno bivanje v Sarajevu me je prepričalo, da držijo ljudi kot ovce povsem zavestno in preračunljivo v ujetništvu sarajevske ograde. A prepričljivih dokazov ni, razen diskretnega stalisca najvišjega vojaškega vrha in Seferja Halilovića osebno, »da bi z deblokiranega Sarajeva z nemocnimi in obolelimi civilnimi prebivalci mesto zapustili tudi tisti, ki so sposo-

bni za vojsko in sami borci s prvih bojnih položajev«.

Takšne izjave noče nihče od odgovornih prepustiti novinarski beležnici, hkrati pa takšne teze nihče ne zavrca. Nasprotno, praka jo je v nekem smislu že dokazala.

Očitno je, da sarajevski vojaški vrh ne razmišlja preveč o biološko-psihološki vzdržljivosti svojih borcev in potencialnih branilcev, ki že leto dni niso videli svojih družin ali o njih celo nimajo nobenih sledi. Izjave številnih prebeglih prebivalcev, policajev in vojakov iz Sarajeva razkrivajo strašen padec morale in volje po vztrajnem boju zoper napadalca na pobojnih Trebeviča in v okoliških hribih.

Price in opazovalci tudi zatrjujejo, da je morala borcev in meščanov v Gradacuu, Tuzli, Orašju, Zenici in v Brckem vse trdnjše. Poglaviten razlog za to naj bi bila prehodnost teh področij, skupaj z odločitvijo krajevnih poveljnikov, da borcem omogočijo občasno in večkratno odsotnost, da si odpocijejo od vojne in obiščejo najbližje člane družin in sorodstva. Tako vojaški kot civilni viri zatrjujejo, da ni ljudi, ki bi tovrstno zaupanje svojih vodij zloračili.

Leto dni pozneje so učinki vojne v Sarajevu, Gorazdu ali Gradacuu in Tuzli - neprimerljivi. Sarajevo meter za metrom kopni pred sovražni-kovimi napadi, letališka steza pa je postala vse bolj neprebraden kopenski prelaz za vse tiste, ki bežijo iz svojega obkoljenega mesta.

Veliko znamenj govori o tem, da je bosansko-hercegovsko vodstvo (tako vojsko kot civilno) soodgovorno za celotno osamitev in neverjetne žrtve, ki jih je utrpelo nedolžno sarajevsko prebivalstvo: tako muslimansko kot hrvaško, srbsko, slovensko in židovsko... Krivda za ta zločin (saj gre za zločin, ker so ljudje pod prisilo izpostavljeni življenjski nevarnosti in ker pobijajo nedolžno civilno prebivalstvo) izhaja predvsem iz neznanja in ne-

sposobnosti teh vodstev in posameznikov, da bi se postavili po robu prekanjenostim in genocidnim zamislim Radovana Karadžića, njegovih sodelavcev in njegovih nadrejenih.

Neznanje, kot nas uci pravo, seveda ne more biti alibi za trpljenje in žrtve med civilnim prebivalstvom neke države in v največjem mestu v tej državi.

Do danes, in leto dni je tega mučeništva brez primere, ni se nihče izmed poglavitnih krivcev za umor Sarajeva iz malomarnosti, »plačal svojih dolgov«.

Imenovali niso nobenega krivca, nikogar niso zamenjali, nihče ni bil razrešen svojih dolžnosti. Nihče ni podal svoje ostavke. Nihče ni bil sodno kaznovan. Nobena obtožnica ni bila vložena. Prijeli so samo nekaj obrobnihih služabnikov vladajoče elite.

Obupani državljani imajo vse manj telesne in duhovne moči, da bi se uprli in s prstom pokazali na krivce oziroma sokrivce. Najpogumnejši se odlacajo za beg iz mesta strahot in se prepuščajo novim mukam: blodijo po svetu, ki ga njihovi problemi ne zanimajo, s statusom nezazelenega Bosanca, poklapani zaradi žalostnega dejstva, da je vsak med nami vse manj človek in vse bolj nemiren popotnik in ciganski klatez brez domacega ognjiska in domovine.

Ali res ni tistih, ki bi bili odgovorni za tovrstne grehe?

Ce v najkrajšem času (morda prav na obletnico obleganja Sarajeva) ne bodo pojasnili tem »zaprtim ovcam«, zakaj so v ogradi in do kdaj bodo tam, se bojim, da bodo zaman tudi vse javne mobilizacije in mahanje mestnih uradnikov z imbecilnim odlokom o nezazelenih meščanih, s katerim bodo menda tistim, ki se ne bodo hitro vrnili, za zmeraj prepovedali vstop v njihovo mesto!?

O tem najnovejšem poblazelem nacrtnu nesposobnega sarajevskega mestnega vodstva bi se veljalo pogovoriti podrobneje v eni od naslednjih številki tega casopisa.

Karikatura Andrej Novak

SARAJEVO - Včeraj je bila sramotna obletnica uničevanja, poniževanja, strahopetnosti, razčlovečenosti in vsakršnega zla, ki si ga je bilo pred letom dni nemogoče zamisliti in s katerim so srbski skrajneži zasuli Sarajevo. Vojna v Bosni in Hercegovini traja že leto dni, njenega konca pa ni mogoče zaznati niti v obrisih.

Število človeških žrtev je za normalno pamet nedoumljivo: 137.970 mrtvih in izginulih do sredje letošnjega marca. V tej številki je zajetih tudi 15.000 otrok. Ranjenih je bilo 206.930 ljudi. Tudi med temi žrtvami je veliko število otrok: 45.514. Samo v vzhodni Bosni (v Srebrenici, Gorazdu in v Zepi) je do sredje marca od mraza umrlo 4.545 ljudi, med njimi 1.837 otrok. Podatki niso dokončni, saj v vojni, ki se traja, ni mogoče voditi natančne evidence. A zato je tragedija samo še večja. Tretjina vseh umrlih in ranjenih so nesrečniki iz Sarajeva.

Zakaj je to bosansko-hercegovsko vlemesto žrtev tako okrutnega in dolgotrajnega obleganja? Bi lahko deblokirali mesto? Zakaj se ni na obzorju nobenih upov, da bo mesto postalo svobodno?

Vse to so vprašanja, s katerimi Sarajevčani živijo od 4. aprila 1992, ko so bile na Sarajevo izstreljene prve granate. Takrat je prišlo do kakozimicnega razcepa v državnih službah, po ministrstvih in v vladi. Povsod je zavladalo razsulo, razen v vrstah najbolj skrajnih Srbov. Cimbolj je postajala Bosna in Hercegovina siba in brezoblična država, tembolj so ti postajali močni in neusmiljeni. To je mogoče opazovati tudi v nasprotni smeri.

O razlogih za celoletno blokado Sarajeva in življenje v njem, ki je pod vsakršno mejo človeškega dostojanstva in časti, obstajajo nestete »teorije« in protislovne razlage. Vsi »analitiki« brez zadržkov soglasajo samo v enem: da so obroč okrog Sarajeva sklenili Srbi, ki upravljajo z njegovo usodo, s pomočjo topovskih granat in petelinov na ostrostrelskih puškah. Vse drugo v zvezi z blokado in deblokado Sarajeva pa

DRŽAVNI SVET / PRORAČUN

Številne pripombe k zakonu o proračunu

Proračunski dokumenti pod drobnogledom komisij državnega sveta - Sindikati kritično o zaposlovanju

LJUBLJANA - Na današnji seji državnega sveta, na kateri bo osrednja tema letošnji proračun - to temo bo državni zbor začel obravnavati prihodnji teden - po dosedanjih odzivih lahko pričakujemo dolgotrajno razpravo. Komisiji za gospodarske zadeve, ki so ji naložili, da zbere vse pripombe, včeraj se ni uspelo opraviti celotnega dela, saj je pripomb veliko, nam je povedal predsednik komisije Dagnar Suster. Strnili bi jih lahko v ugotovitev, da je proračunski memo-

MIJA GACNIK, MAJDA VUKELIČ

randum sicer dober dokument, saj daje vizijo razvoja do leta 1995, toda ob predvidenem enoodstotnem padcu gospodarske rasti pripravljenci proračuna očitno niso v zadostni meri upoštevali zmogljivosti gospodarstva.

Tako je komisija za regionalni razvoj ugotovila, da v celotnem proračunu občine razpolagajo le z 9, 7 odstotka denarja. Prihodkov je iz leta v leto manj,

saj so se v zadnjih dveh letih zmanjšali za četrtno. Zato je očiten namen države, da občine osiromaši tako, da bodo avtomatično razpadle na manjše skupnosti. Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je ugotovila, da je denarja za kmetijstvo v proračunu za 15 odstotkov manj kot lani, kar pomeni stagnacijo kmetijstva in gozdarstva. Komisija za negospodarske dejavnosti pa je predlogu proračuna predvsem očitala, da nejasno opredeljuje, koliko denarja je namenjenega za gospodarstvo, medtem ko je v negospodarstvu vsaka nalozba posebej navedena in ovrednotena.

Precej pomislekov imajo tudi sindikati, ki so se včeraj sestali s predstavnikom skupine delojemalcev v državnem svetu Gregorjem Mikličem. Največ pripomb so imeli k zaposlovanju, lastninjenju ter cenovni in davčni politiki. Po njihovem mnenju je najbolj kritičen odnos do aktivne politike zaposlovanja. V sklopu proračunskih postavk namreč ni razvidno, koliko denarja je namenjeno javnim delom in izobraževanju delavcev in koliko za dejansko prestrukturiranje gospodarstva. Tako se aktivna politika zaposlovanja meša s politiko podpiranja gospodar-

skega razvoja. Predstavniki sindikatov nasprotujejo tudi krčenju socialnih pravic, kar je napovedala vlada. Vladimir Tkalec, predsednik sindikata vzgoje in izobraževanja, je opozoril na kalkulacijski pristop do plac v javnem sektorju, saj izhodiščna placa, ki je določena in znaša 23.830 tolarjev, ne bo zdržala, kar pomeni, da lahko že julija pričakujemo stavke v teh dejavnostih. Pa tudi predviden zakon o plačah delavcev v javnem sektorju je po mnenju Tkalca sporen.

Ob navidezni pozitivni oceni proračuna, ki jasno opredeljuje posamezne postavke, sindikate moti, ker je vlada v svojem predlogu pravzaprav »zakolčila« vse. Menijo, da socialni pakt, ki naj bi ga kmalu sprejeli, sploh ni potreben. Sindikati kot bodoči socialni partnerji ne bodo mogli več vplivati na oblikovanje gospodarske politike. Vlada za vse svoje obveznosti ni dala razvidnih zagotovil in ukrepov, kaj sele rokov, da jih bo tudi spoštovala.

Ali bodo svetniki dnevi red razsiri se s kakšno točko, nam predsednik državnega sveta dr. Ivan Kristan ni mogel napovedati. Dejal je le, da bo svetnike seznanil s pobudo, ki jo je ustavnemu sodišču dal poslanec France Bučar in ki zadeva ustavnost in zakonitost plac članov državnega sveta.

DRŽAVNI ZBOR / ODBOR ZA OBRAMBO

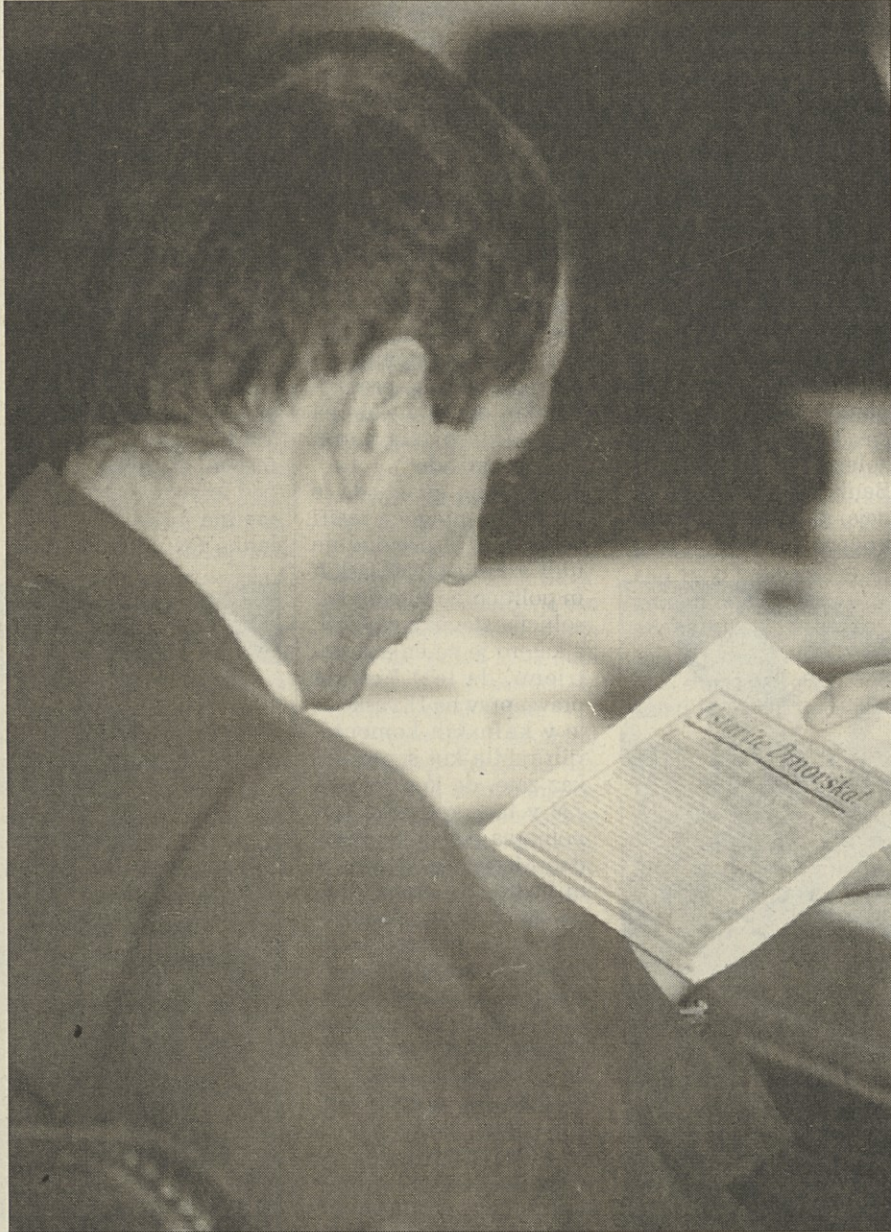
Slovenska vojska ni deus ex machina

Polemična razprava o predlogu Resolucije o zasnovi nacionalne varnosti

BOSTIAN LAJOVIC

»To je že tretja inacija zasnove nacionalne varnosti, ki jo imam priložnost videti, in morda je ta od vseh najslabše pripravljena.« je dejala med razpravo o predlogu resolucije o izhodiščih zasnove nacionalne varnosti Slovenije poslanka Vika Potočnik. Tudi Zmago Jelenc, predsednik odbora za obrambo, je presodil, da bi pri pravi morala sodelovati tudi druga ministrstva, ki so povezana z nacionalno varnostjo (zunanje, notranje, za okolje), pogreša pa tudi mnenje strokovnjakov s katedre za obrambo z ljubljanske fakultete za družbene vede. Predstavnik vlade oziroma ministrstva za obrambo Miran Bogataj je članom odbora na včerajšnji seji pojasnil namene predlagateljev in utemeljil

prednosti tako zastavljene dokumenta, argumentirano pa je zavnil namigovanja, da skušajo s predlogo resolucije vplivati na proračunsko razpravo. »Pristojnosti in delovanje slovenske vojske med morebitnimi izrednimi razmerami so v skladu z ustavo. Nejasne so toliko, kolikor je pac nejasna ustava. O izrednem stanju odloča državni zbor, zato so neutemeljeni očitki o možnih političnih zlorabah.« je Bogataj zavnil Jelenc, ki je dejal, da je vojska nekakšen deus ex machina. Borut Pahor je opozoril, da mora vlada poskrbeti za varnost v prehodnem času, ko se Slovenija vključuje v Evropo in njene obrambne koncepte, saj se ne gre zanašati, da bomo vanjo vključeni kar čez noč.

Na seji je bilo veliko zanimivega gradiva (Foto: Aleš Pavlič / TRIO)

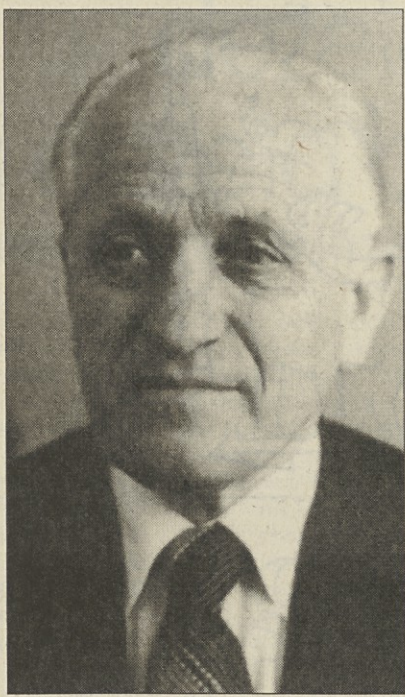
Korak nazaj v demokraciji?

Odbor za obrambo je obravnaval tudi predloga za izdajo zakona o varstvu pred požarom in o gasilstvu, razpravljali pa so tudi o poslovniku tega odbora. Precej so si nasprotovali pri vprašanju, ali mora predsednik odbora obvezno sklicati sejo, če da pobudo za to obrambni minister (to sta predlagala Marjan Stanič in nato nekoliko dopolnjeno se Ivan Sisinger). Ko so poslanci z glasovanjem podprli Sisingerjev predlog, je predsednik odbora Zmago Jelenc komentiral, da so tako »storili korak nazaj v parlamentarni demokraciji«.

UMRL JE

VIKTOR AVBELJ 1914 - 1993

LJUBLJANA - V 79. letu starosti je včeraj umrl narodni heroj Viktor Avbelj. Med letoma 1962 in 1965 je bil predsednik izvršnega sveta slovenske skupščine, od leta 1979 do 1984 pa predsednik predsedstva SR Slovenije. Rodil se je 26. februarja 1914 v Prevojah pri Sentvidu. Leta 1939 je absolviriral na pravni fakulteti. Ze kot študent se je vključil v revolucionarno gibanje, takoj po okupaciji pa v oboroženo vstajo. Sodeloval je pri organiziranju partizanskih enot in bil političen komisar na raznih ravneh partizanske vojske. Proti koncu vojne je bil slovenski vojski in politični zastopnik pri jugoslovanski vojski. Po osvoboditvi je bil do avgusta 1945 namestnik načelnika Ozne za Slovenijo, nato javni tožilec, kasneje pa je opravljal številne politične funkcije. Med drugim je bil večkrat republiški in zvezni poslanec, član CK ZKJ in od leta 1984 član sveta federacije.

ZDRUŽENA LISTA O KANDIDATIH ZA VODSTVO STRANKE

Prenovitelj na čelu združene levice?

Janez Kocjančič kandidat za predsednika

TANJA STARIC

posamezna stranka svoje predstavnike.

Uradno imena kandidatov se niso znana, nasi viri pa navajajo, da je sicer »kandidatov toliko, kot je članov stranke«, da pa je najresnejši kandidat za predsednika Združenih socialdemokratov prenovitelj Janez Kocjančič. Omenjajo sicer se nekaj imen - med njimi prenovitelj Boruta Pahoraj (ki naj bi bil tudi med najresnejšimi kandidati za enega od dveh podpredsednikov) in prav tako prenovitelja Leva Krefta. Od oblikovanja skupne kandidatne liste stiri združenih strank se je v bolj obvesčenih krogih pogosto omenjal tudi Marko Voljc, prvi protikandidat predsedniku vlade Lojzetu

Peterletu. Voljca naj bi precej dolgo vabili za novega predsednika Združene liste, predvsem zato, ker ni »obremenjen s preteklostjo«, ki jo očitajo predvsem prenoviteljem. Vendar očitno prvi moz Ljubljanske banke vztraja, da bo ostal »strankarsko neopredeljen«.

Imena, ki neuradno krožijo v javnosti tako kažejo, da bo mesto prvega človeka tretje najmočnejše parlamentarne stranke pripadlo prenoviteljem. SDP naj bi dobila tudi eno od obeh podpredsedniških mest, drugo naj bi pripadlo SDU. Poznavalci omenjajo predvsem Boruta Pahorja, Milana Balazica in Rada Bohinca.

Včeraj tudi se niso določili datuma združenega kongresa - vsekakor pa naj bi se ta zgodil do konca aprila.

DRŽAVNI ZBOR / KOMISIJA ZA VOLITVE

Čemu zakoni, če jih potem ne spoštujemo

Sekretariat za zakonodajo zbora slabo opravil delo - Kdo ugotavlja krivdo, če poslanci kršijo zakon?

IVANKA MIHELČIČ

LJUBLJANA - »Zakaj imamo zakone in predpise in zakaj zahtevamo takšna ali drugačna uradna tolmačenja, če jih potem ne spoštujemo?« je bilo med drugim slišati med včerajšnjo dokaj zolčno razpravo o vprašljivosti mandata poslance samostojne poslanske skupine Marjana Staniča in poslanke ljudske stranke Mihaele Logan na seji komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve (Kviaz).

Tokrat na komisiji ni slo za nikakršno odločanje. Sekretariat za zakonodajo je namreč v informaciji opozoril na že znana dejstva: Logarjevi in Staniču je prenehal funkcija članov izvršnega sveta v občini Ljubljana Siska z dnem konstituiranja državnega zbora, to je 23. decembrom lani. Sekre-

tariat je tudi opozoril na krivdo šišenske občine, ki ju je se za nadaljnje tri mesece angazirala za opravljanje določenih nalog v izvršnem svetu, čeprav na neprofesionalni osnovi.

Niti z besedo pa ni spregovoril o morebitni krivdi poslancev, ki sta menda tudi po uradnem prenehanju njihovih občinskih funkcij se naprej podpisovala določene občinske akte, kar je gotovo v nasprotju z zakonom, je včeraj dejala poslanka ZL Breda Pecan. Kršcanski demokrat Stefan Kocipec je ugovarjal, češ da Kviaz nima nikakršnih pristojnosti, da ugotavlja, kdo krši zakon in kdo ne: »To je isto, kot če bi razglabljali, ali je poslanec naredil prometni prekr-

sek...« Odgovorila sta mu Pecanova in predsednik Kviza Tone Anderlic. »Dopisujemo se, vsi pa vemo, kaj se v bistvu dogaja. To je logika, s katero se ne moremo strinjati.« je dejal Anderlic. Pecanova je menila, da je »že dovolj meckanja, saj bi že zdavnaj lahko ugotovili, da poslanca nista ravnila skladno z zakonom, ko sta se opravljala svojo funkcijo, čeprav neprofesionalno. Zato je zdaj valiti krivdo na občino popolni nesmisel, saj bi morala Logarjeva in Stanič z dne decembra napisati izjavo, da sta izvoljena v državni zbor, zato naj ju na občini pac razrešijo«.

Kot receno, Kviaz včeraj ni odločil o ničemer. Sklenil je le, da bo z zadevo ponovno seznanil predsednika zbora Hermana Rigelnika. Ta naj predlaga, da o poslanskem mandatu Marjana Staniča in Mihaele Logan poleg Kviza enakovredno spregovori se mandatno-imunitetna komisija in tako enkrat za vselej reši zadevo.

Sicer so se člani Kviza včeraj med drugim lotili tudi osnutka proračuna za letošnje leto, ki predvideva za potrebe zbora sredstva v skupni višini nekaj več kot 1, 2 milijona tolarjev.

Soglasali so, da ministrstvu za finance posljejo pismo, v katerem predlagajo določeno prerazporeditev sredstev. Gre za to, da bodo imeli zaradi znizanih plac določen presežek sredstev, ki bodo namenjena tej postavki. Sredstva naj se prerazporedijo tako, da bi se del preusmeril za mesečne pavsale, poslanske pisarne in povečano mednarodno dejavnost, del pa za nakup opreme, obnovo skupščinske dvorane, interno televizijo...

ZNANOST IN TEHNOLOGIJA / TISKOVNA KONFERENCA PETRA TANCIGA

Razvojna politika kot rešitev

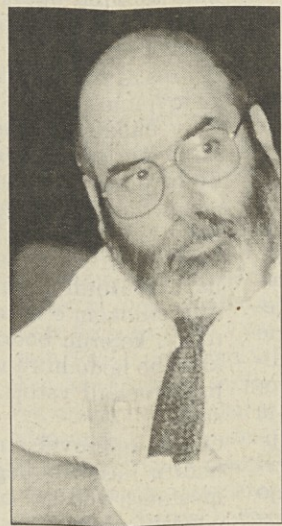
BRANE ZIHERL

LJUBLJANA - Peter Tancig, poslanec državnega zbora republike Slovenije in predsednik parlamentarnega odbora za znanost, tehnologijo in razvoj, se je od 29. marca do 2. aprila letos mudil na sedežu Evropske skupnosti v Bruslju. Med drugim se je udeležil seminarja o znanosti in tehnologiji pri razvoju vzhodno in srednjeevropskih držav, ki so ga pripravili Generalni direktorat XII (za znanost, tehnologijo in razvoj), Generalni direktorat I (za zunanje odnose) in služba programa PHARE, na katerem je na pobudo organizatorjev vodil delavnico za tehnološki prenos. Udeležil

se je seje Komisije za energiko, raziskovanje in tehnologijo Evropskega parlamenta in imel kot predsednik Sveta Mednarodnega centra za podjetja v javni lasti (ICPE), s sedežem v Ljubljani, vrsto strokovnih pogovorov s predstojniki različnih služb generalnih direktorotov Komisije evropske skupnosti. Na včerajšnji tiskovni konferenci je Tancig povedal, da je na omenjenem seminarju potekala tudi predstavitev rezultatov tehnične pomoči v okviru programa PHARE za prestrukturiranje sektorjev

znanosti in tehnologije po državah srednje Evrope. Osnovno sporočilo delavnic, ki jo je vodil, pa je mogoče strniti v ugotovitve, da vse države vzhodne in srednje Evrope preveč poudarjajo pomen monetarnih agregatov, privatizacije in trga, namesto da bi povečevale svojo konkurenčnost z aktivnimi razvojnimi politikami. Po njegovem mnenju ima Slovenija dovolj velik krog usposobljenih in priznanih znanstvenih delavcev, ki bi lahko sodelovali pri vseh programih, ko gre za prenos

in uporabo različnih oblik tehnološkega in znanstvenega posredovanja med ES in državami vzhodne ali srednje Evrope. Poleg tega pa se odpirajo nove možnosti za vključevanje slovenskih strokovnjakov v prenosne programov in projektov, ki so namenjeni afriškim državam. Politiki razvitih zahodnih držav so namreč spoznali, da bodo se naprej obstajala določena javna podjetja, v katerih bo moral delati enako sposoben management kot v zasebnih podjetjih.

Peter Tancig (TRIO)

ZELENI / NOVI ZAPLETI

Prvi brez poslancev, drugi pa brez denarja...

LJUBLJANA - Zapleti ob nastanku nove zelene stranke se nadaljujejo: 16. aprila bo na sodišču obravnavo o pravnem nasledstvu stranke. Zanimivo vprašanje bo moral (poleg sodišča) rešiti tudi državni zbor: ali so v parlamentu zeleni Slovenije, ki so nastopili na volitvah, a so zdaj brez poslancev, ali ekososialna stranka, ki si sicer ni nastopila na volitvah, ima pa vseh pet zelenih poslancev.

V pismu, ki je prejšnji teden prispelo v državni zbor, Božidar Voljc in Peter Tancig sporočata, da je nastala nova poslanska

skupina Zelenih - Ekološko socialne stranke in prosita, naj se proračunska sredstva, ki pripadajo parlamentarnim strankam, nakazujejo na nov ziro račun.

Cez nekaj dni je v parlament prispelo se eno pismo, ki ga je podpisalo pet vodilnih članov Zelenih Slovenije. V njem opozarjajo, da so zeleni (in ne člani ekososialne stranke) na volitvah dobili 3, 7 odstotka glasov. So torej parlamentarna stranka in se »svojim poslancem niso odpovedali«. Na koncu se opozarjajo, da bodo, če bo »stranka ostala brez svoje- ga imetja, arhivov, ziro ra-

cuna, pečatov, prostorov itd. prisiljeni o teh neverjetnih razmerah in dejstvih poročati zelenim v Evropi in jih prositi, da z njimi seznanijo vsaj parlamentarno skupščino Sveta Evrope.

V državnem zboru (sicer neuradno) menijo, da so določbe zakona o političnem združevanju in poslovnika jasne.

Zeleni Slovenije so nastopili na volitvah in so parlamentarna stranka, kar pomeni, da jim pripada tudi proračunski denar. Uradnega (pravnega in političnega) epiloga pa v tem trenutku cela afera se nima. (T.S.)

KOROŠKA / NOVA PODTIKAVANJA

Heimatdienst nadaljuje z razpihovanjem "koroškega prastrahu"

KHD razposlal 150.000 propagandnih listov

IVAN LUKAN

CELOVEC - Razpihovanje tako imenovanega "koroškega prastrahu" se nadaljuje! Po Haiderjevem nastopu pretekli teden v Celovcu, na katerem je šef avstrijskih svobodnjakov dr. Haider očitno očital "ozemeljske apetite" na del Koroške, je zacetek tedna Koroško, predvsem dvojezične kraje, "zasul" pravi propagandni plaz. V nakladi 150.000 izvodov je izšel "Der Kärntner" (Korošec), periodično glasilo nemško-nacionalne Koroške domovinske službe (Kärntner Heimatdienst), glavni naslov na prvi strani lista pa je poziv Korošcem, "naj bodo budni". Utemeljitev sledi v prispevku predsednika te nemško-nacionalne organizacije, ki trdi, "da od leta 1945 dalje enotnost in svoboda Koroške ni bila v takšni nevarnosti kot prav v teh dneh".

Feldner med drugim pise, da vidi "mlada in dinamična država Slovenija svojo godovinsko priloznost, da se pod evropsko streho združi z zibelko slovenstva".

S tem v zvezi KHD ostro napada koroške politike in jim v zvezi z prizadevanji Avstrije za vstop v Evropsko skupnost očita, da se ne

prigajo za "usodo Koroške v centralistični Evropi". Feldner celo napoveduje, da bo Avstrija ob pristopu v ES izginila v neki "evropski enotni državi".

Kot Haider pretekli teden, se tudi KHD pri netaženju "koroškega prastrahu" poslužuje zemljevidov iz Slovenije, da bi koroški javnosti dokazal, da je Koroška že postala "slovenski teritorij". V posebnih, starih prilogi je ponatisnem zemljevid Slovenije s sosednjimi pokrajinami (seveda tudi Koroški), kot dokaz za slovenski "ozemeljski apetit", pa služijo kraji, ki so na zemljevidu vpisani tudi

v slovenscini.

Da pa bi bila nevarnost za Koroško se zadnjemu Korošcu postala jasna, je v KHD-ovskem listu se zapisano, da ogrožajo deželo ob Dravi celo srbski četniki. "Korošec" ob tej priliki citira srbskega politika Vojislava Seslja, ki naj bi rekel, "da se bo Srbija vzela tudi se Koroško" ter se sklicuje na članek v nekem koroškem dnevniku.

Nenazadnje je propagandna ofenziva KHD usmerjena tudi proti slovenski manjšini. Koroška da je pravi raj za slovenska društva in funkcije, manjšina kot celota pa je med najbolj privilegirane v Evropi...

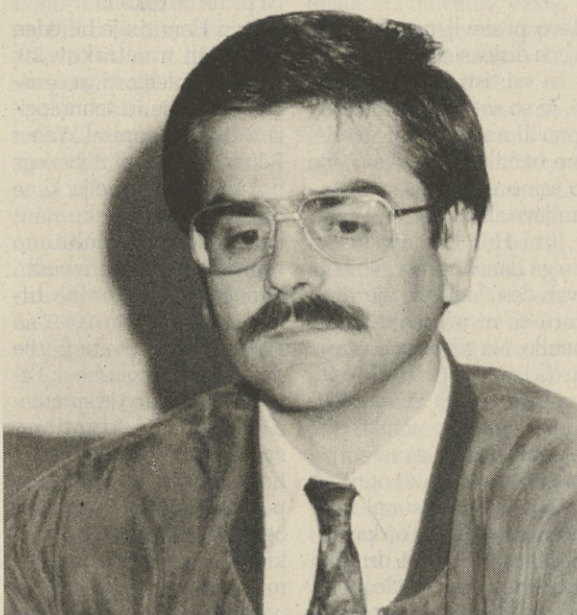
"Heimatdienst" spet mobilizira svoje pristaje

KOROŠKA / DEŽELNI ZBOR

Enotna lista našla model zastopstva?

Andrej Wakounig glavni kandidat EL na volitvah

IVAN LUKAN

Glavni kandidat EL na volitvah: Andrej Wakounig

CELOVEC - Enotna lista, ki se pojmuje kot narodna lista koroških Slovencev, je na svoji klavzuri postavila kretnice za deželnozborske volitve, ki bodo po vsej verjetnosti se jeseni letos, najkasneje pa spomladi leta 1994. Kot je sporočil tajnik EL Rudi Vouk, na klavzuri niso samo sprejeli sklep, da bo Enotna lista "pod vsakimi pogoji" kandidirala na volitvah v deželni zbor, imenovan je bil ze tudi glavni kandidat in sicer predsednik EL Andrej Wakounig.

Enotna lista je po besedah tajnika Enotne liste na klavzuri intenzivno razpravljala o modelu manjšinskega mandata v koroškem deželnem zboru in po mnenju Vouka izdelala predlog, "ki naj bi bil sprejemljiv za vse merodajne organizacije in grupacije slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, predvsem pa za Narodni svet koroških Slovencev, Zvezo slovenskih organizacij in tudi za Delovno skupnost slovenskih socialdemokratov".

Konkretnějšíh izjav, kako naj bi z gledal predlog manjšinskega zastopstva v koroškem deželnem zboru Vouk ni hotel padati, to pa zaradi tega, ker zeli Enotna lista s svojim predlogom najprej obvestiti prej omenjene

organizacije. To se bo zgodilo že danes zvečer v okviru tretjega srečanja ob "okrogli mizi", na kateri skušajo merodajne slovenske politične organizacije reševati hudo strukturalno in tudi vsebinsko pogojeno krizo znotraj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

Glede kandidature Enotne liste pri naslednjih deželnozborskih volitvah na Koroškem pa je bilo rečeno, da bo Enotna lista kandidirala v vseh starih volilnih okrožjih

Koroške, nejasno pa je se, ali bo Andrej Wakounig glavni kandidat v vseh starih volilnih okrožjih, ali pa samo v Podjuni, kjer ima stalno bivališče. Dokončna odločitev v tem vprašanju bo odvisna od se spremembe deželne volilnega zakona, kot tudi od EL same. Tako kandidaturu kot tudi glavnega kandidata mora potrditi se občni zbor Enotne liste, ki bo sklican za 22. maja letos.

Tajnik Enotne liste Rudi Vouk je glede deželnozborskih volitev se

izjavil, da Enotna lista brez spremembe sedaj veljavnega volilnega reda nima "realnih možnosti" za doseg mandata v koroškem deželnem zboru. To pa zaradi tega, ker je volilni red slovenski manjšini na Koroškem in tudi manjšim skupinam oz. volilnim grupacijam izrazito nenaklonjen in tudi nedemokracen, saj je za vstop v deželni zbor potrebnih med 9 do 12 odstotkov glasov v enem izmed starih volilnih okrožij.

Smisel kandidature EL je - kljub trenutno neizgledni situaciji - po besedah Vouka v tem, da slovenska narodnostna skupnost potrdi svojo zahtevo po samostojnem zastopstvu v koroškem deželnem zboru.

V tej luči je treba videti tudi nastop EL na preteklih deželnozborskih volitvah, je menil Vouk in poudaril, da je vztrajanje pri zahtevi po zastopstvu Slovencev v koroškem deželnem zboru le privedlo do tega, da se sedaj vse politične stranke resno bavijo z vprašanjem zastopstva slovenske narodnostne skupnosti v deželnem zboru. "Pred petimi ali celo desetimi leti bi tako razmišljanje pri politikih večinskih strank bilo se povsem nemogoče, je menil tajnik EL Rudi Vouk v pogovoru za naš dnevnik.

239.000 brezposelnih!

DUNAJ - Položaj na avstrijskem delovnem trgu se je alarmantno poslabšal. To je razvidno tudi iz večeraj objavljenih statistike o brezposelnosti v mesecu marcu. Brezposelnost je znašala 7,3 odstotka oz. 3,9 odstotka po kriterijih OECD. V primerjavi z mesecem februarjem letos je brezposelnost sicer padla za 0,9 odstotka, napram mesecu marcu leta 1992 pa je število brezposelnih naraslo za 1,1 odstotka. Absolutno število brezposelnih je konec marca znašalo 239.000 oseb. V primerjavi z drugimi zahodnimi državami je položaj Avstrije se vedno ugoden: nižjo stopnjo brezposelnosti so zabeležili samo v Luksemburgu, v Švici, zahodnem delu Nemčije, v Franciji in tudi v Veliki Britaniji je odstotek brezposelnih znatno višji.

Hrvati zahtevajo boljšo plačo za dvojezične učitelje

ZELEZNO - Hrvatsko kulturno društvo in Hrvatski akademski klub zahtevata, da se v novem zakonu o službenem pravu za deželne učitelje upoštevajo tudi dvojezični učitelji. HKD in HAK s tem v zvezi predlagata, da se dvojezičnim učiteljem osebni mesečni dohodek povisa za 20 odstotkov, kar bi ustrezalo evropskim standardom na področju dvojezičnega solstva. Trenutna ureditev za dvojezične učitelje oz. učiteljice ni zadovoljiva in tudi ni motivacijska, da bi se pedagogi prizadevali za boljšo kvalifikacijo, kar bi brez dvoma bilo v korist tudi učenecem, je poudarjeno v tiskovni izjavi.

200 dodatnih milijonov

CELOVEC - Finančnih sredstev v višini 200 milijonov silingov je na svoji zadnji seji odobril sovet za pospeševanje kmetijstva. Denar bo na razpolago za pospeševanje oz. podporo posameznim projektom, pride pa tako iz zveznega kot tudi deželne proračuna. Deželni glavar Christof Zernatto je s tem v zvezi napovedal, da bo priporočil podporo okoli 900 kmetijskih projektov na Koroškem. Celotna investicijska vsota za Koroško za leto 1993 znaša zdaj 300 milijonov silingov.

Klestil bo obiskal Koroško

CELOVEC - Zvezni predsednik Thomas Klestil bo sredi meseca aprila uradno obiskal zvezno deželo Koroško. Med dvodnevним bivanjem se bo predsednik sestal z najvišjimi deželnimi politiki, na razpolago pa bo tudi prebivalstvu v okviru tako imenovanega "uradnega dneva". Deželani, ki želijo v okviru uradnega dneva osebno govoriti s predsednikom, morajo to sporočiti oddelku za obcane pri uradu koroške deželne vlade (tel. 0463/536-2805, dr. Helmut Pseiner) do najkasneje jutri, 8. aprila 1993.

Zeleni za večje število radijskih valov

DUNAJ - Ostro kritiko na račun sedanjega vladnega osnutka za ustavljanje lokalnih radijskih postaj (Republika je o tem ekskluzivno poročala) je podala medijska referentka Zelenih, parlamentarna poslanka in gradščanska Hrvatica Marijana Grandić, ki je tudi članica Hrvatskega štamparskega društva).

Njen glavni očitok: osnutek vlade daje prednost finančno močnim potencialnim ustanoviteljem komercialnih radijskih postaj, zato je jasno, da bo imel za posledico nadaljnjo koncentracijo na področju elektronskih medijev. Na drugi strani pa ne ponuja nobenih okvirnih možnosti za preživetje nekomercialnih radijskih postaj. Prav to pa bi bilo v smislu pluralizma mnenj nujno potrebno, poudarja Grandićeva, ki hkrati meni, da je njena zahteva po osiguranju nekomercialnih radijskih postaj v skladu s smernicami Evropske skupnosti in radijsko prakso v mnogih evropskih državah.

Hkrati opozarja na to, da bi moral biti narejen nov avstrijski frekvenčni nacrt, ki naj bi omogočil čim večje število prostih valov. (I.S.)

AVSTRIJA / ZAŠČITA OSEBNIH PODATKOV

Cerkev: Kako do prispevka?

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Finančno ministrstvo misli ukiniti tako imenovane gospodinjstve evidencne pole. Preko rednih statističnih popisov so bila zajeta vsa avstrijska gospodinjstva ter v njih živeče osebe.

Osební podatki iz teh gospodinjstev pol, namreč podatek o verskem izročilu, je do zdaj avstrijski Cerkev omogočal statistično in praktično obdelovanje podatkov velike večine tistih ljudi, ki so kot člani Cerkve dolžni plačevati cerkveni davek. Do - sicer tajnih - osebnih podatkov, s katerimi razpolaga finančno ministrstvo po

obdelavi gospodinjstev pol, je imela Cerkev do zdaj na osnovi konkordata direkten dostop.

Z ukinitvijo gospodinjstev pol Cerkve zdaj ne ve, kako naj bi prišli do potrebnih osebnih podatkov prebivalstva oziroma do cerkvenih prispevkov. Eden izmed predlogov je, da bi cerkveni prispevek obračunali kar istocasno z davkom na dohodke, drugi predlog izhaja iz tega, da bi osebne podatke nad 18-letnega prebivalstva dala na razpolago socialna zavarovalnica.

Zadeva pa ni tako lahka, saj dejansko niti v

vseh uradnih vprašalnih polah ne sprašujejo več po verskem izročilu. Prav tako se je pod pritiskom sodobne zaštite osebnih podatkov zakonska situacija nekoliko spremenila - člani avstrijskega sveta za zaščito podatkov na primer ze opozarjajo na nerednosti iz nezakonitosti pri cerkvenem obdelovanju podatkov. V preteklih tednih (iz nazadnje včeraj) se je s tem vprašanjem ukvarjala tudi konferenca avstrijskih škofov.

Cerkveni davki so avstrijskim škofom v lanskem letu donesle 3,3 milijarde avstrijskih silingov.

AVSTRIJA / GOSPODARSTVO

1993 rekordno leto stečajev

Pesimistične napovedi Zveze za zaščito upnikov

IVAN LUKAN

DUNAJ - Predsednik avstrijske Zveze za zaščito upnikov Othmar Koren domneva, da bo Avstrija letos beležila rekordno število bankrotov in stečajev.

Točneje analize prvega kvartala letošnjega polovnega leta to očitno potrjujejo: zaradi množičnih insolventov znaša skupna vsota vseh obveznosti bankrotiranih firm v prvih treh mesecih 1993 12,21 milijard silingov. V istem ob-

dobju lanskega leta je ta vsota znašala 'samo' tri milijarde. V teh podatkih se ni upoštevan katastrofalni gospodarski polom velepodjetja Assmann na avstrijskem Štajerskem, pri katerem gre za več kot 700 milijonov silingov ter za nad 1000 delovalcev, ki bodo zgubili svoje delovno mesto.

Placilna nesposobnost je zajela do zdaj 1028 podjetij (vsteta so tudi mala in srednja podjetja), na vodilnem

mestu so insolvente v turistični industriji, vsega skupaj pa je ogroženih 7811 (skupaj z velikimi polomijami v Halleinu in Assmannovih podjetjih) delovnih mest.

Kot enega glavnih vzrokov za nastalo krizno situacijo predsednik Zveze za zaščito upnikov Othmar Koren navaja, da mnogo podjetij nima dovolj lastnega kapitala in da prihaja tudi do velikih napak v menedžmentu.

Republika

Prvi slovenski dnevnik s koroško stranjo

Časopis lahko kupite v naslednjih krajih na Koroškem:

* Celovec

* Beljak

* Bekštanj

* Bilčovs

* Bistrica ob Zilji

* Brnca

* Borovlje

* Čajna

* Galicija

* Globasnica

* Goselna vas

* Grabštanj

* Hodiše

* Kotmara vas

* Labot

* Loče

* Ločilo

* Miklavčevo

* Področca

* Podgorje

* Psinja vas

* Podklošter

* Rožek

* Selo

* pri Škocijanu

* Svatne

* Šteben

* Šentilj

* Šentjakob

* Škocijan

* Šmarjeta

* v Rožu

* Šmohor

* Šmihelj/Pliberk

* Št. Ilj

* Št. Primož

* Struga

* Tinje

* Velikovec

* Vernberk

* Vrba

* Železna

* Kapla

* Žrelec

POPULARNA GLASBA / OB RAZSTAVI V LJUBLJANSKI JAKOPIČEVI GALERIJ

Globalni rock levičarske kitare

Jimija Hendrixa poslušamo danes enako kot takrat, ko je še živel, saj se od takrat ni nič spremenilo

MICHAEL BENSON

Jim. Ze samo njegovo ime, izgovorjeno s posebnim tonom, lahko izzove sunek v glasbenikih, performerjih in vseh, ki so v zadnje četr stoletja povezani s snemanjem in izdajanjem popularne glasbe. Ta človek se vedno zavzema

neosvojljivo mesto. Nihče mu ne pride blizu, pa vendar navidezno vsi izhajajo iz njega. Vse, kar vsi ti metalci, kitaristični monstri in razbijaci; vsi mucilci instrumentov, vsi, ki grabijo za mikrofone, izbrizgavajo iz sebe, prihaja iz tistih

njegovih »rifov«. Če vsa ruska literatura prihaja izpod Gogoljevega plasca, kot je dejal Dostojevski, potem je celoten globalni rock padel iz Jimijeve levičarske, na

glavo postavljene, osvobajajoče disleksične kitare.

In vsi tisti seattlski bendi, ki so se v zadnjem času spravili na kup pod generično oznako »Grunge«? Ti so samo najnovejša omega Jimijeve alfe.

Jim Hendrix. Poslušamo ga danes, in po več kot dveh desetletjih od njegove smrti se ni prav nič spremenilo. Ne govorim o vzroku (ki je za prihodnost shranjen na 3D Stereo Soundu), ampak o učinku (ki ga mora vsaka generacija zase na novo ovrednotiti).

Hendrix ni zastarel niti za en sam dan. To, kar je začasnega v glasbi drugih ljudi, ni nikoli naslo pot do njega. Podobno kot kratka veriga bluesmanov pred njim, je tudi on svojo brezčasnost plačal s kratko potjo svojega lastnega izstrelka. Pa vendar je bil največji otrok Roberta Johnsona.

Apostoli »dvostranske« kulture, tisti, ki vzdržujejo zid, ki naj bi obstajal med »popularno« kulturo (i.e. »zabavno« kulturo, brezskrbnim razvedrilom, vulgarno brozgo za preproste množice: kruha in iger) in »visoko« kulturo (rafinirano, plemenito, naravnano na izbran okus prefinjene občutljivosti) - ti ljudje taksnega hrupnega črnega človeka ne bi nikoli priznali za velikega umetnika. Vendar njihovi argumenti ni-

majo nobene vrednosti. Izginili bodo, njegova glasba pa ne bo nikoli.

Jim Hendrix je bil eden največjih umetnikov 20. stoletja, stoletja, ki ga označujeta nasilje in tehnologija. Ali kot je zapisal Walter Benjamin, da »ni nobenega dokumenta civilizacije, ki ne bi bil obenem dokument barbarstva«. Priluhnjimo samo Hendrixovi izvedbi ameriške nacionalne himne, posneti leta 1969 na Woodstock festivalu (»trije dnevi miru in glasbe«). Patriotsko pesmico je spremenil v kričevo kinetično zvočno skulpturo, v strahotno nasilno zajezitev to-povsega ognja. Ko je igral ogromni mirovniški publiki na newyorskimi državnimi mlekarji farni, je Hendrix ozigosal tezo ameriške vpletenosti v Vietnamu s tem, da je hitro izumrla »Woodstock nacija« krstil z nekakšno razbeljeno pogrebno gmado. Z enim samim glasbenim delom ni le redefiniral in naredil za zastarele vse protestne himne, ki so nastale v predhodnem, dylaneskem desetletju - sel je veliko dlje od tega. Hendrix je povsem na novo definiral možnosti glasbe znotraj epohe masovne siritve. Z eno samo nacionalno himno (presenetljivo zvesto originalni melodiji) je znotraj zvoka uspel narediti to, kar je 30 let prej dosegel Picasso s svojo Guernico. Namesto Picassovih vzpenjo-

cih se konj in prestrašenih glav je s povodca spustil vse možne demone, ki prezivijo v sestih strunah in v kupu Marshallovih boksov.

Razvpita ameriška nacionalna himna govori o »rdecem siju raket, bombah, ki se razletavajo v zraku«, Hendrix je prevrednotil te besede tako, da jih je hladno in zavestno jemal dobesedno. S to preprosto - lahko bi rekli odkrito - strategijo je inherentni kodeks nasilja sprostil v njegovem jedru. Organistični napalmi napadi brez besed v središču Hendrixove »Anthem«, so bili daleč bolj »politični« od ogromnega števila bolj očitno politiziranih umetniških del iz istega obdobja. In ta masa kitarskega ognja (naslov neke druge Hendrixove pesmi je *Machine-gun*) je obenem razkrila paradokso znotraj hipijevskega pacifističnega ideala. »Woodstock nacija« je izdihnila manj kot leto dni kasneje v nasilju na Altamountskem festivalu: utopične obljube skupnega življenja v miru je odnesla s seboj.

Hendrixovi zračni alarmi, ki potekajo simultano z letalskim napadom, nas spominjajo na množico drugih estetskih strategij, ki so (nekateri bi dejali) kulminirali v Laibachovi inkarnaciji arhetipskega totalitarističnega rituala, ki naj bi (nekateri bi dejali) izpostavil mehanizem totalitaristične

Moebius: Food For Thought (Hrana za mozgane); Foto: arhiv

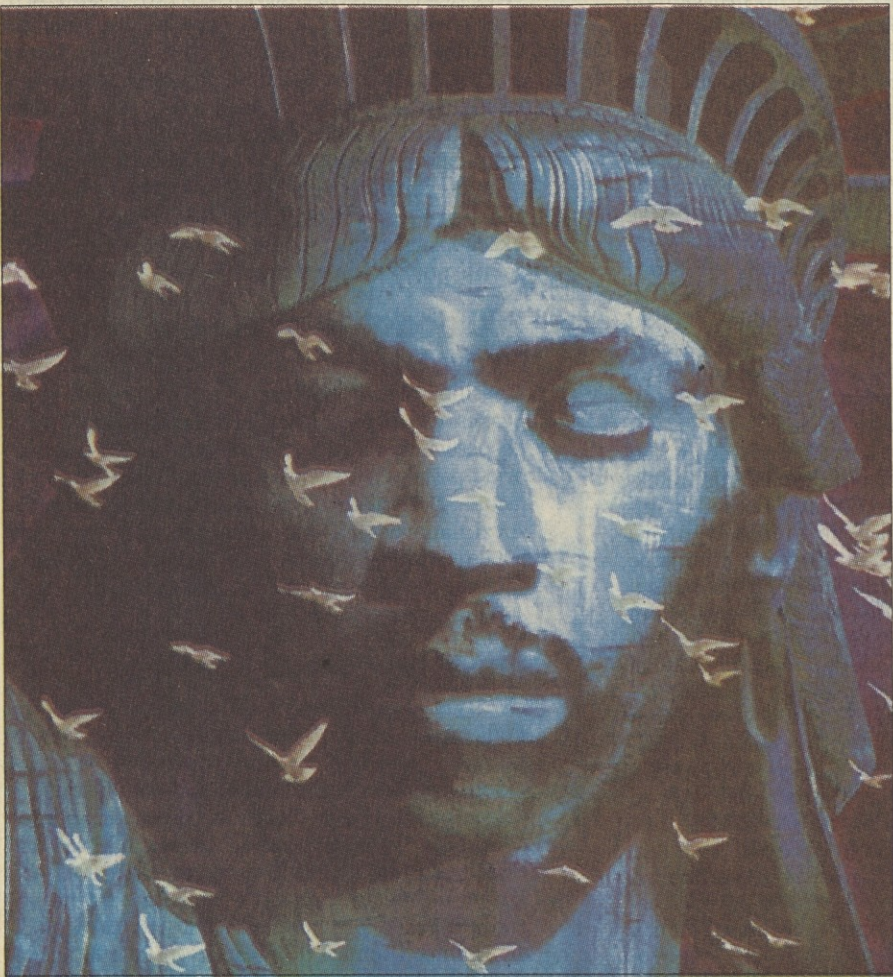
dominacije. Če je medij sporočil, potem se za hip obrnite od Jimijevih »cool cunj« s televizijskega posnetka in prislunite premisli in oblubi njegove ameriške himne. Je to divji patriotizem? Je to krčenje ameriškega sna za nove generacije? Ali pa gre za reka-

pitulacijo vojno-industrijske travme?

Izbira je vaša. Nihče ni nikoli dejal, da Jimi Hendrix ni bil intuitivni Voodoo Chile. O tem se boste prepričali, če si ogledate razstavo Hendrixovih fotografij in cover-arta v Jakopičevi galeriji, ki bo na

ogled samo se do konca tedna. Pripravilo jo je britansko podjetje Exhibit-A iz Londona v sodelovanju z Arhitekturnim muzejem iz Ljubljane in Markom Prpicem.

Michael Benson je filmski ustvarjalec in novinar iz New Yorka.

Rob O'Connor: Sweet Angel (Sladki angel); Foto: arhiv

FILM

PRVIH DESET FILMOV V PRETEKLEM TEDNU (Ljubljanski kinematografi - od 30.3. do 5.4.93)

Z današnjo številko REPUBLIKE uvajamo novo rubriko, tedensko lestvico desetih najbolj gledanih filmov. S takšno sprotno obravnavo aktualnega dogajanja na platnih naših kinodvoran, bomo imeli vsak teden na voljo pregled, ki je v Evropi in v ZDA sicer nekaj običajnega. Nasa lestvica poleg naslovov filmov vsebuje še navedbo distributerja, število predstav in število gledalcev v preteklem tednu, v oklepaju pa je dodano še skupno število gledalcev, ki jih je doslej zbral vsak od nastetih filmov. Prvo mesto je tokrat zasedel film SMRT JI LEPO PRISTOJI Roberta Zemeckisa (distribucija Carnium Trade), ki so ga prejšnji teden začeli predvajati v kinu Union.

Igor Kernelj

1. Smrt ji lepo pristoji/ Carnium /36/ 7454 (7454)
2. Vonj po ženski/ Carnium /24/ 5940 (12213)
3. V postelji s sovražnikom/ Mladina film /23/ 2258 (8762)
4. Neoprosteno/ Ljubljanski kinematografi /11/ 2241 (12845)
5. Telesni strazar/ Lj. kinem. /16/ 1706 (30692)
6. Prvinski nagon/ Mladina film /21/ 894 (50697)
7. Glengarry Glen Ross/ Mladina film /28/ 877 (7454)
8. Lepotica in zver/ Lj. kinem. /13/ 633 (32256)
9. Napihnjenci/ Mladina film /14/ 472 (30503)
10. Howardov kot/ Lj. kinem. /1/ 360 (360)

Slaba bera premiernih uprizoritev filmov

Minuli teden je v ljubljanskih kinodvoranah minil predvsem v znamenju rosad in "re-priz", saj so oskarjevci tako distributerjem kakor gledalcem omogočili se kak dan ali teden prikazovanja. Tako se je najprej v Komuno, potem pa na zadnjo predstavo v Triglav vrnil Neoprostljivi Clint Eastwood, Vonj po ženski je presenetljivo nekaj dni razprodal vsko in triglavsko dvorano.

Igra solz (The Crying Game), režija Neil Jordan, igrajo Stephen Rea, Miranda Richardson., produkcija Miramax films, distribucija Mladina film.

Iz Cankarjevega doma se je v Kompas preselel film Niela Jordana Igra Solz, za evropski okus veliki porazenec hollywoodske tekme, zgodba o srečanju dveh ljudi, ki živita dvojno, medijsko popolnoma izkoriščeno, in skrivno vlogo - in je zanj usodno prav to, da dveh vlog ne moreta ločiti.

Jutri pričakujemo dve pravi premieri, ki bosta skušali normalizirati postoskarjevsko manijo (ceprav bomo se vedno čakali vsaj na Drakulo Brama Stokerja, normalno distribucijo Howardovega kota, Lorencovo olje in se kaksnega). Prva bo Ko zaprem oči, film scenarista in režiserja Francija Slaka, ki si ga je bilo mara čaka ogledati le na eni predstavi v Cankarjevem Domu (spodaj slika s premiere), potem pa je "cakal na vrsto" v že prej rezerviranih kine-

matografskih dvorana.

Ko zaprem oči, režija Franci Slak, igrajo Petra Govc, Mira Sardoc, Pavle Ravnohrib, Mario Selih, Valter Dragan in Ludvik Bagari, produkcija Umetniški program TV Slovenija in Bindweed Soundvision, distribucija Mladina film.

Ko zaprem oči je kriminalka, zgodba o postni uslužbenki, ki se ne zadovolji s tem, da ji po ro-pu ostane večina denarja. Obcinstvo se bo tako lahko na lastne oči prepricalo, ali je Slaku uspelo posneti pravo kriminalko, ali je Petra Govc zares nova zvezda slovenskega platna in ali Ljubljana skozi Plečnikovo arhitekturo res postane urbano mesto, nujni pogoj urbane kriminalke. Ko smo ze pri slovenskem filmu: v ponedeljek je bil v sklopu goriskega festivala premierno prikazan tudi Zrakoplov Jureta Pervanje, ki pa ga v kinodvorane se ne bo. Pervanje je sicer ze nasel distributerja (Mladina film), vendar bo potrebno film sele prekopirati s 16 na 35 milimetrov.

Krvava Marie (Innocent Blood), režija John Landis, igrajo Anne Prilland, Robert Loggie, produkcija Warner Bros, distribucija Ljubljanski kinematografi.

Jutri pa bo za Bezigradom ter v Domzalah se ena premiera: prihaja film Johna Landisa Krvava Marie oziroma Innocent Blood, kakor so delo naslovili pri Warner Brosu, ki je tudi distributer. Film bo prijeten crno-komičen uvod v Drakulo, saj je tudi Krvava Marie vampirka, ki pa "deluje" samo na mosko kri, kar pa se zaplete, ko izpije kri mafijskemu šefu in se zaljubi v detektiva. Ze iz povedanega je videti, da film ni pretirano shrljiv, obenem pa ga di-

stributer priporoca tudi mladini.

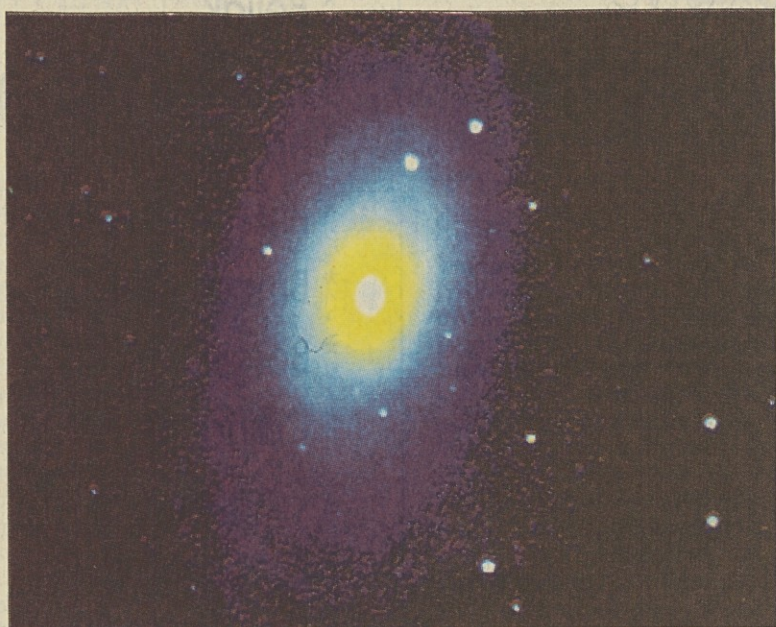
V ljubljanski Kinoteki do sredine meseca na večerni predstavi se gostuje Franco-ski kulturni center s Stoletjem Lumièr, ki se zgodovinsko prevesa v drugo polovico tega stoletja.

Tako bo jutri ob Bellonu in Renoirju na sporedu tudi film Operacija beton Jean-Luca Goddarda, cigar ciklus lahko spremljamo na TV Slovenija. "Navadni" kinotečni spored tudi prinasa nekaj poslastic: jutri in pojutrišnjem bomo lahko spremljali "rojstvo genija" film Bliznja srečanja tretje vrste Stevena Spielberga, v soboto in nedeljo pa film, brez katerega ne moremo govoriti, da poznamo film - in ga moramo poznati, ce bomo hoteli primerjati novo verzijo: V vrtincu (1939) z nepozabnima

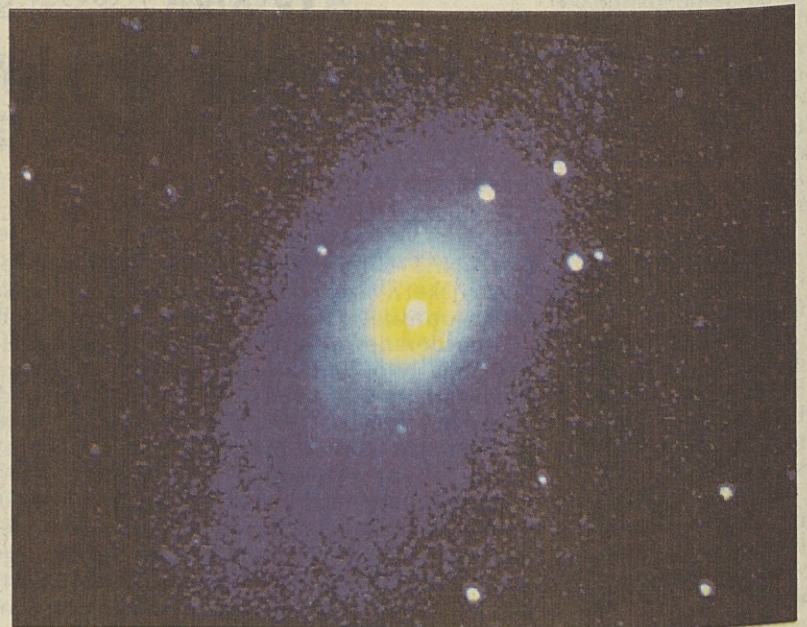
Clarkom Gablom in Vivien Leight (na sliki spodaj).

V ponedeljek bo v Kinoteki film Ljudje proti velikega Italijana Francesca Rossija, v torek in sredo pa za ljubitelje vzhodnjake akcije Gusarska patrolja Jackieja Chana (1984). Tudi Chan, kot njegov veliki vzornik Bruce Lee, v filmih, ki jih je sam režiral, ne uporablja dvojnika.

Tone D. Vrhovnik

Supernova v galaksiji M81 - Obe sliki sta bili posneta z avtomatskim teleskopom na Astronomsko geofizikalnem observatoriju Golovec oddelka za fiziko FNT. Leva slika je bila posneta pred dvema letoma in na njej ni supernove. Desno nad jedrom galaksije sta dve svetli zvezdi in tretja sibejska. Ista trojica je vidna tudi na desni sliki, vendar je zelo blizu, levo od tretje zvezdice še svetlejša zvezda. Ta je supernova. Več o tem pojavu na str. 14.

LIKOVNA UMETNOST / RAZSTAVA V LONDONU

Skulptura in šestdeseta leta

ADELA ŽELEZNIK

Od 21. januarja do 14. marca je bila v londonski Hayward Gallery odprta ena od ambicioznejših razstav *Gravity and Grace. The Changing Condition of Sculpture/ Privlačnost in Milina*. Spreminjajoče se stanje skulpture 1965-1975, ki v tej galeriji pomeni nadaljevanje serije razstav o skulpturi in obenem konkreten odgovor kustosa razstave Jona Thompsona, ki parja in dolgoletnega profesorja na Goldsmiths' College v Londonu, na zelo osebno postavitev razstave njegovega starejšega kolega Williama Tuckerja, avtorja znane knjige *The Language of Sculpture* v istem razstavišču leta 1975. Tucker je takrat napravil strogo selekcijo razstavljalcev (glede na svoj osebni okus), kar je Thompson hotel v tem primeru popraviti. *Gravity and Grace*, v prostem prevodu Privlačnost in Milina, katere naslov je povzet po posthumni izdaji knjige Simone Weil in katere glavni cilj je predvsem predstavitev italijanske Arte Povera britanski publiki, skusa uresničiti Thompsonovo vizijo umetnosti šestdesetih let, kar zadeva razvoj skulpture. Da pa bi bila zanimivejša (in kontravnejša?) skusa dela Arte Povere v kreativnem dialogu soociti z minimalističnimi ter jih predstaviti kot takratni odgovor Evrope samozadostni Ameriki. Tako vsaj razberemo iz obširnega

teksta v katalogu. Razstava sama, ki vključuje dela Giovannija Anselma, Luciana Fabra, Maria Merza, Giulia Paolinija, Giuseppe Penoneja, Michelangela Pistoletta, Gilberta Zoria kot tudi Josepha Beuysa, Eve Hesse, Marcela Broodthaersa, Janisa Kounellisa, Anglezev Richarda Longa in Barryja Flanagana ter minimalistov Roberta Morrisa in Richarda Serre predstavlja ne samo spet zelo osebno izbor glede na specifično estetiko avtorja, pač pa ji manjka tudi narativnost, ki jo sugerira katalog. Čeprav deluje estetsko zelo lepo, je povzročila vrsto polemik na temo ali sta razpet sotor (instalacija Luciana Fabra) in ziva papiga med kaktusi (Jannis Kounellis, Brez naslova) umetnost. In kako lahko prava solata (ki jo vsak dan zamenjajo, da je vedno sveža) na granitem kamnu (Giovanni Anselmo, Brez naslova) vzpostavi dialog z impozantno skulpturo Richarda Serre (Hisa iz kart) poleg nje. Vprašanja, vredna premisleka.

Ker so se v tem času razstavi *Gravity and Grace* prilagodila tudi ostala londonska pomembnejša razstavišča (v Tate so spet razstavili notorичne "opeke" Carla Andreja, skupaj z deli drugih minimalistov iz stalne zbirke, v Lisson Gallery so

pomladanskega Londona predstavila izčrпно obdelavo tega obdobja iz nedavne zgodovine. Kot je poudaril Thompson, predvsem z namenom, da bi pokazala, v kolikšni meri je ta umetnost se relevantna za današnji čas oziroma ali lahko nudi mladim umetnikom se kaj več kot samo informacijo o določenem obdobju. Ali je svojo ambicijo tudi izpolnila pa bo pokazal čas.

Giovanni Anselmo: Brez naslova (1968); Foto: arhiv

Slika družine v razpadanju ali praznik žetve

Drama SNG v Ljubljani: Brien Friel: Ples v Avgustu, premiera: 2. aprila - Prevajalec Zdravko Dusa, režija Dusan Jovanovic, dramaturgija Darja Dominkus, scenografija Marko Kravos, kosumografija Bianka Adzic Ursulov, glasba Davor Rocco. Igrajo Bojan Emersic, Sasa Pavcek, Silva Cusin, Milena Zupancic, Neda R. Bric, Veronika Drolc, Jernej Sugman, Brane Grubar.

Ples v avgustu »najboljsega živečega irskega dramatika« Bria Frela govori o petih neporocnih sestrah, ki obupno potrebujejo moske(ga), pa se kljub temu spustijo ob prazniku žetve. Ob realističnem okviru - napredujoča industrializacija in spanska državljanska vojna ogrozata njihovo učiteljsko/pletitsko »gospodarstvo« je zgodba o njihovih željah in odnosih znotraj skupnosti postavljena v širsi pri-povedovalski okvir: za to »epsko« dimenzijo poskrbi nezakonski sin ene od njih, ki na dramsko dogajanje gleda distancirano, s pozicije odraslega vsevedneza. Ob notranji hierarhiji in medsebojnih odnosih je izpostavljen odnos do moskih, strica, ki so ga kot misionarja spreobr-nili zamorci, in pohajaca Jerryja, pripovedoval-cevega očeta, ki ga kljub njegovemu neneh-nemu nategovanju vse (bolj ali manj očitno) obzujejo. In to je vse. Kaksnih večjih pretenzij, da bi spregovorilo o usodnejših zadevah, besede-dilo nima.

Režiser Dusan Jovanovic je dramo korektno in malce sterilno postavil v realistično sobo, zbito iz brun, odprto proti publiki in zadnji steni odra, Bianka Adzic Ursulov pa je skreirala duhovite, stilizirane kostume. Režija je stavila na igrance in jim v roke (in na pleca) potisnila kljuc za upeh predstave. Na predpremieri, v ce-tretek, 1. aprila, so bile dobre vse igralko - komad s petimi ženskimi vlogami je pravi zegen božji - predvsem pa Neda R. Bric kot blago omejena Rose in Sasa Pavcek kot blago zafrustrirana Agnes. Brane Grubar je bil odlicen konvertitski misionar, ves mehek, topel in nebojlien v svoji amneziji, najbolj zabaven pa je bil Jernej Sug-man kot sarlatan in zenskar Gerry. Igralci pa so le delno uspeli premostiti blago sterilnost in nezahtevnost besedila.

Matej Bogataj

Dnevi slovenskega gledališča v Zagrebu

Kot strela z jasnega so se v Zagrebu nenadoma pojavili Dnevi slovenskega gledališča (od 25. do 30. marca v gledališču Gavella), ki so prinesli stiri predstave slovenskega repertoarnega gledališča: Tauferjevega Tartifa, Milerjevo Sun in ljubljanskega SMG, Raponjeve Razbojniko iz celjskega SLG in Pipanovo Glorijo iz novogoriškega PDG. Ta izbor so na tiskovnih konferencah Dramskega gledališča Gavella razglasili za najboljši možni izbor iz repertoarnih gledališč, ki mu manjka samo zadnja Freyeva predstava Zabe, celotno podjetje pa je hotelo zamenjati Gavellove večere, ki so že vrsto let usihali. Kot ponavadi je zagrebška publika pridrla na predstave in tudi odmevi so bili že kar klasični. Taufer in Miler sta pozela popoln uspeh, Pipan je

sel nekako skozi, po izvedbi Raponjeve predstave pa je po drugem delu ostalo nekaj več kot 15 gledalcev. Tisto, kar je bilo zmeraj ključna postavka pri pozitivni presoji slovenskega gledališča, se je tudi tokrat potrdilo kot tradicija. Gre za izvrstno igrro, ki jo je se posebej poudarila zagrebška kritika pri ocenjevanju predstav slovenskega Mladinskega gledališča iz Ljubljane, ceprav iz kritik, razen tradicionalnega prepoznavanja vrednot, ni mogoče izluščiti tudi njihove razčlemb. Zanimivi so komentarji Sanje Nikčević iz Večernjega lista. Za Tauferja pravi, »da ne more narediti slabe predstave«, saj se mu je posrečila idealna kombinacija v življenju (je pameten, ima domisljijo in je simpatičen - sic!), ceprav mu je mnogo laze in doseže boljši rezul-

tat, če izhaja iz boljsega besedila. (...) S svojo prepoznavnostjo so postali liki 'slabsi od nas' in hvalezni za analizo z modrimi frazami v postmodnem navajanju citatov, ki pa gledališko niso dovolj močni«. Tudi pri drugih kritikih je mogoče najti podobne cvetoberne sklepe, kar samo dokazuje, da hrvaska kritika trpi iste muke kot hrvasko gledališče. Vsekakor pa se je s tem gostovanjem pokazala zeja hrvaskega občinstva po dobrem gledališču ter njena pozitivna usmerjenost, ki zanika glasove o nestrpnosti do slovenskega gledališča. S prav takšnim zanimanjem pričakujejo tudi obnovo Tauferjevega Odišaja v Zagrebem kazalistu mladih, ki sredi meseca gostuje na festivalu v Karlsruheju. (G. S. P.)

Očiščevalnica

V soboto, 3. aprila, smo si v Drami SNG Maribor lahko premierno ogledali Purgatorio, drugo tretjino La divine commedie pesnika Danteja, dramatika Nenada Prokica in režiserja Tomaza Pandurja.

V besedilu tega dela, podnaslovljenega z Intelektualna avtobiografija, so ob Danteja postavljena izrazito sodobna angelska razmišljanja, pa tudi citati in aluzije na nekatere literarne sodobnike, na primer Handkeja in Eca.

Ce smo po Peklu potovali v notranjost ladje, obkoljeni s prizorišči, smo na Vico, mešanico katakomb, gladiatorske arene in bazena, gledali s tribun - se ena osupljiva scenografska resitev Marka Japla - ki so obkrožale prizorišče. Pandur je sugestijo iz besedila, da je lenjenje podobno gibanju v vodi, vzela dobesedno. Bazen je tako prostor prehoda med krogi v Vich in hkrati centralni del scenografije, v kateri plavajo, lebdijo in igrajo nosilci pomembnejših vlog - razen tistih, ki lebdijo v

zraku. To zahteva od nastopajočih nekonvencionalen, povsem nov način gestikulacije - tudi nožne - hkrati zanimive in inovativne. Seveda je ob nekaterih gledalcih turistično konzumirala Vice tudi skupina turistov, nosilcev neironičnega in sodobnega pouzivanja tradicije.

V soboto, 10. aprila, se bo projekt sklenil z zadnjim, nebeskim delom. (Na sliki Branko Sturbej in Matjaz Tribuson v predstavi Purgatorio). M. B.

ŽIVLJENJE METROPOL — LJUBLJANA (7)

Kulturni turizem

BRATKO BIBIC

Ponovimo samoumevnost: Ljubljana je politično administrativna prestolnica in kulturno središče Slovenije. To praktično pomeni, da so v Ljubljani skoncentrirane skoraj vse kulturne ustanove ti. nacionalnega pomena - vključno z medijskimi, izobraževalnimi in znanstvenimi - in slovenske institucionalno neodvisne kulturne produkcije. Iz sicer grobe govorice statističnih števil si lahko ustvarimo vsaj okvirno sliko o strukturi in obsegu za kulturno (javno) življenje zainteresiranega prebivalstva Ljubljane. Nanjo lahko sklepamo na osnovi zaposlenosti v poklicih, ki imajo po svoji naravi s kulturo neposreden ali posreden opravke, ter upoštevajoc v primerjavi s povprečjem relativno izražitejšo vlogo in pomen družabnosti pri nekaterih, predvsem mlajših kategorijah prebivalstva. Predpostavljamo kulturo v ti. »sistem pomenu besede«, tj. tudi polje množičnih kultur in z različnimi kulturnimi oblikami povezano javno družabno življenje. V izobraževanju, znanosti, kulturi in informacijah je bilo leta 1990 zaposlenih skupaj 20.412 oseb. V Ljubljani je na začetku tega leta domovalo in delovalo 460 samostojnih kulturnih delavcev, ob tem pa se avtorju zal neznanu število »svobodnjakov«. V sloškem letu 1990/91 obiskuje

srednje sole 25.487 slusateljev in slusateljic, višje in visoke sole pa 20.607 studentov in študentov. Sestevke navedenega nas pripelje do številke 66.966. To pomeni 20 odstotkov od 333.437 na celotnem območju mesta oziroma 24 odstotkov od 278.580 v ožjem (mestnem) območju. Seveda moramo pri statističnih o zaposlitvah upoštevati, da so v njih zajeti tudi storitveni poklici, ki nimajo neposredne povezave z zgoraj nastetimi dejavnostmi v ožjem pomenu. Po drugi strani na ozadju odsotnosti tovrstnih raziskav in na podlagi empirične skušnje domnevamo, da je interes za kulturo prisoten tudi v drugih strukturah prebivalstva. S to statistično zgodbo hočemo pokazati predvsem velik delež t.j. ciljne populacije ustrvarjanja in potrosnje kulturnega in javnega življenja v mestu Ljubljana. Ne glede na to, koliko so kulturni in družabni interesi te populacije realni in/ali potencialni je približno 20 odstotka udeležba tovrstne skupine v celoti prebivalstva gotovo tiisto izhodišče, ki ga mora upoštevati dolgo-ročnejše naravnano načrtovanje mestnega razvoja, ki in kolikor zadeva kulturno in z njo povezano ponudbo možnosti javnega in sociokulturnega življenja v Ljubljani. V luci podatka o 20.717 brezposelnih (februarja 1993), se zdijo tovrstna

premisljanja nemara deplasirana in odvec. Prednost naj ima t.i. tržno gospodarstvo, ki bo zagotovilo delo in zadovoljitev osnovnih življenjskih potreb. Ne bomo ponavljali ob različnih priložnostih vsakokrat navajanih argumentov o takorekoč »antropoloskem«, transcendentnem in metafizičnem pomenu kulture za (nacionalni) obstoj družbe. Trdovratno vztrajajocemu postavljanju interesov gospodarstva v nasprotje kulturi velja postaviti ogledalo v točki, kjer sama kultura praktično in teoretično postane in je legitimna gospodarska kategorija. Strategija gospodarskega razvoja mesta - se posebno, ce imamo opraviti s prestolnico in kulturnim središčem družbe in države, ki kulturo oz. kulturno gospodarstvo izključuje iz svojega horizonta, temelji na retardirani predstavi o gospodarstvu samem. Odgovor, ki ga je mogoče tako pogosto slišati, ces, kultura naj gre na trg, ne odgovori hkrati tudi na vprašanje (ne) obstoja splošnih (strukturnih) pogojev in s tem moznosti trga kulturnih dobrin in storitev, na vprašanje sinergetičnega povezovanja primarnih, sekundarnih in terciarnih segmentov kulturnega gospodarstva z drugimi gospodarskimi vejami itd. To pa hkrati zadeva vprašanje prevladujočih predstav o kulturi, vprašanje kulturne-

ga profila ti. gospodarskih in političnih elit tako na ravni mesta kot tudi na ravni republike. Zaklinjanje k turizmu in kvaliteti turistične ponudbe kot eni od preprostih gospodarskih vej tako na ravni mesta kot republike je sicer vsega spoštovanja vredno. Kulturna ponudba, ki se v tej zvezi praviloma neposredno pojavlja, v večini primerov kaže kulturno reducirano, da ne rečemo bebavo podobo. T. i. kulturni turizem, se večidel omejuje na ti. visoko kulturo. S tem ozi, homogenizira krog ciljne skupine gostov, zmanjšuje svojo gibljivost hitrega prilagajanja spremembam trendov in ne investira v ponoven prihod tistih, ki se niso, pač pa sele bodo porabniki visoke kulture. Politika gospodarskega razvoja mesta, ki stavi na turizem, ostaja cisto deklarativna, njen domet in učinkovitost pa temu primerna, ce z instrumenti, ki so ji na razpolago, ne stimulira dolgoročnega razvoja vsebinsko, formalno in cenovno vertikalno in horizontalno raznolikega, večplastnega javnega kulturnega in družabnega življenja mesta. Takšna struktura je bistvena za ti. urbani turizem - nastopa pa tudi kot faktor alokacije kapitalov iz novih gospodarskih vej s pretežno visoko izobraženo delovno silo. Politika gospodarskega razvoja mesta, katere pojmovanje in ravna-

nje izključuje iz svoje strategije razvoj ti. kulturne industrije (po merilih svetovnega trga ene od izjemno rentabilnih gospodarskih panog), ter tisto, kar je na strani obstoječih tovrstnih nastavkov v Ljubljani in Sloveniji prej avtarkična »manufaktura« kot pa »izvozna« industrija, mečeta skozi okna v prazno akumulirane predpostavke v sferi visoke, množične in ti. alternativne kulturne produkcije, z enostavnim uvozom pa ustvarjata majhno, kulturno nespecifično, v zadnji instanci torej nekonkurenčno tržno okolje. Kulturno in družabno življenje v mestu imata velik pomen za prebivalce mesta samega, za kvaliteto njihovega življenja. Merila za svoj kulturni profil mora določiti mesto vedno znova iz samega sebe. Sele, ko predstavi in socialno prostorski identifikacijski procesi uspejo in postanejo očitno vidni tudi navzven, pridobi mesto privlačno moč za obiskovalce in za potencialne nove prebivalce mesta. Segregacijska logika in ravnanja, obremenjenost z vnaprejšnjimi, otrdelimi predstavami tako o kulturi kot o gospodarstvu, nesprejemanje odločitev, s katerimi se podpira njuno večplastno prezemanje - vse to ne zavira samo kulturnega, temveč tudi gospodarski razvoj mesta. (Nadaljevanje v prihodnjem sredo)

GLEDALIŠČE

Ljubezen - Cerkev - Cirkus

Primorsko dramsko gledališče Nova Gorica: Ranko Marinkovic: Glorija, gostovanje v Ljubljani 2. aprila - Prevod Denis Poniz, režija Janez Pipan, dramaturgija Alja Predan, scenografija Dusan Milavec, kostumografija Doris Kristiz in Djurdja Janez (as.), koreografija Tanja Zgonc. Igrajo Lucka Pockaj, Vlado Novak, Janez Starina, Stane Leban, Bine Novak, Sandi Krosi in drugi.

Čeprav je od premiere Glorije minilo že precej časa, je bilo petkovo gostovanje Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice v Cankarjevem domu v Ljubljani tako glede obiska kot vzdušja reprezentativno - kljub socasni premieri v Drami cez cesto; predstavo torej ob kvaliteti ocenjujemo (izjemoma) z zamudo tudi z izgovorom, da je slo za »ljubljanško premiero«. Glorija Ranka Marinkovića govori o nuni, bivši cirkuski artistki, ki na dan Jere uporabi kot živi Marijin kip, ki naj bi pogolblj vero vernikov, ceprav mu starejši kolega, ki je tudi svoje case delal cudeze in zamaskiral lokalnega grbavca v Antikrista, to odsvetuje. Nuna Magdalena se v svojega predpostavljene zaljubi, zadeva s prikazovanjem pa pade v vodo tudi zaradi njene clovečnosti, saj reagira na tozbe obupanih, ki jo kot Marijo prosijo za usmiljenje. Magdalena se vrne v očetov cirkus, se preimenuje (nazaj) v Glorijo - in pade s trapeza. Glorija je drama o manipulaciji; naslovna junakinja je ob tem, da jo izrabljajo za dvigovanje verske gorečnosti, ko mora kot kip »nastopati« na oltarju, podvržena sublimnim, pa zato nič manj moskim projekcijam don Jereta, in ambicioznosti očeta - cirkusanta, ki od nje zahteva neclovesko streniranost in vesčino. Glorija-Magdalena-Jagoda je za svet okoli sebe, ki je kljub duhovnistvu močno moski, aktiven, projekтивен svet, le v kolikor se podreja tujim predstavam o sebi. V hipu, ko se pokaže njena individualnost in resnična želja, je to moteče, saj odstopa iz naloge, ki ji je naložena. Svet je popolnoma nedovzeten za njene strahove, ljubezni, za njeno krhko naravo - zanima ga le njena poudarjena manipulabilnost. Glorija torej zase ni (nič) zato se lahko izogne manipulaciji le z izničenjem. Hkrati govori Marinkovičeva drama o različnih nivojih manipulacije s publiko, od mehaničnih Kristusov, ki puscajo kri in odpirajo oči, do commedie dell'arte, cirkuskega nastopa in »igranja« Marijinega kipa. Vse te oblike pa so, za razliko od umetnosti, zavajajoce, pogrošne, namenjene tistim, ki si želijo insceniranih cudezev, »mortalnih« atrakcij, cenenih gledaliških prevar. Režiser J. Pipan je integralno besedilo - ki to tokrat prenese - precizno postavil na (spet) imenitno sceno D. Milavca, ki je z obracanjem elementov prikazovala notranjost samostana in cerkve, potem pa cirkusa. Z nekaj intervencijami - prepričljiv zbor posodobljenih vernikov, vdor pek-lenskov kot iz duhovniškega življenja izrinjanega - predvsem pa vizualno natančno je prenesel duh Marinkovičevega besedila na oder in pri tem iniciiral nekaj imenitnih vlog. Predvsem sta odlična V. Novak kot don Zane, skeptičen in moder duhovnik, ki si od neuspeha manipulacije cinčno obeta do-bicek, in L. Pockaj, ki je natančno niansirala razpoloženja naslovne junakinje. B. Matoh je bil discipliniran, vendar na trenutke kar prevec strog, zoprn in enodimenzionalen don Jere. Nedvomno ena najboljših predstav letos. (M. B.)

NOVICE

Popravilo teleskopa Hubble

BRISTOL - Vesoljci, ki naj bi se decembra lotili popraviljanja vesoljskega teleskopa Hubble, so pred kratkim začeli z urjenjem za svojo prvo nalogo. To je zamenjava sončnih celic na teleskopu. Po mnenju Clauda Nicoliera, evropskega člana posadke, je to opravilo najzahtevnejše od vseh, saj so krila, ki nosijo celice, velika in občutljiva. Drugi nalogi tega programa sta zamenjava širokokotnega (planetarnega) fotoaparata in namestitve optičnega sistema Costar, ki naj bi odpravil težave s tremi instrumenti, povezane z razpivno napako glavnega zrcala. Vsak od teh sklopov tehta kakih 350 kg, kar je več od mase kril s sončnimi celicami. Zato ju bo teže premakniti, po drugi strani pa sta vgrajena v skatli, ki ju je treba le vstaviti na svoje mesto.

Sončne celice je izdelala družba British Aerospace iz Bristol. Peterica vesoljcev, ki bodo sodelovali pri popravilu, je vadila v bazenih z vodo v Združenih državah. Ob obisku v Bristolu so se seznanili s pravo opremo, s katero se bodo naslednjic srečali na orbiti. Program sodi med najzapletenejše operacije, ki se jih je Nasa kdajkoli lotila. Tudi vesoljci sami pravijo, da bo njihov polet zelo zahteven. Za Kathryn Thornton, članico posadke, je delo v vesolju kot popraviljanje avtomobila, če visis z glavo navdol in nosiš smučarske rokavice. Teleskop Hubble so poslali v orbito aprila 1990; predvidoma naj bi ga pregledali in po potrebi popravili približno vsaka tri leta. Dvanajstmetrski krili, ki tehtata po 160 kg, nosita skupaj 50.000 sončnih celic. Te bi morale po dveh letih obratovanja se vedno dajati električno moc 4, 5 kW. Celotna naprava naj bi nemoteno delovala vsaj pet let, a jo morajo zaradi tresljajev predčasno zamenjati. Do tresljajev prihaja v glavnem ob prehodu teleskopa iz Zemljine sence, ko se temperatura dvigne tudi za 200°C. Podporniki kril se ob tem raztezajo mnogo bolj sunkovito in hitreje kot so pričakovali, tako da ni mogoče obdržati zelene smeri teleskopa. Strokovnjakom agencije Nasa se je posrečilo motnje zmanjšati z nadzorovanim vzbujanjem nihanja teleskopa v nasprotni smeri. Ta postopek pa zavzame v računalniku na teleskopu toliko prostora, da preostalih opreacij skorajda ni mogoče opravljati. Zato so se odločili za predčasno zamenjavo kril. Družba British Aerospace se je te zav lotila na dva načina. Najprej so toplotno izolirali podpornike kril, kar bo upočasnilo raztezanje ob segrevanju. V ta namen so izdelali harmonikast ovoj iz 1000 plastičnih kolobarjev, prevlečenih z aluminijem. Poleg tega so boben, na katerega sta naviti krili, opremili z zavoro. Ta naj bi onemogočala premike, ko bo naprava v vesolju. Na konca kril pa so namestili po devet vijacnih vzmeti, ki jih bodo se dodatno razpenjale. Inženirji upajo, da bodo izboljšave te težave odpravile.

Izdelovalci fotokopirnih strojev iščejo svoj prostor pod soncem

TOKIO - Japonska družba Canon raziskuje tehnologijo izdelave cenenih in zmogljivih sončnih celic, ki temelji na znanih metodah proizvodnje fotokopirnih strojev. Sončne celice neposredno pretvarjajo svetlobo v elektriko. Največji izkoristek imajo celice, narejene iz rezin polprevodnikov, recimo silicija. Te oddajajo električno moc, ki lahko preseže dvajset odstotkov vpadnega svetlobnega toka. Vendar pa so tovrstne celice precej drage, zato jih uporabljajo le v izjemnih primerih, npr. za napajanje satelitov, oddaljenih komunikacijskih naprav in zepnih računal. Cenejše celice - seveda imajo slabši izkoristek - je mogoče izdelati iz amorfnih polprevodnikov. Canonovi strokovnjaki pa trdijo, da so z njihovo tehnologijo narejene celice učinkovitejšje od drugih amorfnih in so poleg tega se cenejše. L.1984 so pri Canonu začeli uporabljati amorfnih silicij za prevleke na svetlebo občutljivih bobnov v fotokopirnih strojih. Sama tehnologija je zasnovana na naparjevanju silicija na kovinsko podlago, vse skupaj pa nato zalijejo s plastiko. V Canonovih sončnih celicah sta na sloj amorfnega silicija z obeh strani nanoseni plasti silicija s primesjo germanija. Postopek naparjevanja naj bi bil tudi desetkrat hitrejši od običajnih tehnik, izkoristek pa znasa po navedbah strokovnjakov te japonske družbe približno 12 odstotkov. Glavna težava s sončnimi celicami je, da vsrkajo le fotone z določeno valovno dolžino. Sendvičasta Canonova struktura pa lahko vsrka več fotonov, saj absorbirajo različni polprevodniki svetlobo z različno valovno dolžino. Siemens je razvil drugačen način proizvodnje, pri katerem nanasajo plast polprevodnika iz ionizirane plazme, in ne iz pare. V japonski vladni organizaciji, ki se ukvarja z razvojem energijskih virov in tehnologije, so imeli namen do konca marca 1993 doseči 12-odstotni izkoristek pri celicah z amorfnim silicijem. Poleg Canona naj bi se to posrečilo tudi Sanyu, vendar ta družba ne namerava kmalu zaceti s proizvodnjo. Pri Canonu se bodo predvidoma lotili izdelave sončnih celic prihodnje leto, in sicer v kalifornijskih obratih. Upajo, da bodo do l.1997 lahko znižali proizvodno ceno na 2 ameriška dolarja za watt električne moči. V osemdesetih letih je padla cena wattne moči teh naprav s 15 na 4,5 dolarja.

Raketa, ki golta gorivo

HUSTON - Koristni tovor predstavlja le kakih 5 odstotkov celotne mase vesoljskih plovil, drugo pa je v glavnem gorivo, ki ponese ladjo v vesolje. David Criswell iz Texasa je predlagal, da bi raketni motorji gorivo zajemali iz ozračja, namesto da ga nosijo s seboj. Reaktivni motorji prihodnjih raket bodo nekaj lažji zato, ker bodo skrali kisik iz zraka. Le zelo visoko, kjer kisika ni več dovolj, bodo se vedno potrebne zaloge na vesoljski ladji. Criswell je opazil, da se za običajnimi letali pogosto vleče sled pare. Podobno bi lahko letalo spuščalo v zrak tudi gorivo na predvideni trajektoriji vesoljskega plovila. To bi nato vzletelo in zajemalo gorivo iz zraka. Ko bi se sled z gorivom zabrisala, bi začeli raketni motorji izrabljati zaloge na plovilu. (A. M.)

ASTRONOMIJA / NADALJEVANJE S STR. 12 - POSNETEK EKSPLOZIJE ZVEZDE

Supernova

Tudi slovenski astronomi so opazovali dogodek

V noci z nedelje na ponedeljek (29. do 30. marec 1993) je španski astronom F. Garcia odkril, da je v galaksiji M81 zasvetila supernova. Dali so ji oznako SN1993j. Galaksija M81 steje med nam najbližje galaksije in je oddaljena »komaj« deseti milijonov svetlobnih let. (Svetlobno leto je razdalja, ki jo svetloba prepotuje v enem letu, to je približno deset bilijonov kilometrov.) Ker je tako blizu, sodi supernova v tej galaksiji med najsvetlejšo tovrstno pojavo. Najbolj znano in najsvetlejšo supernovo, o kateri zgodovina hrani podatke, so opazovali Kitajci leta 1054. Zapisniki pravijo, da je bila tako svetla, da so lahko ob njeni svetlobi ponoci brali. Supernova SN1993j je seveda precej sibejsja, ker je zvezda, katere izbruh opazujemo več desetstokrat bolj dalec od tiste, ki so jo opazovali leta 1054. Vendar njen sij narasca in pričakujejo, da bo v naslednjih 14 dneh postala najsvetlejša supernova v zadnjih dvajsetih letih, ki jo lahko opazujemo s severne poloble. Te dni je njena vizualna magnituda približno 10 in jo pozorni opazovalci lahko opazujejo ze z manjšimi teleskopi. Po nekaterih izračunih naj bi dosegla ma-

gnitudo 8. Supernova pravijo zvezdi, ki eksplodira ob koncu svojega življenja. Za astronomijo so to nadvse zanimivi dogodki, saj se z njimi vesolje resnično spreminja. Skoraj vsi težki elementi, ki so sicer izredno redki, so nastali med eksplozijami

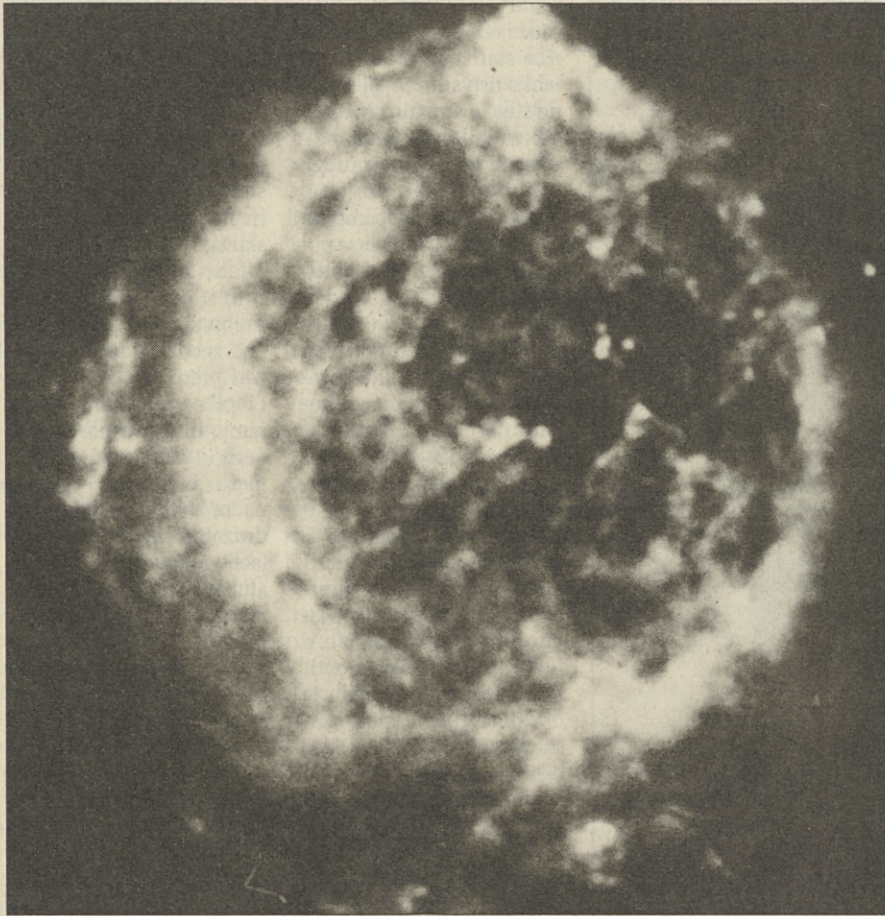
supernov. Sklepamo lahko, da so različno težki elementi, kakršne srečamo na Zemlji in omogočajo življenje, nastali na ta način.

Tako burno in hitro spremembo doživijo samo zvezde z vsaj šestkrat večjo maso, kot jo ima Sonce. Do eksplozije

je tako velike zvezde pride takrat, ko se pritisk v njeni notranjosti poveča tako močno, da se zvezda sesuje sama vase v picli tisočinki sekunde. Sproščena energija izrazito poveča sij zvezde. Izračuni kažejo, da je SN1993j deset tisočkrat svetlejša, kot je bila zve-

zda pred eksplozijo, in milijardokrat svetlejša od Sonca.

Dogodek smo opazovali tudi slovenski astronomi. Na srečo smo galaksijo M81 večkrat posneli pred pojavom supernove. Tako lahko primerjamo sliki galaksije izpred dveh let s sliko, posneto v noci s četrta na petek prejšnji teden. Obe sliki sta bili posneti s 25-centimetrskim avtomatskim teleskopom na Astronomsko-geofizikalnem observatoriju Golovec oddelka za fiziko FNT. Leva slika je bila posneta pred dvema letoma in na njej ni supernove. Rahlo desno nad jedrom galaksije opazite dve svetli zvezdi in tretjo sibejsjo se bolj desno in spodaj. Isto trojico opazite tudi na desni sliki, vendar je zelo blizu, rahlo levo od tretje zvezdice, se svetlejša zvezda. Ta je supernova. Pozorni opazovalec bo tudi opazil, da je leva slika jasnejša od desne. To je zato, ker je bila leva posneta v noci brez Lune, pri desni pa si nismo mogli privoščiti, da bi počakali na Lunin zahod. Če v mislih prenesete sliko supernove na levo, jasnejšo sliko, boste opazili, da leži natančno na tankem spiralnem rokavu, ki teče od glavnega telesa galaksije. (M. G.)

Ostanki eksplodirane zvezde; radijski vir Kasiopēja A (Foto: observatorij Mullard)

GERONTOLOGIJA / ODZIVANJE STAREJŠIH LJUDI NA DOGODKE V NJIHOVEM OKOLJU

Biološki procesi staranja, boleznin in miselni procesi

META PENTEK

V stikih s starejšimi ljudmi naletimo na eni strani na posameznike, pri katerih opazamo zelo dobro miselno dejavnost in ucljivost, hkrati pa imamo nekaj starostnikov, pri katerih je zaradi miselnega upada komunikacija skoraj nemogoča. S starostjo pride zaradi prepletanja bioloških procesov staranja in različnih bolezni ter vpliva drugih faktorjev do določenih sprememb v miselnih procesih starejše osebe in s tem do sprememb v odzivanju na dogodke v okolju.

Pri starejših opazamo upočasnitev pri izvajanju nekaterih dejavnosti. Poleg tega včasih opazimo tudi nesposobnost hkratnega izvajanja dveh različnih

preprostih dejavnosti, na primer govorjenja in oblačenja. Zelo opazna je sprememba v pomnjenju časovno različno oddaljenih dogodkov. Starostnik se se zelo dobro spominja, kako je bilo na primer v njegovih casih v soli in kaksen dogodek izpred petdesetih let opiše tako doživeto, kot da se je zgodil pred nekaj dnevi. Isti clovek pa se morda ne bo mogel spomniti, kam je kaj dal pred nekaj minutami, ali pa bo zanimal, da ste ga kaj vprašali ali poprosili pred nekaj trenutki. Morda bo pozabil, da je ze jedel in se bo zaradi tega komu pototzil, ceprav vsak dan jeste skupaj. Nekateri svojci si to razlagajo kot nagajanje in hudo-bijo starejše osebe, ces, saj

ve se to, kaj je bilo pred več desetletji, zdaj pa se dela, da ne ve, kaj je bilo pred petimi minutami. Vendar tako sklepanje ni pravilno. Pomnjenje starih in novih dogodkov sta namreč ločena sistema in pri starostniku je kratkorocno pomnjenje veliko ranljivejše in bolj prizadeto kot pomnjenje oddaljenih dogodkov. Zaradi tega se starejša oseba tudi teze uci nekaterih novih dejavnosti. Teze si zapomni vrsti red posameznih vmesnih korakov, ki bi mu omogočili, da konca zaceto delo. To vsekakor ne pomeni, naj se zaradi slabšanja kratkorocnega spomina starejša oseba

ne uci nič novega. Seveda naj se uci. Le ona sama in okolica morata vedeti, da bo potrebovala več časa za obvladanje novega znanja, da bo potrebno vztrajnejše ponavljanje. Zato si mora več časa tudi vzeti! Včasih pa je kaksno opravilo le preteško; starostnik ga kljub svojemu naporu in prizadevanjem okolice ne zmore obvladati. Takrat je modro, da se temu odreče. Ob nesmiselnem

vztrajanju pride pri starejši osebi do hude notranje stiske, razočaranja nad seboj, jeze nase in na svet, do joka, potrtosti. Taki stiski se je bolje izogniti in poiskati drugo rešitev. Če se je oseba na primer preselila k svoji hčeri v hiso in si ne more zapomniti poti do stranišča, je potrebno urediti sobno stranišče. Vselej je mogoče najti se druge rešitve. Le poiskati jih je treba.

PREHRANA / POSEBNOSTI ALI PREDSDOKI?

V Aziji redko pridelujejo mleko, ker ga organizem tamkajšnjih ljudi ne prenese

Ste se že kdaj vprašali, zakaj jedo Francozi francoski sir, Bohinjci bohinskega, Kitajci sojinje, Afričani pa sploh nobenega? Morda bi kdo pomislil, da gre za kulturnoške posebnosti ali za predsodek, pa temu ni tako. V podсахarski Afriki in v velikem delu Azije mleka sploh ne pridelujejo, ker ga organizem teh ljudi ne prenasa, tako kot ga ne tudi nekateri posamezniki v naših krajih. In vendar imajo prav povsod dojenčke, ki se veselo napajajo z mlekom pri svojih materah. Kako je torej s tem? Odgovor je fiziološki. Mleko vsebuje laktozo, sladkor, ki je drugacen od trsnega ali grozdnega. Za

razcep tega sladkorja v glukozo, ki jo lahko nas organizem uporabi kot gorivo, je v prebavnih sokovih potreben encim, imenovan laktaza. Gen za sintezo laktaze imajo prav vsi sesalci, od miši pa do Francozov. Vsaj tik po rojstvu, ko pijejo materino mleko. Ko dojenčka odstavijo, delovanje tega gena preneha, laktaza iz prebavil izgine in organizem laktoze ne prebavlja več. Če užije mleko, laktoza v prebavilih pod vplivom raznih bakterij gnije in produkti tega procesa povzročajo hude prebavne težave z napetostjo, slabostjo, bruhanjem in drisko, ki jo poznamo pri nas kot intoleranco za mle-

ko. Vsi odrasli sesalci s clovekom vred laktoze ne morejo prebaviti, edina izjema je indoevropska rasa, pri kateri odgovorni gen - z redkimi izjemami - deluje do smrti. Do te genetske spremembe naj bi prislo ze pred 10.000 leti, ko se je izoblikovala indoevropska rasa. Vzrok za pitje mleka torej ni civilizacijski, ampak ravno narobe. Možnost prehrane z mlekom je pri tej veji civilizacije pogojila zelo zgoden razvoj živinoreje, mlekarstva in seveda sirarstva. Druge rase so pri cele gojiti domače živali pozneje, kot dopolnilo poljedelstvu, vir mesa in kot nadomestek negotovemu lovu divjadi. (M. E.)

Z G O D B A 1 8

Višja sila naj zaustavi drveči vlak

BOJAN RAUTER KOSIC

Psiholog na cloveka ni gledal ozko in sablonsko; o konkretnem posamezniku je razmisljal kot o pripadniku cloveske vrste, bivajoce v velikem skupnem domu, imenovanem planet Zemlja. V posameznikih je videl lastnosti, ki jih ima velika vecina ljudi, ter razpoznaval napake, ki jih skozi dolgo clovesko zgodovino ponavlja ves cloveski rod. In ker je vse kazalo, da se te napake stopnjujejo in pehajo planet v unicenje, se Psihologu ni zdelo vredno, da bi poskušal trezniti vsakega unicevalca posebej. Tako bi morda ozdravil in osrečil nekaj posameznikov, toda kaj, ko bi se ze kmalu pogrezili v jamo pogube, ki bi jo v tem casu izkopali nesrečniki. Edini cilj, h kateremu se mu je zdelo smiselno usmerjati svojo energijo, je bil zatorej ustavitve splosnega propadanja - pa ce je to zvenelo na prvi pogled se tako naivno in utopico. Ta cilj pa je lahko seveda uresnicil le z delovanjem na celotno clovestvo hkrati; ali sprva vsaj na tiste njegove »elemente«, ki odlocajo o kljucnih vzvodih pogube.

Psiholog je veliko razmisljal o temeljnih vzrokih za clovekovo pogubno obnasanje ter tehtal razlage, ki so jih v zvezi s tem vprašanjem ponujali zgodovinarji in sociologi. Vendar nobeni ni mogel pritruditi, kajti bile so prevec abstraktne in premalo verjetne. Se najbolj je bil zadovoljen s tisto, ki si jo je s psiholoskega zornega kota zgradil sam.

Ta razlaga je temeljila na domnevi, da je nekoč v rani zgodovini v clovekovi notranjosti stekel intenziven notranji psihicni tok, v katerem so se začela ponavljati in se dinamicno prepletati njegova minula izkustva: spomini, predstave in misli, predivdevanja in sklepanja. Vendar pa so se v clovekovi imaginarni sferi najobcutnejše in se zlasti vztrajno ponavljali spomini na mucna, neprijetna izkustva, torej odmevi posameznikovih minulih travm - kar pomeni, da je posameznik skoraj nenehno doživljal psihicne napetosti, tudi tedaj, ko ni bilo nobenega objektivnega razloga zanje. In ker je te svoje psihicne vsebine nevede projiciral v trenutni in prihodnji okolni svet, realnosti ni vec vredenotil neposredno in dejanskim vrednostim ustrezno, ampak tako, kot so mu narekovalle njegove imaginarne projekcije: pricel se je bati stvari, ki ga dejansko niso ogrozale, skrbeti za prihodnost, ki je se ni bilo, in doživljati obcutek krivde za nekaj, cesar ni bilo vec mogoce popraviti in za kar sploh ni bil odgovoren. V teznji, da bi ublazil te notranje napetosti, ki jih je napak doživljal kot zunanje, se je zacel tako tudi obnasati: po eni strani se je pretirano varoval in se umikal pred domnevnimi nevarnostmi ter se branil pred domnevnimi sovražniki in jih napadal, po drugi strani pa se je zacel vse bolj obkrožati s predmeti in ubadati z dejavnostmi, ki so mu odvracale pozornost od crnih misli in ga vsaj malo pomirile. Ampak z vsem tem je svoje notranje napetosti pomiril le delno in zacasno, medtem ko je njihov notranji vzrok ostal nespremenjen. In ker je zaradi take zmesnjave prihajal v nove in nove konflikte z drugimi posamezniki, mladi rod pa vzgajal v duhu svojih namislenih strahov in skrbri, se notranja bojazen ni le »prenasala«, temvec se je zaradi kopicjenja negativnih ucinkov njenega napacnega reševanja skozi zgodovino ves cas stopnjevala.

Osnovna funkcija tako imenovanega napredka, kulture in civilizacije je bila po Psihologovem mnenju v tem, da blazi konflikte med prenapetimi posamezniki in jim ponuja nove in nove pomirjevalne predmete in dejavnosti. Tovrstnemu napredku je clovek skoraj v celoti podvrgel edino svetlo plat svoje imaginarne sfere, namrec razum, znanje; v največji meri ga je usmerjal k produkciji novih pomirjevalnih in destruktivnih predmetov, medtem ko ga je v begu pred dejanskimi problemi regrediral na raven politicnih konstruktov, abstrakcij in jalovih teoretiziranj.

Ce je Psiholog kdaj pa kdaj se podvomil o svoji razlagi zgodovine, pa glede osnovnega vzroka sodobne svetovne norisnice ni niti malo dvomil - kajti bilo je vec kot očitno, da jo poganja clovekova notranja bojazen oziroma hlepenje po njeni ublavitvi s pomirjevalnimi potrosnimi predmeti in dejavnostmi ter teznja po unicenju socloveka, v katerega to svojo bojazen projicira. Dandanasnji imajo ljudje za tovrstno bežanje pred notranjo zverjo na voljo cedalje vec možnosti, zato se negativne posledice takega nacina življenja vse bolj kopicijo. In v strahu pred vse bolj očitno samomoriško pogubo clovestvo zmeraj bolj zatiska oci pred dejstvi umirajočega planeta, kajti odpoved pogubnim pomirjevalnim stvarim bi ga pahnila v se hujše trpljenje, ki bi se v zelnji po sprostitvi sprevrglo v vsesplosni kaos...

Po Psihologovem mnenju politicna ali ekonomska ali moralna ali kaka druga abstraktna resitev ni bila mogoca. Najboljsi izhod bi bil splosno streženje Zemljanov, preobrat njihove teznje po kratkorocno ugodnem, a dolgorocno pogubnem pomirjanju ter preusmeritev njihove teznje po sreči v svojo notranjost, k resnicnim vzrokom svojega trpljenja ter resnicnim možnostim, da bi jih odpravili. Ampak Psiholog ni bil utopist in je tudi to idejo brz zalucal v kos. Preprican je bil, da mora v svet poseci neka visja sila, moc, ki bo najprej ustavila drveči vlak, potem bo streznila njegove potnike in jim pomagala poiskati realno pot k sreči in notranjemu miru.

Psiholog je torej nehal sanjariti o lepem novem svetu in obtozevati nevidne apokalipticne sile; raje se je lotil svojega novega nacra.

Njegove paranormalne moči, s katerimi naj bi posegel v svet, so bile spocetka videti kot nekakšna tolazilna fikcija; z avtoterapevtskim napredovanjem pa je ze kmalu pricel doživljati nekaj, kar mu je vilo novega upanja in novih moči: namrec stevilne telepatske fenomene, stevilne primere očitne, jasne in intenzivne telepatske komunikacije - torej prav tisto, s cimer naj bi vplival na ljudi in preusmeril tok zgodovine...

POLEMIKE

Jugovzhodne strategije

Nacin, s kakršnim se nekdanji slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel loteva nemško-francoske strategije do Balkana, je verjetno (pre) ostane ljubiteljskega pristopa Demosove državotvorne ekipe pri osamosvajanju Slovenije. Osamosvojitveni moto slovenske inteligence je bil: države ne ustvarijo vizije, temveč divizije. Po skoraj dveh letih »samostojnosti« lahko mirno zapisemo obratno: države ne ustvarjajo divizije, temveč vizije.

Kar nekaj vizij v obliki strategij se nam ponuja v zadnjem času. Na prvem mestu gre omeniti resolucijo o izhodiščih nacionalne varnosti, ki je implementacija slovenske, demosove vizije (z divizijami). Njena vsebina ni nič drugega, kot udejanjanje koncepta nacionalne države iz obdobja hladne vojne oziroma splošnega bipolarnega političnega konflikta v svetu.

Toda vrnimo se k Ruplovi oceni nemško-francoske strategije nastanka jugovzhodne evropske skupnosti. Citiranje zadnjega dela intervjuja Borbe s Horstom Grabertom (20.-21. marec, 1993), v srbohrvaščini, pomeni nadaljevanje prezirljivega obnašanja do Beograda, ki mu Demosova državotvorna ekipa v resnici nikoli ni bila kos. Poreklo tega tragičnega fenomena gre iskati v

neuspelem novorevijaškem projektu tretje Jugoslavije. Takratni neuspeh se je v Demosovem času razvil v popoln polom slovenske zunanje politike do razpadajoče Jugoslavije. Ne glede na to, da nosi Srbija nesporno največji del krivde za morijo na Balkanu, lahko iz omenjenega intervjuja izluščimo bistveno več, kot nam ponuja nekdanji slovenski zunanji minister v svoji kolumni (Republika, 3.4.1993, str. 15). S prekinitvijo odnosov na relaciji Ljubljana-Beograd smo Slovenci izgubili veliko možnost vpliva v zakulisnem diplomatskem dogajanju, katerega del je bil med drugim najbrž tudi Horst Grabert. Grabert pravi, da pogrša prejšnje beograjsko življenje, posebno na Francuski 7 ... Grabert v intervjuju pove, da je Lawrence Eagleberger njegov stari prijatelj. Očitno je torej, da je vizija jugovzhodne evropske skupnosti, s središčem v Skopju, nastala v kuhinji na Francuski ulici 7 - torej v Beogradu. Jasno je tudi, da je bila takšna strategija narejena s sodelovanjem ameriške državne administracije - pod Eaglebergerjevim vodstvom. Ali je zdaj kdo jezen, ker ni bil kos pretkani srbski diplomaciji? Vendar napaka ni le Ruplova. Gre za napako projekta Demosa, ki se kot skupina političnih, diplomatskih, vojskih in policijskih amaterjev enostavno ni bil sposoben zastopati politiki, ki dominira na Balkanu že več kot sto let. Grabert ne skriva, da je vizija takšne skupnosti - modernejša

inacica Velike Srbije - namenjena pretežnemu delu Balkana. Slovenska zunanja politika bi se lahko zamislila nad neznosno lahkotnostjo kreiranja takšnih evropskih vizij, ki poteka brez slovenskega sodelovanja. Ne glede na to, da srbska vojska

izvaja strahoten genocid v Bosni, Evropa se vedno hodi Beogradu ponujati dobrosrčne vizije. Zakaj »miroljubni« Sloveniji nihče ne pride ponujati Velike Slovenije? Kje se srečujejo tuji diplomati v Ljubljani? Kje so slovenski akademiki, vrhunski

politiki in umetniki konec tedna? Ponavadi hodijo domov, v svoje vasi ali na vikende, namesto da bi v Ljubljani za tuje diplomate ustvarili »pri-srčno« vzdusje Francuske 7. Kaze, da se vizije vendarle se vedno snujejo tudi na tak način.

STANE JAGODIČ: ART PARADOKS

Pieta, Pokrajinski muzej, Bonn, 14. stoletje. Mati Marija: »Sin, sama kost in koža te je.« Kristus: »Res je, toda v renesansi bom pridobil na kilah in v baroku postal pravi atlet.«

Ker nesreca nikoli ne pride sama, lahko omenimo tudi strategijo, ki jo na slovenski račun snujejo v beneskih dvorcih. Nanjo opozarja Andrej Mravljec (Razgledi, 2. 4. 1993, Limes brez meja). Konzorcij za nove Benetke si prizadeva sanirati Beneski zaliv, vendar so na svojem srečanju predstavili predvsem geopolitično misel v Italiji. Revija Limes - zalozniski projekt skupine Espresso s pomočjo francoske revije Herodote - je te razprave objavila. Verjetno je treba poudariti predvsem razmišljanje Stefana Bianchinija, ki je opozoril, da italijanska meja z nekdanjo Jugoslavijo poteka od Trbiza do Ulcinja in da Vance-Owenov mirovni nacrt podcenjuje balkanske regionalizme - od Slavonije do Istre. Na podlagi starih identitet pa se posamezne, že odcepljene republike oborožujejo za dolgotrajno vojno. Spor Slovenije in Hrvaske je po njegovem mnenju posledica slovenske strategije razvoja v smeri vzhod-zahod. To postavlja Hrvasko v zelo težak položaj. Po njegovem tudi Srbija isče nove povezave v smeri Bukareste, Budimpeste in Barija.

Gre torej za očitno kontradiktorni strategiji, ki prihajata iz navidez »enotne Evrope«. Zanimivo je le dejstvo, da je srbska zunanja politika uspela prek Francije prepričati Nemce. Morda tudi zaradi slovenske (prozorne) taktike pri osamosvajanju.

Zato se danes upravičeno zastavlja vprašanje, kdo je sploh avtor slovenske strategije v smeri

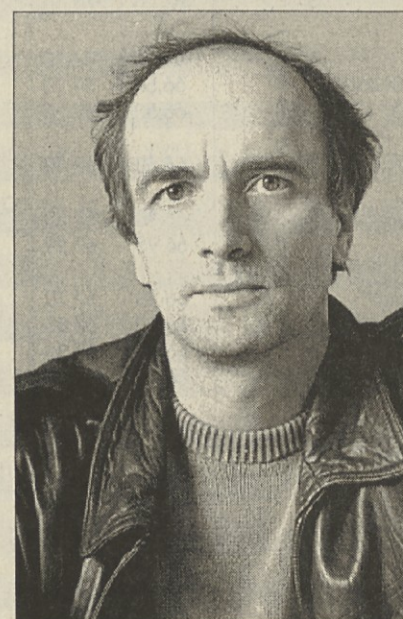
vzhod-zahod, ki jo Italijani označujejo kot izrazito škodljivo? Ali takšna strategija obstaja - ali gre zgolj za nesporazum? Morda tuji sklepajo na podlagi prioritete pri nameravani gradnji slovenskih avtocest? Ali se Slovenija zaveda, da so tudi take pragmatične »malenkosti« del neke strategije, ki je žal (se) nimamo?

Katera od identificiranih strategij bo doživela implementacijo, bomo verjetno videli pozneje. Prepozno? Pri tej analizi je verjetno treba počakati tudi na strategijo, ki jo bo naredila nova Clintonova administracija. Z napovedanimi spremembami vloge ZN se Balkan lahko zaplete v dolgotrajnejši vojni spopad večjih razsežnosti. Kakšna »manjša« vojna bi se Americanom prilegla: doslej demokrati niso znali vladati drugace.

Netransparentnost in diletantizem demosove zunanje politike, ki se dopolnjuje z Jansevo strategijo totalnega vojaškega ustroja slovenske družbe, lahko kaj kmalu postanejo stalnica slovenskega razvoja. Pogoj za takšno sklepanje pa nastajajo tudi na podlagi nasprotujocih evropskih modelov ponovnega »združevanja« balkanskih držav. Slovenija zaenkrat nima lastne strategije, ki bi jo postavila zoper ali vsaj ob bok omenjeni viziji.

Ponaredek mu dobro pristaja

VLADO MIHELJAK

Tezko verjamem, da se ne spomnite, kako je naš ljubljenski marsal Tito na stara leta dosegel čisto pravi (ne castni) doktorat iz vojaških znanosti. Kaj pa brez avtorske bibliografije, disertacije zagovora in podobnih anti-samoupravnih formalnosti - zgolj z srednje dolгим in srednje dolgotrajnim političnim govorom. Ob podelitvi je neskomorno priznal: »Ta doktorat sem si pa zares zaslužil.« Takrat so ljudje poznali sege in običaje totalitarnih režimov, zato se ni nasele nihče, ki bi na glas pokasljaj in rekel: »Khmmm, za doktorski naziv ni dovolj zgolj govor, ki ti ga je nekdo drug na hitro napisal.« Takrat je bilo pac obce priznana temeljno antropološko dognanje, da lahko divje in primitivne združbe ohranjajo svojo elementarno strukturo le skozi jasno kodificiran sistem tabujev, ki nadomeščajo funkcijo doslej formalne zakonodaje razvitih parlamentarnih družb. Svetost in nedotakljivost tabujev sta bila takrat najvišja vrednota in razbijanje mitologije, ki ji daje konkretno vsebino, se je zato iz čisto razumljivih razlogov stelo za napad na ustavne temelje pravne države. Praktično je to pomenilo, da je tisti, ki je, denimo, podvomil o legendarni kvaliteti Titovega psa Luxa ali lepoti Jovankinih ikeban, odšel na več let trajajočo prekvalifikacijo in dokvalifikacijo.

No, zdaj nimamo več Titovih zavodov Litostroj, pa Titove ceste, pa Titovega Velenja, pa tekmovalna za Titovo brazdo, pa Zakona o zaščiti dela in imena Josipa Broza Tita.... Imamo pa se vedno sistem tabujev in nacionalno mitologijo. In slednje je krivo, da se zjutraj ob kavi, ko možgani se delajo z maksimalno hitrostjo IQ okoli 80, blazno naslanjamo in zabavamo ob prebiranju alpinistične afere Cesen - Groselj na sportni strani dnevnika. Po svoji ekspanzivnosti je že preselega prisluskovalno afero, pa afero Jansa - Drnovsek - Kucan - kompetence - informacije in se vedno ni dosegla vrha. Izjemno odmevnost je afera dosegla zaradi svoje večplastnosti: po znanju gre za področje razvedrilnega programa, po pomembnosti za vohunsko afero razkritja strateskih skrivnosti države, po etimologiji za klasično »case« iz klinične prakse.

Za tiste redke, ki morda ne sledijo temu slovenskemu veledogodku, na kratko: Groslju pride po naključju v roke francoska alpinistična revija Vertical in v njej opazi, da Cesen uporabi kot kronski dokaz za svoj vzpon na Lhotse, ki naj bi pomenil zgodovinski mejnik v vrhunskem alpinizmu, Grosljeve diapozitive, in to nevedno Cesnovu skoraj triletno prikrivanje nevednega dejanja »izposoje« avtorske fotografije prijavi alpinistični asociaciji. Cesen nemoralno in nevedno dejanje prizna in se pokasa. V tej točki bi se pravzaprav morala zgodba končati. Pa se sele začneja.

Ker bo verodostojnost in prepričljivost ze tako v delu strokovne javnosti spornega ekstremnega vzpona gotovo omajana, se Cesen kljub priznanju ponaredeka, ki ga sicer nespretno interpretira z uredniško napako (spremno besedilo potrjuje »pravilnost« diaslov), odloči za nasprotni napad. Poleg slampastih Francozov naj bi bil krivec tudi Groselj, ker menda zaradi Cesnovega dvoma o njegovem projektu zanalas ni odstopil od avtorstva diaslov, s katerimi Cesen zavestno, kot sam priznava (»Sel sem na nož!«), zavaja svetovno strokovno javnost. Na točki poloma, ko sam sili v arbitražo o verjetnosti in verodostojnosti vzpona, o cemer v dokaj obzirnem pismu Groselj sploh ne razpravlja (ljubitelji psioanalize bodo razumeli, v cem je zanka), pa večina medijev in sportnih novinarjev postavi v bran Cesna in s tem vsaj posredno tudi njegove hude in zavestne prevare. Zato pride na dnevni red vse od Grosljeve ljubosumnosti, masevalnosti in pomanjkljivega občutka za domovino do napadne politike alpinističnega združenja. In tu se pravzaprav začne univerzalna političnoideološka zgodba. S tem je Groselj v imenu nacionalnih interesov (s Cesnovim vzponom sodi menda Slovenija v samo spico vrhunškega alpinizma, ne zgolj v sivo povprečje) resno omajal tabuizirano mitologijo male alpske nacije. S tem ko je torej Groselj sramežljivo rekel »Oprostite, ampak ta fotka je moja«, je prestavil slovenski alpinizem nazaj v sedanost in Cesna najbrz na sramotni steber strokovne javnosti. Novinarji pa so z varstvom dela, imena in ponaredek T. Cesna pokazali, da so se vedno avtoriteti zavezani »druženopolitični delavci«, ki pristajajo zgolj na zamenjavo paradigme (zamenjavo zaščite Jovankinih pudljev in ikeban za nove zaščite vredne idole). Blazno poučni so tudi nekateri prvo- in celo drugoligasi iz slovenskega alpinističnega sveta, ki vse skupaj pripisejo uzaljenemu Groslju (»Diapozitivov imamo vrh glave!«), ki menda ležemo in turistično spacija po osemstisocakih, kar menda zmore vsak (?). Kaj pa funkcionarji planinske zveze? Sodec po Brvarjevem nastopu na TV, jim kljub najboljšim nameram za posteno arbitražo manjkajo smernice ce-kaja. Zelo slovensko.

POSLOVNO ITD.

Koliko je Tobačna še slovenska

Bojan Simonic, generalni direktor, Tobačna tovarna Ljubljana:

Tobačna tovarna Ljubljana že kakšno leto posluje kot mešano podjetje, v katerem imata večinski lastninski delež tuji podjetji - Reemtsma iz Hamburga (58 %) in Setita iz Pariza (18 %). Prodaja Tobačne tujim lastnikom je izzvala različne komentarje in tudi ugovore. Zdaj je najpogostejše vprašanje, ali je enoletno poslovanje pod tujo kapo opravilo takšno odločitev. Enoletno obdobje je zagotovilo prekratek čas za presojanje ustreznosti takšne poteze, vendar pa v glavnem uresničujemo tiste strateške razvojne

opredelitve, ki smo jih sprejeli, se preden smo se povezali z Nemci in Francozi. Nismo se namreč kar tako odločili za ta način lastninjenja. Pogajanja s tujima partnerjema so potekala več kot pol leta. Pred tem smo v Tobačni pripravili lasten razvojni program, ki je bil pravzaprav izhodišče za ta pogajanja in za naso odločitev. Zavedali smo se, da brez sodelovanja tujega kapitala ne bo moč opraviti tehnološkega posodobljanja. Povezovanje je omogočilo hitrejšo realizacijo našega programa. Tovarna se je tehnološko izrazito posodobila, ne samo kar zadeva opremo, ampak tudi strokovno usposobljenost vseh zaposlenih, ki so bili vključeni v organiziran trening s strani obeh tujih partnerjev. Nasi ljudje so sprva govorili, da se s spremembo lastnika ni pravzaprav nič zgodilo, da so place ostale nespremenjene, da pa je treba delati bolj kakovostno. Zdaj so se spremenile tudi place. Lani smo si zastavili cilj, da morajo biti place za deset odstotkov višje od slovenskega povprečja, in to smo uresnili. Po spre-

membi lastništva ni prišlo do odpravljanja socialnih ugodnosti (kar se sicer na veliko dogaja v nekaterih drugih slovenskih podjetjih). Pri nas imamo se naprej tovarniško restavracijo, ambulante, počitniške objekte, povracila prevoznih stroškov itd. Predstavniki delavcev so vključeni v upravni odbor, kar je zelnja in interes lastnikov, čeprav formalno to ne bi bilo potrebno. Tobačna je lani za investicijo v opremo porabila 17 milijonov mark, letos pa naj bi za to namenila deset milijonov mark, pri čemer gre za pomemben vložek Reemtsne. Obenem sta se oba partnerja zavezala, da bosta prvih pet let ves ustvarjeni dobiček reinvestirala v tovarno. Vlaganja v novo opremo bodo Tobačni tovarni Ljubljana omogočila višjo kakovost in osvojitve tehnologije za izdelavo tako imenovanih lažjih (light) cigaret, to je cigaret z bistveno manjšo vsebnostjo kondenzata in nikotina, ki pa za kadilce ohranjajo poln okus.

Lansko leto, ki je bilo izjemno težko zaradi

JAK KOPRIVC

izgube nekdanjega jugoslovenskega trga, smo zaključili uspešno prav po zaslugi tujih partnerjev (zlasti Reemtsne), ki sta nam priskrbeli dodatni izvozni posel v Rusiji in Iranu. Tako smo v lanskem drugem polletju kar okoli 45 odstotkov proizvodnje izvažali (največ v Rusijo). Pred stirim leti Tobačna sploh ni izvažala, potem pa smo z velikimi prizadevanji vendarle izvozili letno kakšnih šest do sedem odstotkov proizvodnje.

Letos s prodajo ne kaze dobro. Povsem negotova je usoda nadaljnje ga izvoza v Rusijo. Tovarna je po mnogih letih vezana izključno na slovenski trg, ki pa je zanjo odločno premajhen. Nekdanji jugoslovanski trg, ki je bil tudi glavni magnet za oba tuja partnerja, ostaja se naprej nedosegljiv. Tuja partnerja sta si tovarno zamisljala predvsem kot izhodiščno točko za nekdanjo Jugoslavijo in Vzhod. Hrvaska s svojo nerazumno diskriminacijsko politiko za naše cigarete zapira mejo, čeprav cigaret tam pri-manjkuje, in cvete pro-

daja na crno. Maloprodajni davek na domače hrvaske cigarete je 60, na naše pa 72 odstotkov. Evropska skupnost je s svojo carinsko politiko prav tako zaprta. Ostali smo brez bosanskega trga, v katerega smo pred leti veliko vlagali in je bil za nas zelo obetaven. Nasa partnerja postajata zaradi tega nervozna, vendar za zdaj to ne ogroža našega skupnega poslovnega življenja. Zaradi upadanja prodaje bomo morali odpustiti približno 50 delavcev, ki smo jih lani pogodbeno na novo zaposlili, stevala redno zaposlenih pa za zdaj se ne bomo zmanjševali, ker upamo, da bo intenzivno iskanje novih možnosti prodaje vendarle zagotovilo kolikor toliko normalen potek proizvodnje. Sicer pa bi bilo treba v najbolj črni varianti zmanjšati proizvodnjo za približno 40 odstotkov in temu ustrezno znižati tudi število zaposlenih, ki jih je zdaj 1200.

Tobačna se usmerja proti Bliznjemu vzhodu in nekaterim državam Vzhodne Evrope. Lani smo se z manjšimi količinami cigaret že usidra-

li v Jordaniji, se naprej si bomo prizadevali za izvoz v Iran, s katerim pa so precejšnje plačilne težave, ki naj bi jih tudi rešili s pomočjo naše države.

Vsekakor nismo pričakovali, da bo prišlo do tako rigoroznega zapiranja s strani Hrvaske. Nasa država na to ne reagira. Tako pac ne gre. Hrvaskim partnerjem je treba povedati, da smo absolutno za gospodarsko sodelovanje, ki pa mora biti obojestransko. Hrvaska očitno raje tolerira tihotapljenje, namesto da bi odprla trg za slovenske cigarete. Hkrati se Tobačna tovarna Rovinj sistematično vključuje na slovenski trg.

Vodenje Tobačne tovarna Ljubljana je ostalo v slovenskih rokah. To je bilo dogovorjeno že na samem začetku. Tobačna je ostala slovenska tudi v vseh svojih poslovnih funkcijah, kar je pomembna razlika v primerjavi z nekaterimi drugimi tovarnami, ki prehajajo v tuje lastništvo. Tudi pri nabavah nastopamo se vedno samostojno, povezujemo pa se s skupnimi službami obeh tujih podjetij tam, kjer je to za nas ko-

ristno. Enako velja tudi za področje razvoja. Ne gre za to, da bi iz tujine dobivali že pripravljene nove proizvode, ki bi jih potem pri nas samo se izdelovali. Nadaljujemo z lastnim razvojnim delom. Družini cigaret Boss, ki so proizvod naših prizadevanj in nasega znanja, bomo v kakšnem letu priključili cigareto v tako imenovani light različici. Poleg tega pripravljamo se povsem novo tobačno znamko, ki naj bi zamenjala filter 57, ki ga sicer se delamo (in ga bomo se, dokler bo zanimanje zanj), vendar po okusu in dizajnu nima več kakšne posebne perspektive. Po okusu je to orientalska cigareta, za te pa svetu ni več pravega naduse-nja. Pomembno je, da bomo naprej razvijali nase tobačne znamke. To je bil eden od naših odločiteljskih strateskih go- gojev v pogovori s tujima partnerjema. Seveda bomo v naso ponudbo vključili tudi znamke naših partnerjev, ki jih bomo prav tako izdelovali pri nas. Tako bomo v naslednjih starih letih na trgu ponujali, poleg sedanjih dvanajstih znamk, se deset novih vrst cigaret.

MENJALNIŠKI TEČAJI

	6. aprila 1993					
	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LIL)	
menjalnica	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	66,40	67,70	9,34	9,55	6,37	6,68
AMTK Plus	66,65	67,30	9,35	9,45	6,50	6,90
Atelje '92 Idrija	66,40	67,20	9,30	9,50	6,50	6,74
Avtohiša Ljubljana*	66,80	67,20	9,10	9,30	6,20	6,75
Azur	66,60	67,30	9,35	9,55	6,55	6,78
Banka Vipra, Nova Gorica	66,61	67,27	9,33	9,42	6,36	6,67
Bobr Fuzine	66,85	67,30	9,45	9,60	6,60	6,75
Bobr Trzin	66,90	67,20	9,45	9,60	6,60	6,75
Brdar Koper	66,10	67,10	9,10	9,40	6,30	6,70
BTC Terminal Sezana	66,50	67,20	9,30	9,50	6,30	6,70
BTC Ljubljana*	66,50	67,50	9,30	9,55	6,50	6,90
Come 2 Us*	66,60	67,30	9,35	9,45	6,40	6,80
Dom Kaffee Domžale*	66,80	67,20	9,45	9,55	6,65	6,80
Dom na trgu	66,95	67,29	9,44	9,49	6,51	6,69
Emona Globtour*	66,20	67,10	9,33	9,59	6,45	6,75
Eros Ljubljana*	66,90	67,30	9,45	9,55	6,50	6,75
Eros Kranj*	66,70	67,30	9,45	9,60	6,50	6,80
Eurotours international	66,30	67,30	9,40	9,60	6,50	6,85
Feniks Koper*	66,00	67,20	9,20	9,50	6,40	6,74
Feniks Markovec Koper*	66,00	67,20	9,15	9,40	6,40	6,74
Feniks Portoroz*	66,00	67,20	9,18	9,45	6,40	6,70
Fiba d.o.o. Koper	66,00	67,00	9,18	9,42	6,40	6,65
Firadas	66,45	67,15	9,30	9,45	6,45	6,75
Gallieo Kozina	66,30	66,80	9,00	9,30	6,55	6,65
Golfurist Ljubljana	66,80	66,90	9,25	9,45	6,50	6,85
Golfurist Domžale	66,70	67,20	9,20	9,45	6,50	6,80
Hida*	67,05	67,15	9,47	9,53	6,63	6,68
Hipotekarna banka Koper	66,00	67,10	9,18	9,55	6,30	6,80
Hram Rožice Menges	66,85	67,25	9,40	9,50	6,65	6,75
Hranilno kreditna služba	66,90	67,70	9,37	9,57	6,35	6,77
Idila Sečovlje	66,40	67,15	9,31	9,56	6,45	6,75
Ilirika Ilirska Bistrica	66,38	67,18	9,15	9,44	6,42	6,64
Ilirika Slovenj Gradec	66,75	67,20	9,37	9,48	6,30	6,65
Ilirika Postojna	66,50	67,18	9,27	9,45	6,45	6,64
Ilirika Sezana	66,90	67,20	9,35	9,52	6,50	6,64
Invest Skofja Loka	66,30	67,00	9,37	9,51	6,55	6,89
Italdesign Nova Gorica*	66,62	67,20	9,40	9,55	6,55	6,68
Klub Slovenijales	66,70	67,50	9,30	9,50	6,55	6,75
Komercialna banka Triglav d.d.	66,40	67,61	9,35	9,55	6,45	6,80
Kompas Hertz Celje*	66,60	67,00	9,35	9,45	6,40	6,75
Kompas Hertz Velenje*	66,40	66,90	9,35	9,45	6,40	6,75
Kompas Hertz Idrija*	66,40	66,90	9,35	9,45	6,40	6,75
Kompas Hertz Tolmin*	66,40	66,90	9,35	9,45	6,40	6,75
Kompas Hertz Novo Mesto*	66,40	66,90	9,35	9,45	6,40	6,75
Kompas Hertz Krško*	66,40	66,90	9,35	9,45	6,40	6,75
Kompas Hertz Bled*	66,20	66,70	9,35	9,45	6,40	6,75
Kompas Holidays	66,70	67,20	9,35	9,50	6,55	6,75
Ljubljanska banka d.d.	65,75	67,60	9,29	9,60	6,45	6,80
LB Banka Zasavje Trbovlje	65,50	67,00	9,31	9,52	6,45	6,68
LB Dolenjska banka NM	66,10	67,30	9,30	9,55	6,55	6,90
LB Komercialna banka NG*	64,60	67,20	9,01	9,50	6,35	6,76
LB Kreditna banka MB d.d.*	65,80	67,50	9,32	9,55	6,35	6,88
LB Splošna banka Celje	66,00	67,40	9,30	9,58	6,40	6,72
LB Splošna banka Koper*	64,45	67,48	9,04	9,49	6,24	6,72
MA - Vir	66,80	67,30	9,20	9,55	6,50	6,90
Madai Nova Gorica*	66,60	67,20	9,35	9,50	6,55	6,68
Madai Šempeter pri NG*	66,60	67,20	9,35	9,50	6,55	6,68
Media*	67,00	67,50	9,38	9,50	6,55	6,75
Otok Bled	66,17	66,90	9,38	9,46	6,67	6,87
Optimizem Loz*	65,90	67,20	9,30	9,55	6,46	6,75
Petrol*	66,85	67,20	9,40	9,55	6,55	6,75
Pigal Solkan*	66,40	67,15	9,35	9,45	6,50	6,70
Pigal Kobarič*	66,40	67,15	9,35	9,45	6,50	6,70
Pigal Obutek*	66,40	67,15	9,35	9,45	6,50	6,70
Pigal Diskont*	66,40	67,15	9,35	9,45	6,50	6,70
Probanka Maribor	66,20	67,50	9,33	9,55	6,50	6,90
Publikum Ljubljana	66,90	67,19	9,45	9,50	6,50	6,70
Publikum Celje	66,75	67,19	9,40	9,49	6,45	6,75
Publikum Dobova	66,50	67,30	9,08	9,55	6,05	6,50
Publikum Kostanjevica	66,50	67,30	9,08	9,55	6,05	6,50
Publikum Krško	66,50	67,30	9,08	9,55	6,05	6,50
Publikum Maribor	66,65	66,95	9,33	9,44	6,35	6,79
Publikum Metlika	66,50	67,30	9,20	9,40	6,55	6,80
Publikum Mozirje	66,70	67,38	9,35	9,48	6,40	6,85
Publikum Novo Mesto	66,50	67,30	9,20	9,40	6,55	6,80
Publikum Piran	66,35	67,19	9,25	9,44	6,40	6,64
Publikum Tolmin	66,75	67,19	9,37	9,47	6,41	6,65
Publikum Sevnica	66,65	67,10	9,35	9,50	6,45	6,79
Publikum Sentilj	66,60	66,95	9,33	9,45	6,35	6,79
Publikum Sentjur pri Celju	66,50	67,15	9,39	9,48	6,45	6,75
Publikum Trebnje	66,40	67,20	9,20	9,38	6,45	6,79
Publikum Zagorje	66,60	67,00	9,37	9,50	6,50	6,74
Publikum Zalec	66,80	67,29	9,39	9,47	6,45	6,75
Shalaby Koper	66,20	67,15	9,15	9,45	6,45	6,66
Slit - on	66,70	67,70	9,32	9,58	6,20	7,00
SKB d.d. Ljubljana* **	66,25	66,55	9,41	9,45	6,50	6,75
Slovenijaturist Ljubljana	67,00	67,30	9,43	9,50	6,50	6,60
Slovenijaturist Jesenice	66,60	67,40	9,35	9,45	6,30	6,68
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana*	66,95	67,40	9,40	9,45	6,50	6,70
Slovenijaturist zel. p. Maribor*	66,40	67,60	9,34	9,50	6,00	6,50
Slovenska hran. in pos. Kranj	66,60	67,00	9,35	9,50	6,50	6,80
Slovenska investicijska banka*	66,70	67,30	9,35	9,50	6,40	6,75
Sonce	67,00	67,40	9,40	9,55	6,50	6,80
SZKB d.d. Ljubljana	66,50	67,30	9,32	9,50	6,35	6,75
Tartarus Postojna	65,56	67,19	9,14	9,45	6,28	6,65
Tentours Domžale	66,70	67,30	9,20	9,50	6,30	6,80
Tori*	66,50	67,00	9,35	9,60	6,45	6,80
Tourist service Portoroz	65,80	67,60	9,00	9,50	6,35	6,75
Upimo	67,10	67,20	9,45	9,50	6,50	6,80

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANK, KRONE, FUNTE, IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 67 z dne 6. aprila 1993 — Tečaji veljajo od 7.4.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	72,9044	73,1238	73,3432
Avstrija	040	šiling	100	914,8461	917,5989	920,3517
Belgija	056	frank	100	312,5671	313,5076	314,4481
Kanada	124	dolar	1	82,0207	82,2675	82,5143
Danska	208	krona	100	1675,5010	1680,5426	1685,5842
Finska	246	marka	100	1771,7498	1777,0810	1782,4122
Francija	250	frank	100	1900,5106	1906,2293	1911,9480
Nemčija	280	marka	100	6438,0442	6457,4164	6476,7886
Grčija	300	dragma	100	—	47,3651	47,5072
Irska	372	funt	1	—	157,3672	157,8393
Italija	380	lira	100	6,4767	6,4962	6,5157
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	7,0000	—
Japonska	392	jen	100	90,3579	90,6298	90,9017
Nizozemska	528	gulden	100	5727,9279	5745,1634	5762,3989
Norveška	578	krona	100	1510,3652	1514,9099	1519,4546
Portugalska	620	escudo	100	69,5309	69,7401	69,9493
Švedska	752	krona	100	1353,9207	1357,9947	1362,0687
Svica	756	frank	100	6966,6076	6987,5703	7008,5330
Velika Britanija	826	funt sterling	1	156,5089	156,9798	157,4507
ZDA	840	dolar	1	103,3049	103,6157	103,9265
Evropska Skupnost	955	ECU	1	124,9817	125,3578	125,7339
Španija	995	peseta	100	90,0039	90,2747	90,5455

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 7. APRILA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1.000,000	627,133	637,086	1.264,219
64		125,4266%	127,4172%	126,4219%	100,000	62,713	63,709	126,422

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

6. APRIL 1993	v SLT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Abanka	4,80	6,80
Fiba	5,60	7,80
Hida*	6,00	7,30
Italdesign	6,00	8,00
Kreditna banka Maribor	6,00	9,00
MA Vir	6,00	8,00
Otok Bled	3,96	8,48
Slovenijaturist Ljubljana	5,70	6,50
Sonce	6,00	8,30
Tentours Domžale	6,00	10,00
Tori	5,00	8,00

Tečaj velja danes: *

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

6. APRIL 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1565,00	1615,00
nemška marka	985,00	1005,00
francoski frank	288,00	297,00
holandski gulden	868,00	896,00
belgijski frank	47,40	48,80
funt sterling	2370,00	2445,00
irski sterling	2375,00	2450,00
danska krona	254,00	261,00
grška dragma	6,80	7,70
kanadski dolar	1242,00	1282,00
japonski jen	13,70	14,25
švicarski frank	1060,00	1083,00
avstrijski šiling	138,50	143,00
norveška krona	229,00	236,00
švedska krona	205,00	213,00
portugalski escudo	10,00	11,00
španska peseta	13,60	14,25
avstralski dolar	1100,00	1138,00
madžarski forint	10,00	15,00
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	0,70	1,00

ZVEZA BANK CELOVEC

6. APRIL 1993	v ŠILINGIH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	11,1000	11,6000
kanadski dolar	8,8000	9,2000
funt sterling	16,8000	17,6000
švicarski frank	745,0000	775,0000

EVROPSKA SKUPNOST / OBDAVČITVE PRIHRANKOV

Odliv kapitala v »privlačne države«

V ES razmišljajo o možnosti, da bi vse države uvedle 15-odstotni odbitni davek

BRUSELJ - »Države Evropske skupnosti razmišljajo o možnosti, da bi v vseh državah skupnosti uvedli 15-odstotni odbitni davek za vse naložbe s fiksnimi obrestmi,« je izjavil guverner belgijske osrednje banke Alfons Verplaetse.

Novi davek bi lahko ize-nacil po sicer zelo različne evropske davčne režime glede prihodkov od prihrankov in bi lahko končno zaustavil beg kapitala iz držav z odbitnimi davki, kakršna je Nemčija, v davčno privlačne države, kakršen je Luksemburg.

V pogovoru za več belgijskih časnikov je Verplaetse dejal, da bodo evropski finančni ministri obravnavali odbitni davek na srečanju na vrhu Evropske skupnosti v decembru. Po njegovih besedah bi bila odločitev lahko sprejeta še letos.

Belgija bo prevzela šestmesечно predsedovanje Evropski skupnosti 1. julija. Visoki predstavniki belgijske vlade so že napove-

dali, da bo obdavčevanje dohodka od naložb pomembna točka dnevnega reda, ko bo Belgija prevzela predsedovanje. Predstavnica centralne banke je potrdila objavljene izjave belgijskega guvernerja in dejala, da se bo obravnavala odbitnih davkov nanasala samo na dohodek s fiksnimi obrestmi, kakršne so obveznice, bančni varčevalni certifikati in varčevalni računi. Dejala je se, da o davkih na delniške dividende ne bodo razpravljali. »Ali bo znsal odbitni davek 15 odstotkov? Možno. O tem bodo odločili finančni ministri,« je povedal belgijski guverner.

Odbitni davek je boleča tema, zlasti v belgijski soseščini - Luksemburgu, kjer česa takega ne poznajo in je zagotovljena popolna tajnost bančnih računov; tja se zato stekajo na varno ogromni zneski kapitala iz sosednjih držav.

V Belgiji je odbitni davek na fiksni dohodek 10-odstoten, v Nemčiji pa pla-

cajo investitorji 20 odstotkov davka.

Guverner Verplaetse pravi, da se je Luksemburg, ki se je doslej silovito upiral enotnemu odbitnemu davku za vse države Evropske skupnosti, z novim davkom sprijaznil, da pa je Britanija se vedno proti. Dejal je tudi, da se bo v primeru, če se bo stopnja evropske gospodarske rasti v letu 1994 gibala okoli ničle, nacrtovana evropska gospodarska in denarna unija premaknila na kasnejši čas. »Če pa se urednišči pesimistični scenariji, kakršne vidijo nekateri - in v kar sam ne verjamem - da bo na primer v letu 1994 rast v ekonomski skupnosti se vedno na ničli, potem je zelo verjetna možnost, da bo določilo o treh odstotkih odloženo do leta 1997 ali 1998,« je dejal belgijski guverner.

Maastrichtski dogovor o gospodarski in denarni uniji in večjem političnem povezovanju, dosežen decembra 1991, namreč določa, da morajo države, ki se želijo pridružiti bodoci enotni monetni, svoj proračunski primanjkljaj zmanjšati na tri odstotke bruto domačega proizvoda do konca leta 1996.

Belgija je ena izmed držav, ki jih čaka najdaljša pot, da bo uresničila cilje, kakršne si je o proračunskem primanjkljaju zastavila Evropska skupnost.

(Reuter)

Tudi vatikanska straža mora jesti (Foto: Srđan Živulović/TRIO)

VATIKAN / PRORAČUNSKI PRIMANJKLJAJ

Praznino polnijo Petrovi novčiči

S prostovoljnimi prispevki so pred petimi leti zbrali 40 milijard lir, leta 1991 pa kar 73

DARKO PAVIČIĆ

RIM - Vatikanski račun bo tudi letos končal z rdecimi stevilkami. Kardinal Rosalio Castillo Lara je v pogovoru za italijanski katoliški časnik L' Avenire izjavil, da bo v vatikanskem proračunu manjkalo 92 milijonov ameriških dolarjev, hkrati pa povedal, da »država nima dolgov«.

Gre namreč za tradicionalni vatikanski proračunski primanjkljaj po zaključnem računu, ki pa je bil za leto 1991 vendarle manjši in je znašal 100.747.000.000 lir (tedaj približno 84 milijonov dolarjev ali 134 milijonov nemških mark), ker so odhodki presegli 226 milijard lir, prihodki pa dosegli 125 milijard.

Toda vatikanski primanjkljaj katoliške države kljub temu ne pripelje v končno negativno bilanco, ker dobi Cerkev cez leto prostovoljne prispevke, ki jih vatikansko knjigovodstvo ne vsteva v prihodke. Tako se vsakoletni primanjkljaj »krpa« s tako imenovanim Petrovim novčičem ali obolomom Sv. Petra, ki je na primer v ze omenjenem letu 1991 navrgel okoli 73 milijard lir. Leta 1988 je znašal blizu 40 milijard lir, leta 1989 pa ze okoli 63 milijard.

Petrov novčič je prostovoljni prispevek, ki ga katoliki po vsem svetu zberejo za Petrov prestol navadno 29. junija, na praznik Sv. Petra in Pavla (oziroma prvo nedeljo po njem). Izkazalo se je, da je ta prispevek edini način za sanacijo rednega primanjkljaja Svetega sedeza. Prejšnja leta so poravnali razliko s prodajo cerkvenih posestev, toda leta 1990 je tedaj državni tajnik Agostino Casaroli izjavil, da so ti viri skoraj popolnoma izčrpani.

Vatikanske finance so najbolj skrivnosten del dejavnosti Katoliške cerkve in doslej ni bil v javnosti nikjer natančno naveden podatek, koliko denarja ima Vatikan na voljo. To je pogosto morda tudi v škodo Cerkev, ker mnogi menijo, da je bogatejša, kot je v resnici.

O skrivnostih vatikanske blagajne kroziyo tudi legende, kakršna je tista o sv. Lovrencu, starodavnem rimskem diakonu in zaupniku papeža Siksta. Ta je namreč brez besed vzdrl mučenje nad ognjem, in ko je bil na eni strani popolnoma opečen, je rekel: »Zdaj me pa lahko obrnete na drugo stran, na tej strani sem namreč ze pecen.«

Cerkev ga casti, ker je junasko vzdrl mučenje, ne da bi izustil kaj drugega in ne da bi izdal kakršnokoli skrivnost. Cileniki pa opozarjajo na to, o cemer je sv. Lovrenc molcal: bil je namreč blagajnik Svetega sedeza in bi raje izbral mučenisko smrt, kot da bi zaklad Cerkev prisel v tuje roke. Toda ne glede na legendo je jasno, da je tudi v Cerkv kot svetovni organizaciji finančna komponenta conditio sine qua non v sodobnem svetu. Ne le zaradi papežev številnih in dragih potovanj (te stroške praviloma poravnajo gostitelji), ampak tudi zaradi stroškov diplomatskega aparata, sodobnih informacijskih sredstev do lastne birokracije, kurijske in druge.

Redni vatikanski primanjkljaj v evropskih finančnih merilih vendarle ni nič posebnega, o cemer prica podatek, da v bogati Evropski skupnosti od vseh članic samo Luksemburg nima proračunskega primanjkljaja. Le da v nasprotju z Vatikanom te države nimajo vernikov, ki bi ze na začetku leta proračun finančno sanirali in izgube nadomestili z lastnimi prostovoljnimi prispevki.

POLJSKA / SPORAZUM Z EVROPSKO BANKO ZA OBNOVO IN RAZVOJ

Evropska banka bo postala delničar ene največjih bank

Kapitalska vrednost banke bo 44, 6 milijona dolarjev

TOMASZ JANOWSKI

VARSAVA - Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD) je podpisala s poljsko vlado začetni sporazum o tem, da bo imela v največji poljski banki delež, vreden 12, 7 milijona dolarjev.

Uradni predstavniki EBRD in Poljske so dejali, da bo Wielkopolski Bank Kredytowy iz Poznana, ki je v lasti države in se uvrsta med deset največjih poljskih bank, ponudila delnice v odkup državljanom, preden se doseže dokončni dogovor. »To je eden izmed najpomembnejših korakov v zgodovini naše privatizacije, kajti to bo prva velika državna banka,

ki se bo privatizirala po letu 1989, ko so je devet največjih bank odcepilo od poljske centralne banke,« je dejal na tiskovni konferenci finančni minister Jerzy Osiatynski.

V skladu z dogovorom bo EBRD povečala osnovni kapital banke za 210 milijard zlotov (12, 7 milijona dolarjev) in nadzorovala 18, 5-odstotni delež, ko bo banka privatizirana. Domaci in tuji javni investitorji bodo lahko kupili 27, 5 odstotka delnic, bančni uslužbenci pa bodo lahko vpisali svoje deleže do višine 14 odstotkov.

Toda EBRD, ki nikoli ne investira v državna podjetja, se bo se vedno lahko umaknila, če veliki investitorji ne bodo kupili 7 odstotkov bančnih delnic in tako reducirali državni delež na manj kot 50 odstotkov.

Vendar tako Poljaki kot predstavniki EBRD trdno upajo, da do take ovire ne bo prislo. »Vidimo, da obstaja v javnosti in med institucionalnimi investitorji precejšnje zanimanje. Zato z zaupanjem pričakujemo, da bomo brez težav prodali sedem odstotkov,« je za Reuter dejal varsavski predstavnik Evropske

banke za obnovo in razvoj Yves Fortin.

Investitorji, ki želijo kupiti več kot 5000 delnic, od katerih je vsaka vredna 7 dolarjev, jih bodo lahko kupovali od 13. aprila, manjši vlagatelji pa bodo morali počakati do 27. aprila. Kapitalna vrednost banke bo 736 milijard zlotov (44, 6 milijona dolarjev). Poljski in tuji ekonomisti menijo, da je privatizacija poljskega bančnega sistema nujen korak, ki naj pospeši pretvorbo v tržni sistem. »Z naslozbo imamo priložnost odigrati pozitivno vlogo v razvijajočem se poljskem bančnem sistemu,« je dejal Yves Fortin.

HRVAŠKA / KAKO OBVLADATI INFLACIJO

Možnost, da bi centralna banka preprosto tiskala denar, je mamljiva

Marca je inflacija uradno znašala 27, 8 odstotka - Plače pod 100 DEM

GORAN MORAVCEK

ZAGREB - Novi hrvatski premier Nikica Valentić, ki ga imajo za zagovornika »trdega« kapitalizma, ima na voljo zelo malo casa za obrzdanje inflacije. Njegovemu predhodniku Hrvoju Sarinicu, ki je podpisal stabilizacijski program, ni uspelo, da bi ze v prvem trimesecju tega leta ukrotil to »posast«. V januarju bi morala inflacija znašati »samo« 21 odstotkov, v februarju 18, v marcu 14 odstotkov, da bi na koncu leta dosegla okrog 5 odstotkov.

Nemska marka je na tečajni listi hrvatske centralne banke 31. marca dosegla srednjo vrednost 956 hrvatskih dinarjev. V primerjavi z drobnoprodajnimi cenami je bila inflacija za odstotek vi-

šja od tiste, ki jo priznava Narodna banka Hrvatske. Takšna gibanja niso prevec spodbudna za Valentića, ki bi moral v skladu s stabilizacijskim programom do konca leta 1993 letno inflacijo znižati na približno 80 odstotkov.

Zniževanje inflacije je Nikica Valentić v svojem nastopnem govoru označil kot svojo poglavitno nalogo. Njegova vlada bo ob problemu inflacije ostala ali padla, problemi pa so skoraj nepremostljivi. Hrvatska je namreč v začaranem krogu, iz katerega številni ne vidijo izhoda. Do ozivitve proizvodnje ne bo prislo, dokler ne bo obr-

zdana inflacija, saj ta zdaj z dnevnim tempom enoodstotne rasti preprosto melje gospodarstvo.

Nekatere gospodarske veje, na primer ladjedelništvo, ki je bilo se nedavno paradni konj hrvatskega gospodarstva, zdaj doživljajo agonijo. Lani je država ladjedelništvu pomagala s približno 250 milijoni dolarjev, od katerih je pričakovala stirikrat večji dobiček. Letos pa, ko so se zrušile iluzije, da bi s tiskanjem denarja mogole le rešiti tega velikega proizvajalca izgub, razmislija o zaprtju večine med 42 hrvatskimi ladjedelnici. Podobna usoda čaka tu-

di druge izgubanje, saj notranji dolgovi zdaj ze znašajo toliko kot nacionalni proizvod.

Pritisk na centralno banko, naj tiska denar, je zelo močan; vsak dan prihajajo v Zagreb zahteve kmetijstva, ladjedelništva, turizma, lesne industrije, prav tako pa tudi skupine 30 velikih izgubarjev, naj jim s »svežim denarjem« snamejo zanko z vratu.

Valentićevo stališče je jasno - zdaj ne bo vec mogole polniti vreče brez dna; a to so obljubljali tudi njegovi predhodniki. Poleg »klasičnih« težav je premier podedoval tudi dodatne, ki zadevajo preobrazbo

gospodarstva.

Zaradi politike podzavljenja družbenih podjetij (namesto hitre privatizacije) si je država zdaj nakopala tudi odgovornost za plače velike večine gospodarskih podjetij.

Pritisk na vlado zaradi nizkih plac je strahoten, tako da sporazum, ki so ga pred kratkim sklenile stiri sindikalne podružnice in Sarničeva vlada, stoji na precej trhljih nogah. Čeprav sindikati zatrjujejo, da place ne vplivajo bistveno na inflacijo, misli vlada drugače.

Hrvati v povprečju ne zaslužio niti 100 mark na mesec, zato so socialne napetosti velike in utegnejo porušiti celoten stabilizacijski program.

MADŽARSKA / LASTNINJENJE

Državna agencija je objavila javni razpis za prodajo 30-odstotnega deleža v državnem telefonskem omrežju

BUDIMPESTA - Madžarska se je lotila enega največjih privatizacijskih podjetij v vzhodni Evropi in v terek prosila potencialne vlagatelje v telekomunikacijsko mrežo MATAV, naj posljejo svoje ponudbe.

Javno ponudbo je v terek objavila državna agencija pri ministrstvu za transport, komunikacije in vodno gospodarstvo, ki je vlagateljem ponudila 30-odstotni delež koncesij pri telefonskem omrežju MATAV. To je tudi prva telefonska družba v vzhodni Evropi, ki je napro-

daj. Pri transakciji bosta sodelovala N. M. Rothschild & Ltd. in Salomon Brothers International Ltd.

Ponudba, ki so jo objavili v madžarskih casopisih, obljublja, da bo tisti vlagatelj, za katerega se bodo odločili, moral vzpostaviti telefonsko omrežje za približno 1000 naročnikov. Ponudniki morajo dokazati, da so imeli v zadnjih dveh letih vsaj milijard dolarjev letnega prometa pri telefonskih storitvah ter da jim je v zadnjih petih letih uspelo razviti telekomunika-

cijsko infrastrukturo. Prav tako morajo dokazati, da imajo na voljo dovolj denarja za prevzem 30-odstotnega deleža pri MATAV ter da lahko zagotovijo se vec sredstev za nujna prihodnja vlaganja. Za MATAV se ze zanima France Telecom SA.

Državni sekretar pri ministrstvu za transport Sandor Gyurkovics je povedal, da Madžarska nacrjuje, da bo se vedno zadržala večinski delež pri družbi MATAV vsaj do leta 1999. V vmesnem obdobju pa naj bi prodala manjšinski de-

lež, kar naj bi ji pomagalo pri modernizaciji telekomunikacij, katere stroški so ocenjeni med ena in dvema milijardama dolarjev.

Najnovejši podatki kažejo, da ima Madžarska približno 11 telefonskih priključkov na 100 prebivalcev (1991), kar je precej pod povprečjem ES, ki znaša 40 priključkov. Nacrjuje, da bo do leta 1997 stevilo priključkov zvisala vsaj na 21, konec leta 1993 pa naj bi priključili 1, 4 do 1, 7 milijona novih naročnikov.

(Reuter)

Levi tudi na Madžarskem ne bodo mogli preprečiti špekulacij pri lastninjenju (Foto: Zvezdana Dolenc - Stražar)

Gledališča

Slovenija
LJUBLJANA

OPERA IN BALET

DANES: ob 20. uri Molitveni stroj Noordung. Za izven in konto. Vstopnice 600, 750 SIT.

Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG

DANES: ob 13. uri J. B. P. Moliere: Svatba po sili. Predstava je zaključena za gimnazijo Brezice.

Informacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter uro pred predstavo na tel. 061/221-511.

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANSKO

DANES: ob 21. uri L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: Klinika Tivoli d. o. o. Za izven in konto.

JUTRI: ob 20. uri L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: Klinika Tivoli d. o. o. Za izven in konto.

Informacije in rezervacije od 10. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/221-852.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE

JUTRI: ob 19. 30 uri Z. Petan: Zmagoslav Sloven, diktator de luxe. Za izven.

Prodaja vstopnic dva dni pred dnevom predstave od 17. do 19. ure, na dan predstave pa dve uri pred predstavo. Rezervacije na tel. 061/312-860.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

DANES: ob 20. uri Miro Gavran: Moz moje zene.

Rezervacija in prodaja vstopnic vsak dan v KD SB tel. 061/448-920 in v galeriji Labirint (pasaza Maximarketa).

MARIBOR

SNG DRAMA

V PRIHODNIH DNEH: 10. aprila ob 19.30 premiera Paradiso -La divina comedia.

Igrajo: Brane Sturbej, Matjaz Tribuson, Ksenija Mišić, Livio Badurina, Radko Polić, Milena Muhic, Peter Ternovsek, Rado Pavalec, Sonja Blaz, Anica Sivec, Anica Kumer, Rados bolčina, Irena Mihelc, Ivo Leskovec, Zvonko Funda, Irena Varga, Aljosa Rebolj, Franci Gabrovsek, Ivica Knez, Natasa Sirk, Maja Adusa Vidmar, Alenka Cilensek, Lidija Simoncic, Jospina Babic in drugi.

Informacije na tel. 062/221-206.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 16. t. m., ob 20.30 premierska predstava - red A - Milan Klec: Vsega je kriva Marijana Derzaj v izvedbi Slovenskega stalnega gledališča. Krstna uprizoritev. Režija Dusan Mlakar. Igrajo Alojz Svete, Lucka Pockaj, Vladimir Jurc, Maja Blagovic, Gojmir Lesnjak.

DVORANA TRIPCOVICH

Operna sezona in Baleti 1992/93
V PRIHODNIH DNEH: od 17. t. m. do 4. maja - A. Bibalos »La signorina Julie«. Režija Franco Giralidi.

Predprodaja in rezervacija vstopnic za vseh deset predstav je že v teku pri blagajni Dvorane Tripovich: 9-12, 16-19, ob predstavah 9-12, 18-21 (zaprti ob ponedeljkih).

GLEDALISCE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: od 14. do 25. t. m. gostovanje gledališke skupine iz Genove in Stalnega gledališča iz Catanie z delom G.E. Lessinga »Nathan il saggio«. Režija Guido De Monticelli. Predstava v abonmaju: odrezek st. 10. Predprodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji bla-

V palači Grassi v Benetkah je od nedelje odprta razstava »najbolj inovativnega umetnika našega stoletja«, kot nekateri kritiki označujejo Marcela Duchampa. Zanimivo razstavo, ki bo odprta do 18. julija vsak dan od 9. do 19. ure, so uredili Pontus Hulten, Jacques Caumont, Jennifer Gough-Cooper in Ida Giannelli, oblikovala pa jo je Gae Aulenti. Na slikah dve značilni interpretaciji »nesposljičjega« Duchampal.

gajni v Pasazi Protti (tel. 630063) in v gledališču Rossetti (tel. 54331).

GLEDALISCE CRISTALLO

LA CONTRADA

V PRIHODNIH DNEH: od 17. do 25. aprila gostovanje gledališke skupine Produzioni Mario Chiochio iz Rima z delom Nöela Cowarda »Spirito allegro«. Režija Franco Però. Nastopajo Ugo Paggi, Paola Gassman in Benedicta Boccoli.

MILJE

GLEDALISCE VERDI

JUTRI: ob 21. uri za niz komicnega teatra: »Io sono una cooperativa«. V glavnih vlogah Lucia Vasini in Maurizio Milani. Predprodaja vstopnic pri UTAT - Pasaza Protti 2 (tel. 040/630063).

VIDEM

AVDITORIJ MENOSSII

Ul. S. Pietro - S. Osvaldo
V PRIHODNIH DNEH: 16. in 17. t. m., ob 21. uri - niz Contatto comico: »Arringa e verdurini« - The Beatles Songbook Concerto.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: v torek, 13. t. m., ob 19.30 drama Friedricha Schillerja - Kabale und Liebe.

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

SLOVENSKA FILHARMONIJA

DANES: ob 19. uri letni koncert komornih skupin, v katerih bodo sodelovali nadarjeni mladi godalci, pianisti, kitaristi, pihalci in trobilci. Spored bosta povezovala Joze Humer in dijak SGBS David Verbec.

CANKARJEV DOM

JUTRI: ob 19.30 uri (Gallusova dvorana) Koncert orkestra Slovenske filharmonije. Za abonma oranžni I. Vstopnice 500, 400 in 300 SIT.

Informacije na tel. 061/222-815.

MARIBOR

UNIONSKA DVORANA

DANES: ob 12. uri G. Rossini: Stabat mater za CM.
Blagajna je odprta vsak dan, razen nedelje, od 11. do 16. ure ter uro pred predstavo. Infomacije na tel. 062/221-206.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

DANES: ob 20.30 uri slavnostni koncert ob zaključku praznovanja 300-letnice rojstva Giuseppe Tartinija. Pod dirigentskim vodstvom Haralda Nerada bo koncentriral Salzburški komorni orkester.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

CERKEV MADONNA DEL MARE

V PRIHODNIH DNEH: v cetrtek, 22. t. m., ob 20.30 abonmajski koncert Glasbene matice. Nastopili bodo Ljubljanski madrigalisti pod vodstvom Matjaza Scka.

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 16. aprila, ob 21. uri niz koncertov »Zattere alla deriva«. Nastopila bosta Trio Lingua Franca & Val Resia Ensemble.

GLEDALISCE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v cetrtek, 29. in v petek, 30. aprila koncert-predstava

Giorgia Gaberja.

Izven abonmaja. Za abonente popust.
V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 26. aprila, ob 20.30 koncert Trzaskega koncertnega društva. Nastopil bo Uto Ughi.

GORICA

KATOLISKI DOM

Drevored XX septembra 85
DANES: ob 20.30 abonmajski koncert Glasbene matice, v sodelovanju z Glasbenim centrom za glasbeno vzgojo E. Komel. Nastopili bodo Solisti beloruske filharmonije - Jurij Likin (oboa), Sergej Gromov (violina), Ilia Zukovski (violoncelo), Jurij Gildjuk (klavir). Na programu Mendelssohn, Gazelova, Djesiov, Rahmanoniv, Falik.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALISCE

JUTRI: ob 19.30 Andrew Lloyd Webber - Jesus Christ Superstar. Ponovitev v sredo, 14. t. m., ob 19.30.

Alpe-Jadran

TREVISO

PALAVERDE

NAPOVEDUJEMO: 20. aprila bo v Trevisu otvoril turnejo Vasco Rossi, 12. junija pa bo nastopil na stadionu v Vidmu.

Razne prireditve

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE MIELA

Do ponedeljka, 19. aprila bodo v gledališču Miela predvajali filme angleških mojstrov Michaela Powela in Emerica Pressburgerja.

V PRIHODNIH DNEH: 19. aprila ob 18.00, 20.00, in 22.00: »The Tales of Hoffmann«, i. M. Shearer, L. Massine, L. Tcherina, F. Ashton. Zadnjo predstavo bosta komertirala Martin Scorsese in Bruce Eder.

ČEDAD

DVORANA SOCIETA' OPERAIA

Ul. Foro Giulio Cesare 15
DANES: ob 18.30 predavanje, ki ga organizira Kulturno društvo Ivan Trinko na temo »Nov volilni zakon in Slovenici«. Sodelovali bodo Milos Budin, Rudi Pavsic, Ivo Jevnikar, Stojan Spetic. Razpravo bo vodil Marino Vertovec, predsednik KD Ivan Trinko.

Za najmlajše

Slovenija

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: 9. aprila (Kulturnica, Zidovska steza 1) Zdenek Florian: Tobija. Za izven.

10. aprila ob 11. uri Svetlana Makarovic: Gal med lutkami. Za izven.

Informacije na tel. 061/314-962.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE CRISTALLO

DANES: ob 20.30 bo na sporedu pravljica Giannija Rodarija »Favole in tascas«. Režija Luisa Crismani. Nastopajo Giorgio Amodeo in Paolo Bonesi. Zadnja ponovitev jutri, ob 16.30. Predstava je namenjena vsem abonentom gledališča Cristallo, za druge pa je predviden popust.

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Do 11. aprila (Mala galerija CD) bienale otroške ilustracije Bratislava-BIB.

Do 11. aprila (Galerija CD) je na ogled razstava Deseletje slikarstva - Avstrija 1980 - 1990 - Zbirka Schomer.

Do 25. aprila (Sprejemna dvorana) je na ogled razstava otroških ilustratorjev iz vsega sveta Podobe domišljije- Sarmade 92'.

NARODNA GALERIJA

Na ogled je razstava Marka Pernharta: Izbrane slike iz Slovenije in Koroške. Informacije na tel. 061/219-740.

GALERIJA GRAD TIVOLI

Na ogled je razstava Mlada slovenska grafika. Razstavljalci: Crtomir Frelih, Klementina Golija, Samuel Grajfoner, Gregor Kokalj, Karel Plemenitas, Natasa Ribic, Zora Stancic, Marija Staric - Jensko in Petra Varl-Simoncic.

Informacije na tel. 061/225-632.

GALERIJA INSULA

Na ogled je razstava Jozefa Muhovica.

BEZIGRAJSKA GALERIJA

Na ogled je spominska razstava Riharda Jakopica.

Galerija je odprta vsak dan, razen sobote popoldan in nedelje, od 10. do 13. in od 16. do 19. ure.

GALERIJA KOMPAS

Na ogled je razstava slik akademskega slikarja Tomana Veljka, ciklus slik z naslovom Praznovanje pomladi.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

Na ogled je slikarska razstava Toiva Rjannela. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 13. in od 16. do 19. ure.

Do 10. aprila si lahko ogledate razstavo slik Janeza Ambrozija.

ATELIER ZOIS

Do 15. aprila bo na ogled razstava Ko se fotografija predstavi. Razstavlja fotograf Dragan Artrigler. Tel. 061/153-244.

GALERIJA KRKA

Do 28. aprila bo na ogled razstava slik Maje Berden.

GALERIJA STONISCE

Na ogled je razstava fotografij Janija Novaka. Galerija je odprta vsak delavnik od 8. do 4. zjutraj. Informacije na tel. 061/313-926.

PREDSTAVNISTVO MURE

Na ogled je 1. razstava del članov Društva Likovnih Umetnikov Prekmurja in Prlekije.

VODNIKOVA DOMACIJA

Na ogled je razstava fotografij mojstra Rafaela Podobnika.

JUTRI: ob 19. uri bo otvoritev razstave akademskega slikarja Janeza Sibile. Razstava bo odprta do 27. aprila vsak dan razen ponedeljka od 10.00 do 14.00 ure in od 16.00 do 19.00 ure, ob sobotah in nedeljah od 10.00 do 13.00 ure.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE

Do 13. aprila je na ogled fotografska razstava Mateja Okoma: Akt in Primoza Predalica: Igra pred zrcalom - portreti slovenskih igralcev. Na ogled je razstava sibirskega slikarja Nikolaja Ribakova.

Muzej je odprt od torka do nedelje od 10. do 18. ure. Vstopnine ni. Tel. 061/323-968.

SLOVENSKE SOLSKI MUZEJ

Na ogled je razstava risb, slik, grafik in del s področja oblikovanja in kiparstva studentov 4. letnika za likovno pedagogiko Pedagoške fakultete v Ljubljani. Razstava je na ogled med 9. in 13. uro. Informacije na tel. 061/213-024.

MARIBOR

UMETNOSTNA GALERIJA

Na ogled je retrospektivna fotografska razstava z naslovom Veno Pilon, pariski fotograf.

RAZSTAVNI SALON ROTOVZ (Trg Borisa Kraigherja)

Na ogled je razstava del mariborskega grafika Simona Grajfonerja, nagrajenca raznih razstav, med drugim tudi letosnjega grafičnega bienala na Otoccu.

SLOVENJ GRADEC

GALERIJA LIKOVNIH UMETNOSTI

Na ogled je razstava Nove pridobitve za stalno zbirko Galerije likovnih umetnosti Slovenj Gradec 1987-1992.

CELJE

LIKOVNI SALON

Na ogled je razstava Komedijska na plakatu.

LIKOVNI SALON

Do 10. aprila si lahko ogledate pregledno razstavo Tihozitja, Gojmirja Antona Kosa.

VELENJE

KULTURNI CENTER IVAN NAPOTNIK

Na ogled je razstava akvarelov in monotipij Jureta Godca.

PTUJ

GRAD

Na ogled je razstava z naslovom Nakit - magična moč oblike, ki jo prirejata Pokrajinski muzej Ptuj in Arheološki muzej iz Zadra.

KRANJ

CLUB GALOISES

BLONDES

Na ogled je razstava grafitov Strip core.

GALERIJA V PRESERNOVI HISI

Na ogled je razstava akademskih slikarke Melite Vovk.

GALERIJA MESTNE HISE

Na ogled je razstava slik akademskega slikarke Brigite Pozegar-Mulej.

PIRAN

GALERIJA MEDUZA 2

Na ogled je razstava slik Klavdija Tutte. Informacije na tel. 066/73-753.

TARTINIJEVA HISA

Na ogled je razstava likovnih del Sama Tavzija.

GALERIJA SV. DONATA

Na ogled je razstava del Janeza Boljke.

KOPER

GALERIJA LOZA

Na ogled je razstava slik Toma Podgornika.

NOVA GORICA

LIKOVNA VITRINA

Na ogled je razstava slik Antona Plemija.

PREDDVERJE POKRAJINSKEGA ARHIVA

Na ogled je razstava Nova oblast - nova imena, preimenovala je krajev na območju občin Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin v letih 1945-1955.

DOBROVO V BRDIH

Na ogled je razstava del Ivane Koblica in Ferda Vesela. Odprto v sredo, cetrtek in petek od 12. do 18. ure ter ob sobotah in nedeljah od 11. do 16. ure.

SOLKAN

VILA BAROLOMEI

Do junija je na ogled etnoloska razstava Skedenjska krusarica. Razstava je med tednom odprta od 8. do 14. ure, ob sobotah in nedeljah pa od 13. do 17. ure.

KANAL

SPOMINSKA SOBA MARIJA KOGOJA

Na ogled je razstava 100 let rojstva muzealca, arhivista in pesnika Ludvika Zorzuta, originalne skladbe Vinka Vodopivca.

TOLMIN

KNJIZNICA CIRILA KOSMACA

Na ogled je razstava umetniške fotografije Tihozitja Mojmirja Maraza.

SEŽANA

MALA GALERIJA

Do 30. aprila je na ogled razstava akvarelov Slavke Kranjec.

KD SRECKO KOSOVEL

Na ogled je razstava slik Jozeta Tisnikarja.

IDRIJA

GALERIJA IDRIJA

Na ogled je razstava slik Bozidarja Jakca.

ŠKOFJA LOKA

CAFE GALERIJA PUNGERT

Na ogled je razstava fotografij z naslovom Pikova dama, fotografa Petra Kozjeka.

GALERIJA FARA

Na ogled je razstava fotografij Bostjana Guncarja. Razstavo si lahko ogledate vsak

dan med 9.30 in 12.30 uro ter med 16. in 19. uro, ob sobotah od 9. do 12. ure.

GALERIJA LOSKEGA MUZEJA

Na ogled je razstava del beneskih umetnikov. Razstavljajo: Gianni Balus, Giovanni Carlig, Brunetta di Leonardo, Loretta Dorbolo, Giacinto Iussa, Tresa Lendaro, Paolo Manzini, Sandra Manzini, Gianni Osgbach, Alessio Petricig, Alvaro Petricig, Paolo Pleicig, Claudia Raza, Luisa Tomasettig, Rosina Zuferrli.

Informacije na tel. 064/622-261.

OKROGLI STOLP

Na ogled je stalna razstava Uran v mineralogiji, v rudah in v Zirovskem vrhu.

KROPA

KOVASKI MUZEJ

Na ogled

SLOVENSKI PROGRAMI

RAI 1
10.00 Video strani
10.05 Tedenski izbor
10.10 Najlepše pravljice sveta, 1/9 del otroške nanizanke
10.35 Srečanje z Jankom Glazerjem, VPS 1110
11.20 Z. Mahler: Mozart, 1/3 del koprodukcijske nadalj.
12.10 Osmi dan, VPS 1210
13.00 Poročila
13.05 Poslovna borza
13.15 Galahad z Everesta, ponovitev 2/3 dela angleske dokumentarne serije
Filmsko popoldne
15.15 Jezus iz Nazareta, ponovitev 1/4 dela italijansko/angleske nadaljevanke, VPS 1515
17.00 TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.15 Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
18.50 16 crk, tv-igrice
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2, vreme
19.56 Sport
20.05 Zarišce
20.30 Film tedna: Evropska kinematografija
Ingalo, islandski film, VPS 2030
22.25 TV dnevnik 3, vreme, VPS 2215
22.49 Sport
23.00 Akcent: O literaturi z malo in veliko začetnico
00.30 Video strani

SLOVENIJA 2
10.15 Tedenski izbor
10.45 Iz življenja za življenje: Da ne bi bolelo
11.35 Lepotna plesalka, nemška dokumentarna oddaja
12.05 Glasba, show in cirkus: Kraljevi variete, 3. del
13.00 Poročila
16.10 Omizje, ponovitev
18.10 Beverly Hills, 90210, ponovitev 14/22 dela ameriške nanizanke
18.55 Turizem: Litva
19.10 Sanjska potovanja: Safari v Keniji, 5/12 del nemške dokumentarne serije
19.30 TV dnevnik 2, vreme
19.56 Sport
Sportna sredo
20.05 Prijateljska nogometna tekma: Slovenija - Estonija, posnetek iz Ljubljane
21.55 Peter Cornelius: Masa v D-molu za ženski zbor, solistke in orgle
Sova
22.40 Jezus iz Nazareta, 2/4 del italijansko/angleske nadaljevanke (do 00:15)

KANAL A
09.00 MCM
10.40 RIS, risanke in spoti
10.50 Astroloska napoved
11.00 Drugacen svet, ponovitev 132. dela
18.40 Male zivali
19.15 MCM
20.00 Risanka
20.15 Dnevnoinformativni program in vreme
20.30 Drugacen svet, 133. del ameriške nadaljevanke
21.20 Kult-ura, pol ure kulture
21.50 Smithsonian, 11. del dokumentarne serije
22.50 Dnevnoinformativni program in vreme, ponovitev
23.05 Porocila v angleščini: Deutsche Welle
23.45 Astroloska napoved
01.00 MCM
01.00 Video strani

KOPER
18.15 Otroški program: Studio 2 mladi

TV SLOVENIJA 1 / NOCOJ OB 20.30

Življenje na otoku nordijske sages

Verističen prikaz tegob ribičev na severu Islandije

Vloga Ingalo je za dvajsetletno gledališko igralko Solveig Arnarsdottir prva večja vloga.

Islandski filmski ustvarjalci so se pri svojem delu doslej navdihovali predvsem v nordijski mitologiji in islandski folklori. Tematika filma **Ingalo** pa se posveča glavni gospodarski panogi Islandije - ribolovu. Striintridesetletna režiserka Asdis Thoroddsen je v filmu opozorila na trdo delo in življenje ribičev v majhnih, obrobnih vaseh severne Islandije. Film se tako vpisuje v socialni kontekst življenja na otoku.

Ob podoživljanju življenjske usode 17-letne Ingalo bomo spoznali težave pri uveljavljanju žensk v družbi, navajeni na smrt, nasilje in asketske življenjske razmere. Ingalo je zato v nenehnih generacijskih sporih s starši. Zaradi nera-

zumevanja gre zelo zgodaj od doma in se z bratom zaposli na majhni ribiški ladji. Grobo in neizprosno delo na ladji, med samimi ribiči, pa za dekle nikakor ni vzpodbudno. Zato si zeli zapustiti ribištvo, po drugi strani pa bi rada ostala pri ribiču, v katerega se je zaljubila na ladji.

Film prikazuje tudi spore med ribiči, delavci in njihovimi delodajalci ter hinavščino odgovornih sindikalnih predstavnikov.

RAI 1
6.50 Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15 Film: Il pescatore della Louisiana (glas. '50), vmes dnevnik
12.00 Variete: Buona fortuna
12.30 Dnevnik 1
12.35 Nan.: La signora in giallo
13.30 Dnevnik in Tri minute
14.00 Fatti, misfatti e...
14.30 Italijanske kronike
14.45 DSE: Il far da sé
15.15 Otroški variete
15.45 Mladinski variete: Big!
17.55 V Parlamentu in vesti
18.10 Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45 Il vento del Concilio
19.50 Vreme, dnevnik, sport
20.40 Film: Don Bosco (biog., lt. '88)
22.40 Dnevnik 1
22.55 Aktualno: A carte scoperte
23.15 Sportna sredo
0.25 Dnevnik in vreme
0.55 Danes v Parlamentu

RAI 2
7.00 Otroški variete
8.45 Jutranji dnevnik
9.05 Rubrika o vrtnarstvu
9.30 Zidovska Velika noč
9.45 Film: Angelino e il Papa (dram., Kol. '87)
11.30 Kratke vesti
11.45 Segreti per voi...
12.00 Variete: I fatti vostri
13.00 Dnevnik, gospodarstvo, nato Tribuna
13.40 Motorji in vreme
14.10 Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.30 Kronika v živo
17.15 Vesti in iz Parlamenta
17.25 Pogum življenja
18.20 Nan.: L'ispettore Tibbs
19.15 Nad.: Beautiful
19.45 Dnevnik in sport
20.20 Variete: Ventieventi
20.40 Film: Fascino mortale (dram., ZDA '91)
22.25 Mixer in Pegaz
23.55 Nočni dnevnik
24.00 Filmske novosti
0.10 Glasba: DOC

RAI 3
6.45 Jutranja oddaja: L'altrarete, vmes vesti
12.00 Dnevnik ob 12-ih
12.15 Pogled na kino
13.45 Znanstveni dnevnik
14.00 Dezelne vesti
14.20 Popoldanski dnevnik
15.15 Dok.: Montecristo
15.45 Samo za sport
17.20 Derby in pregled tiska
18.00 Dok.: Geo, nato nan.
18.50 Sport, vreme, dnevnik
19.30 Dezelne vesti
19.45 Blob in Una Cartolina
20.30 Aktualno: Milano, Italija, nato Tribuna za referendum
22.30 Dnevnik ob 22.30
23.35 Aktualno: Publissima/Zoo in Carosello
0.30 Dnevnik in vreme
1.00 Variete: Fuori orario

RAI 3
22.30 Dnevnik ob 22.30
23.35 Aktualno: Publissima/Zoo in Carosello
0.30 Dnevnik in vreme
1.00 Variete: Fuori orario

KOPER
13.00 Mannix, ameriška tv nanizanka
13.50 Pet vrat v pekel, ameriški film
15.30 Accordi, ponovitev 1. oddaje
16.00 Novice
16.05 Carobna svetilka
16.05 Heidi, av/nemska nan. Pustite jih živeti, dok. serije
17.00 Severovzhod, tv magazin
18.00 Otroški program, studio 2 mladi
18.50 Primorska kronika
19.25 Mannix, am. nanizanka
19.35 Mannix, ameriška tv nanizanka
20.15 Nočni sodnik, ameriška nanizanka
20.40 Bersaglio
21.20 Sprehod po moderni umetnosti
21.45 TV dnevnik
21.55 Arhitektovi nasveti
22.15 Pernata kaca, pon. filma
23.15 Vohuna, am. naniz.

AVSTRIJA 1
09.00 Cas v sliki
09.05 Hooperman, pon.
10.30 Mr. North, ljubljene bogov, pon. filma
13.10 Azteški zaklad, nemško/fr. film
14.45 Družina Meier
15.00 Otroški program
15.50 Samozavešten otrok, 3. del
16.30 Otroci se pogovarjajo z znanimi ljudmi
17.00 Mini cas v sliki
18.00 Cas v sliki
18.30 Prijatelji: Ljubosumnost
20.15 Na ostrini noza, 1/6 del italijanske nadalj.
22.00 Aljaska: Angel nesreče
22.45 Spor, ameriški film (Jack Lemmon, Zeljko Ivanec in drugi; režija: Glenn Jordan)
00.25 Kralj otrok, kitajski film
02.05 Porocila/Tisoc mojstrov

AVSTRIJA 2
13.15 Tisoc mojstrov
13.15 Nibelunski prstan, Siegfried, 2. dejanje opere R. Wagnerja
14.45 Jezus iz Nazareta, 1/4 del nadaljevanke
17.00 Poklicne slike: Slasica
18.00 Hooperman: Videz vara, zadnji del
18.30 Gaudimax, igra
20.15 Zmesana televizija, humoristična oddaja
21.15 Po rdece-belo-rdecih sledovih: Avstrijski v Mehiki, 1. del
00.00 Jazzovski večer v Metropolo, z Jeanom Totomson Thielemansom
00.45 Porocila/Tisoc mojstrov

Hrvaška 1
08.00 Porocila
Zgodbe iz Monticella, 100. del
10.00 Porocila
10.05 TV sola
11.30 Tom in Jerry kot otroka, 2. del risane nanizanke
12.00 Porocila
Ko se svet vrtil, 100. del ameriške nad.
13.30 Monofon
14.00 Porocila
14.05 Slika na sliko, pon.
14.50 Kennedyjevi iz Massachusettsa, ponovitev 2/6 dela ameriške nad.
15.50 The Big Blue, spored za Unprofor
16.00 Porocila
16.05 Učimo se o Hrvaski
16.35 Malavizija
Vsi za enega, 1/8 del mladinske nanizanke
17.30 Porocila
18.00 Porocila
18.05 Moja knjiga o dzungli, 13/27 del dok. serije
18.35 Santa Barbara, 371. del
19.30 Dnevnik 1
20.05 Krst, francoski barvni film
22.50 Dnevnik 2
00.05 Porocila
00.15 Sanje brez meja

Hrvaška 2
19.30 Dnevnik 1
20.05 Pravi igralci, 14., zadnji del ameriške humoristične nanizanke
20.40 Življenjske preizkušnje, 12/13 del dokumentarne serije
21.35 Kennedyjevi iz Massachusettsa: Tisk o Kennedyjevih, 3/6 del ameriške nadaljevanke
22.30 Glasbeni večer
Z glasbo se dotakniti življenja, 5., zadnji del dokumentarne serije
00.00 Horoskop
00.05 Video strani

MADŽARSKA
08.35 Cez dan, informativni spored
Mostvo, serija
Frida, otroški film
Igra
16.00 Porocila
16.00 Popoldanski saldo
16.10 Novitete, zabavna glasba
17.00 Northwood, kanadska serija
17.30 Za mladino
18.15 Svet denarja
18.45 Vecerna pravljica
19.00 Mesecina, ameriška kriminalka
20.00 Dnevnik
20.25 Nogomet
23.35 Nogomet, reportaze s pokalnih tekem
00.25 Dnevnik/Dnevnik BBC

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Porocila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmev; 8.40 Minute za smeh; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.45 iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 iz glasbenih sol; 20.20 Glasbena panorama; 21.05 Zbori po želji poslušalcev; 21.40 Lirična glasba; 22.30 Etno glasba sveta; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz)

6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.30 Dopoldne na valu 202; 8.40 Prireditve; 9.45 Kje vas čevlji žuli; 10.40 Primorski val; 11.00 Moped Show; 12.00 Opoldne; 12.10 Avtomobilizem; 12.40 Stajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobčinice; 15.10 Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.50 Sport; 18.30 Italian style; 19.30 Melodije po pošti; 21.30 Melodina glasba; 22.20 Rock'n'roll radio.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Umetniška beseda; 11.05 Izbrali smo; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasbenih revijah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Glasbena panorama; 16.45 Naši umetniki; 17.00 Kissingen 92; 19.35 Intermezzo; 20.00 Radioteka; 21.30 Ars Antiqua; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glasba pripoveduje...; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Porocila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.30 Jutranjki; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Porocila; 10.00 Matineja; 19.00 Glasba po željah; 21.00 Pogovor z odvetnikom; 22.30 Drugi Trst.

Radio Koroška

18.10-19.00 Glasbena sredo; 21.05-22.00 Postne pesmi - Misi o postnem času.

TV SLOVENIJA 1 17.15

KLUB KLOBUK, oddaja za otroke

Klobučniki, danes je spet vaš dan. Današnja oddaja je nastala v sodelovanju z Zvezo čebelarjev Slovenije, zato že gotovo veste, da bo glavna tema pogovora gojenje čebel. Rubrika Klobučniško branje bo tokrat posvečena pravljici H.C. Andersenu. Glasbo za današnjo oddajo je izbral Tomaž Domicelj, spoznali pa boste tudi skupino Pop Design.

PRO 7 23.00

PREPLAH V SIERRA NOVI, ameriška shriljivka

V kalifornijski Sierra Novi se živili nenadoma začnejo obnašati kot ljudje. Naslednji dan jih iz neznanih razlogov veliko pogine, vse prežvele pa se spremenijo v ubijalce. Za prebivalce kraja se tako začne prava mora in boj za preživetje. Glavni junak (Christopher George) končno odkrije, da je vse te nenavadne dogodke povzročilo sevanje skozi stanjšani ozonski plašč. Režiser William Girdler je film, kot je to za ameriške shriljivke značilno, obogatil s posebnimi efekti, ki bolj ali manj uspešno pritegnejo pozornost gledalca. V drugih vlogah: Lynnda Day George, Leslie Nielsen.

RA SLOVENIJA 3 22.05

EVTANAZIJA - pravica do smrti ali dovoljenje za ubijanje

Tako kot rojstvo je tudi smrt enkratna in globoko intimna človekova skrivnost. Odkar obstaja človeštvo, se ljudje sprašujejo o pravici poseganja vanjo, po vrsti sodobnih procesov in pred kratkim sprejeti odločitvi nizozemskega parlamenta, da pod določenimi pogoji pomoč pri umiranju legalizira, pa prihaja tema "mle smrti" spet v žarišče strokovnih in laičnih razprav. Ali je mogoč kompromis med medicinsko etiko, ki evtanazijo načeloma zavrača, med pravniško doslednostjo, ki jo kriminalizira, in med posamezno usodo človeka, ki se v hudi stiski izvije načelnosti in veljavni normam? Pogovor bo vodila Julka Vahen.

RETE 4 0.40

NEPRIMERNO OBNAŠANJE, angleški film

Angleška oficirja Edwarda (Michael York) in Arthurja (Richard Attenborough) pošljejo v Indijo. Edward novega okolja in njegovih navad ne sprejme, in s tem krši vsa pravila družbenega življenja. S svojimi nemoralnim vedenjem gre celo tako daleč, da nadleguje vodo vojnega junaka. Ko žensko napade neznanec, osumijo prav Edwarda in ga postavijo pred vojaško sodišče, kjer se zdi, da je smrtna obsodba neizbežna ... Režiser Michael Anderson je s filmom Conduct Unbecoming, posnetim leta 1974, klasično sodno kriminalno prestavil v nenavadno okolje, in s tem povečal napetost.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

7.00 Awake on the Wild Side, vodi Rebecca de Ruvo; 10.00 Video, vodi Paul King; 13.00 Video, vodi Simone Engelen; 16.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 17.00 Coca Cola Report; 17.15 MTV v kinu, vodi Pip Dann; 17.30 Porocila; 20.00 Dial MTV; 22.00 Greatest Hits; 23.00 Coca Cola Report, pon.; 0.00 Post Modern, vodi Pip Dann; 3.00 Nočni video

SKY ONE

7.00 The DJ Kat Show; 10.10 Risanke pred solo; 10.30 The Pyramid Game; 12.00 Držni lepi; 13.00 Sokolov greben; 14.00 E Street; 15.20 Santa Barbara; 18.00 Star Trek: The next generation; 20.30 Družinske vezi; 22.00 Zakon v Los Angelesu; 23.30 Star Trek: The next generation; 0.30 Studs

MOVIE CHANNEL

7.00 Smashing time; 11.00 The Slender Fred; 15.00 Papirnati mesec; 19.00 In Defence of a Married Man; 21.00 Criminal Behaviour, premiera; 2.15 To Kill a Priest; 4.15 White Nights

PRO 7

4.50 Ponovitev serije; 9.15 Zlata galeja, ameriški pust. film; 12.10 Show Billa Cosbyja, ponovitev; 16.14 Risanke; 18.30 Show Billa Cosbyja, 127. del; 20.15 Matlock: Dokazana zrtvina krivda, ameriška tv kriminalka; 22.05 Jake in McCabe, 29. del; 23.00 Preplah v Sierra Novi, ameriška shriljivka; 1.55 Marsejska pogodba, ponovitev angleškega filma 3.40 Harry Fox, ponovitev

PREMIERE

10.20 Trije moški in gospodinja, ponovitev filma; 14.15 Srce Amazonke - divji in svobodni, ameriški pustolovski film; 15.45 Company Business, ameriška vohunska komedija; 17.25 My Blue Heaven, am. komedija; 20.15 Materinski most, am. komedija; 21.50 Mesto hazarderjev, ameriška drama; 23.55 Two Hearts, ameriški erotični film

EUROSPORT

8.30 Aerobika; 9.00 Ritmična gimnastika, pregled; 10.00 Tenis; 12.00 Evrogoli; 13.00 Finale svetovnega pokala v prostem smučanju; 14.00 Tenis: ATP turnir, M, pregled; 15.30 Kolesarstvo, prenos 1. etape iz Belgije; 20.00 Kosaška NBA; 22.00 Go Kart; 23.00 Nogomet; 1.00 Sportne novice

3SAT

23.00 Vlak upanja, kanadski film

SAT 1

10.00 Indijski nagrobni spomenik, nemški film; 15.45 Maščevalca, 1/52 del angleške serije; 20.15 Poroka na Immenhofu, nemški film; 23.25 Profesionalni, 1/29 del angleške serije

RTL

9.00 Serije; 12.30 Springfieldova zgodba, 1682. del; 13.20 Kalifornijski kin, 1005. del; 20.15 Mesto v plamenih, kanadski film; 22.45 Nogomet: vrhunski tekem; za evropski pokal; 0.00 Aljaska: izumirajoče vrste, 12. del; 1.05 nočni program

KOŠARKA / PORAZ STEFANELA V KONČNICI ZA NASLOV

Clear zasluženozmagal v Trstu

MARKO OBLAK

Stefanel - Clear 73:81 (31:38)

STEFANEL: Bodiropa 16 (4:6, 6:11, 0:3), Pilutti 4 (2:2, 1:4, 0:1), Fucca 6 (-, 3:4, 0:3), De Pol 11 (7:9, 2:4, -), Bianchi 14 (0:1, 4:5, 2:3), Alberti 1 (1:2, -, -), Meneghin 10 (4:5, 3:6, -), Pol Bodetto, English 5 (-, 1:6, -), Cantarello 6 (2:2, 2:5, -).

CLEAR: Angiolini, Corvo (-, -, 0:1), Milesi, Tonut 17 (3:6, 4:6, 2:5), Posa 8 (4:4, 2:5, 0:1), Rossini 22 (6:9, 2:4, 4:5), Gianolla 5 (-, 1:3, 1:3), Caldwell 4 (-, 2:4, -), Gildardi 4 (-, 2:2, -), Manion 21 (9:12, 3:3, 2:5).

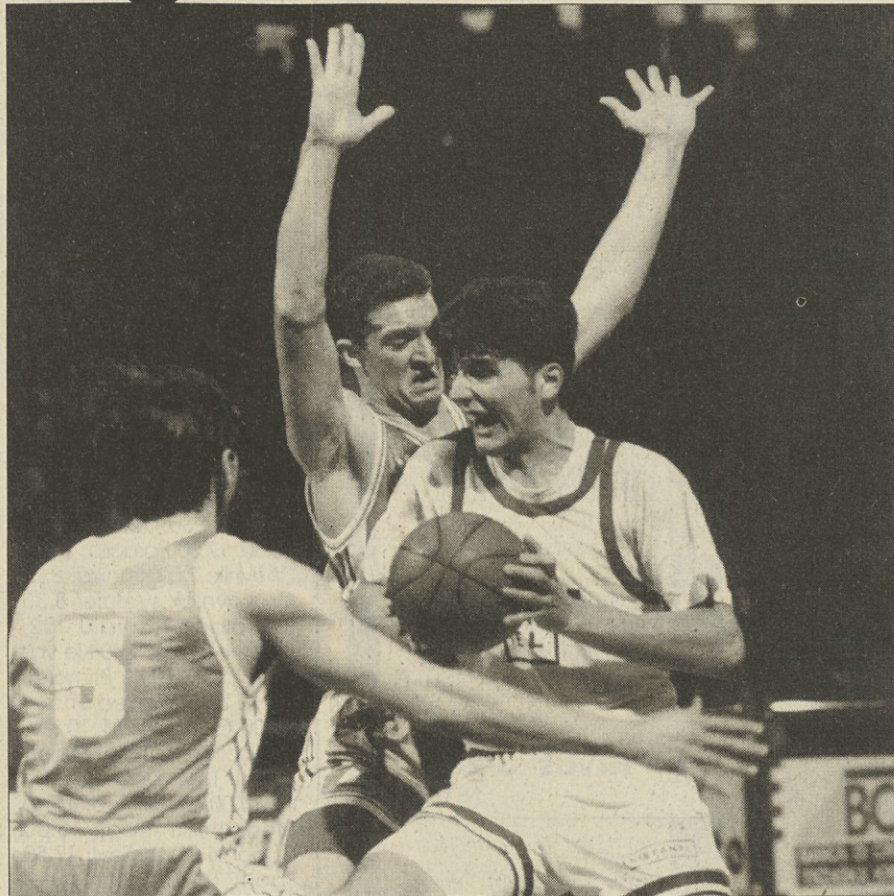
SODNIKA: Cazzaro iz Benetk in Facchini iz Massalombarde.

DELNI IZIDI: 8:6 (5), 14:15 (10), 18:27 (15), 39:47 (25), 46:54 (30), 58:65 (35).

PON: Bodiropa (37) in Pilutti (40).

TRST - Stefanel je izgubil prvo cetrifinalno tekmo končnice italijanskega kosarkarskega prvenstva za državni naslov. Zasluženega je v Trstu premagal Clear iz Cantuja.

Trzacani so končno nastopili v popolni postavi, vendar je bil doprinos poskodovalnih po pričakovanju bolj skromen. Se posebno je odpoval American Engli-

Dejan Bodiropa (posnetek s tekme proti Panasonicu) je dal tokrat 16 točk

sh, ki je dal samo 5 točk, kar je seveda daleč od pričakovanega. Gostje pa so z ostro obrambo onemogli tudi Bodiropa, tako da so se uspešno upirali nasprotniku le Meneghin in Bianchi, Fucca pa je po dvome-secni odsotnosti sicer zadovoljil le zaradi poztvovalnosti, kaj več

pa od njega, resnici na ljubo, ni bilo pričakova-ti.

Gostje so bili razen v uvodnih minutah vselej v vodstvu. Igrali so taktično modro in v napadu so vedno našli ugodno pozicijo za met. Predvsem je ugodno presenetil Rossini, ki je z uspešno serijo metov za tri točke

dejansko spravil na kole-na Tanjevičevu ekipo.

Po sinočnjem porazu caka Trzacane v soboto druga tekma v Cantuju. Tezko je verjeti, da bi v nekaj dneh Stefanel tako popravil svojo formo, da bi poskrbel za prese-nečenje. Vsekakor pa so Tanjevičevi fantje zmogni vsakega podviga.

KOŠARKA / KONČNICA ZA NASLOV PRVAKA V SLOVENIJI

V finalu Smelt Olimpija in Slovenica Koper

Koprčani v polfinalu presenetili postojnski Optimizem

V sredo, 14. aprila, bo prva finalna tekma končnice državnega prvenstva Slovenije v košarki. V finale sta se uvrstili ekipi Smelta Olimpije iz Ljubljane in Slovenice Koper, ki bosta tako igrali na tri dobljene tekme. V primeru, da bi morali moštvi igrati pet tekem, bodo Ljubljancani zaradi višje uvrstitve igrali tri tekme v dvorani Tivoli, košarkarji Kopa pa le dve. Večina ljubiteljev slovenske klub-ske košarke je kot drugo ekipo v finalu pričakovala Optimizem iz Postojne, ki pa so ga Koprčani gladko premagali že v treh tek-mah, dvakrat celo v Postoj-ni.

V prvem polfinalu so lanski državni in letošnji pokalni zmagovalci košarkarji Smelta Olimpije po pričakovanju ugnali zelo solidno ekipo Maricoma iz Miklavza pri Mariboru, ki je poleg Slovenice Kopa nedvomno največje prese-nečenje letošnjega državnega prvenstva. Podjetni in prizadevni Miklavžani so v svoje vrste pritegnili tri zelo dobre košarkarje, branil-ca Darka Mirta, »ameriske-ga« Hrvata Davorja Marce-liča in nekdanjega prvoli-gaskega krilnega igralca Ivana Sunara. V polfinal-nih tekmah so bili Miklavžani najbližje uspehu v drugi tekmi v prepolni dvorani Tabor v Mariboru (tekmo si je ogledalo več kot 4000 gledalcev), ko so sele po podaljku izgubili proti favoriziranim

košarkarjem iz Tivolija. V prvi in tretji tekmi v Ljubljani je bil Maricom kljub solidni igri brez večjih možnosti, saj so le trije za slovenske razmere vrhun-ski košarkarji pac premalo, da bi dostojno igrali proti popolnoma profesionalni ekipi Smelta Olimpije.

V drugem polfinalu pa so Koprčani, kot rečeno, presenetljivo brez poraza izločili košarkarje Optimizma iz Postojne, ki so pred dvobojem veljali za velike favorite. Se več, skoraj vsi so pričakovali »stari« dvo-boj Smelta Olimpije in Postojncanov, ki sta se pome-ri-la že v finalu pokala. Eki-pa sicer zelo dobrega tren-nerja Predraga Milovića, ki jo vsestransko podpira podjetje Optimizem (last Vladimirja Slejka), naj bi bila po kakovosti celo dru-ga slovenska ekipa, poka-zalo pa se je, da so igralci v precejšnji krizi in da ne morejo uresničiti velikih nactov kluba. Tudi Koper je bil se pred meseci v pre-cejsnjih, predvsem denar-nih težavah, z novim pokroviteljem (Slovenico) pa so Koprčani igrali vse boljše in že v cetrifinalu izločili Helios iz Domzla. American Reynolds, Brodnik, Santelj, Vide in drugi so v polfinalu igrali odlično, medtem ko so Postojncani zelo razočarani.

Rezultata tretjih polfi-nalnih tekem: Smelt Olim-pija - Maricom Miklavž 110:102 (57:45), Optimizem Postojna - Slovenica Koper 87:92 (47:40).

S tekme Optimizem - Slovenica Koper (f. Lombar/TRIO)

LOKOSTRELSTVO

Dobri uspehi strelcev Zarje

Ekipno drugi

Na nedeljskem loko-s-trel-ske-m tekmovalju »hunter and field« za pokal »mesta Trst«, ki ga je v Bazovici priredilo trzasko društvo Ascat, je nastopilo tudi nekaj tekmovalcev Zarje, ki so na društveni lestvici (v postev je prisel sestevek točk treh najbolj uvrscenih tekmovalcev) v konkurenici deseterice mostev za sedli odlično 2. mesto za gostitelji.

Zarjini lokostrelci so bili pri streljanju dokaj natančni. Najboljši rezultat in gladko zmago je z 237 točkami dosegel narasčajnik Marko Metlika, Katja Razem je med deklicami dosegla rezultat 225 točk (in prvo mesto, a je tekmovala sama), med mladinci je bil Moreno Granzotto drugi (235 točk), čeprav je dosegel ena rezultat kot zmagovalca Krmincan Lorenzo Costantini, a zabeleži tudi dve ničli. Med člani se je med prvo deseterico uvrstil tudi Stojan Razem z 225 točkami. Zmagal je Videmcan Nar-duzzi 282 pred Tolmincanom Cvetom Florjancem, ki je pred kratkim nastopil tudi na dvoranskem SP in državnim reprezentantom Claudiom Bossijem (Ascat Trst).

V tekmovalju instink-tincev je prvo mesto zase-del Igor Sancin z Opčin, ki tekmuje za društvo Ascat.

Stiriindvajsetega in 25. aprila bodo zarjani v Anka-ranu sodelovali se na Al-pskem pokalu.

NOVICE

Silvan Kravos («Cankar») z 10 sekundami prednosti

Na pokrajinskem plavalnem tekmovalju za Mladinske igre in Studentsko prvenstvo na Goriškem je nastopilo tudi več naših predstavnikov. Na deželno fazo, ki bo danes v trziškem bazenu s pricetkom ob 10. uri, pa sta se uvrstila plavalca »Cankarja« Tadej Birska, ki je bil drugi na 50 m prosto (ekipno), in Silvan Kravos, ki je premocno zmagal med »agonisti« na 100 m prsno. Dal je kar 10 sekund drugouvrscenemu Fersurelli.

UVRSITVE NAŠIH PLAVALCEV
ZENSKE. 50 m prosto: 5. Susan De Rocco, 8. Rafaela Brandolin (obe Trinko).
MOSKI. 50 m prosto: 26. Matija Faganel (Trinko). 50 m prsno: 7. Enver Suljkanović (Trinko).
EKIPNO MOSKI. 50 m prosto: 2. Tadej Birska. 50 m prsno: 7. Rok Stubelj. 50 m hrbitno: 5. Guido Kovic, 50 m delfin: 7. Patrik Jarc (vsi Cankar).
Sta-feta 4x50: 6. Cankar. Vrstni red ekipno: 6. Cankar 22 točk.

»AGONISTI«: 100 m prsno: 1. Silvan Kravos (Cankar).

Jadranov turnir amaterjev

Pred pocitkom zaradi velikonočnih praznikov so na Jadranovem turnirju amaterjev odigrali dve tekmi.

5. KOLO (v Repnu)
SEZANA - Bani 112:97 (55:47)
SEZANA: Meden 43 (2:5), Ziberna, Tavcar 20 (1:2), Korljan 28 (4:4), Mervic 10 (6:8), Cebulec 3 (1:1), Bunc 2, Ferfila 2, Mahnić 2 (0:2), Turk 2 (2:2).
BANI: Castelli 21 (5:6), Kocman 36 (3:6), Husu 4, Ferluga, Bellafontana 4, Cerne, Krevatin 24 (9:11), Ciani 3, Ban, D. Ferluga 5 (1:2).
TRI TOČKE: Meden 9, Tavcar 3; Kocman 7, Krevatin 1, Ciani 1.

6. KOLO (v domu »Ervatti«)
Bani - Cicibor 72:68 (34:43)
BANI: Castelli 6, Kocman 29, Ferluga 6 (0:2), Unussich (0:2), Husu 4, Bellafontana 2, Cerne, Krevatin 25 (1:1), Ban, Ciani.
CICIBOR: Oblak, Strain 3 (1:2), Scher 1 (1:2), Mo-setti 20 (0:2), Merku 6, Sermoneta 6, Pupulin 7 (1:1), Vecchiet 18 (2:2), Barbiero 2, Pantic 2, Circo 1 (1:2), Cunjia 2 (2:6).
PRIHODNJA TEKMA: Dolina - Sezana, 14.04 ob 21.00 v Dolini.

Obvestila

SK BRDINA sporoča, da je nagrajevanje društvene tekme in zaključek sezone preneseno, ker je tekma odpadla.

JAMARSKI ODSEK GRMADA organizira tecaj jamske tehnike. Zainteresirani naj telefonirajo na št. 299442 od 18. do 20. ure (Franc).

SK DEVIN priredi v nedeljo, 18. t. m. 7. pohod »Memorial Mirko Skabar« od Praprota do Repna. Odhod iz Praprota ob 8. do 10. ure.

ŠAH / DEŽELNI FINALE DIJAŠKEGA PRVENSTVA

Danilo Bosari prvak Ivan Stanič drugi

Tudi ostali dosegli nekaj lepih uvrstitev

Danilo Bosari (levo) in Ivan Stanič (desno) na turnirju Športne šole konec 1991

Na videmskem sejmisu je bilo v nedeljo ze 12. deželno šahovsko prvenstvo za mladinske igre. Mladi šahisti so bili razdeljeni v 3 kategorije: mladinci (under 16) kadeti (srednje sole) in ciciabni (osnovne sole). Udeležba ni bila prevec množična (vsega skupaj se je pomerilo 34 mladih šahistov in šahistk), zato pa so bili zelo številni udeleženci iz Trsta, ki jih je bilo kar 17 in od tega 13 iz slovenskih sol, ki so se na deželnem prvenstvu prvič predstavili kot klani novoustanoavljenega »Mladinskega šahovskega krožka dijaškega doma Srečko Kosovel«.

V kategoriji mladincev je po pričakovanju zmagala 15-letna Videmcanka Erica Agosto, ki je ze nastopala za italijansko reprezentanco na lanskem svetovnem prvenstvu v Manili. Agosto je v 6 partijah dosegla 6 zmag. Odlično je igral trzaski pokrajinski prvak Maurizio Samuelli, ki je zbral 5 točk in se skupaj z Vladimirjem Staničem, ki je zbral 3 točke, uvrstil v meddeželno fazo, kar pa ni uspelo Daliborju Zrlicu, ki je kljub izredni borbenosti na svojem prvem deželnem nastopu osvojil 1 točko.

Deželni naslov pa so Trzacani dosegli med nizjesolci, kjer je po izredno izenačenem in borbenem turnirju slavil Trzacan Danilo Bosari, ki je zbral 4, 5 točke, kar je uspelo tudi

drugoplasiranemu Enricu Leonu iz Gorice in Videmcanu Fabriziu For-giariniju, ki je z istim številom točk osvojil tretje mesto. O razvrstitvi na prvih treh mestih so odločale točke »Buchholtz«, ki so tako slovenskega dijaka postavile na prvo mesto. Bosari se je s tem tudi neposredno uvrstil na vsedrjavni finale. Dobro so se odrezali tudi Trzacani Riccardo Cova (4 točke), Luca Ziberna (3, 5), Manuele Bressan in Igor Gerdol (3), ki so se uvrstili v meddeželno fazo. Na deželni ravni pa sta se zaustavila Manuel Pussini z dvema in Stefano Pribac z 1 točko, ki pa bosta imela se cas za »popravni izpit« naslednja leta, saj sta oba sele letnik 1981.

Pri osnovnosolcih pa je točkovanje po »Buchholtzu« deželni naslov do-delilo Pordenoncanu Francescu Bar-ru, ki je zbral 5 točk, prav toliko kot Trzacan Ivan Stanič, ki pa se je moral zadovoljiti z drugim mestom. Oba sta se uvrstila na vsedrjavni finale, v meddeželno fazo pa se Trzacani Andrea Bevilacqua (najmlajši udeležene-c) s 4 točkami ter Rajko Dolhar, Peter Verri in Walter Zanon s tremi, kar pa ni uspelo Luci in Dimitriju Pozarju (2 oz. 1, 0 točke).

Meddeželna faza (FJK, Veneto, Tri-dentinsko-fužna Tirolska, Emilija Ro-magna) bo prvič v Trstu, in sicer v Kulturnem domu. (a.j.)

TENIS / V DRUGEM KOLU DEŽELNEGA DELA C LIGE

Prva zmaga deklet Gaje Fantje za zdaj manj uspešni

Poraz moške ekipe je bil proti boljšim gostom pričakovan

V soboto so Gajine tenisačice odigrale drugo kolo prvenstva C lige v Huminu, kjer so proti postavi tamkajšnjega teniskega kluba iztržile prvi par točk.

Tokrat sta nastopili Cirila Devetti in Sonja Momic, ki je opravila svoj prvi nastop v Gajinem dresu.

Obe sta svoji srečanju zmagali, medtem ko sta v srečanju dvojic bili boljši Dececcova in Collinjeva, mladi in perspektivni igralci furlanskega društva. Na srečo pa srečanje dvojic ni bilo odločilno.

Pozitiven nastop je našim dekletom vtil novih moči, ze v soboto pa bodo dekleta Gaje spet igrala v gosteh, tokrat v Pasian di Prato proti drugi ekipi TC Garden. Gre za ekipo, ki se zdalec ni nepremagljiva, zato se gajevkam spet ponujajo dobre možnosti za zmago.

Rezultat sobotnega srečanja: TC Gemona - Gaja 1:2

Posamezna srečanja: Devetti - Dececco 6:2, 6:3, Momic - Collini 6:3, 6:4, Dececco, Collini - Devetti, Momic 6:4, 6:4.

Drugace pa je v moski konkurenci, kjer so nasi fantje v nedeljo drugic zapored potegnili krajsi konec.

Na domacih igrišcih so se spoprijeli s prvo ekipo teniskega kluba iz Campoformida, ki je sestavljena iz samih igralcev, ki spadajo v prvo skupino C kategorikov zato tudi prepričljiv poraz ne preseneca. Raz-

lika med gosti in domaćini je bila na igrišču očitna in gajevcem ni zadostoval poztvovalni odpor, da bi lahko prili vsaj do delnega uspešnega rezultata.

Najbližja točki sta bila Prelec in Gomizelj v igri dvojic, toda furlanska igralca sta jima prekrizala pot do točke kljub ze zagotovljeni ekipni zmagi.

SZ Gaja - TC Campoformida A 0:6.

Pereson - Borut Plesnicart 6:3, 6:2, Alt - Prelec 6:4, 7:5, Godeas - Ales Plesnicar 6:4, 6:2, Varutti - Gomizelj 6:3, 6:4, Alt, Pereson - Ales in Borut Plesnicar 6:3, 6:2, Godeas, Varutti - Gomizelj, Prelec 7:6, 4:6, 7:6. (M.R.)

Albert Prelec in Ales Plesnicar (f. Krizmančič/KROMA)

NOGOMET / NAJMLJAŠI NA GORIŠKEM

Za zdaj nič novega

Pod soncem nič novega. Tako bi lahko označili stanje po 9. kolu povratnega dela prvenstva najmlajših. Bistvenih sprememb ni, saj vodilna mostva ne priznasejo nikomur, pa čeprav ob-staja nenapisano pripo-ročilo, da močnejši ne bi zadajali prehudih porazov sibkejsim. Od vodilnih je v sobotnem kolu se največ težav imela Mladost, ki je igrala s precej okrnjeno postavo. Poleg boleznih nekaterih igralcev pa je za odsotnosti delo-ma »kriva« tudi tekma A lige v Vidmu, kjer je gostoval Juventus in ogled

tekme je bil za marsikoga prevec vabljev. Slisali pa smo, da so zaradi Juven-tusa v Vidmu tudi druga mladinska mostva igrala s komaj zadostnim številom igralcev (Pieris se ni niti predstavil na igrišču). Zanimanje za ogled prestiznega kluba je sicer razumljivo, ne pa opravičljivo, kajti posamezni igralci in njihovi starsi se morajo zavedati napora in sredstev, ki jih društva vlagajo v ekipe. Odsotnost večjega števila igralcev na vazni tekmi, pa lahko mimogrede izniči delo cele sezone.

Izidi: S. Marco-Monfal-

cone 1:2; Mladost-Aris 5:2; Opicina-Gradese 10:0; S. Sergio-Staranza-no 3:2; Corno-Pieris 2:0 b.b.; Lucinico-Mossa 0:7; Isontina-Romana (ni rezultata); Pro Romans-Sanrocchese (prelozena). Izida iz prejsnjega kola: Sanrocchese-Romana 2:3; Gradese-S. Sergio 1:1.

Vrstni red: Mladost 43, Mossa 43, Opicina 42, Isontina 36, Monfalcone 33, Gradese 26, Aris 23, Corno 23, S. Sergio 22, Pieris 19, Pro Romans 19; Lucinico 19, S. Marco 12, Staranzano 11, Sanrocchese 4, Romana 3. (Vili Princic)

NOGOMET / V POKALU UEFA PROTI PARIS SG

R. Baggio prinesel zmago Juventusu

V pokalu pokalnih prvakov podvig Parme v Madridu

TURIN - Juventus in Borussia Dortmund sta v prednosti po prvih polfinalnih tekmah v pokalu UEFA. Borussia je doma premagala Auxerre z 2:0, oba zadetka pa je dosegla sele v drugem polcasu. Juventus pa je pet minut pred dvanajesto dosegel zmagoviti zadek in tako slavil z 2:1.

Toda do zmage so Turincani prisli sele po dramatičnem boju, v katerem so imeli stalno terensko premoč in precej priloznosti, tesno zmago pa je prinesel kapetan Roberto Baggio, ki je najprej dosegel izenacujoci zadek s strelom z roba kazenskega prostora, nato pa je v zadnji minuti se mojstrsko izvedel prosti strel in neubranljivo zadal desni zgornji kot La-movih vrat.

Zmaga Juventusa je zaslužen, Paris Saint Germain pa je bil tudi vsega spostovanja vreden nasprotnik, ki ima predvsem zaradi doseženega zadetka (Parizani so imeli se nekaj priloznosti za zadek) na povratnem srečanju lepe možnosti za uvrstitev v finale.

Povratno srečanje bo 22. aprila v Parizu, medtem ko se bosta Auxerre in Borussia pomerila ze 20. aprila.

Juventus - Paris Saint Germain 2:1 (0:1)
Strelca: Weah v 19. minuti, R. Baggio v 54. in

Roberto Baggio je z dvema zadetkoma prinesel zmago Juventusu (Telefoto AP)

90. minuti.

JUVENTUS: Rampulla, Torricelli, Marocchi (Di Canio), D. Baggio, Kohler, Julio Cesar, Conte, Platt, Viali, R. Baggio, Ravaneli.

PARIS SG: Lama, Germain, Colleter, Ricardo, Kombouarè, Le Guen, Fournier, Guerin, Weah, Valdo, Ginola.

Sodnik: Navarrete (Spanija); gledalcev: 60.000

Pokal pokalnih zmagovalcev

MADRID - V prvi polfinalni tekmi v pokalu pokalnih zmagovalcev je včeraj v Madridu Parma nekoliko presenetljivo premagala Atletico Madrid in si na široko odprla vrata finala. Danes bo v Moskvi na sporedu se drugo polfinalno srečanje med Spartakom in Antverpnom. Povratni tekmi bosta 21. 4. V Antverpnu in 22. aprila v Parmi.

Atletico Madrid - Parma 1:2 (1:0)

Strelci: Garcia v 44., Solozabal v 57. (avtogol), Asprilla v 61. minuti.

ATLETICO MADRID: Abel, Lopez, Toni, Solozabal, Alfredo, Juanito, Manolo, Schuster, Vizcaino, Alfaro, L. Garcia.

PARMA: Ballotta, Benarrivo, Di Chiara, Minotti, Mantreano, Grun, Melli, Zoratto, Brolin, Cuoghi, Asprilla.

Sodnik: Don (Anglija).

NOGOMET / POKAL PRVAKOV

Derbija v Göteborgu in Marseilleu

GOETEBORG - Milan bi si lahko ze danes prislužil nastop na velikem finalu pokala prvakov. Na današnji tekmi v Göteborgu proti domaci ekipi bi Milančanom zado-stoval tudi neodločen izid za osvojitve prvega mesta v skupini. Gostje bodo nastopili brez izključenega Franca Baresija, kar bo za obrambno vrsto precejšen handikap. Capellova ekipa je zadnje case v precejšnjih težavah (izločena je bila v italijanskem pokalu, v državnem prvenstvu pa igra s spremeljivo srečo, ceprav ima na lestvici se vedno 7 točk prednosti pred Interjem), vseeno pa so v Milanovem taboru optimistično razpoloženi. Capello je tudi resil vprašanje tretjega tujca: ob Bobanu in Rijkaardu bo igral Savicevic.

Postavi

IFK GOETEBORG: Ravelli, Joahnsson, Svenson, Bjorklund, Kaamark, Eriksson, Rehn, Mild, Nilsson, Ekström, Martinsson.

MILAN: Rossi, Tassotti, Maldini, Boban, Costacurta, Nava, Evani, Rijkaard, Lentini, Savicevic, Massaro.

Sodil bo Nemeč Assenmacher. Srečanje se bo pričelo ob 20.30 neposredni prenos bo po Canale 5.

Brez vsakega pomena za končno uvrstitev v B skupini pa bo srečanje med PSV Eindhovenom in Portom.

Zelo vroce pa bo drevi v Marseilleu, kjer bo domaci Olympique gostil Rangers iz Glasgowa. Obe ekipi imata po 6 točk na lestvici in mostvo, ki bo danes zmagalo, se bo uvrstilo v finale ne glede na izid zadnjega kola. V Glasgowu sta namrec drevisnja tekme igrala neodločeno 2:2, tako da bo zmagovalac na drevisnji tekmi zanesljivi finalist, saj se ob enakem številu točk na lestvici uvrstila v finale tista ekipa, ki je boljša v medsebojnih srečanjih. Marseille je ta čas v odlični formi, predvsem nevarna pa je trojica Völler-Boksic-Pele. Skoti, ki bodo nastopili brez Hateleya, racunajo predvsem na McCoista, ki je v tej sezoni dal ze 52 golov.

Postavi

OLYMPIQUE MARSEILLE: Berthez, Angloma, Boli, Desailly, Di Meco, Deschamps, Sauzee, Eydelie, Pele, Boksic, Völler.

RANGERS: Goram, Robertson, Gough, McPherson, Brown, Steven, Durrant, Ferguson, McCall, Huistra, McCoist.

Druga tekma v tej skupini med moskovskim CSKA in belgijskim Brugseom bo glede lestvice le gola formalnost.

VRSTNA REDA

Skupina A: Olympique Marseille in Ranger Glasgow 6, Bruges 3, CSKA Moskva 1.

Skupina B: Milan 8, IFK Göteborg 6, Porto in PSV Eindhoven 1.

Vse tekme se bodo pričele ob 20.30.

HOKEJ NA LEDU / SVETOVNO PRVENSTVO SKUPINE B

Za Veliko Britanijo le vmesna postaja

EINDHOVEN - Koncano je svetovno prvenstvo skupine B v hokeju na ledu. Zadnji dan tekmo-vanja je Danska premagala Japonsko z 9:3, Poljska Nizozemsko z 9:1, Romunija Bolgarijo s 5:2 in Velika Britanija Kitajsko s 14:0. Nova članica skupine A je Velika Britanija, ki je povsem nepričakovano postala zmagovalka turnirja v Eindhovenu. Anglez se tako po več desetletjih vračajo v najelitnejši razred svetovnega hokeja. Njihov vzpon - preteklo leto so igrali se v skupini C - je skoraj neverjeten, ne glede na to, da v njihovih vrstah igra deset Kanadčanov v britanskimi potnimi listi. Prihodnje leto pa deset Kanadčanov verjetno ne bo dovolj za ponovitev največjega uspeha britanskega hokeja. Daljnega leta 1936 so namrec otiški hokejisti postali svetovni in olimpijski prvaki.

Poljaki, ki so lani izpadli iz skupine A, so prvenstvo začeli z izredno pomembno tekmo. Igrali so namrec z Angleži in tekmo izgubili s 3:4 ter si tako zapravili skoraj vse možnosti za uspeh. Morda je temu porazu botrovalo podcenjevanje ekipe Velike Britanije, ki je prila iz skupine C. V nadaljevanju so Poljaki svoje nasprotnike odpravljali precej lažje kot Angleži, vendar zamujenega niso mogli nadoknaditi. Reprezentanca Nizozemske je seveda upala na uspeh pred domaćim občinstvom, a sta bili Anglija in Poljska premočna na-

sprotnika. Njihovo tretje mesto pa je realno pričakovani uspeh. Poleg uvrstitve, v skupino A so se Angleži skupaj s Poljaki uvrstili tudi na kvalifikacijski turnir za olimpijske igre v Lillehammerju.

Na turnirju, ki bo septembra, se bodo srečali z azijskim zmagovalcem Japonsko in Latvijo, prvouvrščeno reprezentanco v skupini C.

Skupino B zapusca Bolgarija, ki ni uspela v sedmih tekmah iztržiti niti točke. Ceprav je reprezentanca Kitajske v primerjavi z Bolgarijo v svojo mrežo prešla 18 zadetkov več in izgubljala tekme z visjim izidom, so Kitajci v odločilnem srečanju premagali Bolgarijo z golom razlike in se obdržali v skupini B.

Končna lestvica skupine B: Velika Britanija 14 točk, Poljska 12, Nizozemska 10, Danska 8, Japonska 6, Romunija 4, Kitajska 2 in Bolgarija 0 točk.

Zadnjevrščeni Bolgari bodo tako gotovo glasni zagovorniki povečanja skupine, saj bi tako se eno leto igrali v boljsem razredu svetovnega hokeja. Po svetovnem prvenstvu skupine A bo namrec kongres mednarodne hokejske federacije, kjer bodo pretresali možnosti za razširitev skupine B na 12 ekip.

Ce bodo sprejeli predlog, ki ga med drugimi podpisnicami predlaga tudi Slovenija, in skupino B povečali ze prihodnje leto, se bodo v isti skupini znsale tako različne ekipe, kot so Bol-

Na prvih tekmah tri zmage domačih moštev

Končnica košarke

TREVISO - Si-nocnje prve cetrtnalne tekme končnice italijanskega kosarskega prvenstva za državni naslov so se v glavnem končale po predvidevanju. Nekoliko preseneča le domaci spodrslija Stefanela proti Clearju iz Cantuja (73:81). Trzasko mostvo pa je nastopilo z nekaterimi kosarkarji, ki so komaj okrevali po poskodbah.

Na ostalih igriščih pa presenečenj ni bilo. V Bologni je Knorr z 20 točkami odpravil Kleenex iz Pistoie (103:83), potem ku je v 22. minuti vodil ze s 30 točkami razlike.

Milanski Philips je z dobro obrambo premagal Scavolini iz Pesara s 87:77. Večje težave je imel Benetton, ki je v Trevisu sele v zadnjih minutah strl odpor po zrtvovalnih kosarkarjev Panasonica iz Reggio Calabrie in naposled zmagal s 102:93.

Druge cetrtnalne tekme bodo na sporedu v soboto, 10. t.m., trzaski Stefanel pa tvega, da bo izločen ze po drugem srečanju v Cantuju.

NOVICE

Železny postavil nov svetovni rekord v metu kopja

JOHANNESBURG - Olimpijski zmagovalec, Ceh Jan Zelezny, je v južnoafriškem mestu Pietersburgu z 95,54 metra postavil nov svetovni rekord v metu kopja. Zelezny je tako prejšnji rekord Britanca Stevea Backleya popravil za dobre 4 metre (91,46 m), in sicer ze v prvem od šestih metov. To je prvi svetovni rekord, ki je bil postavljen v JAR po ukinitvi embarga zaradi apartheida.

Srbija bo lahko nastopila na evropskem prvenstvu v judu

BERLIN - Predsedstvo Evropske judo zveze (EJU) je danes v Berlinu sklenilo, da bodo judoisti iz Srbije lahko nastopili na evropskem prvenstvu, ki bo od 29. aprila do 2. maja v Atenah.

Pogoji za nastop so enaki kot na OI v Barceloni. Srbski sportniki bodo lahko nastopili, vendar njihova zastava na prizorišču ne bo izbošena in tudi druge oznake na opremi so prepovedane. V primeru, da bo kdo od srbskih tekmovalcev v kateri od kategorij zmagal, se tudi srbska himna ne bo oglasila.

Druga točka, ki jo je obravnavalo predsedstvo, pa so olimpijske igre v Atlanti leta 1996. MOK je določil število nastopajočih, in sicer 400, ze na zadnji olimpiadi v Barceloni pa je nastopilo 437 judoistov.

Glede na porast novonastalih držav se je število kandidatov za nastop precej povečalo. Sibkejse zveze želijo zato dobiti določeno število tako imenovanih »wild cards«, močnejše zveze pa vztrajajo pri zahtevi, naj bodo osnova za nastop izidi prvenstev celin.

Tudi v Avstriji bodo »tolkli«

DUNAJ - Na letošnjem avstrijskem prvenstvu v baseballu bo sodelovalo 8 ekip: Danube Rats, Vienna Wanderers, Whirlpool Lions, Vienna Bucks, SC Tiggers Schwaz, Diving Ducks, Grazer Royals in Vienna Bulldogs. (G.F.)

Konec za Jima Grabba

TOKIO - V 1. kolu mednarodnega moskega teniskega turnirja v Tokiu z nagradnim skladom 1, 19 milijona dolarjev so bili doseženi naslednji rezultati: Simian (Fra) - Antonitsch (Aut) 7:6(6), 7:6(3), Cerkasov (Rus) - Braasch (Nem) 6:7(3), 7:5, 6:4, Weiss (ZDA) - Nargiso (Ita) 4:6, 6:1, 4:1 predaja, Woodbridge (Aus) - Matsuo (Jap) 7:5, 6:0, Carlsen (Dan) - Mercer (ZDA) 6:4, 6:1, Cunha - Silva (Por) - Stolle (Aus) 6:1, 4:6, 6:2, Stark (ZDA) - Strelba (Čes) 6:4, 6:7(9), 6:2, Vacek (Čes) - Bergh (Sve) 6:4, 6:3, Borwick (Aus) - Grabb (ZDA) 6:1, 6:1; 2. kolo: Sampras (ZDA) - Morgan (Aus) 7:5, 6:3. Zenske prav tako igrajo v Tokiu, vendar za nekoliko manjši nagradni sklad (150.000 dolarjev): Date (Jap) - Testud (Fra) 7:6 (1), 6:7(6), 7:5, Probst (Nem) - Nagatsuka (Jap) 6:2, 7:5, Appelmans (Bel) - Cunningham (ZDA) 6:4, 6:0, Li Fang (Kit) - Yanagi (Jap) 6:0, 6:3, Endo (Jap) - Yoshida (Jap) 6:1, 6:4, Miyauchi (Jap) - Svigerlova (Čes) 6:4, 6:2, Fendick (ZDA) - Miyagi (Jap) 7:5, 7:6(4), Henricksen (ZDA) - Habsudova (Slk) 7:5, 3:6, 6:3.

Ercegovićeva v 2. kolu

AMELIA ISLAND - Rezultati 1. kola zenskega teniskega turnirja z nagradnim skladom 375.000 dolarjev: Perfetti (Ita) - Jensen (ZDA) 7:6(6), 7:6(7), Bobkova (Čes) - Paz (Arg) 6:0, 1:6, 6:2, Bonsignori (Ita) - Hummel (ZDA) 6:2, 6:4, Fusai (Fra) - Van Lottum (Fra) 6:4, 6:0, Tarabini (Arg) - Schultz (Niz) 6:4, 6:3, Meier (Nem) - Watanabe (ZDA) 6:3, 6:2, Fulco - Vilella (Arg) - Whitlinger (ZDA) 6:3, 6:4, Ercegović (Cro) - Baceva (Bol) 6:1, 6:4, Singer (Nem) - Cechini (Ita) 3:6, 6:1, 6:4, Langrova (Čes) - Benjamin (ZDA) 6:2, 7:6(2).

Becker se bo poročil z Barbaro Feltus

HAMBURG - Nemski teniški sampion Boris Becker se bo poročil z Barbaro Feltus, 25-letni tenisač je v intervjuju za nemsko revijo Stern potrdil, da se je 7. marca v Münchnu uradno zaročil.

Becker, trenutno četrti na svetovni lestvici, pravi, da imata z Barbaro velike nacre - imela bosta otroke, med in povsem normalno družinsko življenje. (J. L.)

Boutsen bo dirkal za mostvo Jordan

LONDON - Belgijski dirkac Thierry Boutsen bo v mostvu Jordan nadomestil Italijana Ivana Capellija, je povedal lastnik mostva Eddie Jordan. Boutsen, ki ima 35 let, bo prvič nastopil naslednje nedeljo na European Grand Prix v Donington Parku, v Angliji.

V 153 nastopih je trikrat zmagal, prvič pa je nastopil leta 1983 v mostvu Arrowsa. V sredo bo opravil testiranje v Silverstonu, v Doningtonu pa se bo pridružil kolegu iz ekipe, Brazilcu Rubensu Barrichellu. Italijan Capelli je na prvi dirki v JAR razbil avto, v Braziliji pa se sploh ni uvrstil. (Reuter)

Švedi določili ekipo, ki bo branila svetovni naslov

STOCKHOLM - Švedi bodo letos poskusili se tretjič zapored osvojiti naslov svetovnih prvakov v hokeju na ledu. V ekipi, ki jo vodi Curt Lundmark, ni igralcev, ki igrajo v poklicni NHL. Lundmark si sicer zeli, da bi imel v ekipi vsaj cetrtno od 24 švedskih hokejistov, ki igrajo v NHL, a je mnenja, da bi cakanje na "Kanadane" povzročalo prevec živčnosti v začetku prvenstva.

Poleg tega večina švedskih hokejistov iz NHL nastopa v klubih, ki imajo velike možnosti za uvrstitev v play off Stanleyevega pokala. (Reuter)

Werder ujel Bayern Olympique že slavi

V Španiji na vrhu brez sprememb

MUENCHEN - Drugi zaporedni poraz Bayerna je spet povzril zanimanje za bundesligo. Belo-rdeci so se z gostovanjem pri Wattenscheidu vrnili z dvema goloma v mreži, tako da jih je na prvem mestu dohitel Werder Bremen, ki je ta čas v odlični formi, prav tako pa tudi Borussia Mönchengladbach, ki se lahko ponasa z najboljšimi rezultati v povratnem delu. V boj za najvisja mesta lahko posežejo se Eintracht in Borussia Dortmund, nekaj možnosti pa ima tudi Leverkusen. Kar precej ekip pa se zaradi velike izenčenosti bori tako za mesto v pokalu UEFA kot za obstanek.

VRSTNI RED: Bayern in Werder 34, Borussia D. in Eintracht 31.

Po zmagi in ob istočasnem visokemu porazu Monaca se naslov prvaka močno nasmihla Olympiqueu, ki prav tako kot Milan naskakuje »veliki slam«. Se posebej pa Francoze mika pokal pr-

DIMITRIJ KRIZMAN

vakov, ki ostaja se edini neizpolnjeni sen predsednika Tapijeja. Vecinski delnicar Adidasa je medtem ze posrbel za ustrezno zamenjavo Hrvata Boksica, ki naj bi ze naslednje sezono igral v Italiji. Zamenjal naj bi ga najboljši strelac prvenstva Gravelaine.

VRSTNI RED: Olympique 43, Monaco 40, PSG in Bordeaux 39.

V Spaniji so vsa tri mostva z vrha lestvice zmagala z edino razliko, da je La Coruna tesno slavila v gosteh, Real Madrid in Barcelona pa dokaj gladko doma. Ostale ekipe igrajo zelo spremenljivo. Tenerife zmaguje, a ne uživa podpore nogometnih sladokuscev. Atletico Madrid tudi s tretjim letosnjim trenerjem ne navdušuje, Valencia se kljub visokodonecim predprvenstvenim obetom komaj drži v coni UEFA, Marad-

donina Sevilla pa je tokrat uspela celo doma izgubiti proti skromnemu Oviedu. Pri dnu je Burgos ze obsojen na izpad. O drugem potniku v nizjo ligo pa bo odločal dvoboji med Logroñesom in Cadizom.

VRSTNI RED: Barcelona 44, Real 42, La Coruna 41.

V Angliji se bosta prvič v zgodovini isti ekipi srečali v finalu ligaskega in zveznega pokala. Zato tudi ni čudno, da imata prav finalista Arsenal in Sheffield Wednesday največ zaostalih tekem v prvenstvu. V tem kolu je Manchester United v gosteh odpravil Norwich in demantiral govorice o slabih formi. Aston Villa je z zmago na obdržala vodstvo, izkazali pa so se tudi strelci (kar 30 golov v osmih tekmah). Za pravo gledajo je poskrbel zlasti Oldham, ki je Wimbledon premagal s 6:2.

VRSTNI RED: Aston Villa 68, Manchester United 66, Norwich 64.

Caniggia pozitiven Grozi mu supsenz do 2 let

RIM - Kot je bilo sicer pričakovati, je tudi dodatna analiza, ki so jo opravili včeraj v antidoping laboratoriju sportne zdravniške zveze v Acquacetosi v Rimu, potrdila, da je nogometaš Rome Claudio Caniggia jemal kokain.

V komuniqueju, ki ga je včeraj objavila italijanska nogometna zveza, je zapisano: »Predsednik Matarrese je posredoval zveznemu sodniku vse dokumente, ki zadevajo nogometasa Claudia Caniggia, ki je bil pozitiven na antidoping kontroli. Prvi test so opravili 21. marca po prvenstveni tekmi Roma - Napoli, dodatna analiza, ob prisotnosti pristojnih strokovnjakov, je potrdila, da je bil nogometaš pozitiven«.

Disciplinska komisija italijanske nogometne zveze pa bo s tem v zvezi ukrepala v petek. Predvidena »sportna kazen« za Caniggia primer je suspenz od šest mesecev do dveh let.

Iz Buenos Airesa pa se je oglašil Maradona, ki meni, da Italijani se niso pozabili zadetka, ki ga je dosegel Caniggia na svetovnem prvenstvu v Neaplju in se mu sedaj zato mascujejo.

Maradona (na tleh) je s svojo Sevillo izgubil doma z Oviedom (Telefoto AP)

CRNA KRONIKA

Prevračanje cisterne s kerozinom

POSTOJNA - Včeraj zjutraj okoli seste ure je bilo in danilo se je ze, ko je po cesti iz Ribnice proti Pivki hitel tovornjak, mercedes s polpriklonnikom, s cisterno, v kateri je bilo 23 tisoč kilogramov kerozina. Vozil ga je Viljem R., ki je februarja napolnil 28 let. Sledi kažejo, da je vozil preblizu desnega roba ceste, zaradi česar je z zadnjim desnim kolesom zadel 20-centimetrski betonski robnik. Udarci je prevrnil težko vozilo, pri tem pa se je cisterna odtrgala od vlačilca in celotna kompozicija se je po prevračanju ustavila na cesti. Skode na vozilu je približno za 25 milijonov tolarjev, k sreči pa je iz cisterne iztekla le minimalna količina kerozina. Prevračajoči se tovornjak je podrl tudi 28 metrov obcestne odbojne ograje in tablo za usmerjanje prometa. Viljem je po nesreči ostal vklesčen za volanom, kjer je zaradi hudih poškodb umrl, se preden so ga resili iz kabine vlačilca.

Naplavilo moško truplo

MARIBOR - V ponedeljek dopoldne so v kanalu reke Drave pri hidroelektrarni Zlatolice našli moško truplo. Policisti so po osebnih izkaznicah, ki jo je utopljenec imel pri sebi, ugotovili, da je moški 43-letni Vinko K. iz Ulice Sercejeve brigade 20 v Mariboru. Ogladnik na trupu ni nasedel znakov nasilja, kako oziroma zakaj je umrl, pa bodo skušali ugotoviti z obdukcijo.

Zapomnica »ujela« tatove

MARIBOR - Včeraj, malo po polnoči, je dežurni policist dobil obvestilo, da trije moški sedijo v ladi pred zapornicami na Ljubljanski ulici. Nič nenavadnega, če ne bi bila registrska številka avtomobila v računalniku vodena pod sifro »ukradeno«. Patrolja je tatove ustavila na Glavnem trgu in jih z svojim avtomobilom odpeljala do javnega tozila.

Zapomniški »rock 'n' roll«

ZAGORJE OB SAVI - V soboto so policisti pri kontroli prometa hoteli z alkokotom preizkusiti 33-letnega Bozidarja B. Ta pa je preizkus odklonil, zato so mu vzeli voznisko dovoljenje in prepovedali nadaljnjo vožnjo. Bozidar je kasneje kar dvakrat prisel na zagorsko policijsko postajo in zahteval, da mu voznisko vrnejo, pri tem pa je bil tudi »zelo neprijeten«. Ker so policisti menili, da bo z razgrajanjem nadaljeval, so ga hoteli imeti se nekaj časa pri sebi - temu pa se je fant uprl in hotel s postaje pobegniti. Policisti so ga bili potem pac prisiljeni zakleniti, vendar miru se ni bilo. Fant je po priporu tako skakal, da je nesrečno padel in se poškodoval po glavi. Po zdravstveni oskrbi bo moral se v sodniško.

TOPLEJŠE VREME VABI

Z avtomobilom na rekreacijo!

LJUBLJANA - (MOSTEC) - Pravzaprav se je cisto prijetno z avtomobilom pripeljati naravnost pred... kar koli ze. Tako je tudi v Mostecu, centru ljubljanskih rekreativcev, »pljuhu mesta«, kot ta del mesta radi imenujemo. Je ze tako, da smo ljudje (v večini) takšni, da se nam toliko časa, dokler sedimo v avtomobilu, zdi vse lepo in prav, ko pa stopimo na gozdne steze, preklinjamo tiste, ki so si upali v hosto zapeljati kak meter več, kot smo se sami.

Ljubljanski policisti so že pred časom sklenili narediti red na divjem parki-

riscu na vhodu v Rekreacijski center Mostec z Večne poti in gozdnih cesticah po Centru nasplo. Veliko pritožb je tudi nad motoristi, ki se poleti kar pridno vozijo čez Roznik in motijo sprehajalce, joggerje in »zunajmestni« mir. Lani so gozdno parkiranje in promet skušali umiriti na neznajši način, postavili so razne ovire, prometne znake in občasno je krsilce opozarjal policist na konju. Vse skupaj pa je zaleglo bolj malo, zato so se ob prihodu toplejših dni in seveda s tem »grozljivim« povečanjem svežega zraka zeljnih, letos odločili, da

bodo nastopili odločneje. Nadzor nad prekrškari bodo tudi letos opravljali policijski konjeniki, pridružili pa se jim bodo se nadzorniki ter inspektorji inspeksijskih služb, ki bodo tudi z igom, naročilnico in akceptnim nalogo je s pomočjo Borisa J. uspel pri ljubljanskem podjetju HAAJ nabaviti dvajset tisoč vzgajalnikov, vrednih več kot 400 tisoč tolarjev. Plen so si razdelili, nato pa ga prodajali v Slovenskih Konjicah, Slovenski Bistrici in Mariboru.

Februarja je Marko H. od Karla P. izvedel, da

(V.K. - Foto: S.S./TRIO)

IZNAJDLJIVI PODJETNIKI

Cigaretni posli »brezposelnežev«

Z lažnimi žigi in naročilnicami so kupovali vžigalnike, cigarete in moko

BRANE PIANO

CELJE - Policisti iz Slovenskih Konjic in kriminalisti UNZ Celje so v teh dneh zaposleni z razkrivanjem »podjetniških poslov« druscine, ki jo sestavljajo podjetnika Marko H. iz Slovenskih Konjic in Karl P. iz Maribora, »brezposelna« Bojan H. in Jernej C. iz Slovenskih Konjic, obrtnik Boris J., avtomehanik Silvo J. iz Slovenskih Konjic in poklicni sofer Anton B. iz Sentjurja.

Skupino sumijo, da je letos izvedla več podvigov, s katerimi so ogoljufali, ali pa to vsaj poskusili, stiri podjetja v Ljubljani, Podnanosu, Levcu in Celju. Marka H. sumijo, da je januarja letos dal izdelati žig podjetja Amebis iz Celja, za katerega je izvedel iz poslovnega imenika. Z lažnim žigom, naročilnico in akceptnim nalogo je s pomočjo Borisa J. uspel pri ljubljanskem podjetju HAAJ nabaviti dvajset tisoč vzgajalnikov, vrednih več kot 400 tisoč tolarjev. Plen so si razdelili, nato pa ga prodajali v Slovenskih Konjicah, Slovenski Bistrici in Mariboru.

Februarja je Marko H. od Karla P. izvedel, da

podjetje Podnanos iz Podnanosa kot grosist prodaja cigarete. Z žigom podjetja Amebis sta opremila naročilnico in akceptni nalog, Bojana H. je poskrbel za (ukradene) registrske tablice, pri Kompas Hertz pa sta najela avtomobil. V Podnanosu sta se odpeljala Silvo J. in Jernej C., ki sta tam prevzela za 1,3 milijona tolarjev različnih cigaret. Ze naslednji dan je Marko H. cigarete prodal trgovcu iz Slovenskih Konjic. Da bi imelo podjetje iz Podnanosa o njem dobro mnenje, je Marko H. cigarete kmalu tudi plačal. To pa je bil sele uvod v večje posle.

V začetku marca je družba v Podnanosu na enak način nabavila za 2,8 milijona tolarjev cigaret Marlboro, ki so jih odpeljali v Maribor. Naslednji dan je Jernej C. poskušal v Podnanosu dobiti se za 3,6 milijona tolarjev cigaret, vendar so ga pri naganju legitimirali policisti in ugotovili, da pri vsej zadevi nekaj smrdi.

Na podoben način je podjetje Podnanos ogoljufal tudi Karel P. Ta je že februarja z žigom neakti-

vnega podjetja Herzog Leasing iz Maribora in s pomočjo Marka H., Bojana H. in Antona B. pri tem podjetju »kupil« za poldrugi milijon tolarjev cigaret, ki so jih odpeljali v Sentjur. Tudi Karel P. je imel podobno poslovno taktiko: prvo naročilo plačati, nato pa jo z naslednjim »pocvirnati« v neznano. Milijon in pol tolarjev dolga je torej poravnal, nato pa s pomočjo Antona B. prevzel se za 4,5 milijona tolarjev cigaret.

Na podoben način, torej z lažnim predstavljanjem in žigi drugih podjetij, je družba iznajdljivih poslovnežev oskodovala tudi blagovnico Lena v Levcu. Ni pa jim uspelo v celjskem Klasi. Tu so najprej kupili deset ton moke in jo takoj tudi plačali. Ko pa so moko hoteli kupiti naslednje, je Klase od njih ponovno zahtevalo predplačilo, in od posla so odstopili.

Kriminalisti sumijo, da vseh malverzacij z lažnimi naročilnicami in tujimi žigi se niso odkrili, zato se bo zgodba o podjetnih Konjicanih, Mariborcanu in Sentjurcanu se nadaljevala.

MOJ VRT

Presajanje sobnih rastlin

MILKA PANCE - ČZP KMEČKI GLAS

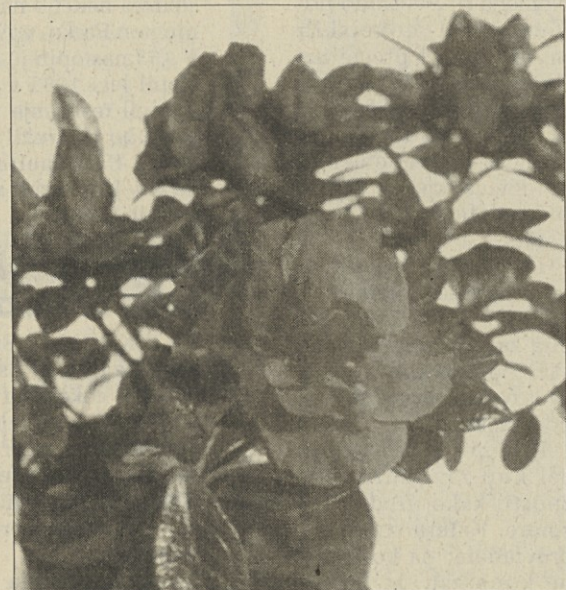
Aprila ponavadi presajamo sobne rastline. Ker bodo potrebovale novo prst, jo cimprej pripravimo. Dobro je, če jo pred uporabo za kakšen dan postavimo v prostor, ki ima enako temperaturo kot rastline v sobi. Da se zemlja pri tem ne izsuši preveč, jo prekrijemo z navlaženo plastjo sote. Zdravim sobnim rastlinam začnemo dodajati gnojila enkrat tedensko. Pri pripravi gnojilne raztopine upoštevajmo navodila. Pomembno je, da ima tudi voda za zalivanje sobno temperaturo.

Ce hocemo, da bodo odcvetele azaleje in kamelije naslednje leto spet cvetele, jih moramo postaviti na svetlo, vendar hladen prostor, redno jih moramo zalivati in dnojevati. Kadilje, ki so pozimi poživale, zdaj znova potrebujejo veliko vode. Vendar na začetku z zalivanjem ne pretiravajmo, ampak količino vode povečujemo z odganjanjem rastline. Tako bodo pravilno pripravljene na presajanje. Tudi posodovke, kot so agave, avkubice, juke, trdleske in oleandri, začnemo redno zalivati in gnojiti. Pred tem zrahljamo gornjo plast zemlje, vendar previdno, da ne poškodujemo korenin. Zrahljano zemljo odstranimo in jo nadomestimo z novo, da bodo imele rastline spet dovolj hranilnih snovi. Preden dodamo novo plast zemlje, lahko potrosimo suho gnojilo,

in sicer 10 gramov na kvadratni meter površine cebra. Rastlinam v manjših posodah raje dodajamo gnojilno raztopino. Suhe veje odzagamo, bolno listje odrezamo, škodljivce, ce so se pojavili čez zimo, pa najuspeneje zatiramo z zvepljenimi preparati. Ce so rastline pozimi preveč zrastle, jih skrajšamo. Da tudi novi poganki ne bodo preveč zdvijali, rastline postavimo na svetel in hladen prostor. Ce je zemlja že preveč izcrpana in nameravamo rastline presaditi, je bolje, da jih najprej porezemo, čez kakšen teden pa se presadimo.

Pomlad je tudi najboljši čas za presajanje orhidej. Seveda jih ne presajamo vsako leto, ampak počakamo vse dotle, dokler tudi najmanjši poganjek ne do-

seže roba posode. Pravi čas za presajanje je takrat, ko se na koncih pogankov pojavijo nove koreninice. S presajanjem doma naj se prekusijo le tisti, ki imajo že nekaj izkušenj, vsi drugi pa bodo storili najboljše, ce bodo presajanje orhidej zaupali vrtnarjem. Presajamo lahko tudi kakavovec. Mesanica prsti naj bo sestavljena iz kompostne, ki ji dodamo se nekaj sote in peska. Rastlino po presajanju postavimo na zelo svetel prostor, pri temperaturi 15 do 18 °C. Kakavovec je sicer pri nas premalo poznana okrasna rastlina. Ker ima temno zelene svetlikajoče se liste, pa tudi dehteče bele cvetove, iz katerih se povrh razvijejo se rdeči užitni plodovi, bo z ne preveč truda lep okras v naših domovih.

Azaleja - Rhododendron simsi

ZDRAVA HRANA

Polnovredna praznična potica

BARICA KRANJC

Vedno več nas je, ki se zavedamo, da je naše zdravje v mnogem odvisno od hrane, ki jo uživamo. Torej stremimo k temu, da naša hrana ne bi bila le okusna, ampak tudi zdrava. Brez dvoma so del zdrave prehrane tudi pecivo in sladice iz sveže zmletih žit, naravnih sladil in drugih naravnih polnovrednih sestavin.

In kaj potrebujemo za peko dobre, praznične domače potice?

1. Sveže zmleto pšenico oziroma polnovredno pšenično moko. Ce imamo doma gospodinjski mlin za mletje žit, bomo pšenico zmleli neposredno pred peko, saj bo tako ohranila vse svoje hranljive lastnosti.

2. Sladilo. Seveda mora biti potica tudi sladka, a ne preveč. Sladilo naj bo le začimba, ker bo tako pršla do veljave aroma preostalih sestavin, na primer orehov, lesnikov ali rozin. Sicer pa bo že dodatek nezveplanih rozin dodobra osladil potico. Kot sladilo lahko uporabimo npr. med, zgoščen jabolčni ali hruškov sok, jecmenov ali rižev sirup, - seveda le v majhnih količinah. Tudi ta, bolj zdrava sladila lahko v večjih količinah neugodno vplivajo na naše zdravje.

3. Tekočino. Za pripravo sladkega kvasenega testa uporabimo navadno mleko. Le-to vsebuje mlečni sladkor, ki je sam po sebi »posladka« testo. Poleg tega bo testo voljnije, potica pa se bo enakomerno rjavelo zapekla. Enako učinkujeta tudi jajce in med. Seveda pa lahko testo pripravimo tudi z vodo.

4. Jajca in masčob. Ti dve sestavini oplemenitita okus peciva. Ce se odločimo, da bomo testu dodali jajca in masčobo, je priporočljivo, da uporabimo na

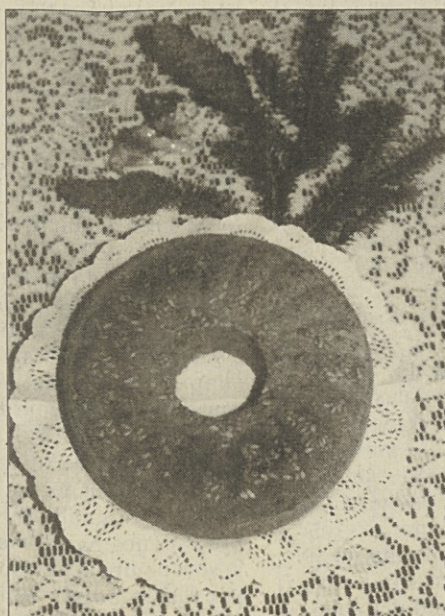
kg polnovredne pšenične moke največ 2 jajci in 100 g masčobe. Namesto z jajci in masčobo lahko testo obogatimo z 1 do 2 žlicama polnovredne sojine moke na kg moke. Ce se odločimo za pripravo potice brez mleka, jajc in vode, bo potica seveda bolj »kruhova«.

5. Kvas. Potrebujemo približno 35 g kvasa na kg polnovredne pšenične moke. Kvasovega pripravka ne smemo segreti prek 55 °C.

6. Začimbe, ki izboljšajo okus sladkega kvasenega testa, so naravna vanilija, limonina ali pomarančna lupina, cimet in ščep nepreciscene morske soli.

Osnovni recept za sladko kvaseno testo

Potrebujemo: 300 ml mleka (vode), 20 g kvasa, 50 g medu (sladila), jajce (po želji), scep soli, 500 g polnovredne pšenične moke, 50 g surovega masla ali margarine, masčoba za pekač; za nadev: 150 ml mleka ali vode, 50 g surovega masla ali margarine, 50 do 100 g sladila, 2 jajca zlički naribane limonine ali po-

marančne lupine, čajna zlička cimeta, 40 ml ruma, 50 ml limoninega ali pomarančnega soka, 250 g zmletih orehov ali lesnikov

Mleko, masčobo in sladilo segrejemo, vmešamo preostale sestavine in pustimo maso, da nabrekne. Nadev po potrebi zgostimo s polnovrednimi drobtinami ali z zdrobom.

Kako zamesimo testo?

- Kvas zdobimo v lonček, mu prilijemo toplo vodo, dodamo 1/2 - 1 zličko sladila (med, trsni sladkor, jecmenov ali rižev sirup), 3 - 4 žlice moke, vse dobro premešamo in postavimo na toplo, da vzhaja.

- Moki primesamo začimbe, dodamo tekočino, v katero smo vmešali sladilo in vzhajani kvas ter ostale sestavine (na primer jajce, masčobo), in dobro premešamo s kuhaličico. Po potrebi dodamo se malo tekočine oziroma moke. (Količina tekočine je odvisna od kakovosti moke.)

- Testo gnetemo vsaj 15 minut, ga dobro pokrijemo in postavimo na toplo, da vzhaja.

- Ko je testa se enkrat toliko in so na površini vidne pore (po približno 30 minutah), testo na hitro se enkrat pregnetemo in ponovimo postopek vzhajanja.

- Testo pognetemo v hlebec, ga položimo na pomokan prt, razvaljamo 1 cm debelo, obložimo z nadevom, zvijemo in položimo na pomokan pekač. Površino premazemo z jajcem, ki smo ga stekli v mleku, z masčobo, samo z mlekom (tudi sojinim) ali le z vodo.

- Potico položimo v pečico, ki smo jo prej segreti na 180 °C, poleg pa postavimo lonček z vrelo vodo.

- Pecemo približno 50 - 60 minut. Ce je potica se blede, temperaturo za 5 minut zvišamo na 200 °C. Dobro pecena potica dobi voljo, ce nanjo potrkamo. Prijetne praznike in dober tek!

JEDILNIK

SLAVKO ADAMČIČ

fizolova juha
dušena govedina
zdrobov zličnik
pesa v solati
carski prazenec

Carski prazenec

SESTAVINE: 3 dl mleka, 3 jajca, 250 g moke, sol, zavitek vanilijevega sladkorja, limonina lupina, 20 do 30 g rozin, olje, sladkor v prahu
CAS PRIPRAVE: 20 minut

V polovico količino mleka zamešamo rumenjake in moko, solimo in dodamo vaniljev sladkor, pol sladkorja in naribano limonino lupino. Vse dobro zmešamo. Primesamo se ostalo mleko in pustimo stati 10 minut. Nato primesamo se trd, sladkan sneg iz beljakov in vse narahlo premešamo. V ponvi segrejemo olje, vlijemo testo in postavimo v pečico, da se testo dvigne. Z vilicami nato prazenec razdrobimo, dodamo se kosmič masla in rozine in na stedniku nekoliko poprazimo. Ponudimo ga potresega s sladkorjem v prahu in sadnim prelivom (na primer višnjeve, brusnični ali ribezov preliv).

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAVČIČ PREDAN

krompir s petersiljem
ali krompirjev pire s hrenom
regrat s fizolom
jabolčna cezana s smetano

Krompir s petersiljem

SESTAVINE: 750 g krompirja, 3 žlice olja, petersilj, morska kristalna sol, malo vode

Mlad krompir skuhamo in olupimo. Na olju prepražimo sesekljan petersilj in dodamo narezan krompir. Posolimo, dobro prepražimo, prilijemo nekaj žlic vode, malo pokuhamo in ponudimo.

Krompirjev pire s hrenom

SESTAVINE: 1 kg krompirja, hrenova korenina, 3 žlice masla, žlica limoninega soka, sol, petersilj

Krompir skuhamo, olupimo in se vročega pretlačimo. Hren nastrežemo in mu primesamo maslo, limonin sok, sol in sesekljan petersilj. Zmešamo s krompirjem. Ponudimo z omako ali prilogo in s solato.

TAJVAN / PREUSMERITEV KITAJSKEGA LETALA

»Pot v svobodo« dveh gusarjev se je končala za rešetkami

PEKING - Neprijetno presenečenje za zračna gusarja, ki sta včeraj ugrabila Kirajsko letalo, prisilila pilota, da ju je peljal v Tajvan, prosiola za politično zatočišče in se nato zasnala za rešetkami.

Kdor je v preteklosti poskušal preusmeriti letalo s Kitajske v Tajvan, je bil na tem otoku dobrodošel. Odnosi med državama na obeh straneh Taivanskega preliva v Jujnokitajskem morju so se izboljšali sele v zadnjih letih, tudi zaradi razvoja skupnih ekonomskih interesov, ceprav državi nimata neposrednih poslovnih odnosov.

Leta 1991 so tajvanske oblasti končno nehale z denarjem nagrajevati kitajske dezertirje. In sedaj niti zračni gusarji v Tajvanu niso več varni.

Leta 1984 je Tajvan nudi politično zatočišče šestim Kitajcem, ki so preusmerili letalo v Seul in jih celo nagradil s 115 tisočimi ameriskimi dolarji. Toda ko sta leta 1988 druga dva Kitajca preusmerila v Tajvan boeing 737 s 116 potniki, so oblasti ugrabitelja obsojile na tri leta in pol zapora, letalo pa takoj vrnilo Kitajski. Nekaj podobnega se je zgodilo tudi včeraj.

Kitajske oblasti so do tega trenutka izdale le kratko poročilo o včerajšnji preusmeritvi.

Preusmeritev kitajskega boeing 737 v Tajvan se je po osmih urah srečno končala. Letalo na katerem je bilo 198 potnikov in članov posadke, je pozno popoldne pristalo v Kantonu v južni Kitajski. Ugrabitelja sta se predala tajvanski policiji in nato prosila za politični azil.

Letalo, ki je last družbe "China Southern Airlines" in je letelo iz Senzena v Peking, sta ugrabila dva moza, ki sta s pistolami in cianidom prisilila pilota, da je preusmeril letalo v tajvansko prestolnico Tajpeh.

Ugotovili so, da sta ugrabitelja 29-letni Huang Sugang, zastopnik tovarne jekla v Tangsanu, na severu Kitajske, 200 kilometrov od Pekinga, in 23-letni poslovnež Liu Baocai. Huang je policiji izjavil, da ze od otrostva sovrazi komunistični sistem, ker ljudem kvari življenje in povzroča ogromne premoženjske razlike. Dodal je se, da je zgodovina komunizma zgodovina tiranije. Ugrabitelja sta izjavila, da sta se nameravala zastopiti s cianidom, če bi jima nacrt spodletel.

Na sliki (AP) ugrabljeno kitajsko letalo na tajpškem letališču.

Tajvan priljubljen cilj gusarjev

PEKING - Tajvan je priljubljen cilj za ugrabitelje kitajskih letal, vsaj po številu dosedanjih ugrabitev sodce.

Leta 1988 so preusmerili v Tajvan boeing 737, ki je letel iz Xiamena v Kanton. Ugrabitelja, mlada tovarniška delavca, ki sta trdila, da imata ročne bombe, zato da bi prisilila pilota, da spremeni smer letenja, sta ostala na Tajvanu. Tajvanske oblasti so takrat naznanile, da je šlo za "beg v prostost", vendar sta bila ugrabitelja obsojena na tri leta in pol zapora. Letalo se je ze po nekaj urah moglo vrniti v Xiamen s vsemi potniki.

Decembra 1989 je neki 36-letni Kitajec preusmeril v Seul letalo, ki je bilo namenjeno iz Pekin-

ga v San Francisco. Jujnokorejske oblasti niso dale dovoljenja za pristanek, zato je letalo moralo na Japonsko. Ugrabitelja so aretirali, potem ko ga je neki član posadke pahnil z letala. Pozneje so ga izročili kitajskim oblastem, ki so ga obsodile na osem let zapora.

V zgodovini ugrabitev letal na Kitajskem pa je prislo tudi do tragicnih dogodkov. Spomnimo se preusmeritve v Kanton iz leta 1990, v kateri je umrlo 127 ljudi, tri letala pa so bila uničena. Po uradnih poročilih je letalo, ki ga je neki kriminallec skušal preusmeriti v Tajvan, ko je bilo na poti iz Xiamena v Kanton, med pristankom na letališče Baiyun v Kantonu trčilo v dve drugi letali.

Leta 1982 je prislo do prvega javno razglasenega poskusa ugrabitve letala. Pet oseb je skušalo se skušalo preusmeriti letalo v Sangaj. Posadka in potniki so ugrabitelje skoraj linčali. Televizija je posnela njihov prihod v Xian, ko so hudo izdelani stopili z letala. Pozneje so jih obsodili na smrt.

Leta 1984 je šestim osebam spet uspelo preusmeriti v Jujno Korejo letalo, ki je letelo iz Sangaja v Senyang. Ugrabitelje, med katerimi je bila tudi ženska, so v Jujni Koreji obsodili na stiri do šest let zapora, vendar so jih kmalu zatem izpustili in jih izročili Tajvanu. Tu so jih oblasti nagradile s 115 tisočimi ameriskimi dolarji.

Kitajsko letalo zasilno pristalo na Aleutih

ANCHORAGE - Kitajsko linijsko letalo MD 11 družbe China Eastern Airlines z 256 potniki in člani posadke je včeraj zasilno pristalo na pristajalni stezi ameriskega vojaškega oporišča Shemya na Aleutskih otokih. Pilot letala, ki je bilo iz Sangaja namenjeno v Chicago, je moral pristati zaradi okvare. Po dosedanjih poročilih naj bi najmanj ena oseba izgubila življenje, približno 30 pa jih je ranjenih. Na Shemyo je sinoči ob 18. uri po srednjeevropskem času iz Anchorage odletelo amerisko vojaško letalo z zdravniško opremo.

Podatkov o vzrokih zasilnega pristanka se ni bilo mogoe izvedeti, znano pa je, da je pilot kitajskega letala pred pristankom opozoril kontrolno poletov, da mora zaradi hudega neurja zasilno pristati. Tudi točnejših podatkov o žrtvih in o ranjenih se niso objavili. (Reuters)

NOVICE

V vojni Allen-Farrow so nastopile pestunje

NEW YORK - V sodnem spopadu med Woodyjem Allenom in Mio Farrow so sedaj nastopile pestunje. Ena od teh je na procesu navedla, da je izjave 7-letne Dylan na televizijskem posnetku otroku vsilila Mia Farrow. Monica Thompson je dobesečno raztrgala Mio Farrow in njen materinski cut. Po njenih izjavah je bila Mia Farrow stalno odsotna, ko pa se je vracala domov, je pretepala otroke in jasno pokazala, da ima raje svoje otroke od posvojenih. »Vse je bilo bolj podobno sirotišnici kot pravi družini«, je navedla pestunja v svoji oceni materinskih odnosov Mie Farrow s svojimi enajstimi otroki.

Dokazi FBI o načrtih Abu Nidalove skupine

WASHINGTON - FBI je zveznemu tožilstvu predložil vse dokazno gradivo, ki obremenjuje skupino ameriskih Abu Nidalovih petokolonasev. V tem gradivu so dokazi, da je Al Fatah - revolucionarni svet hotel mobilizirati številne Palestince in Arabce iz ZDA, ki naj bi »pokladi« 3000 ameriskih zidov. Eden od članov ameriske pete kolone, naj bi zaprosil svojo centralo, naj mu priskrbi peklenški stroj, da bi v zrak poslal izraelsko veleposlaništvo v Washingtonu.

GVATEMALA / NEOBIČAJNA NESREČA BOEINGA 767

S pristajalne steze naravnost med hiše

GUATEMALA - Iz se ne pojasnjenih vzrokov je med pristajanjem na guatemalskem letališču Aurora salvadorski boeing 767 nadaljeval svojo pot in koncal med hisami bliznjega naselja. Eno je popolnoma porušil, druge dve pa poskoval. Po prvih vesteh ni bilo med 222 potniki in člani posadke nobene žrtve. Med stanovalci je bila ranjena mati z otrokom, medtem ko dva otroka pogresajo.

Boeing 767 salvadorske letalske družbe Tacá je bil iz San Salvadorja namenjen v Los Angeles z vmesnim postankom v Guatemali. Glasnik Boeinga Mark Hooper je povedal, da je letalo normalno pristalo, a ni začelo zavirati, tako da je nadaljevalo svojo pot s pristajalne steze v hiše.

ZDA / MSGR. SANCHEZ SE NIČESAR NE SPOMINJA

Odstopil škof ki je imel 5 ljubic

VATIKAN - Msgr. Robert Sanchez, nadškof iz Santa Feja je včeraj uradno odstopil, potem ko je bil v začetku letošnjega marca vpleten v skandal, ko je kar pet žensk povedalo predstavnikom tiska, da so bile njegove ljubice. Msgr. Sanchez je svoj odstop poslal papežu Janezu Pavlu II., ki jih je sprejel na podlagi člena 401/2 kanonskega zakonika, ki poziva škofa, ki bi zaradi boleznih ali drugih tehničnih razlogov bil manj primeren za opravljanje svojega poslanstva, naj odstopi.

Msgr. Sanchez je star 59 let in je vodil škofijo od leta 1974. Gre za eno najbolj obljubljenih škofij v Združenih državah, saj šteje kar 300 tisoč vernikov.

Ze dve leti je Robert Sanchez, ki je kot pove tudi priimek, španskega porekla, tudi sekretar škofovske konference Združenih držav Amerike. Pred plazom obsojdi, katerih je bil deležen se Sanchez sploh ni zagovarjal. Se vec, zrecitiral je obcuten »mea culpa« in javno prosil Boga za odpustanje. »Nisem hotel prizadeti nikogar, nikomur

nisem hotel storiti nič slabega, sedaj pa se zavedam, da sem zgrešil...«

Robert Sanchez je bil prvi American španskega porekla, ki so ga imenovali za škofa. Doogodkov, o katerih so govorile ženske, ki ga obtožuje, se sicer ne spominja, saj je imel hudo avtomobilsko nesrečo, po kateri je postal žrtev amnezije. Potem ko se je znašel v vrtincu obtožb in polemik, se je msgr. Sanchez umaknil v samostan in tam premisljeval o sovsem početju.

Njegov odstop je že drugi odstop nekega ameriskega katoliškega škofa zaradi kršenja predpisov o celibatu. Prvi je bil škof Eugene Marino iz Atlante, ki je odstopil potem ko je prislo na dan njegovo ljubezensko razmerje z neko redovnico. V Santa Fe, pravi tiskovni komunikator Vatikana, je papež Janez Pavel II. ze poslal apostolskega administratorja, ki bo odvisen neposredno od Svete stolice in ki bo upravljal škofijo do imenovanja novega škofa. Novi apostolski upravitelj je msgr. Michael Sheehan, škof iz ameriskega Lubbocka. (ANSA)

Popusti za nakup britanskih tednikov

LONDON - Da bi povečali prodaje najbolj znanih britanskih tednikov, bodo prodajalci izvajali popuste na njihovi ceni. To je sklenila največja britanska distribucijska mreža »T and S«, ki je napovedala, da bo najbolj tirazni Radio Times z radijskimi in televizijskimi programi prodajala po 55 penijev namesto po 60. Isto se bo zgodilo z najbolj razširjenimi ženskimi revijami. Bella bo stala 44 penijev namesto 49, More pa 90 penijev namesto enega funta. »T and S« je sporočila, da popuste ne bo razširila na dnevni tisk.

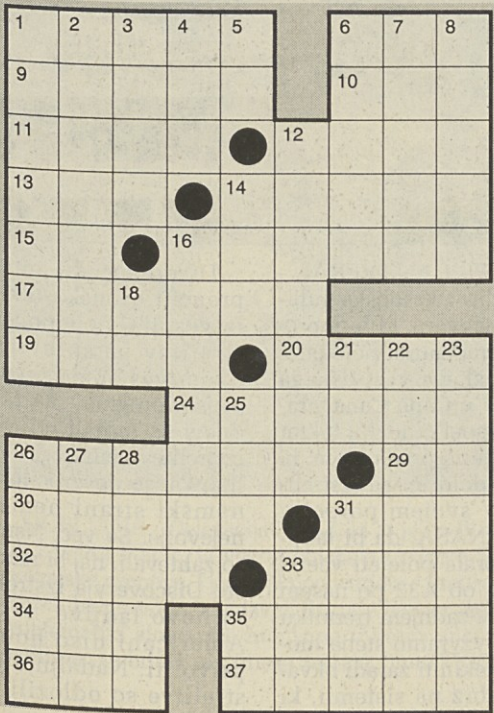
Listina o neodvisnosti Litve je še vedno v zemlji

VARSAVA - Listina o proglasitvi litovske neodvisnosti leta 1918 se še vedno nahaja zakopana v stekleni posodi in je v slabem stanju. Oblasti se sedaj trudijo, da bi preprečile lastnika, ki je listino skrbno skrival vsa ta leta, naj zgodovinsko dragoceno izročilo državnemu arhivu, predno bo strohnela. Lastnik se temu upira, ker ne zaupa oblastem, ki so v glavnem nekdanji komunisti.

Nehote je dobila 146 tisoč funtov

LONDON - Samo ena oseba se zadovoljno smehlja po sobotni razveljavitvi Grand Nationala, najpomembnejše konjske dirke z naravnimi ovirami. To je Caroline McCarthy, ki je sodelovala na vseh dosedanjih stavih revije »Racing Post«, a je pozabila staviti na Grand National. Ker ni bilo zmagovalca, je zato prejela 146 tisoč funtov (več kot 300 milijonov lir), saj je edina iz pozabljenosti »navedla«, da ne bo nihče zmagal.

PRIPRAVILA: SILVO KOVAC

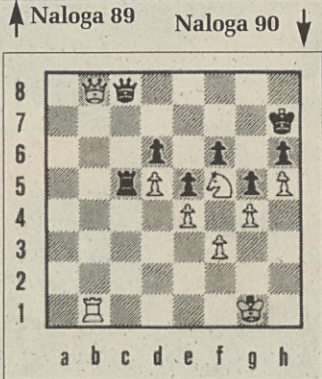
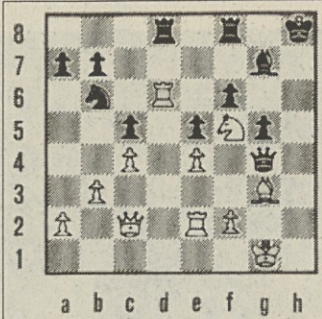
Vodoravno:

1. država v Severni Afriki z glavnim mestom Kairo, 6. mongolsko-turški vladarski naslov, 9. nekdanji vrhunski avstralski teniški igralec (Rodney), 10. pevec angleske glasbene skupine Ultravox (Midge), tudi reka na Skotskem, 11. ton, sum, 12. pokrajina v Vojvodini in na vzvodu Hrvaske, 13. japonski drob, 14. močan prijem, 15. okrajšava za element, 16. glavno mesto dezele Lakadaimon na Peloponezu, poleg Aten najvažnejše mesto stare Grčije, 17. delavec v cestnem podjetju, 19. desni pritok reke Sene v Franciji, 20. italijanska luka ob Jadranu, 24. zelo razsirjen mineral, 26. ameriški dramatik (Arthur, Smrt trgovskega potnika), 29. kemijski znak za natrij, 30. vzhodnoazijski pakt, 31. odposlanec, emisar, 32. desni pritok Mozele v Nemčiji, 33. kdor se ukvarja z jogo, 34. poganjek, cima, 35. letovišče v Istri, 36. coln za reševanje ponesrečencev v gorah, 37. kamnita gmeta.

Navpično:

1. grško-spanski slikar, za katerega cerkvene podobe so značilne pretirano dolge postavbe, 2. italijanski naravoslovec, ki se je zaradi spora z inkvizicijo moral javno odreci Kopernikovemu nauku (Galileo), 3. ruski car z vzdevkom Grozni, 4. domaća žival, imenovana tudi "človekov najboljši prijatelj", 5. avtomobilska oznaka Turcije, 6. prenasalec pomembnih sporocil ali povelj, 7. jeca, 8. prebivalka evropske države, 12. kdor da znak za začetek dirke, 14. mondeno zdravilišče dirkalnice formule 1 v Belgiji, 16. delavec v steklarni, 18. zloglasna nacistična formacija, 21. zacetniči slovenskega pripovednika Murnika, 22. afriška država z glavnim mestom Dakar, 23. majhna klad za sekanje drv, 25. evropski veletoč, 26. krinka, 27. tuj popevkar (Chris), 28. italijanski pevec (Fausto), 31. del stanovalja, 33. tibetansko govedo, 35. zacetniči slovenskega skladatelja Savina.

Vodoravno: Egipt, kan, Laver, Ure, glas, Srem, rtm, stisk, el, Sparta, cestar, Oise, Trst, kremen, Miller, Na, ASEAN, sel, Saar, jogi, kal, Rabac, akt, skala

sahovska naloga st. 89 Honfi - Veröci / Madzarska 1968

Blokirana pozicija skriva kombinacijo, ki takoj odkrije slabosti crnega na d in h liniji. V pripravi na omenjeno akcijo odigra beli »tihu« pripravljalno potezo, ki je ne bo težko odkriti. Spoznali boste novo zakonitost sahovske igre, ki jo imenujemo »usmerjanje«!

sahovska naloga st. 90 Refschlager - Seppour / ZR Nemcija 1983

Po nekaj sahih trdnjave in dame na odprti c liniji se beli kralj lahko varno skrije na polje h3. Toda crni, ki je na potezi, se ne sme polakomiti bele trdnjave na polju b1, temvec isce novo priloznost. Ta pa je v izsiljeni kombinaciji crnega, ki

vodi v remi. V sahu pogosto tudi materialna prednost ne zadosca za zmago!

Rešitev naloge st. 87

Z žrtvijo trdnjave 1...Th2+! belega kralja kar naenkrat ogroza crna dama, ki ga prezene na sredino sahovnice in tam matira. 2.Kh2: Na 2.Kg4 h5+ 3.Kf5 De6 mat! Po sprejemu žrtve je pot do zmage crnega le malo daljša. 2...Dg1+ 3.Kh3 Dh1+ 4.Kg4 h5+ 5.Kf5 Dh3+ 6.Ke4 (Ke5), (Kf6) De6 mat!

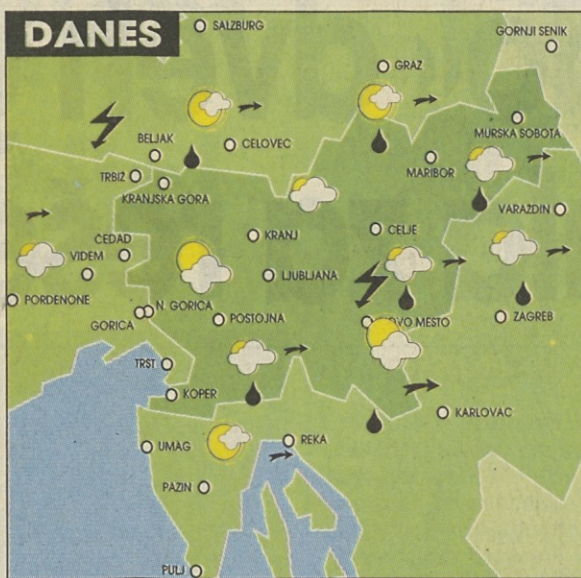
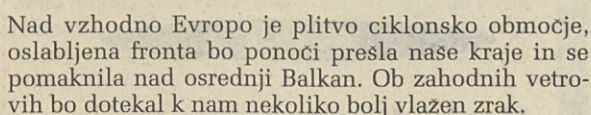
Rešitev naloge st. 88

Samo en sah bele trdnjave nas pripelje do forsiranega mata, in sicer! Tf8+! (dvojni sah) crnemu kralju, ki ga beli usmeri na polje f8. 1...Kf8: Sedaj pa se ena žrtev 2.Sg6+ s ciljem odpiranja h linije na kateri je bela dama. 2...hgh6

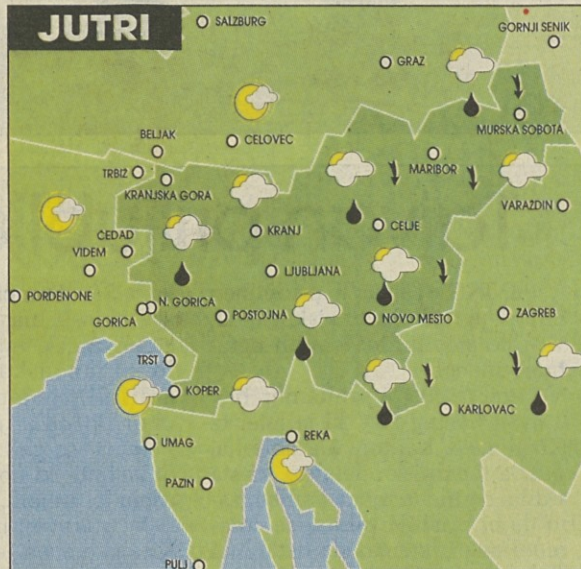

ALPE JADRAN / DELNO JASNO SKAKŠNO PLOHO

Slovenija: Delno jasno s spremenljivo oblačnostjo. Najnižje jutranje temperature bodo od 0 do 6, najvišje dnevne od 13 do 18°C.	Sosodnje pokrajine: Delno jasno s spremenljivo oblačnostjo, v Alpah občasno padavine, drugod plohe in morda kakšna nevihta.

V Sloveniji:
V četrtek bo sončno, popoldne bodo se posamezne plohe.

Obeti:
V petek bo sončno.

TEMPERATURE ALPE JADRAN večera ob 8. in ob 14. uri		TEMPERATURE PO EVROPI večera ob 8. in ob 14. uri	
LJUBLJANA	4/15	HELSINKI	0/1
TRST	9/13	STOCKHOLM	4/7
CELOVEC	2/14	KOPENHAVN	3/4
BRNIK	2/16	MOSKVA	3/9
MARIBOR	3/15	BERLIN	5/11
CELJE	1/16	VARSAVA	6/10
NOVO MESTO	2/17	LONDON	8/13
NOVA GORICA	5/14	AMSTERDAM	7/9
MUR. SOBOTA	0/14	BRUSEL	6/9
PORTOROŽ	6/14	PARIZ	6/11
POSTOJNA	-1/12	DUNAJ	0/13
ILIRSKA BISTRICA	0/14	MÜNCHEN	5/11
KOČEVJE	-/-	ZÜRICH	5/12
CRNOMELJ	1/17	ZENEVA	6/11
SLOV. GRADEC	0/13	RIM	5/16
BOVEC	4/13	MILAN	5/16
RATECE	0/12	BEOGRAD	4/13
VOGEL	0/2	BARCELONA	4/16
KREDARICA	-5/-1	BUKARESTA	4/15
VIDEM	9/13	ISTAMBUL	11/15
GRADEC	2/14	MADRID	5/22
MONOSTER	2/13	LIZBONA	12/20
ZAGREB	5/17	ATENE	11/16
REKA	8/13	TUNIS	10/19
		MALTA	11/17
		KAIRO	14/24

SNEŽNE RAZMERE		
SLOVENJA	FURLANIJA-JK	KOROŠKA
Kopeje	Cinolod	Podklošter
Vine	Claout	Bad Kleinkirch
Lontovč	Pianovallo	Piberk/Peca
Stari voh	Zabnice/Ovčja v.	Slovenj/Ploberk
Rogla	Rabl	Dobrac
Konin	Forni Avoltri	Nassfeld/Moline
Cerkno	Forni di Sopra	Spilth/Galeck
Sorška planina	Paluzza-Timau	Heiligenblut
Vogel	Paularo	Katschberg
Kobla	Pontebba	Karope/Golica
Mariborsko	Probadrosc	Kitsch/Mauth
Pohorje	Prato Carnico	Maltitz
Kranjska gora	Zoncolan	
Pokljuka	Sauris	
Rog. - Cmajšnje	S. Jo. Chianzon	
Prvine	Neveško sedlo	
Jezersko	Višorje	
Ulova		
Krvavec		
Cmli voh		
	VENETO	AVSTRJA
	Sappada	Alberg
		Seefeld
		Kirzbühel
		Oberauer
		Zell am See
		Schladming/Pl.

Mura, G.Radgona: 93;
Drava HE Dravograd:
130, Sava Radovljica:
7.43, Sava Radece: 69,
Sava HE Mavčice: 6;
Sora Skofja Loka: —;
Ljubljana Moste: 16,
Savinja Lasko: 8; Krka
Podbočje: 41, Kolpa
Radenci: 43; Soca HE
Doblar: 19.

STANJE VODA
Visina vode v cm ob 7. uri:
Mura, G.Radgona: 104;
Drava HE Dravograd: 130, Sava Radovljica: 34, Sava Radece: 106;
Sava HE Mavcice: —;
Sora Suha: —, Ljubljana Meste: 58, Savinja Lasko: 91; Krka Podbočje: 99, Kolpa Radenci: 110; Soca Solkan: —.

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzšlo ob 06.31 in zšlo ob 19.38. Dan bo dolg 13 ur in 07 minut. Luna bo vzšla ob 21.00 in zšla ob 06.25.

PLIMOVANJE

Danes: ob 3.38 najnižje -59 cm, ob 9.47 najvišje 40 cm, ob 15.31 najnižje -39 cm, ob 21.39 najvišje 58 cm.

Jutri: ob 4.12 najnižje -59 cm, ob 10.25 najvišje 37 cm, ob 16.02 najnižje -32 cm, ob 22.07 najvišje 53 cm.

SETVENI KOLEDAR

Luna je v znamenju Skorpipjona, element voda. Dan je primeren za setev vseh vrst poljskih in listnatih rastlin, kot so solata, spinaca, močovilec in blitva.

Obnova londonskega vodovoda

ZLATKO MIKULIĆ

Izkusnje iz desetletnega programa obnove londonskega vodovoda sprozajo dilemo, ali je pitna voda javna dobrina splošnega pomena ali je tržno blago. Z obnovo so pričeli leta 1985, ko je bil vodovod še državno javno podjetje. V prvih letih so dela, zaradi nenehnih omejevanj podzemne vode, Predvideni magistralni cevovod bo zgrajen kot predor po trasi v obliki obroca okoli mesta. Nactovarna dolžina je 83 kilometrov. Potrpanje premer dveh in pol metrov bo zadoščalo za dobavo 1.300.000 prostornih metrov pitne vode na dan.

tev financiral proračun v državnem proračunu, napredovala počasneje kot je bilo predvideno. Leta 1989 je država odprodala podjetje zasebnemu sektorju, ki se je uspešno prilagodil trzinu razmeram in resil finančne ter tehnične težave obnove, ki sedaj poteka nemoteno. V gradnji je nov magistralni cevovod in posodobitev petih obratov za pripravo pitne vode.

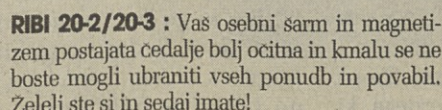
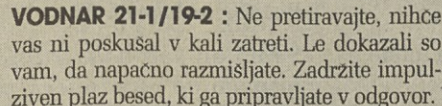
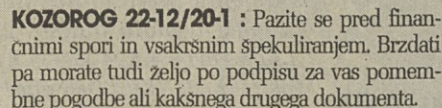
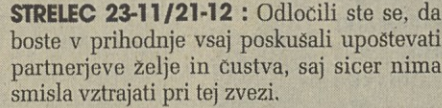
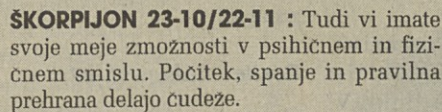
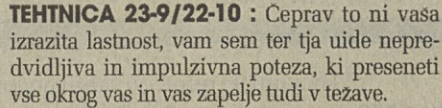
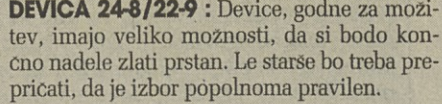
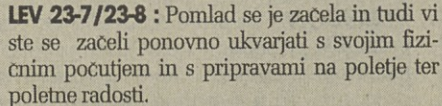
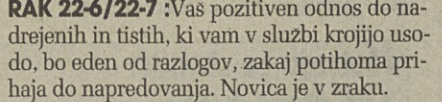
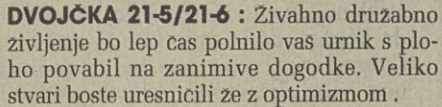
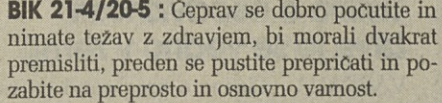
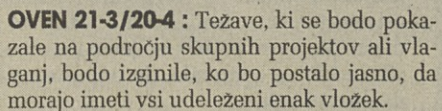
London oskrbujejo s pitno vodo iz strinjajstih površinskih akumulacij in samo manjši del s cr-

Po posodobitvi obratov za pripravo pitne vode se bo zmogljivost povečala, začela bo obratovati tudi nova oprema za odstranjevanje onesnaženosti s pesticidi in za izboljševanje okusa vode. Od petih obratov bodo v stalnem obratovanju štirje, peti pa bo v stalni pripravljenosti za primer izpada katerega od obratujočih.

Do sedaj dograjeni del sistema je za računalniško voden (glej sliko), po končani posodobitvi pa bo centralno voden ves sistem.

piše
Aleksandra Zorc Berce

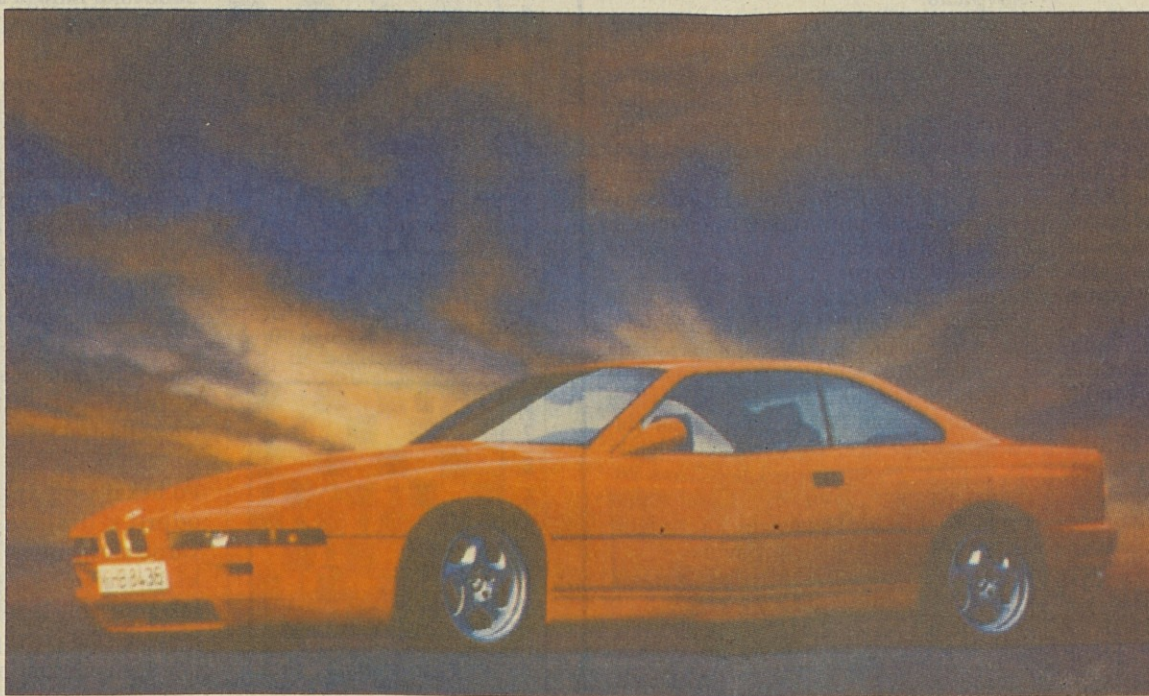

**Vrhunski kupe
BMW 850 CSi
pošast v fraku**

IVAN FISCHER

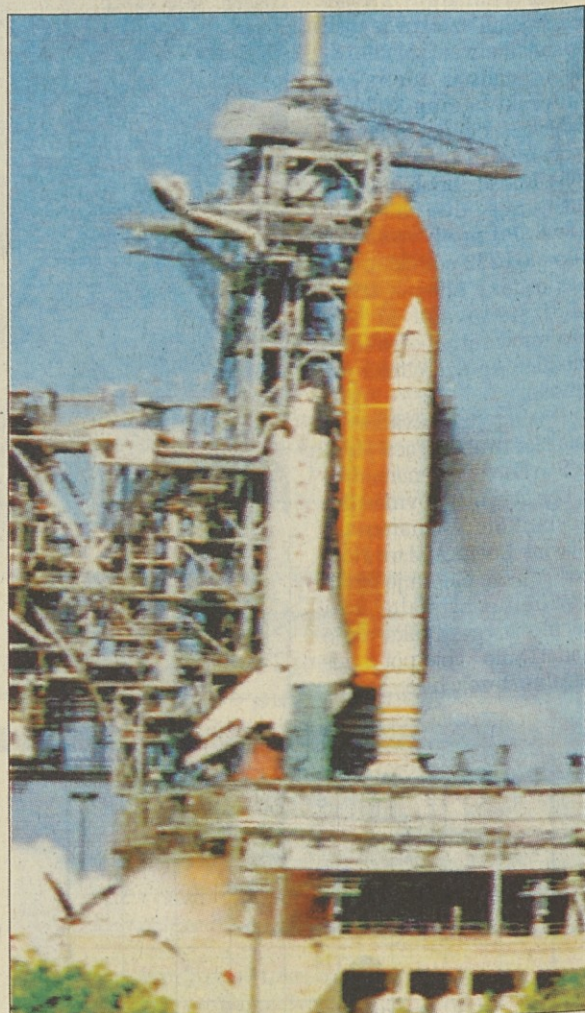

4. prestavi z 80 na 120 km na uro v 5, 9 sekunde. Tu seveda sploh ne moremo govoriti o varčnosti, znerni porabi itd. Kljub temu pa poudarjajo, da v ciklu DIN-ECE BMW 850 CSI porabi povprečno 12, 8 litra neosvčinega goriva za

Vzratno štetje ustavili pičlih 11 sekund pred izstrelitvijo

Misija ladvice Discovery očitvidno rojena pod nesrečno zvezdo

CAPE CANAVERAL - Izstrelitev vesoljske ladje Discovery, ki bi morala včeraj zjutraj poleteti z ameriškega vesoljskega centra v Cape Canaveralu, so spet odložili, tokrat 11 sekund pred časom, ki je bil določen za izstrelitev. V svojem poročilu pravi NASA, da bi ladja morala poleteti včeraj zjutraj ob 7.32 po našem času, v zadnjem trenutku pa so vzvratno stetje morali prekiniti zaradi okvare najbrž na sistemu, ki dovaja gorivo.